

GENE EDWARDS
TIMÓTEUS NAPLÓJA

Jacksonville, Florida állambeli testvéreknek ajánlom e könyvet.

Az én Efézusomnak, Jacksonville-nek

PROLÓGUS

A lisztrai Timóteus vagyok.

Most kaptam hírt arról, hogy legkedvesebb barátom, Antiókhiai Titusz halott, - római katonák vetettek véget életének, mégpedig Kréta szigetén.

Mai napon tehát eleget teszek azon fogadalmamnak, melyet Titusznak tettem. Azt fogadtam meg neki, hogy folytatom Pál utazási történetének leírását. (Azzal fogom kezdeni, ahol Titusz abbahagyta.) Amiről olvasni fogsz nem más, mint Pál utazásának története Efézusba.

Ezen út, szám szerint Pál harmadik útja, nagyon eltér az előző kettőtől. Ennek során Pál álma fog beteljesülni, mely szerint Efézusban tanított egy maroknyi embercsoportot, akik a későbbiekben átveszik majd helyét.

Azzal, hogy bemutatom számodra az utazások utazásának történetét, nemcsak Titusznak tett fogadalmamnak teszek eleget, hanem betekintést nyújtok számodra arról hogyan tanította Pál azokat az embereket arra, hogy gyülekezeteket alapítsanak. Nagy örömet okoz számomra, főként azért, mert megismerheted Titusz szerepét e csodás történetben.

Titusz számára azonban már véget ért földi élete - Pál második utazásával - akkor, amikor Pál és jómagam éppen Jeruzsálembé készültünk megünnepelni a Húsvétot. Titusz tökéletes helyszínt választott arra, hogy azon történetnek végét megírhasssa, én pedig ugyanott veszem fel a történet fonalát, ahol ő abbahagyta.

Tarts hát most velem Jeruzsálembé, ahol egy izgatott fiatalember éppen arra készül, hogy átlépje a város kapuit. Ezen egyszerű cselekedet azonban sokkal bonyolultabbá vált, mint ahogy először elképzeltem volna.

ELSŐ FEJEZET

- Timóteus, íme Jeruzsálem városának kapui! Ha belépsz rajta, immár a Szent Városban leszel!

Így is tettünk. Azonban Pál következő szavai igencsak meglepőek voltak és akkor enyhe kifejezést használok. Nem kószálhatsz szabadon az utcákon, neked nem biztonságos Jeruzsálem utcáin sétálgatnod.

Miért? - kérdeztem meglepetten.

Mert úgy nézel ki mint egy görög, csakis ezért. - válaszolta Pál. - Tulajdonképpen te vagy a leggörögbb görög akit valaha is láttam. Ennél fogva igen nagy veszélynek nézel elébe. Minél közelebb érsz a Templom épületéhez annál nagyobb baj forrása ez számodra. A jelenkori történések nem mindennaposak Jeruzsálemben. Az idegenek ellen számos merényletet követnek el mostanában, főleg az ünnepek alatt, nem beszélve erről a bizonyos ünnepről.

Azonban én zsidó vagyok, egy körülmélet zsidó, - ellenkeztem. - Te nagyon jól tudod, hogy én körülmélet zsidó vagyok, hiszen a te kezéd által lettem azzá. Nekem jogom van ahhoz, hogy átlépjem a Templom kapuját, - bizonygattam a magam igazát.

És amikor átléped a Templom küszöbét, be tudod bizonyítani, hogy körülmélettétél?

Oh, azt már nem, nem! De hiszen ez az igazság.

Annak ellenére még lehetsz egy pogány, aki megpróbál beosonni a Templomba. A mostani időkben melyek Izraelben uralkodnak ez nem tanácsos.

Akkor sem ha veletek tartok?

Pont velem? Tárzusi Pállal?! Ha te lennél a legzsidóbb kinézetű zsidó Ábrahám atyánk óta, akkor is pontosan azért lennél nagy veszélyben, mert éppen velem mutatkozol.

Csak nem azt akarod ezzel mondani, hogy megtettem az utat idáig a görögországi Korinthusból, anélkül, hogy láthatnám a Templomot?

Van ennek egy másik módja. El is mondom mit kell tenned. Nekem most be kell mennem a Templomba, és az oltár előtt be kell teljesítenem fogadalmamat, melyet még Kenkreia zsinagógájában tettem. Odalépek majd az oltárhoz, megismétlem fogadalmam, és a tűzbe vetem hajam, melyet leborotváltam. - Pál elmosolyodott. - Ha a szikáriusok nem lennének a nyomomban, (és nem ismernének fel rút kopasz fejemről), abban biztos lehetsz, hogy mindenkit elfogadnak zsidóként, aki kopasz fejjel az oltár előtt állva haját dobál a tűzbe. Ami téged és igencsak görögös arcéledet illeti, van némi rejtett módunk arra, hogyan tűnhet valaki zsidónak, aki nem az.

Jobb lesz ha mielőbb megoldást találunk erre... - tettem hozzá türelmetlenül.

Íme mit kell tenned. Meg kell jelenned egy papokból álló bíróság előtt. Be kell bizonyítanod, hogy zsidó vagy. Hogyan?

A papoknak megvan erre a maguk módja, - válaszolt Pál, majd igyekezett válaszával elűzni minden zavarba ejtő gondolatot. - Számos kérdést fognak feltenni számodra. Biztos lehetsz abban, hogy a kérdező pap nagyon szkeptikus lesz, és kétségbe vonja majd minden válaszodat. Mi több, meg is fognak vizsgálni.

Oh, ez nem lehet igaz! - tiltakoztam újra.

Tekints erre a következőképpen, - amikor elérkezel majd Antióchiába ott találkozni fogsz Titusszal. Így az már minden bizonnyal egy közös témát fog képezni köztetek, hiszen őt is megvizsgálták már. Amikor véget ér a kérdezősködés és a papok elhiszik, hogy zsidó vagy, - amit kétlek - találkozunk a Templom keleti kapujánál mely annak udvarába vezet. Azonban ha elutasítanak, ne tartózkodj egy percig sem a Templom környékén, inkább térj vissza ide. Papi igazolás nélkül nem mehetsz a városba, legalábbis amíg véget nem ér a Húsvéti ünnepség sorozat.

Ugye nem fogsz ennél többet mondani erről Tárzusi Pál? Legalább mondhatnál valamit az elhangzó kérdésekről. - Elbizonytalanodtam. - Vagy esetleg nem adhatnál tanácsot a válaszokkal kapcsolatban?

Pál felnevetett.

Reménykedjünk abban, hogy Eunike és Lóisz jó tanítóid voltak. Ha nem, akkor sajnos ki kell maradnod ebből

az ünnepség sorozatból. Neked csak ennyit kell tudnod, nekem pedig most mennem kell, hogy fogadalmam beteljesítem. Majd később találkozunk vagy a keleti bejáratnál, vagy itt. Hogy látni fogod az ünnepséget, avagy nem az csakis a papoktól függ. Ez a szokás nálunk. Légy jó zsidó és hajolj meg a zsidó szokások előtt.

Mekkora esélyem van arra, hogy kudarcot valljak?

Egyáltalán nincs esélyed arra, hogy kudarcot vallj, amennyiben igaz zsidó vagy. - Pál élcelődött, mint általában.

Ezzel már útnak is indult a Templom felé. Kissé bizonytalan léptekkel ámde követtem Pál tanácsait, hogy megtaláljam a papi bíróságot, hogy tanúságot tegyek zsidó hitemről.

Abban a pillanatban még nem tudtam, azonban kiderült a későbbiekben, hogy igen nagy veszély leselkedett ránk, főleg Pálra.

A szikáriusok éppen őt keresték, nem azért, hogy megöljék, hanem azért, hogy megfigyeljék kinézetét, azért, hogy ha a későbbiekben úgy döntenének, hogy kimondják rá a halálbüntetést, ami meggyilkolását jelenti, felismerjék őt. De az Úr kegyes volt hozzánk. Jeruzsálemi tartózkodásunk ideje alatt egyszer sem látták meg a törös emberek Pált. Minden bizonnyal leborotvált fejének köszönhető mindezt. Ilyen lekopasztított fejjel még legjobb barátai is alig ismerték fel őt.

Az én gondom ennek pontosan az ellentéte volt. A dühödtt pillantások csak úgy döfködtek amint tovahaladtam, és tudatában voltam annak, hogy igen könnyen felismerik bennem az idegent. Mindenki azt gondolta rólam, hogy pogány idegen vagyok. Az izraeli feszültségek egyre növekedtek és egyetlen zsidó sem akart idegeneket látni közelében, akik azzal próbálkoztak volna, hogy zsidónak adva ki magukat részt vegyenek az ünnepségeiken.

Mire elérkeztem a kijelölt helyszínre, legszívesebben elhagytam volna a várost. Mindenütt tapasztalhattam az ellenem irányuló gyűlölet izzását. Mi több, fogalmam sem volt róla milyen kínos lesz bebizonyítanom azt, hogy zsidó vagyok. De hamarosan meg fogom tudni.

MÁSODIK FEJEZET

- Te nem vagy zsidó. Egy olyan idegen vagy, aki zsidót játszik azért, hogy beférközhessen a Templomunkba és megismerhesse titkos hagyományainkat.

- Nem! Én zsidó vagyok!

A pap hitetlenül mért végig.

Nem, te egy pogány vagy, görög, tudom én, ismerem a fajtádat. Minden ünnep alkalmával itt ülök és ilyenekkel találkozom mint te vagy. Nagyon hamar meg tudom állapítani azt, hogy ki az idegen, és te vagy a leggörögbb görög, akit valaha láttam.

Nem ön az első uram, aki ezt állítja rólam, - sóhajtottam, - de kérem, - folytattam mondanivalómat, megpróbáltam nyugodtnak és magabiztosnak tűnni. - Zsidó vagyok, és zsidó által metéltettem körül. Egy farizeus kezei által.

Apád zsidó volt, anyád pedig pogány! - kiáltotta. (Ha ez igaz lett volna, azonnal kizártak volna a júdaizmusból.)

Nem uram, anyám volt zsidó, apám pedig pogá... oh, görög.

Mondd el nekem a törvényeket, - kérte.

A Tízparancsolatot vagy az összes törvényt?

Ismered mind a 620 törvényt, tanítást és parancsolatot?

Hát nem egészen. Általában egyet-kettőt kifejejtek.

Ezzel én is így vagyok, - felelt a pap, és ezúttal vettem észre először, hogy hitetlenkedése alábbhagyott.

Beszélg nekem Ábrahámról! - szólalt meg hirtelen.

A válasz amit adtam egyáltalán nem volt bölcsnek nevezhető.

Ábrahám megigazulása napján egy istenfélő pogány volt. Körülmetéltetése előtt vált megigazulttá és körülmetéltetése után lett zsidó.

Ebből elég! - vakkantotta el magát a pap. - Beszélj nekem anyádról.

Elmondtam hát anyám családfáját visszavezetve tizennégy generáción át. Ez úgy tűnik megelégtette kérdezőm kíváncsiságát.

- Milyen messzire mehet egy zsidó házától szombatnapon, anélkül hogy ezzel megsértené a szombatot? - kérdezte.

Újra zöldfülű választ adtam.

- Nem túl messze! De amennyiben törvénykövető vallásos ember, és Isten akaratát szentül követi, úgy leülhet az út mentén megehet egy kis kenyeret, ihat egy kevés vizet és otthonának nevezheti azt a helyet, felállhat és tovább mehet újra. Megteheti mindezt egész napon át, de abban kételkedem, hogy ezzel betartotta a szombatnap törvényeit.

Meglepetésemre a pap nevetni kezdett.

Soha nem lesz belőled jó farizeus! Határozd meg a szombatnapot! - Tette hozzá és újra komor arckifejezést öltött.

Isten a mi szombatunk, e nap csak az ő képmása.

Anyád tanított erre?

Nem, hanem az Úr.

A pap ekkor rám bámult és olyan kérdéseket kezdett feltenni, melyekről biztosan tudom, hogy másokat nem kérdezett. Sokukra nem tudtam válaszolni, néhányra igen. Még egy kis vitába is belekezdünk (ami azt bizonyította számomra, hogy immár elfogadott zsidóként)!

Végül ezt kérdezte:

Ki volt az aki körülmetélt fiatalember?

Egy Saul nevű férfi.

Egy farizeus?

Igen.

Lehetséges, hogy társusi születésű?

Milyen jogon teszi fel ezt a kérdést?

Azt hiszem nincs jogom ehhez, de ha Társusi Saulról beszélsz, lennének néhányan akik nem hinnék el, hogy bárkit is körülmetélt e férfi.

Körülmetélés csak egy féle létezik, - válaszoltam, - teljesen mindegy kinek kezétől származik.

Túl sokat tudsz, - vont a össze szemöldökét a pap.

Most már elismernek?

Igen, de hadd tegyek fel egy utolsó kérdést számodra, Galáciai Timóteus. Te hiszel a Messiás eljöttében?

- Igen! És abban is, hogy megfeszítettett e városban huszonnégy esztendővel ezelőtt.

Tulajdonképpen holnap lesz huszonnegyedik éve ennek!

Hmmmm, - hangzott a pap szájából, - néha jómagam is ebben hiszek. - Kis szünet után folytatta: - Fogd ezt. Tedd a nyakadba, ez az elismerés láncá. Légy nagyon óvatos. Mindenki által jól látható helyen hordd ruhádon, soha ne takarja ruhád egyetlen részét sem ennek. Főként a Templom környékén figyelj erre.

Miért? - kérdeztem.

Miért?! Hát nem tudod? Mert ha nem tennéd, még megölné valaki! Vagy, ami még biztosabb egy horda törne rád és halálra verne, vagy megkövezne, esetleg kiűzne. De lehet mindkettő is!

Oh, - nyögtem fel, - soha nem becsültem jobban zsidóságomat, mint ezekben a percekben. A pap felnevetett.

Tényleg fel tudod sorolni mind a 620 törvényt?

- Hát egyszer már sikerült 610-et! De a nagymamám arról biztosított, hogy ebben benne volt az összes, ha pedig nem volna igaza, akkor egyet sem tudtam volna elmondani!

A láncot a nyakamba akasztva megváltam bírántól és elindultam a templom keleti bejárata felé. Pál már ott várt rám.

- Ah! Az elismerés lánc. Rendben. Most már nem érzek késztetést, hogy megöljelek.

Minő igaz barátom vagy, Tárzusi Pál, - válaszoltam viccesen újabb élcelődésére. Ezután komolyan folytattam.
- Te tudtad milyen nehéz tesztelés elé nézek, figyelmeztetettel volna. És azt is elmondhattad volna, hogy e lánc nélkül járkalni az utcákon egyenlő az öngyilkossággal!

Igen, de az elrontott volna mindent. Emellett én biztos voltam abban, hogy sikerül megszerezned. Ismered anyád családfáját. Ez és körülméltetésed az, amiről nekik tudniuk kell, és bizonyosságot kell szerezzenek erről.

Ez minden? Akkor a pap miért tartott fenn órákig kérdéseivel?

Oh, ilyet elég gyakran megtesznek. E nélkül feladatuk végtelenül unalmas lenne. Most pedig Timóteus, mivel immár elismerten zsidó lettél, megmutatom neked a Szent Várost.

HARMADIK FEJEZET

Jeruzsálem lakossága körülbelül százezer lélekre tehető, azonban ez a Húsvéti Ünnepek alatt megduplázódik. Zarándokok jönnek ekkor a világ minden részéből, és ez a Szent Várost igen zsúfolttá teszi.

Nagyon sok ember, akit az utcákon láttam igen nagy szegénységben élt. Egyszerűen felfoghatatlan számomra, hogy honnan tudtak összeszedni annyi pénzt, amennyi idejövételüket fedezte. Néhányan hajóval jöttek, mások lovon vagy szekéren, de a legtöbben gyalogosan.

Ötven lábnyi távolság megtevése alatt láttam szíriaiakat, babiloni népeket, jemenieket, médeket, ciprusi embereket, görögöket, egyiptomiakat, krétaiakat, kisázsiai lakosokat és itáliai utazókat. Néhányan sötét bőrűek voltak, mások világos bőrűek, sőt némelyiknek még akár kék szeme is volt! Sokkal több nyelvet beszéltek, mint azt valaha is el tudtam volna képzelni! Azok akik nyugatról érkeztek, többnyire latinul vagy görögül beszéltek. A keletiek aztán végképp megszámlálhatatlan nyelven szóltak.

Amikor Pál és én elérkeztünk a piacra, szó szerint utat kellett vágnunk magunkat az előrehaladás érdekében. Előttünk számos asztal, árus stand és egyéb tornyosult.

Minden amit a földön kapni lehet, az itt felsorakozik, - jegyezte meg Pál.

Meghiszem azt, - válaszoltam és szemem alig győzte befogadni az elem táruló kavalkádot.

Jöjjenek, vegyenek az Efraim hegy tetején érlelt gabonából sült cipóból! - kiáltotta az egyik árus. Egy másik felharsant: - Nálam friss halat vehetnek, mely nemrég a Galileai tengerben lubickolt. -Megint mások olyan ékszereket árultak, amelyeket Izrael földjének mélyéből bányászott ércekből állítottak elő. - Jákob földjének bányáiból való ez arany, a kincsek kincse, a világ legfinomabb aranya. - Az egyik arany darabkára e szavakat rótták: „Készítették Jeruzsálem ötvös mesterei.” Mindenütt vallási ereklyéket lehetett vásárolni.

Láttam azt is, amint egy gazdag emberről éppen méretet vett valaki, hogy gyönyörűséges új ruhát készítsenek számára. Ettől nem túl távol valaki kecskét árusított. Egy szandalkészítő így kiabált: „Vegyétek és vigyétek, hogy elmondhassátok barátaitoknak, hogy e saruk a szent földet taposták.”

Néhány kereskedő pergamenre rótt idézeteket árult a Zsoltárok könyvéből, vagy Ézsaiástól.

Egyetlen közös vonás volt mindegyikükben: „Vigyétek emléket a Szent Városból!”

Mégis, mindenem túltettek a hentesek. Végül is körülbelül kétszázezer ember készült enni sültet, mint hagyományos étket. Minden részét árusították a bárányoknak és a kecskéknek.

- Mindent eladnak ami a bárány része, kivéve a bégetését, - szólalt meg ekkor Pál, felidézve egy ősi mondást.

A bárány hús ára eget rengető volt, a gazdagok mégis szemrebbenés nélkül fizettek, a szegények pedig órákig

alkudoztak a hentesekkel a számukra még elérhető árért.

Pál, vajon igaz lehet ez? - ámuldoztam. - Úgy tűnik, mintha érteném a galileai akcentust.

Természetesen. Éppen eléggé erős akcentus ahhoz, hogy felismerhető legyen még akkor is ha nem beszélsz egyetlen szót sem arámi nyelven. De ahogyan ők öltözködnek valószínűleg megkönnyíti felismerésüket és meghallhatod nyelvüket is.

Így hát mi mást tehettem volna jobbat, minthogy számos embert megkérdeztem ugyanolyan galileai akcentussal:

Láttátok Jézust amikor Galileában élt? A válasz minden esetben ugyanaz volt.

Igen, természetesen, mindannyian láttuk.

- Pál, hol fogják tölteni az éjszakát ezek az emberek... és mi lesz holnap? Tudom, hogy a fogadók mind telve vannak már.

Hagyománykövető módon, minden jeruzsálemi lakos megnyitja házának ajtaját a zarándokok előtt és vendégeket fogad. Teszik ezt minden térítés nélkül, de már megszokott tény, hogy szíves látásukért valamilyen ajándékban részesülnek majd. Mégis, még több zarándok lesz, mint amennyi ház van Jeruzsálemben. Sok ezren fognak az utcákon aludni ezeken az éjszakákon.

És mi lesz velünk?

Mi nem fogunk az utcákon aludni, hanem rokonom, Andronikosz és Juniász házában húzódunk meg, ők előttem megtértek Krisztushoz, s elsőként szóltak nekem Krisztusról, azonban én akkor nagyon haragudtam emiatt. Ma már büszke vagyok rájuk. Ők nagyon szeretett személyek itt és tisztelet övezi őket, mint ahogyan a Tizenkettőt is. Megtiszteltetés lesz számodra találkoznod velük. Emellett pedig egy ágy mindig is kényelmesebb lesz a pőre földnél.

Amint tovahaladtunk a piactéren észrevettem egy római katonákból álló osztag közeledését.

A katonák nem viselik az elismerés láncát nyakukban. Mindig ilyen sok katona tartózkodik Jeruzsálemben?

Kardjukkal oldalukon nem is kell számukra egyéb elismerés. De hogy válaszoljak kérdésemre, nem, soha nem láttam még ennyi katonát Jeruzsálemben. Soha! A római kormányzó holnap érkezik a városba és Heródes palotájában fog megszállni - amint látni fogod - azt inkább erődítménynek lehetne nevezni, mint palotának. Hatalmas fal veszi körül, és magas őrtornyok állnak a falakon. Izraelben igen nagy a feszültség s Róma el szeretné kerülni a zavargások kitörését, amikor a kormányzó megérkezik, mint ahogyan itt tartózkodása alatt is nyugalmat akar.

A nap hátralévő részében Pált emberek vették körül, és azt kérdezték tőle, hogy csatlakozott-e már valamelyik csoporthoz, akikkel megünnepelné a Húsvétot. (Szokás alakult ki az emberek között, mely szerint legtöbb tíz felnőtt együtt ünnepelte a Húsvétot. Hogy milyen alapon választották ki, kikkel ünnepeljenek, ez számomra mind a mai napig felfoghatatlan.)

Pál már választott csoportot. Ami engem illet, Pál azt tanácsolta:

- Nem szabad velem lenned, keress egy csoportot magadnak. Tetszeni fog az, hogy egyedül lehess gondolataiddal és érzéseiddel a Húsvét alatt. Mindez holnap veszi kezdetét, azzal, hogy reggel meglátogatjuk a Templom udvarát. Késő délután kezdetét veszi a Húsvéti áldozás. Este magunkhoz vesszük majd a Húsvéti vacsorát. Hidd el, e napot életed végéig nem fogod elfelejteni.

NEGYEDIK FEJEZET

Soha nem láttam még ennyi papot. Talán több ezren lehetnek, - álmélkodtam, amint Jeruzsálem utcáit róttuk a hajnali napfény sziporkázó sugaraiban.

Lévíták is vannak közöttük, Timóteus. Mindannyian itt vannak ma. Egy átlagos napon csak egy papi rend szolgál és készíti elő az áldozati állatokat a Templomban. Azonban mindösszesen huszonnégy rend működik, ma mindannyian itt vannak, mert minden személyre szükség van. Amennyiben itt lagnánk, jelen pillanatban éppen egy hagyományt hajtánánk végre, azt, hogy kidobnánk minden kelesztett pékárut a házból. E percekben minden házban felkutatják a rejtett helyeken is, hogy nem maradt-e véletlenül kelt tészta - ezt egy olajméces

segítségével teszik. A rítus eltart délutánig. Ekkor a Jeruzsálemben lévő minden kelt tésztát közösen elégetik, egész pontosan egy jeladásra felgyújtják az összest. Találjunk hát egy helyet, melyről jó rálátást nyerünk az Olajfák Hegyére, és akkor megmutatom neked hogyan zajlik le mindez. Látod azt a két ökröt, melyek egy ekét húznak? Addig várakozunk itt, amíg az első ökröt kifogják a járomból. Ez a jele annak, hogy minden kelesztett jellegű pékárú fogyasztását meg kell szüntetni. Később, amikor a második ökröt is kifogják a járomból, annak jele lesz, hogy az összegyűjtött, kelesztett élelmiszereket el kell égetni.

Egy perccel később az egyik ökröt kifogták a járomból. A tömegből örvendező kiáltások szakadtak fel.

- Majd később visszatérünk ide és megfigyeljük a második ökröt kifogását is, - jegyezte meg Pál. Hosszú órákon át barangoltunk barátommal a város utcáin. Délutánra a kereskedők szedelőzködni kezdtek, befejezték munkájukat aznapra, és a piacon is véget ért a vásár. Közeledett az állatok feláldozásának órája.

Ekkor a Jeruzsálemet övező hegyek színe fehérré vált. Mintha a föld alól jelentek volna meg az emberek, mindegyik bárányokat hozott magával Jeruzsálem irányába.

- Három különféle áldozás lesz, s mindegyik körülbelül egy órán át fog tartani. Az első majdnem két óra múlva veszi kezdetét, - jelentette ki Pál. - Mi az első csoporthoz fogunk csatlakozni, akik először mutatják be áldozati bárányukat. Ez lesz a legnagyobb számú csoport, hisz a jelenlévők többsége ehhez fog csatlakozni. De ahhoz, hogy az elsők között juthassunk be a Templom udvarába, most oda kell mennünk és a zsúfolt tömegben kell tartózkodnunk, akik már a Templom környékén állnak, ott kell töltenünk az elkövetkező két órát.

Annyi bizonyos, hogy majdnem összelapítottak az emberek, akikkel együtt haladva megközelítettük a Templomot. Amikor a hely tömve volt, azt figyeltem amint a papok és lévíták bezárják a kapukat melyek a Templom udvarába vezettek.

Várakoztunk.

Végül felharsant a lévíták kürtjének hangja a templomot körülvevő fal tetejéről. Végigborzongtam testemben amint meghallottam az ezüst kürtök hangját, melyek végighullámoztak a földeken.

Az áldozat elkezdődött.

A papok hosszú sorokban várakoztak, két sort alkotva egymás mögött, majd egyként felemelték arany és ezüst edényeiket. Az első sorban álló papok emelték fel elsőként arany tálcáikat, a második sorban közvetlenül ezután az ezüst edényeket.

Mindenhonnan dicsőítések hangzottak fel, mialatt mindennemű hangszer követte a tömeg hangjait.

Ekkor mi, mindannyian imába kezdtünk, melyet ezen alkalomra tanultunk meg.

Az állatok feláldozása elkezdődött.

Nagyon elfáradtam mire e rítus véget ért. Soha nem láttam még életem során ilyen hatalmas szín kavalkádot, pompát és szépséget.

A kapuk, melyek a földekre vezettek megnyíltak, és mi gyorsan kisiettünk. Amikor az udvar üres lett, a papok bezárták a kifelé vezető kapukat és újra megnyitották a templom udvarára vezető ajtókat, hogy a második csoport is bejuthasson a Templom udvarába.

(Pál azt mondta, hogy azok, akik csak a harmadik csoporttal jutnak be, gúnynevet kapnak, őket „lustákként” emlegetik.)

Az est leszálltával az emberek áradata újra megmozdult, ezúttal azonban mindenki otthona felé vette útját, vagy egy olyan helyre, ahol többen gyülekezhetnek.

Nézz hátra! - kiáltotta Pál. - Az Olajfák Hegye. Látod! A második ökröt is kifogták a járomból.

E perctől kezdve senki nem fog több kelesztett pékárút enni, és már minden ilyesmit elégettek. Akik mellett elhaladtunk mindannyian karjukban hordozták az áldozati állatot vagy teljes egészében

vagy csak egyes részeit, saját bőrébe burkolva. Az állatok többsége bárány vagy kecske volt, melyeket hamarosan szépen kisütnek majd. A Megváltás Éjszakája elkezdődött.

Nemsokára minden ház kertjéből gyenge fényt fogsz látni, hiszen az áldozati állatokat lassú tűzön megsütik a nyársakon, - jegyezte meg Pál. - Némelyeknél gránátalmafa hasábjainak lángjánál sütik a húst. Mások agyagból épített sütőbe teszik míg elkészül, ezeket Húsvéti sütőknek nevezik. Timóteus, itt az ideje, hogy

külön váljunk, te csatlakozz a te csoportodhoz, én meg az enyémhez. A holnapi napot Péterrel fogom eltölteni. Péterrel! Te... és... eljöhethék én is?

Szólni fogok az érdekedben, - válaszolt Pál. - Azonban egy fontos dolgot ne felejts el. Ne csinálj semmilyen tervet arra, hogyan töltsd el a hét első napjának estéjét.

Rendben van. De miért?

Majd meglátod. Most pedig, legyen veled Izrael békessége e szent estén.

Ezzel elindultam szállásom felé, ahol majd megfigyelhetem a húsvéti vacsora lezajlását.

Lélegzet visszafojtva gyönyörködtem a naplementében, amint kihunyó fényei bearanyozták a város utcáit. Jeruzsálemben csend uralkodott.

A szoba, melybe beléptem kis idő múlva, már zsúfolt volt. A csoport felét helybéli zsidók alkották, a többiek görögök voltak, akik többnyire úgy néztek ki mint én.

A húsvéti vacsora megnyitója egy pohár vízzel hígított bor volt, melynek elfogyasztása után megmostuk jobb kezünket. Ezek után felszolgálták a sült bárányt kíséretében kovásztalan kenyérral és keserű füvekkel. Valamely oknál fogva, sírni kezdtem.

A vacsora végeztével egy idős ember elkezdte mesélni számunkra az első húsvét ősi történetét. Újra vizezett bort fogyasztottunk. A fiatalok egyike (akire ki volt szabva, hogy így tegyen), megkérdezte:

- Miért különbözik ezen este a többitől?

Atyja ekkor elmesélte Izrael szabadulásának történetét Egyiptom földjéről. Mindannyian meghallgattuk az áldozati bárány történetét, mint ahogyan a kovásztalan kenyereket és a keserű füveket is, mintha még eddig soha nem hallottunk volna erről.

Ekkor következett a megváltás imája. Mindenki azért imádkozott, hogy az elmúlt tizenkét hónap alatt elkövetett bűnei megbocsátást nyerjenek. (Nagyon szerettem volna kifejezni Uramnak az igaz húsvét jelentését. Merthogy Ő a mi megváltónk, és olyan megváltásban részesít bennünket, ami nem csak egy évnyi megváltást biztosít, hanem az örökkévalóságig elegendőt.)

Újra vizezett bort ittunk. A ceremónia véget ért.

A köztünk ülő legidősebb emberek belevágtak az egyiptomi kivonulás teljes történetének elmesélésébe. Nem volt semmilyen örömnép, sokkal inkább búskomorság ülte meg a szoba lakóinak szívét.

Én, Timóteus, aki magam igen kevésbé nevezem zsidónak, úgy hagytam el aznap este a szobát, hogy vegyes érzelmeket tápláltam magamban. Éreztem, hogy most már igazán része lettem a zsidó társadalomnak, mégis ugyanakkor tudatában voltam annak, hogy az én állampolgárságom nem a földön nyer helyet, és nem egy adott társadalom tagja vagyok. Az én állampolgárságom immár az örökkévalóságé, és egy teljesen új rend tagja vagyok!

Kiosontam hát az utcára és Andronikosz és Juniász házába igyekeztem. Holnap meglehet találkozom Péterrel? Ezen gondolkodtam, míg álomba merültem.

ÖTÖDIK FEJEZET

Egész testemben remegtem mire Péter házához értünk. (Pál gondolatai úgy tűnt teljesen más irányba összpontosulnak.)

Az ajtót nyitó férfi enyhén szólva hatalmas termetű volt, én meg sem mertem kérdezni ki ő, mert méreteiből ítélve csakis Péter lehetett. Megölelte Pált, aki mondhatni elenyészett karjai ölelésében, majd rám pillantott.

Ő lenne az a görög, aki zsidónak adja ki magát? - kérdezte Péter. Csak motyogni tudtam választomat:

Minden bizonnyal Szilász mutatott be így.

(Akkor nem is tudtam milyen igazam lesz ebben, hiszen egy röpké perc elteltével megpillantottam Péter házában Szilászt.)

Azt kérdeztem magamban: mit fog most e két férfi tenni, hogy együtt vannak? Egy dolog biztos: nagyon jól érezték magukat egymás társaságában. Nézeteik különbsége már régen eltűnt vagy pedig nem okozott válaszfalat kettejük kapcsolatában.

Beszélgetésük fonala azonnal Észak Afrikára terelődött ahol már újabb gyülekezetek születtek úgy zsidók, mint pogánykeresztyének jelenlétével már a kezdetektől. Aztán Korinthusról beszélgettek, végül pedig Rómáról! Amikor mindketten azon vágyukról beszéltek, hogy meg szeretnék osztani az evangéliumot más népekkel is, Izraelen kívül, Pál a pogány népekről beszélt, mialatt Péter gondjairól számolt be ami az idegen földeken élő zsidókat illeti. Bármilyen volt is mondanivalójuk tárgya, Pálnak sikerült minduntalan visszatérnie Korinthushoz.

A korinthusi gyülekezet tagjai közül sokan zsidók. Nagy örömmel tölténé el őket az, ha Simon Péter ellátogatna körükbe, - sürgette Pál.

Amennyiben módomban áll, mindenképpen megteszem, - biztosította Péter.

Holnap már elmegyek innen, - magyarázta Pál. - Nem késhetem Antiókhiaából. De mindenképpen szeretném kifejezni köszönetemet távozásom előtt a jeruzsálemi gyülekezetnek szeretetért és vendégfogadásáért.

A társaságodban lévő fiatalember zsidó vagy görög? Amennyit Szilász mondott abból nem tudtam kihámozni. - Péter ekkor rám nézett.

Timóteus? Annyiból zsidó, hogy édesanyja zsidó, de többnyire mindig az élethelyzet okozta közeg következtében éppen azzá válik, amire leginkább szükség van.

Péter felnevetett.

- Két áldott ember lennénk, ha mi is hol zsidók, hol görögök lehetnénk. Van egy olyan érzésem, hogy jelen pillanatban mi vagyunk a leginkább nem kedvelt hívők Izraelben.

E rövid kitérő után Péter Ciprusra terelte a szót, hiszen éppen azt tervezte, hogy nemsokára látogatást tesz oda Barnabással.

- Egy dolgot minden bizonnal megtehetsz ha Ciprusra mész, - jegyezte meg Pál. - Az ottani gyülekezetek között igen rossz a helyzet, főként azok között, melyek Pünkösöd után létesültek. Ezen közösségek többsége úgy fejezi ki magát, mint a zsinagógában. Azon pogány népek, akik látogatást tesznek ezeknél a gyülekezeteknél teljesen összezavarodva térnek haza. Látogatást tesznek Krisztus közösségében mely a zsidó szokásokat tükrözi, ebből kifolyólag pedig teljesen idegeneknek érzik magukat saját szülőföldjükön. Krisztus teste mindenképpen a helybeli kultúra által kell elnyerje kifejezését, nem pedig egy idegen kultúra átültetésével.

Péter igazat adott ebben.

- Megteszek minden tőlem telhetőt. Ha találkozni fogok velük megpróbálom ledönteni majd e láthatatlan falat mely a két nép között van. A zsidók és a pogány népek meg kell találják közös nevezőjüket.

Azon a sorsdöntő napon volt azonban még egy igen fontos dolog amit e két férfi megbeszélt, mégpedig Jeruzsálem városatyáinak viselkedése a legszegényebb hívőkkel.

- A szegényebb híveink szenvedése szoros összefüggésben áll az adókkal, az üldöztetéssel és az igazságtalansággal, - magyarázta Péter, majd rövidesen kibővítette mondandóját. - A nyugati világ szélteben-hosszában Róma mindenkire adót vet ki, kivételt egyedül Jeruzsálem városa képez. A birodalom területén élő zsidóknak megengedett azonban, hogy ne Rómába küldjék adójukat, hanem Jeruzsálem városának, azonban nemrégiben ez megváltozott, mert a rómaiak adót vetettek ki Izraelre is. Ennek okát azzal magyarázzák, hogy kénytelenek voltak további csapatokat küldeni ide a rend fenntartására, ezért pedig nekünk kell fizetnünk! Mindez hatalmas szenvedési hullámot okozott Izraelben, a szegények pedig képtelenek megfizetni az adókat. - Péter lehalkította hangját. - Van még valami ami nem annyira szembetűnő, mégis igaz. A világ második legnagyobb bankját a jeruzsálemi Templom képezi. Amennyire mi, zsidók vissza tudunk emlékezni, a Templom mindig is elkülönített némi pénzt a szegények megsegítésére. Ennek okáért a világszerte élő zsidók sokkal inkább Jeruzsálembé küldték adóikat. A jeruzsálemi papok szemében azonban most kétféle szegények léteznek: hívők és nem hívők. A köztünk lévő legszegényebb hívők egyáltalán nem kapnak semmiféle segítséget a jeruzsálemi Templomtól. Ez még soha nem fordult elő eddig. A város eklézsiája mindent

megtesz ami lehetőségeiből telik, azonban eme plusz adókkal és a jelenleg dúló éhínséggel már nem tud megküzdeni, - az évi termés csapnivalóan kevés, - és nagyon kevés eleség jut a szegényeknek. Eddig az eklézsia igyekezett helytállni és segíteni rajtuk, azonban ha ezen nehézségek folytatódnak...

Mialatt Péter beszélt, egy gondolat ötlött Pál elméjébe:

- Ha a megpróbáltatások folytatódnak Izrael népe felett, talán az északi pogánykeresztyének gyülekezetei segíthetnének, és ezzel a jeruzsálemi szegények eleséghez jutnak majd, amivel erősítenék a köteléket a pogánykeresztyén és zsidókeresztyén gyülekezetek között.

Nem sokkal ezután eljött az ideje annak, hogy Péter és Pál elinduljanak.

- Timóteus, tudod, hogy nemsokára az egész jeruzsálemi közösséghez fogsz szólni Salamon Tornácán? - kérdezte Pál.

- Úgy hallottam, hogy túlteszél beszédeidben Pálon és Szilászton is! - nevetett Péter. (E mondatot még számos éven át hallgattam, oly sokszor, hogy legszívesebben elfeledtem volna a percet is, amikor kiejtette Péter ezt.)

Ő mindenkit felülmúl prédikálásban! - csatlakozott Pál is. - Timóteus próbálj meg kissé rosszabb teljesítményt bemutatni a Tornácán. Gondolom nem szeretnéd zavarba hozni Pétert, vagy a Tizenkettő többi tagját, nemde? És természetesen emlékezz az én héber nevemre, Saul vagyok. Emlékeztetek arra is, hogy azok a férfiak, akik a Saul névre hallgatnak, igen jól hajítanak dárdákat, - főként a fiatalabb jövevényekre!

Kedves Pál, ha bármikor is kiejtettem volna, hogy irántad keresztyéni könyörületességet érzek... nos, ezen perctől fogva vedd úgy, hogy hazudtam! - feleltem.

A gyülekezés véget ért.

Azon estén a jeruzsálemi eklézsia összejövetelt tartott, hogy meghallgassa egyik vendégét. Engem hívtak meg, hogy beszédet mondjak, és én úgy éreztem, hogy bárki emberfiával örömmel helyet cserélnék azokban a percekben. Természetesen számosan jelen voltak a Tizenkettő közül is, ami mondhatom nem segített semmit érzéseimen.

Amikor befejeztem, Pál az oldalamba lépett.

Sokat tanultál tőlem, fiatalember. Olyan dolgokról szóltál hozzájuk, amire én soha nem is gondoltam. Anyád és nagyanyád helyesen nevelt fel téged.

Elbűvölte őket a fiatalembered, - jegyezte meg Péter Szilásztnak. - Az Úr valóságos kinyilatkoztatásával bír. A Tizenkettő közül számosan ugyanezt állapították meg róla.

(Hamarosan azt kívántam bárcsak soha ne kellett volna beszédet mondanom Jeruzsálemben, hiszen e dicséretetek közül sok eljutott az pogánykeresztyének gyülekezeteinek fülébe és azóta is mind a mai napig ugratnak, természetesen Titusszal élükön.)

Senki nem kezdett tapsolni amikor én beszéltem hozzájuk, - jelentette ki Szilász szárazon. - Sőt, még Pétert sem szakították félbe! Ezért mindketten úgy döntöttünk, hogy segítünk Pálnak igen nagy mennyiségű dárdát vásárolni, hogy amennyiben ilyesmi még előfordulna, együtt használjuk ellened.

Egyetértetek, - válaszolta Pál. - És természetesen igazad van - engem sem szakítottak félbe ilyen tapsviharral.

Másnap Pállal utoljára étkeztünk együtt Szilással, ami igen emlékezetes maradt számomra. Mária házában találkoztunk, ki Barnabás nővére volt. Ugyanezen a reggelen találkoztam életemben először János Márkkal.

Azon egy hétnyi Jeruzsálemi tartózkodás alatt ami a legjobban megkapott engem egy kis irat volt, (melyet János Márk mutatott meg nekem), és Barnabás feljegyzéseinek töredékét tartalmazta amit a Tizenkettő lábánál jegyzetelt Salamon Oszlopcsarnokában.

Az iratok nagy része az Úrról szóló történeteket tartalmazta, ahogyan a Tizenkettő elmesélte azokat. Amikor befejeztük átolvasásukat, úgy éreztem, hogy Márk oly mértékű rálátást nyújtott számomra az Úr földi életére nézve, amiben kevesen részesülhettek. Azon csodálatos órák leforgása alatt mindvégig arra sürgettem Márkot, hogy a részleteket foglalja egységes egésszé és jegyezze le.

Te már a második vagy azok közül, akik erre kérnek engem, - jegyezte meg János Márk.

Ki volt a másik?

Egy antiókhiai pogány testvér, név szerint Titusz.

Titusz! Hiszen ő egyike azon személyeknek, akikkel feltétlenül találkozni szeretnék, amikor elérünk Antiókhia! - válaszoltam.

Ezek után Jeruzsálemi tartózkodásom minden percében, amikor Márk közelében voltam, sürgettem őt.

- A pogánykeresztyéneknek szükségük van egy leírt történetre, mely az Úr Jézus életét mutatja be. Emlékezz, a pogány gyülekezetek távol vannak Izraeltől. Azok a dolgok, melyek itt, helyben történtek, számotokra köztudottak, mégis azok számára, akik Galáciában vagy Görögországban élnek nem egyértelműek. Kérlek ezért, írd minderről!

Márk végül beleegyezett abba, hogy megvitassa a dolgot Péterrel.

- Anélkül, hogy Péter teljes beleegyezését adná, nem merem megtenni.

Másnap korán reggel Szilász és Pál jókivánságok özönében érzelmes búcsút mondtak egymásnak, sok könny hullott, sokszor megölelték egymást, együtt imádkoztak, énekeltek és újra könnyeztek.

Ezek után Pál és jómagam elindultunk a város északi kapuja felé. Számos testvér kísért el bennünket, és együtt haladtunk északi irányban, Antiókhia felé. Amikor végső búcsút mondtunk nekik, egy gondolat kristályosodott ki elmémbe az eklézsia tagjairól. Micsoda vendégszeretet, milyen melegség áramlik belőlük egy olyan ember felé, aki valaha minden erejével a jeruzsálemi eklézsia pusztulására törekedett, - és milyen meleg fogadtatásban részesítettek egy félig zsidót, aki egy távoli pogány néptől jött közéjük!

- Mi tényleg egy időntúli, mérhetetlen és mértéktelen, nemzetiség nélküli nép állampolgárai vagyunk! - jegyeztem meg Pálnak amint immár ketten maradván egy utolsó pillantást vetettünk a távolban apró ponttá zsugorodott Szent Városra.

(Ami Szilászt illeti, ő Jeruzsálemben maradt még néhány évig. Azután valamikor elindult a Görög szigetekre, egész pontosan Rodoszra. Pár év múltán itt, ezen a szigeten tartóztatták le, megkínózták, majd halálra ítélték.)

Körülbelül két hét utazás után, Pállal elértük Szíria déli határvonalát. Nem sokkal ennek átlépése után megpillantottuk Antiókhia hatalmas városának körvonalait.

Ott, Antiókhiaiban talákoztam a legdiadalmasabb közösséggel egész életem során. Ugyanitt talákoztam Titusszal is, azzal a férfival, aki a későbbiekben egyik legközelebbi barátom lett. Mindenekelőtt azonban Antiókhia volt az a hely, ahol Titusz és én betekintést nyerhettünk elsőként Pál titkos terveibe, melyek harmadik útjával álltak kapcsolatban.

Ahogy Titusz mondta: „Ez a történet méltó arra, hogy elmeséljék.”

HATODIK FEJEZET

- Látod a távolban azokat az embereket? Azokat, akik az út szélén ülnek! Ha érzésem nem csal, akkor ők testvéreink Krisztusban, és arra várnak, hogy Antiókhiaba kísérjenek bennünket.

Pálnak igaza volt. Egy meleg üdvözlés után, az egyik férfi lóra kapott és visszaindult Antiókhia felé, hogy értesítse a testvéreket érkezésünkről. Ekkor nagy meglepetés ért.

Timóteus, ma este te fogsz beszélni a gyülekezetnek, - jelentette ki Pál.

Még ma?! Nem! - tiltakoztam. - Neked kellene beszélned! Hiszen téled akarnak híreket hallani, nem pedig tőlem!

Én az antiókhiai közösség tagja voltam tizenegy éven át, másrésztől a hívek soha nem láttak még téged, csak hallottak rólad. Minden bizonnyal szeretnének megismerni.

Hát, el kell mondanom neked, hogy nagyon vártam már azt a napot, amikor megpillanthatom a világ legnagyobb pogány közösségét, azonban az nem szerepelt terveim között, hogy azonnal beszélnem kell hozzájuk, már az első találkozás alkalmával!

Amint közeledtünk a városhoz, Pál felelevenítette néhány emlékét.

Barnabás és én igen nagy leckét tanultunk meg Antiókhiaiban. Mindketten zsidók vagyunk, de soha nem állt szándékunkban a zsidó vonások egyikének meggyökereztetése sem. Isten irgalmas volt hozzánk. Az antiókhiai gyülekezet velejéig pogánykeresztyén vonásokat hordoz. Később, amikor Barnabás és én a galaták földjére

indultunk, úgy ítéltük meg, hogy bölcs dolog lenne, ha egyik városban sem töltenénk túl sok időt. Mi idegenek vagyunk az adott területen. Mindig fennállt annak lehetősége, hogy bevigyük kultúránkat, viselkedési normáinkat a pogánykeresztyének közé. Ennek eredményeképpen mindig elhagytuk a pogány gyülekezeteket minden idegen országban nem sokkal létrejöttük után. Ez igaz volt mind a négy galáciai gyülekezet alapításának alkalmával... beleértve a te szülővárosodat, Lisztrát is. Az egyetlen dolog ami sokáig Lisztrában megmaradt belőlem csakis a vérem volt.

Valami teljesen egyedi dolgot szeretnél létrehozni Efézusban? Kisázsiaiba szeretnél jutni, nem?

Talán, - válaszolta Pál.

Én tudom, hogy ezt tervezed, azonban biztosan van még más amit eltitkolsz előlem, mondd mi az?

- Elmondom neked... mondjuk... oh... talán egy hét múlva, megfelel így? - kérdezte Pál.

Felugrottam és boldogan szökdeltem körbe Pált. (A körülöttünk haladó testvéreknek fogalma nem volt arról mi történik közöttünk.)

Hamarosan elérjük Antiókhia, és akkor leülök majd a két fiatal testvérrrel, hogy megbeszéljük terveimet.

Ajánlom, hogy az egyiküket Timóteusnak hívják! - rettentem meg.

Oh, igen, azt hiszem az egyiküket tényleg így hívják.

És a másikat? Ki a másik? - kérdeztem izgatottan.

Hamarosan megtudod.

Ekkor Antiókhia teljes látképe körvonalazódott a horizonton. Éppen az est leszállta előtt léptünk a városba a Daphné kapun át.

- Az utcákat kivilágítják!... - jelentettem ki döbbenet. - Még soha nem láttam ehhez hasonlatosat. Az egyik testvér így szólt:

Sehol máshol a világon nem is látsz majd ilyet. Ez a föld egyetlen városa, melynek legfontosabb utcáit éjnek idején is kivilágítják fáklyák segítségével.

Hát nem minden utcában égnek a fények?

Nem, csak a három fő utca, mely a Fórumra vezet, ezeken égnek a fáklyák. Mégis a mi városunk ezáltal a világ legbiztonságosabb városa lett.

Amint beléptünk a városba megláttam jobbra az amfiteátrumot, és előttem pedig ameddig a szemem ellátott a Kolonnádok Útja feküdt, a birodalom legszebb utcája gyanánt.

Ez csodálatos! Milyen hosszú lehet ez az utca?

Megközelítőleg két mérföld.

E csodás sugárút átszelte a várost délnyugati irányból egészen a város északkeleti csücskéig és legalább harminc láb széles volt. Az utca felületét márványtömbök burkolták, és teljes hosszúságában mintegy háromezer kétszáz oszlop szegélyezte. Két oszlop között boltívet alkottak a faragók, ami által sok száz kis oszlopos előcsarnok alakult ki. Ezek közül mindegyik harminckét láb széles volt, ami által úgy éreztem, hogy egy-egy hatalmas kapun lépek át. Néhány nyitott előcsarnokból gazdagok házához vezettek utak, mások középületekhez, vagy pedig boltokhoz. A föld hátán egyetlen város sem büszkélkedhetett ehhez hasonlatos csodával.

Miután elérkeztünk a Kolonnádok Útjának végéhez, kiléptünk a város kapuin és felmáztunk egy hegy oldalára. Végül visszafordultam.

- Ne légy túlságosan lenyűgözve, - jegyezte meg Pál. - E csodálatos út mögött rejtőzik a Római Birodalom legnyomorúságosabb negyede. Az emberek, akikkel találkozni fogsz, onnan származnak, - ők alkotják az Antiókhiai gyülekezetet. Mindamelllett, hogy mi egy villába megyünk, a jelenlévők többsége rabszolga lesz, mint ahogyan ez eddig is előfordult a többi gyülekezet esetében. A villa mögötti kertben fogunk gyülekezni, ez pedig ugyanaz a villa lesz, melyben Barnabás és én meghúztuk magunkat amikor visszatértünk Galáciából. Látod már a fényeket? Az ott a kert. Az összejövetel után, egy kis ünnepséget tartanak, és annak keretében magunkhoz vesszük majd az Úr vacsoráját.

Énekszó visszhangzott a hegy ormain. A közösség már legalább egy órája együtt volt. Hamarosan a kertben

találtam magam, ahol több tucatnyi testvér próbált ölelésével üdvözölni. (Én pedig tudtam, hogy valahol a nagy tömegben ott van egy Titusz nevű fiatalember, akivel már nagyon szerettem volna találkozni.) Izgatottság lett úrrá rajtam!

Végre személyesen is velünk lehetsz, lisztrai fiatalember! - jegyezte meg valaki.

Ő az, aki szembeszállt Blastiniusszal! - szólalt meg egy másik. Feszültségem növekedett.

Milyen idős? - kérdezte valaki. Erre már tudtam az elhangzó választ.

Sokkal idősebb, mint amennyinek tűnik. Timóteusnak mindig is gyermekarca marad, bármennyire is telnek fölötte az évek.

Pálra csodálkoztam. (Most, amint írom e sorokat, már öregember vagyok, és lám, Pál szavai igaznak bizonyultak, mert az arcom tényleg fiatalos maradt.)

A tömeg hatalmasra gyarapodott, mígnem a minket körülálló emberek egy óriási kört alkottak. Szorosan összefogódzkodtunk, majd énekelni kezdtünk. Ez már túl sok volt, sírni kezdtem, olyannyira, hogy nem bírtam abbahagyni.

Végül Pál elindult a kert elejére. Amint ezt tette, dicsőítések hangzottak fel, majd imába és éneklésbe torkolltak. Pál nagyon keveset szólt.

- A többi majd az elkövetkező napokon fogjátok hallani tőlem. Sokat kell mesélnem nektek Görögországról. Szilász jól van, és üdvözetét küldi Jeruzsálemből. Lukács beszámolt nektek az elmúlt három esztendő eseményeiről. Ugyanakkor Péter testvéretek is üdvözöl benneteket és boldogan emlékezik mind a mai napig az itt töltött napokra. De a mai estén a szó a lisztrai Timóteus testvére. Bár görögnek tűnik, ő, - mint az Antiókhiai eklészia is, - részben zsidó. Emlékezzetek arra, hogy azok a zsidó testvérek akik Antiókhiaiba érkeztek pogánykeresztyének módjára viselkedtek. Mint ahogyan Timóteus is. - Mindenki felnevetett. - Ami pedig Timóteus korát illeti, vagy idősebb vagy fiatalabb annál amit mutat. Mindig a helyzet dönti el és ti, hogy mennyinek látszson.

Újra felcsendültek az öröm hangjai, dicsőítés és énekszó töltötte be a léget.

Ugyanolyan lármás közösség, mint Korinthus, - gondoltam.

- Melyik Titusz? - kérdeztem suttogva az egyik mellettem lévő testvértől. A választ azonban elnyelte a feltörő tapsvihár.

Felálltam, hogy beszédet mondjak, azonban ehelyett csak sírni tudtam.

Végül, nagy erőfeszítés árán belevágtam, és legelőször lisztrai megtérésemről ejtettem szót. Minden történetem középpontjába Pált helyeztem, mert eltökéltem, hogy kiemelem e testvér szenvedéseit és önfeláldozását, valamint megtiszteltem őt - mint ahogyan tőle váratlan módon megtisztelt engem.

Antiókhia olyan hely volt, ahol nyíltan szóba hozhattam Blastiniust, mert a gyülekezet minden tagja találkozott vele, és megfigyelhették szándékát, tehát nem fogtam vissza magam és beszéltem silány próbálkozásairól Pállal szemben, hogy kárt tegyen a közösségekben.

Felelevenítettem mindent, ami észak Görögországban történt, beleértve a vesszözést, a bebörtönzést, és a földrengést is. A testvérek sírni kezdtek, amint megtudták, hogy Pál megint vesszözésben részesült, és újra száműzték egy városból. Már oly sokat szenvedett, és ezzel mindenki tisztában volt.

- Legyetek bizonyosak afelől, hogy Pál megpróbálta elkerülni a vesszözést, - mondtam, - azt kiáltotta: „Civis Romanus sum”, ahogy a torkán kifért!

Ezek után a jóságos Lídiáról meséltem nekik. Bár még soha nem találkoztak vele, sőt még létezéséről sem tudtak azon este előtt, mégis éreztem, hogy máris szívükbe zárták őt. (Nevettek és harsogva vették tudomásul, hogy létezik egy lény a világon, aki Pált ráncba szedi.)

Nemsokára ismertem velük Blastinius fogalmát. Bár minden jelenlévő hallott már e „gyilkos fogadalomról” mégis sokan sírni kezdtek. Mások feljajdultak. Antiókhia szívében, mint felfedeztem, hatalmas szeretet lobogott Pál iránt.

Hamarosan elmeséltem nekik Lukács két kisázsiai látogatását. (Lukács, aki jelen volt a közösségben, jelt adott nekem, hogy ne beszéljek sokat az ő érdemeiről.)

Célom az antiókhiai gyülekezetnek tett jelentésemmel az volt, hogy Pál második útjáról részletes leírást tárjak

eljük, ugyanakkor mély jelentését is megismertessem a jelenlévőkkel. Azzal fejeztem be mondanivalómat, hogy elmeséltem nekik olyan eseményeket is, melyekről Pál biztos volt, hogy nem jegyeztem meg azokat.

Minden kétséget kizárva tudom, hogy senki nem jött rá mennyire ijedt és bizonytalan voltam aznap este.

Még egy utolsó dolgot tettem. Kitérve eddigi témáim köréből elmeséltem azon pénz történetét, mely Filippiből érkezett Pálnak, amikor Tesszalonika közelébe ért. Leírtam teljes magabiztossággal azt a végtelenül lehetetlen helyzetet, mellyel Pál és Szilász küszködött, amikor megérkezett a pénz. Biztos akartam lenni abban is, hogy felemlítem Szilász megjegyzését amint a két férfi belépett Tesszalonikába: „Remélem a tesszalonikai zsinagógában szeretik a csont és bőr zsidókat.” A kertre döbbsent, halálos csönd szállt mire a történet végére értem.

Pál meglepetésére és hitetlenkedése ellenére, elmeséltem azt a krízis állapotot is amin Pál túljutott, a Tesszalonika felé vezető úton, amikor kijelentette, hogy egyikünk sem fogja teljes mértékben megérteni kétségbeesésének mélységét mely egyre inkább hatalmába kerítette amint közelebb került a városhoz.

(Ekkor mint oly sokan mások, Pál is sírni kezdett, legalább oly vigasztalhatatlanul mint nemrégén jómagam.)

- Késő van. Talán majd egy elkövetkező alkalommal elmesélem nektek a történet további részeit is. Mindenfelől ellenkezést váltott ki kijelentésem. Bár már jócskán hajnalodott, mégis, ahelyett, hogy

befejeződött volna az összejövétel mindenfelől kérdések záporoztak. Sokszor válaszaim kapcsán nevetés csendült fel.

Végül, énekelni kezdtünk. Oh, és milyen éneklés volt az! Biztos vagyok benne, hogy fél Antiókhia minket hallgatott akkor éjjel. Jeruzsálemben azt mesélték, hogy egyszer oly intenzív imádkozásban volt részük, hogy megrengett a föld. Olyan volt ez az Antiókhiai összejövétel vége is. A dicsőítés a mennyek felé szállt, a föld pedig úgy tűnt mindannyiszor megrengett lábaink alatt.

Újra megpróbáltam, hogy leüljek, de egy kis csoport közeledett felénk és Pállal együtt körülvettek bennünket, végül összeöleleztünk és együtt emeltük szívünket és hangunkat hálaadásra az Úrnak.

Azt vettem észre, hogy valaki felém közeledik, én pedig egyszerűen ráéreztem személyének kilétére. Azon kaptam magam, hogy elébe sietek. Mindenki örömrivalgásban tört ki. Amint közeledtünk egymás felé, felkiáltottunk:

Én vagyok Titusz!

Tudtam! Tudtam! - kiabáltam vissza neki. - Én pedig Timóteus.

Ekkor széttártuk karjainkat és összeöleleztünk úgy, hogy minden erőnket bevetettük, majd imákat mormoltunk, dicsőítést zengtünk, sírtunk és nevtünk egy időben. Én, Timóteus, azon este késői óráján oly köteléssel láncolódtam e testvérhez, mely jelen pillanatig összeköt bennünket. Az összejövétel szinte újra elkezdődött, hiszen számos testvér csatlakozott kiáltásaival és könnyeivel. Majdnem hajnal volt mire mindenki elhagyta a kertet.

Titusszal karöltve haladtam az utcákon, mire eljutottunk addig a házig ahol én szálltam meg. (Ugyanott nyertem elhelyezést ahol Pál mindig megszállt antiókhiai tartózkodása alatt, - nevezetesen Simon Niger házában.)

Amikor a nap felbukkant a láthatár szélén, Titusz és én arcra hullottunk Isten színe előtt és kiimádkoztuk szívünk minden rezdülését, dicsőítéseket ajánlva Istennek. Azt kértük, hogy bárcsak az egész földkerekség megismerné Jézus Krisztust, és bárcsak Krisztus menyasszonya sétálna a föld hátán egy napon, szerte a világon. Végül a teljes kimerültség határán, mindketten elaludtunk szobánk földjén.

Néhány óra múlva Pál belépett a szobába, meglátott bennünket ott aludni, és sokat sejtetően elmosolyodott, hiszen saját megtérése után számos alkalommal ismert ilyen órákat, amikor a földön lelte álmát. Később megtudtuk, hogy két fiatalember látványa, akik arcra borulva aludtak el Istenük jelenlétében igen sokat jelentett számára.

Másnap mondhatni életem legcsodálatosabb hete kezdődött - kijelentés, mellyel Titusz minden bizonnal egyetértene.

HETEDIK FEJEZET

Két, felettebb álmos tekintetű fiatalember ébredt fel másnap majdnem délidőben.

Aznap Titusz bemutatott engem annak a családnak, akinek házában töltöttem napjaimat. Minden bizonnyal hallottál már felőlük, hiszen nem másról volt szó, mint Simonról, akit Nigernak is szólítottak, ő volt az, aki az Úr keresztjét hordozta. Pünkösöd napján megtért, és évekkel később Szíriába költözött, azért, hogy az Antiókhiai közösség tagja lehessen. Simon volt egyike az öt férfinak, akik jelen voltak, amikor a Szent Szellem kiválasztotta Pált és Barnabást, hogy az evangéliumot elvigyék a pogányokhoz.

Simonnak két fia volt, Rufusz és Alexander, mindketten mai napig ismert hithű követői Krisztusnak. (Rufusz tulajdonképpen később Rómába költözött.)

Simon felesége ízletes ebédet készített számunkra, aki nagyon kedves asszonyka volt, s a leggondosabban látott el bennünket. Amikor Pál Antiókhiaiban járt mindannyiszor Simon házában lakott és ezen alkalmak során mindig Simon felesége volt az a jótét lélek, aki ellátta szükségleteit.

Az egész délutánt azzal töltöttük, hogy meghallgattuk Rufuszt és Alexandert, akik elmesélték életük történetét, valamint szüleikét is.

Késő délután megérkezett Simon. Arra kértem őt, hogy részletesen mesélje el nekem azon borzalmas nap történéseit, amikor Urunk keresztjét vitte a Golgotára.

Bár Titusz már hallotta e történetet, mégis aznap valami csoda folytán Simon még nagyobb átéléssel adta elő e szomorú esemény lezajlását. Nálunk sokkal jobban tudta, hogy két leendő munkáshoz intézi szavait, akik nemsokára az Úr királyságának hirdetésével foglalatoskodnak majd. Azt akarta, hogy mindketten nagyon részletesen ismerjük meg a történetet.

Először döbbenet hallgattuk, majd sírtunk. Simon hasonlóképpen tett. Rufusz és Alexander kis idő múltán szintén könnyeket hullatott, mikor én és Titusz már teljesen elvesztettük önuralmunkat és kínkeserves sírásban törtünk ki. Simon hatalmas karjaival átölelt bennünket, azon karokban tartott bennünket, melyek valaha a keresztet ölelték át! Simon felesége és két fia csatlakozott és immár kis kört alkotva fontuk össze egymás karjait. Egy hatalmas könny katarzist képeztünk. Azzal végződött kis összejövetelünk, hogy Simon mély, erőteljes hangján imát mondott értünk, nem kérte, csak kijelentette - hogy az Úr küldje e két férfit a földkerekség minden szegletébe azzal a jó hírrel, hogy Jézus a Krisztus.

Az elkövetkező napok során meglátogattam mindenkit és mindenütt kérdéseket tettem fel. Tituszt felkértem arra, hogy percre pontosan mesélje el nekem jeruzsálemi útjának történéseit, amikor Pállal és Barnabással együtt utazott. Kérdeztem őt Péterről, a tizenkettőről, és természetesen Jakabról, az Úr testvéréről. És mindenki máshoz hasonlatosan, akik meghallgatták Tituszt amint elmondja a farizeusok történetét, akik megpróbálták kilesni körülméltetésének tényét, szinte dőltem a nevetéstől amikor részletesen kitért arra, hogy meztelenül kiszaladt szobájából és közben így kiabált: „Legalább annyi bőr van rajtam mint Ábrahámon, aznap amikor Isten igaznak találta őt!”

Titusz cserébe arra kért engem, hogy mondjam el neki Pál lisztrai útját, beszéljek első térítő útjáról, és aztán egy részletesebb leírást kért tőlem a második utazásról, a görögországi útról.

Mindketten megosztottuk tapasztalatainkat Blastinius Drachrachmával való találkozásunkról, (arról a farizeusról, aki követelte, hogy minden keresztyénnek el kell fogadnia Mózes törvényeit, ennek okán körül kell metéltessenek, s ő volt az is aki egyúttal Pál életére tört).

Meséltem Titusznak a négy galáciai gyülekezetéről is: arról, hogy mindegyik milyen egyedi és arról is, hogy éveken át működtek anélkül, hogy vezető vagy külső segítség befolyásolta volna őket. Szóba hoztam Lídiát és természetesen részletesen leírtam számára Szilász és Pál megvesszőzését és börtönbe vetésük történetét.

Titusz szemeit könnyek lepték el amikor megosztottam vele azon kétségbeesett órák néma szenvedését amit Pál érzett a Tesszalonika felé vezető úton... és az ajándék érkezését mely Filippiből érkezett.

Újra és újra beszélgettünk az Úr munkájáról, Blastinius erőfeszítéseiről aziránt, hogy elpusztítsa Pált, és a növekvő gyűlöletről Pál iránt, mely Izrael felől áramlott felé... amit mondhatni főként Blastinius terjesztett és szított.

Ahogy visszatekintek életünkre, elmondhatom, hogy Titusz és jómagam egyforma gondolkodásmóddal bírtunk. Amikor testvérnek szólítottam őt, az sokkal többet jelentett a kiejtett szónál, hiszen köztünk sokkal

szorosabb lelki kapocs alakult ki a testvériségnél.

Ugyanekkor elmondtam Titusznak azt amit Pál titokzatos terveiről tudtam, - ám az csak csekély információ volt. (Arról nem beszéltem neki, hogy Pál látogatásának célpontja Efézus városa, azt akartam, hogy ez meglepetés maradjon.) Szóltam arról is Titusznak, hogy Pál ígéretet tett nekem arra, hogy fellebbenti a „titok” fátylát egy hét múltán.

Az elkövetkező napok várakozással teltek, minden pillanatomat azzal töltöttem, hogy az antiókhiai közösség történetét megismerjem minél részletesebben: a kezdeteket, a fejlődési szakaszt, a krízis helyzetet melyen áthaladt, és azt is ahogyan a közösség sikeresen működött az évek folyamán anélkül, hogy vének léptek volna elő közülük.

Arra kértem a híveket mutassák meg nekem azt a szobát, ahol a Szent Szellem elhívta Pált és Barnabást.

Attól tartok sokaknak kissé elvontam figyelmét, hiszen nagyon sokat kérdezősködtem azokról a dolgokról melyekről Pál és Barnabás beszélt az antiókhiai közösség korai éveiről. Lementem Szeleucia kikötőjébe is, ahonnan Pál és Barnabás először útnak indult, hogy eljussanak Ciprus szigetére. Részt vettem egy csak férfiak alkotta összejövetelen és megfigyeltem hogyan hozzák meg döntéseiket. (Sőt büszkén mondhatom, hogy meghívtak egy női összejövetelre is, ott pedig újra meggyőződhettem arról, hogy az asszonyok mindig sokkal bölcsebben hoznak döntéseket és könnyedebben kezelnek gondokat mint mi, férfiak bármikor is fogunk.)

Látni szerettem volna azt a csarnokot, ahol Pál vitába szállt Péterrel, azonban ezzel a válasszal álltam szemben: „Timóteus testvérem, mi mindannyian próbáljuk elfelejteni e napot.”

Hihetetlen kiváltságban részesültem, hiszen látogatást tehettem néhány Antiókhia közelében lévő faluban, ahol közösségek működtek. Mindezeket természetesen az antiókhiai testvérek alapították. (Ők voltak azok is, akik számos gyülekezetet alapítottak Szíria északi partvidékén.)

Titusz elmondta nekem, hogy Pált lenyűgözte és örömmel töltötte el az, amikor meghallotta milyen „bosszantó” kérdéseket tettem fel. De nem én voltam az egyetlen, aki kérdéseket tett fel, valaki más is ezzel foglalatzkodott, aki próbált tőlem kérdezni, amíg én nem kérdeztem semmit, és ez nem volt más, mint Titusz nagybátyja, Lukács!

Leült mellém és elmeséltetett mindent arról, ami Galáciában történt Pál és Barnabás érkezésekor. Mindenképpen tudni akarta részletesen a történetet, Görögországról, Filippiről, Béreáról és főképp Tesszalonikáról!

Hosszú órákon át Korinthus városáról kérdezgetett.

- Melyik utat választottátok ahhoz, hogy eljussatok a kikötőbe? Melyik kikötőt választotta Pál kihajózáshoz? Milyen hajóval utaztatok? Meddig tartott az utazás időtartama?

Néha olyan érzésem támadt, hogy Lukács sokkal többet tud Pál második térítőútjának történetéről, mint én.

(Mára én, Timóteus oly mérhetetlen hálát érzek Lukács iránt, hogy így cselekedett! Fogalmam nem volt, hogy valamikor le fogja írni azon eseményeket egy könyvben, mint ahogy azt sem tudtam elképzelni milyen örömet okozott ezzel a pogányoknak, hogy megismerhették a történetet. E nélkül nem ismernénk saját történetünket sem, mint ahogyan Jeruzsálemét sem.)

Mire a hét eltelt, Titusz és én már nagyon izgatottan vártuk Pál szavait. Mint ahogyan szavát adta erre, be is tartotta, s Pál arra kért egy napon bennünket, hogy fáradjunk a szobájába, mert beszéde van velünk. Amit akkor hallottunk, azt soha nem fogjuk feledni míg élünk.

NYOLCADIK FEJEZET

- Megtennétek, hogy időt szakítotok arra, hogy találkozzunk ma délután? - ezek voltak azon szavak, melyekre már Antiókhiaiba érkezésem napja óta vártam.

Azon a délutánon beléptünk Pál szobájába és leültünk a földre. Pál először Tituszra nézett majd rám.

- Nemrégiben egy levelet intéztem minden gyülekezethez Galáciában és Görögországban. Mindmostanáig vártam válaszukat, mert egy kérdést intéztem hozzájuk. A közelmúltban pedig kikértem néhány antiókhiai testvér véleményét is. Most már tudom az ő véleményüket is, így hát eljött annak ideje, hogy megismertessem

veletek terveimet.

Pál következő szavai megdöbbenetek bennünket.

- Kérdeztek engem terveimről - hát íme: olyasmint szeretnék tenni amit az Úr tett amíg a földön élt. Három éven át tanított tizenkét férfit. Velük utazott, velük étkezett, - Ő tanította őket. Azután... később... kiküldte őket a zsidókhoz. Az a tizenkét férfi sokkal jobb felkészítésben részesült feladatukra, mint bárki más a történelem során. Őket az Úr Jézus Krisztus tanította, és ők ezután felkeresték a zsidókat. Izraelben hirdették Krisztust és megalapították a gyülekezetet.

Pál kutatóan nézett az előtte ülő két fiatalember szeméibe.

- Ugyanezen Úr küldött engem a pogány népekhez. Sajnos, a mi Urunk fizikailag már nem lehet velünk, hogy taníthasson egy maréknyi pogánykeresztyén férfit akik a későbbiekben Krisztust hirdethetnék szerte a világon a pogány nemzeteknek. Lehetetlen dolog az, hogy egy fiatal pogányokból álló kis csoport küldést nyerjen Krisztustól. Az Úr nem fog pogány munkásokat képezni. De valakinek ezt meg kell tennie! Úgy hallottam, hogy körülbelül egy vagy két millió zsidó él Izraelben. Jézus tizenkét embert küldött egy millió emberhez. Másrészt, Priscilla arról tájékoztatott engem, hogy csak a Római Birodalom lakossága önmagában véve 75 millió lelket számlál! Hetvenöt millió ember - és eddig csak Barnabás, Szilász és én nyertünk küldetést arra, hogy a pogányokhoz menjünk. Ez egyáltalán nem arányos, ugye? Tizenkettő volt az egy millióhoz, három pedig a hetvenöt millióhoz. És mind a hárman zsidók vagyunk! Nincs egyetlen pogány munkásunk sem. Egyetlen pogánykeresztyén sincs közöttünk, aki gyülekezeteket alapítson. Ennek meg kell változnia! Kellenek olyan pogány munkások olyan férfiak, akik tovább viszik az Úr munkáját ha mi hárman már nem leszünk. - Ekkor Pál rám tekintett és így szólt: - Persze nem kell megfélemlenünk arról, hogy itt van egy olyan fiatalember, aki mehet egyaránt a zsidókhoz és a pogány népekhez is.

Timóteus, ne pironkodj, - jegyezte meg Titusz.

Ő nagyon gyakran szokott, - válaszolt Pál helyettem.

Eljutottam életem azon szakaszába, amikor eljött az idő arra, hogy pogány fiatalembereket tanítsak akiket Isten elhívott. Valakinek folytatnia kell e munkákat, ha én már nem leszek. Nagyon sok férfi kész arra, hogy elfoglalja a tizenkettő helyét, de jelenleg egy sincs olyan, aki helyemre lépne.

Lélegzet visszafojtva hallgattuk szavait.

- Kit fogok tanítani? Ismertek ilyen férfiakat? Még ha a nevüket nem is tudom, annyit azért tudok, hogy milyen férfiakat akarok tanítani. Vannak bizonyos elvárások melyeknek meg kell felelniük.

Titusz felsóhajtott.

- Olyan férfiakat fogok tanítani akik éltek már eklézsián belüli életet, semmi más nem érdekel. Ha nem éltek gyülekezeti életet, akkor nem fogom tanítani őket. Másodszor, csak olyan férfiakat fogok tanítani, akik vallják magukról, hogy Isten elhívta őket.

Pál következő szavai szomorúan csengtek.

- Olyan nagyon kevesen vannak ilyenek. Néhány pogány gyülekezet, kevés hívővel, és szinte egyetlen férfi sem érez elhívást Istentől.

Engem elhívott Isten, - vágott közbe Titusz.

Mint ahogyan én is elhívást kaptam, - szóltam gyorsan.

Psz! - szólt Pál és még mindig szinte suttogva beszélt tovább. - Megfigyeltem már több tucatnyi fiatal pogány lelket akik azt hitték magukról, hogy elhívást kaptak. A legtöbben csak álmodozók voltak... és még mindig azok is. - Pál felsóhajtott. - Lássátok hát elvem. Mindig keresem annak az elhívásnak bizonyítékát. Azonban körültekintve nem látom sehol. Hányan égnek Jézus Krisztusért? Ki... és hol... ég a gyülekezetekért? Ki bírja és szenved a kereszt viselését? És higgyétek el, nagyon kevesen vannak azok, akik számításba jöhetnek. Még egy dolgot várok el ezektől a férfiaktól - és ez a legfontosabb mind közül! Bárkiről is legyen szó először is el kell nyernie saját gyülekezetének áldását, melynek tagja volt. Nem számít az, mit gondol egy férfi önmagáról, hiszen a gyülekezet sokkal jobban ismeri őt mint ahogyan önmagát fogja bármikor. Bárki akit tanítani fogok el kell nyernie a gyülekezet teljes beleegyezését melynek tagja. - Pál hirtelen talpra szökött. - Jézus a tizenkét férfival élt három éven át. Most pedig mondom nektek, én Pál, össze fogok gyűjteni magam köré egy kis csoportot, - szám szerint kevesebbet tizenkettőnél - és velük fogok élni három éven át.

- Hol? - kérdezte Titusz.

Pál nem válaszolt.

Újra el akarom mondani, senkit nem fogok tanítani, míg az nem volt tagja egy gyülekezetnek, és ott egyszerű testvérként nem működött. És amikor azokat a férfiakat megtanítom, imádkozni fogok Isten irgalmáért, hogy mindig utazó munkások maradjanak. Csak utazók. Soha ne állapodjanak meg egyetlen gyülekezetnél sem. Azzal, hogy ott maradnának egy gyülekezettel végzetes lenne annak, és ezeknek az embereknek nem ez a feladatuk, ez az amit nem szabad megtenniük.

Hogyan fogod tanítani őket? - kérdeztem.

Velem fognak jönni mindenhová ahová én utazom. Tanulni fognak tőlem azzal, hogy figyelnek és hallgatnak engem. Végül, pedig azzal, hogy cselekedni fognak. Meg fogják tanulni teendőiket a hétköznapi gyülekezeti élet valóságában. Nem úgy fogok tanítani embereket, ahogyan a zsidók és görögök tették - sem elméletileg sem olvasmányok felhasználásával. Én nem vagyok Gamáliel, sem pedig Arisztotelész.

Titusz újra feltette kérdését:

Hol fog mindez megtörténni?

Efézusban.

Megragadtam Tituszt, megöleltem, bár tudtam, hogy csak nagyon halvány fogalma van arról hol is van Efézus.

És hányan lesznek ott? - kérdezte lélegzetvisszafojtva Titusz.

Hatan.

Az pontosan fele a tizenkettőnek, akiket Jézus tanított, - válaszolt Titusz kissé csalódottan.

Pál kerülte azt, hogy kommentálja az elhangzott választ.

Írtam minden gyülekezetnek, melynek születésénél jelen voltam és azt kérdeztem tőlük: „Van-e köztetek ehhez méltó fiatalember, akit szó nélkül mindannyian megneveznétek?”

Természetesen Antiókiának nem írtam levelet.

Nem kérdezted meg Antiókiát? - robbant ki Titusz.

Én nem ezt mondtam. Végül is, mi most Antiókiában vagyunk. Mi szükség van arra, hogy levelet írjak nekik? Csak kérdezni kellett. Ezen a délutánon találkoztam néhány testvérrel... hogy lássam vajon megdöntik-e választásomat.

Titusz karjai lehanyatlottak.

- Oh, ne... eszembe jut minden hibám, amit itt elkövettem. Nincs esélyem.

Pál újra figyelmen kívül hagyta Tituszt, azonban ezúttal nem sikerült teljesen lepleznie gondolatait, mert észrevettem szája szegletében megbújó mosolyát, amit igyekezett kendőzni.

- Amikor a gyülekezetekhez intéztem leveletemet, arra kértem őket, hogy találjanak-e egymás között olyan testvért, akit Isten elhívott. Olyat, aki gyülekezeti életet élt. Akiben a gyülekezet megbízik. Testvéreim, a közösségek nagyon őszinték voltak velem. Vannak olyan közösségek, akik nem találtak ilyen embert maguk között. Egyetlen embert sem fogok tanítani mindaddig, amíg gyülekezete nem adja áldását személyére. Tudnotok kell azt is, hogy néhány ember nagyon megsértődött, amiért nem esett rá a választás. Ez önmagában véve elegendő bizonyíték arra, hogy nincs keresnivalójuk azok között, akiket tanítani szeretnék.

Titusz még mindig arccal a földre borulva sírt. Pál még mindig ügyet sem vetett rá, folytatta:

Amikor egy bizonyos gyülekezetnek írtam levelet, arra céloztam nekik, hogy egyik testvérük, aki valaha velük élt most azonban távol van tőlük, meglehet csak alkalmanként fogja majd a jövőben meglátogatni őket.

Ez én vagyok ! Rólam van szó! Ez Lisztra! Én megyek Efézusba! - kiáltottam.

És Antiókha? Pál, mi van Antiókiával, ők mit mondtak neked? - kérdezte végül Titusz, már nem bírta az idegtépő várakozást.

Ők mindannyian döntésre jutottak egy személyről.

Tárzusi Pál! Ne kínozz már tovább! Kit választott Antiókhia? - követelte Titusz. Pál elmosolyodott.

Lukács unokaöccsét.

Egy pillanatnyi csend következett, míg mindketten azon gondolkodtunk kicsoda Lukács unokaöccse. Titusz azonban talpra szökkent.

- Hiszen az én vagyok! Én vagyok Lukács unokaöccse!

Ezzel utánam nyúlt, megragadott és magához rántott, majd megölelt. Elkezdett forogni velem a szobában majd megragadta Pált is, kiabálva, nevetve forgott örömeiben.

Úgy érzem Titusz testvér ez azt jelenti, hogy örömmel csatlakozol hozzám s ahhoz, hogy Efézusba menjünk.

Igen! Igen!

Ezalatt Titusz és én teljes erőnkől szorongattuk egymást, ölelkeztünk. Amikor végre visszatért komolyságunk egy helyénvaló kérdést tettünk fel:

És ki a másik négy férfi? Mely gyülekezetek döntöttek úgy, hogy embert küldjenek?

A derbéi gyülekezet arra gondolt...

Gájuszt küldik ugye őt? Én érzem, hogy őt! - kiáltottam. Pál nem is fejezte be a mondatát.

És még? Ki más? - sürgette Titusz.

Tessalonika.

Én nem bírtam csendben maradni, hát felkiáltottam:

Arisztarkhosz és Szekundosz. Ők kell legyenek!

Minek fárasztom magam azzal, hogy megpróbálok választ adni kérdéseitekre? Úgy tűnik, ti már kiválasztottátok helyettem a jelölteket.

- Tényleg ők azok? Igazam volt? Csakis Arisztarkhosz és Szekundosz lehetett! Pál megragadott engem és jó alaposan megrázott.

- Igen! Igen! Igen, Szekundosz és Arisztarkhosz. - Újra megöleltük egymást, ezúttal úgy, hogy Pált a levegőbe emeltük.

De ez még csak öt személy! - jegyezte meg Titusz. - Ki más jön még?

A Bérei Szópatér.

Halleluja! - ordítottam ahogyan a torkomon kifért. - Teljes boldogság!

Egy életöltőnyi idő telt el azóta a délután óta. Valahányszor könny lepi el szemeimet amint én, Timóteus, visszatekintek és felfogom újra és újra mit tett Pál azon a délutánon. Magára vállalta Jézus Krisztus útjait, amint átélte a Galileai utakat. Azon a napon Pál kiejtette saját felhívását: „jőjj, kövess engem.” Kiválasztott hat férfit arra, hogy tanítani fogja őket.

Pál oldalán voltam amikor közösségeket épített a pogányok lakta világban, de azon a napon olyasminek lehettem tanúja amit addig Pál soha nem tett. Elhívott embereknek adott hívást. Később pedig kiküldte azokat a férfiakat.

És mind a hatan meghallották hívását. Mind a hatan követték!

Életem egyik legnagyobb megtiszteltetése közé tartozik ezen óra megélése, amikor egy szobában tartózkodhattam Titusz testvérral, és ekként elsőként tudtuk meg Pál legdédélgettebb álmának felfedését!

Jézus Krisztus már nem volt a földön, hogy taníthasson bennünket, azonban Jézus Krisztus hátrahagyott gyülekezet alapítókat a földön. Az ő feladatuk lett az, hogy tanítsanak férfiakat. Gyülekezet alapítók, csakis ők azok, akik munkásokat képezhetnek ki erre a szolgálatra. Ez volt Pál öröksége, amit a mi kezünkbe adott át azon a délutánon.

Annak ellenére, hogy a minket küldő gyülekezetek nagyon jól ismertek bennünket, akiket küldtek, (túl jól is talán), mégis elküldték teljes beleegyezésüket. Mind a hat férfi, aki Efézusba ment elhívott volt. Mindannyian egyszerű testvérként jöttünk, gyülekezeti tagokként. Mind a hatan tanultunk. És mind a hatan később kiküldést kaptunk. Mind a hatan hűek maradtunk feladatunkhoz.

Oly bizonyosan, mint ahogyan a tizenkettő követte Krisztust, és együtt éltek Vele, ők is mindannyian elhívtak voltak és utána kiküldte őket... mint ahogyan az a hat férfival is történt, akik a Szent Szellemtől kaptak elhívást, együtt tanultak egy gyülekezet alapító alatt, és végül küldetést kaptak a gyülekezetektől és a Szent Szellemtől. Attól a perctől kezdve mind a hat férfi gyülekezeteket alapított a pogány népek között. Mi hatan azt tettük a pogányok lakta vidékeken amit a tizenkettő tett Izraelben.

Pál ezen terve munkálkodásának kivételes gyöngyszeme volt. Hat férfit összegyűjteni öt gyülekezetből és elvinni őket Efézusba, minden biztonnyal Isten elképzelését mutatta a leendő dolgozók számára. Mi Szíriából, Galáciából, észak-Görögországból és dél-Görögországból gyűltünk össze. Négy tartományból és három kultúrának szövedékéből ötvöződtünk össze. Hatan, négy nyelvet beszéltünk, valamint számos helybeli dialektust használtunk.

Mindegyikünk másféle közösségből érkezett. Mindegyik gyülekezetnek más és más története volt, másféle kifejezőmódja, mint ahogyan más háttére is. Ezért minden testvér más történetet mesélt el másoknak rólunk. Azonban mindannyian elmondhattuk, hogy „Pál eljött városunkba, ott hirdette az evangéliumot és ennek következtében megszületett a gyülekezet. Én pedig ott voltam már a kezdeteknél.”

Én, Timóteus voltam az egyetlen, aki ismertem mind az öt testvért személy szerint. Ezek után már nemcsak azt mondhattuk, hogy „Már a kezdeteknél ott voltam,” - hanem a későbbiekben - három évi efézusi tartózkodás után - már hozzátehetjük azt is, hogy „már két kezdetnél is ott voltam.”

Pál tanítása azonban csak később kezdődött számunkra, oly okoknál fogva, mely a föld előtt rejtve maradt abban az időben. Pál forradalmi személyiség volt, és tanítása is éppolyan forradalmi volt mint személye. Nem gépiesen tanultunk. Nem ültünk le egy ember lábaihoz azért, hogy leírjunk minden szót amit kiejt, amit később szóról szóra megtanulunk és felmondunk. Mi huszonnégy órán át, egy héten hét napon gyülekezeti gondokkal foglalkoztunk, feszültségekkel és értetlenségekkel küszködtünk, valamint természetesen az üldöztetéssel. Mi együtt tapasztaltuk meg a valóságot.

Mindez öröm közepette egyidejűleg szinte Korinthusban a gyülekezetben olyan dolgok játszódtak le melyek súlyos krízis felé taszították azt.

KILENCEDIK FEJEZET

Neve Apollós volt.

Mind a mai napig nehéz teljes mértékben megérteni hozzájárulását és ugyanakkor károkozását, melyet ő elkövetett a korinthusi gyülekezetben.

Íme a történet.

Egy napon egy férfiú érkezett az efézusi zsinagógába. Apollós zsidó volt, azonban képesítése és foglalkozása pogány volt. Atyja és anyja Alexandriai zsidók voltak, Egyiptomból. Apollós ismerte az Írást, és szíve hajlott Isten felé. Eme Isten kereső folyamat során hallott Keresztelő Jánosról és annak jövendöléséről, ami az eljövendő Messiásra utalt. Apollós elfogadta János üzenetét azonban még nem hallott Jézusról sem annak haláláról és feltámadásáról.

Az efézusi zsinagógában Apollós nagyon komolyan és elszántan kezdett beszélni az eljövendő Messiásról. Aki meghallgatta őt, azt mondta volna, hogy ő már hallott Jézusról és hitt Őbenne, hogy Jézus a Messiás. Mégis a tény az volt, hogy Apollós csakis Keresztelő János üzenetét ismerte, aki Krisztusra utalt.

Foglalkozása szerint Apollós vándor filozófus volt és orátor a Szofisztikusok hagyománya szerint. (Pénzt kapott azért, hogy bankettekén, esküvőkön, temetések alkalmával beszédeket mondott.)

Apollós volt az általunk eddig hallott legnagyobb szónok. (Ez volt Apollós legnagyobb erénye ugyanakkor legnagyobb gyengéje is.)

Az Efézusi zsinagógában hallotta meg elsőként őt Priscilla és Akvila.

Ott, mint egyébként mindenütt ahol beszélni kezdett Apollós képes volt hallgatóit egyik percben hahótázó nevetésre készíteni, míg a következő szavával sírásba kergetni.

(Priscilla megjegyezte: „Mivel Rómában nevelkedtem, számtalan görög és római születésű szónok beszédével ismerkedhettem meg, azonban nyugodtan kijelenthetem, hogy egyik sem rendelkezett azzal a

beszédkészséggel, mint ez a férfi.”)

Miután a zsinagóga rítusa véget ért, az egyik istenfélő megkérte Apollóst látogassa meg egyik barátjának házát, mert az nagyon beteg. Mint tudod, a pogányok között bevett hagyomány az, hogy egy filozófust visznek egy haldokló ágyához, hogy az ott vigasztaló szavakat mondjon. (Ez volt egyik módja annak, ahogyan Apollós megkereste kenyerét.)

A következő szombatnapon Apollós újra beszédet mondott, meghaladva első beszédének minőségét. Teljesen egyértelművé vált Priszcilla és Akvila számára, hogy Apollós még soha nem hallott az Úr Jézus Krisztusról!

Priszcilla arra kérte hát Apollóst, menjen el otthonukba egy vacsora erejéig. Itt Priszcilla bemutatta számára Jézus Krisztus evangéliumát, aki megingathatatlan választ adott. Ekkor az asszony arra sürgette Apollóst, hogy menjen el azonnal egy olyan városba, ahol működik egy gyülekezet. Korinthus ajánlotta. Ezzel Priszcilla azt várta Apollóstól, hogy letelepedik ott, munkát keres és testvér lesz a testvérek között a közösségen belül.

Sajnos, Apollós folytatta szolgálását, és soha nem ismerte meg az igazi gyülekezeti életet.

Elviselte volna Apollós azt, hogy pellengérré állítsák a gyülekezet színe előtt? Ezt már soha nem fogjuk megtudni. Megtérésének napja óta azon napig, amikor Spanyolországban meghalt, Apollós soha nem vált Krisztus testének igaz megtapasztalójává, nem volt egyetlen közösség tagja sem. Ő vándorként élte életét és úgy is halt meg.

(Amikor Apollóst megkérdezték miért nem vált egyszerű testvérré egyetlen gyülekezetben sem, válasza mindig ugyanaz volt: „A nappal már sötétségbe fordul, túl késői az óra. Jézus bármely napon visszatérhet hozzánk. Az idő túl rövid ahhoz, hogy bármi mást tegyek, mint prédikáljak!”)

Apollós tudása nagyobb volt kinyilatkoztatásánál, képességei pedig hatalmasabbak voltak átalakulásánál. Nemcsak arról volt szó, hogy soha nem élt gyülekezeti életet, hanem nem volt semmilyen kinyilatkoztatása a gyülekezet egységéről. Nagyon ritkán utalt a keresztre, mint a keresztyéni élet velejárójára. Arról sem tudott sokat beszélni mit jelentett saját életében a kereszt. Szolgálatának szótárából teljesen hiányzott a veszteség kifejezés.

Egyedül Priszcilla bölcsessége nyújtott e briliáns szónoknak megfelelő segítséget, aki oly fiatalnak számított még Krisztusban: „Csatlakoznod kellene az egyik közösséghez. Légy testvér az egyik gyülekezetben. Talán, majd egy távoli napon készen állsz arra, hogy belépj az Úr mezején folyó munkálatokba.”

Korinthus tökéletes megoldást jelentett Apollós számára, aki úgy gondolataiban, mint kultúráját tekintve, görögnek vallotta magát. Néhány nappal később el is hagyta Efézust és elindult Görögországba. A későbbiekben bebizonyosodott, hogy a korinthusiakkal kialakított kapcsolata végzetesnek bizonyult a gyülekezetre nézve.

Apollós ugyanakkor indult Korinthusba, amikor Pál készült elhagyni Antiókiát, hogy Efézusba menjen. Kevésbé tudjuk azt elképzelni, hogy Apollós dél Görögországba való érkezésével egyidejűleg egy komoly krízis állapot előszele kezdődött a korinthusi gyülekezetben.

TIZEDIK FEJEZET

Apollós Priszcilla és Akvila levelével érkezett Korinthusba, melyben leírták találkozásuk történetét és megtérését. Az eklészia meleg fogadtatásban részesítette őt, főként amikor meglátták a levelet, melyet szeretett Priszcillájuk és Akvilájuk írt alá. A következő összejövetelen, Apollós szokás szerint tanúságtételt tett Krisztusról. A korinthusiak le voltak nyűgözve beszédkészségétől.

Azok az emberek, akik szépen beszélnek, általában úgy könyveltetnek el, mint nagyon mély, szellemi emberek. Sajnos, a kettő nem jár feltétlenül együtt. Apollós szállást kapott egy fiatal egyedülálló testvérnél, és azt várták tőle, hogy testvér legyen a testvérek között. Néhány nap elteltével azonban Apollós újra azt kérte, hadd beszéljen az összejövetelen.

Apollósnak mély, öblös hangja volt, és ezzel nagyon sikeresen fogva tartotta hallgatósága figyelmét, mint ahogyan azzal is, hogy kiváló ismeretekkel bírt az Írásból. A testvéreket újra teljesen lehangolta tudásával. Hamarosan azt suttogták bizonyos nyelvek, hogy valaki sokkal hatalmasabb érkezett hozzájuk Pálnál is! (És ez igaz is volt annak tekintetében, ha csakis és kizárólag Apollós beszédkészségét hasonlítjuk össze Páléval.)

Kis idő múltán Apollós szinte minden összejöveteleken beszédet mondott. Ezzel egyenes arányban csökkent az éneklés időtartama. Csak néhány éneket énekeltek, elhadartak pár imát, szinte már semmi megosztani való nem volt, aztán gyereünk Apollós. Krisztus testének együttes működése hanyatlott.

Apollós természetéből adódóan bejelentette, hogy nemsokára útnak indul Görögország és Macedónia más tájaira is, hogy hirdesse az evangéliumot. Ekkor pedig olyat tett, amire eddig még nem volt példa a pogánykeresztyén eklézsiák történetében: felszólította a korinthusi közösséget, hogy fizessék utazási költségeit ezekre a helyekre, ahhoz, hogy prédikálni tudjon. Felkérésére a drága korinthusiak lelkesen igennel válaszoltak.

Apollós meglátogatta Béreát, majd Tesszalonikát. A filippibeli szentek, mint ahogyan minden pogánykeresztyén közösség, vendégüket elhalmozták figyelmességükkel és szeretetükkel. Miután kis időt töltött itt is tovább ment Alexandriába.

Később, Apollós visszatért a korinthusi gyülekezethez. Itteni jelenléte volt az, ami később krízishelyzetet teremtett, sőt, majdnem tönkretett egy gyülekezetet, - és összetörte Tárzusi Pál szívét. (Pál egyszer meg is jegyezte: „Egy férfinak nagyon elővigyázatosan kell építenie egy másik által felállított alagra.”) Apollós azonban nem volt elővigyázatos, amikor építeni kezdett a Pál által Korinthusban elhelyezett alapokra.

Időközben mi, Pál, Titusz és jómagam egyszerűen csak készülődünk az efézusi utazásra. Még mindig csak évek múlva fog szembesülni Pál azokkal a problémákkal melyeket Apollós nemtörődöm jelenléte okozott Korinthusban, és akkor még nem tettem említést arról a krízisről, melyet Blastinius és a szikáriusok gondja jelentett. Mindhárom probléma egyszerre jelentkezett.

Mielőtt elhagytuk volna Antiókiát csodálatos hangvételű leveleket kaptunk négy kiváló fiatalembertől.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Az első levelet Gájusz küldte Derbéből, és arról biztosított bennünket, hogy várni fogja érkezésünket. (Pál úgy tervezte, hogy Efézus felé megállunk Derbében.)

Röviddel ezután Görögországból érkezett egy másik levél, a Bérei Szópatértől, aki arról tudatott bennünket, hogy leutazik a kisázsiai Troászba és ott vár minket!

Ezek után Tesszalonikából kaptunk hírt: Szekundosz és Arisztarkhosz csatlakozni fog Szópatérhoz amint az áthalad Tesszalonikán. Így hát ők hárman fogják várni érkezésünket Troászban.

Mindegyik testvér utalt arra, hogy közössége anyagi támogatást nyújtott utazásainak fedezésére Efézusig, és arra is, hogy királyi búcsúztatásban volt részük.

Pál útvonala Szíria északi partvidéke mentén haladt, majd Galácia felé tartott. Innen északnyugati irányban továbbhaladva Kisázsia következik, ahol legelőször Troászba mentünk. A tervek szerint, mi hatan és Pál már együtt lépjük át Efézus kapuit.

Huszonnégy esztendő telt el a Pünkösöd óta. Az antiókiái gyülekezet immár tizennégy éves fennállással büszkélkedik.

Már csak néhány óra választott el bennünket az indulás pillanatától, amikor Szilász levele megérkezett Jeruzsálemből. Nagyon felkavaró híreket közölt. Az Izraelben uralkodó feszültség a napok múlásával egyre jobban erősödött. A szikáriusok nagy hatalomra tettek szert Izraelben, nem beszélve terroreszközök megfélemlítő voltáról. E gyilkosokból álló liga fogadalmat tett arra, hogy megöl mindenkit, aki szakítani mer Mózes törvényeivel, és elszántan kitartottak amellett, hogy megölnék minden olyan zsidót is akik gazdagságukat a római uralommal szövetségbe szereztek meg. A szikáriusok még tárgyalták Pál listára vételének kérdését, nem döntöttek még el, hogy a meggyilkolásra várók listáján legyen. De Szilász legkifejezőbb mondata ez volt: „Pál, tudnod kell azt, hogy az ellentmondások középpontjává váltál Jeruzsálemben.”

Figyeltem Pál arcát amint a levelet olvasta. Félelemnek nyoma sem volt rajta. Elszánt volt a halálra a helyi kormányzók erőszakossága miatt, megtanult türelmes lenni a gyülekezetekkel, és megfigyelte érkeinek kimúlását amint minden percben fenyegetettségben élt Blastinius miatt. Pál ugyanakkor tudta azt is, hogy nem minden zsidó hívő áldását bírja személye. Mégis mindennek ellenére nem engedte meg magának, hogy akár egy percre is keserűség uralkodjon el lelkében. Megtanult veszíteni -újra és újra veszített, - amit kevés ember

tett meg. Amikor tudomást szerzett a gyilkosok tervéről, azonnal a pogánykeresztyén gyülekezetek jutottak eszébe. Mi történik majd ezekkel a gyülekezetekkel amennyiben ő idő előtt meghalna?

Szilász levele még inkább megerősítette tervében, hogy Efézusba menjen és betanítsa férfiakat, akik majd egy idő múlva a helyébe léphetnek. Mielőtt elhagytuk volna Antiókhíát, magához hívott engem, Tituszt és Lukácsot, mert beszélgetni szeretett volna velünk.

- Meglehet rövidesen véget ér életem. Nyolc évvel ezelőtt Barnabás és én elindultunk innen Ciprusra. Miután elhagytuk a szigetet eljutottunk olyan helyekre is ahová addig még soha senki nem vitte az evangélium szavát. Az antiókhiai gyülekezetnek köszönhetően az evangélium eljutott nemcsak Galáciába, hanem Szíria partvidékén át Cilliciáig. Ennek okán, mára kevesebb, mint hetven mérföldnyi távolság alakult ki az utolsó szíriai gyülekezet és az első galáciai gyülekezet között. Ha Isten is úgy akarja, látni fogom az efézusi eklézsia megszületését, mely csak három napnyi hajóútra van észak Görögországtól. Testvéreim, amennyiben életem hirtelen véget érne, nektek kell egy napon megalapítani Jézus Krisztus gyülekezetét Görögország nyugati partján, Illirikumban és Dalmáciában. Mondanom sem kell, hogy miért. - Pál szemei szikráztak. - De meg fogom tenni! Nyugat Görögország partjaitól és Illirikumtól már csak néhány mérföldnyi tengervíz választ el az Adriai tenger mentén fekvő Itáliától. Onnan pedig csak egy gondolatnyi idő Róma! Ha én meghalok ti pogányok kell elvigyétek az evangéliumot Rómába!

Lukács közbevágott.

Ha Claudius istenné lesz és a szikáriusok nem jutnak el hozzád, akkor te fogsz Rómába menni.

Ez áll az én reményeim között is, de arról értesültem, hogy Claudius végtelenül jó egészségnek örvend. - Pál következő szavai nagyon elszántak voltak. - Szenvedélyesen ragaszkodom ahhoz a reményemhez, hogy eljön majd a nap amikor valaki nyugodtan elhagyhatja Jeruzsálemet, átsétálhat Szírián és Cillicián, majd nyugatnak fordulva Galácián is áthalad, onnan pedig északnyugati irányban továbbmegy Kisázsia szívéig - és az egész nem tart tovább majd három- vagy négy nap utazásnál, mígnem egy másik városban, faluban vagy településen újra találkozhat Jézus Krisztus eklézsijával. Ez az én reményem - az álmom.

(Pál nem érthette meg miért helyezte Isten e szenvedélyt szívébe. Eljött viszont a nap, amikor Jeruzsálemet lerombolták és akkor sok ezernyi hívő menekült el a városból elhagyva Izraelt. Mégis mindenfelé amerre elindultak északi irányban létezett már egy-egy pogánykeresztyén gyülekezet, mely szárnyai alá vette a vándorlókat, segítve őket továbbhaladásukban, vagy letelepedésükben.)

Pál folytatta:

El kell jönnie egy napnak, amikor a hívők elhagyhatják Rómát, átkelhetnek a tengeren Illirikumig, majd meglátogathatják Görögországot, onnan Efézusba hajózhatnak, majd délnek fordulva elmehetnek Jeruzsálemig anélkül, hogy távol esnének Jézus Krisztus eklézsiaitól. Testvéreim, ha meghalnék, legyen a ti feladatotok ezen gyülekezetek megalapítása.

A „miként” gondolata bánt engem... az, hogyan alapítsunk gyülekezetet Rómában... - jegyezte meg Lukács. - Remélem még sokáig élni fogsz és te leszel az, aki odamegy majd. E feladat mindannyiunk számára túl nagy falat, rajtad kívül.

Pál válasza biztonságot sugallt.

- Az öreg Claudius nem az első személy, aki kiutasít bennünket, zsidókat, Rómából. Tiberius császár kitiltott bennünket onnan tíz évvel az Úr Jézus szolgálásának megkezdése előtt. Tiberius meggondolta magát. Úgy tűnik mi zsidók voltunk az egyetlen nép a földön, akik eléggé tisztességesek voltunk ahhoz, hogy üzleti ügyeinket Rómában intézzük. Megköszönhetjük Mózesnek és 620 törvényének a rólunk keltett becsületesség hírét. Talán Claudius is meg fogja tenni azt, amit Tiberius tett és ugyanarra a gondolatra fog ébredni, mint ő.

Amit Pál aznap nekünk mondott titokban tartottuk szívünk mélyén az elkövetkező évek során. Pál másik megjegyzése Szilász leveléhez fűződött:

- Aggódom Simon Péter biztonsága miatt. A szikáriusok majd egy napon listájukra fogják venni. Mindaddig, amíg Péter Izraelben marad nagy veszélyben lesz. - Ezek után Pál kissé prófétikus gondolatnak adott hangot. - Attól tartok Izraelben háború tör ki. Amikor pedig eljön, sok százezer zsidó fog menekülni onnan. Néhányan majd Egyiptomba mennek. Ha ez így lesz, abban reménykedem, hogy a pogánykeresztyén hívők befogadják őket. Most pedig, - jelentette ki, - a két fiatalemberrel elmegyek csomagolni. Út közben már várakozik ránk négy másik férfi, akikkel együtt megyünk... Efézusba!

Az antiókhiai gyülekezet ekkor töltötte be tizennegyedik évét. Nyár volt. Claudius kormányozta a birodalmat. Majdnem huszonnégy év telt el Jézus Krisztus feltámadása óta és ekkor volt készülöben ama terv mely szerint pogány munkások indulnak el képzésre.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

Másnap hajnalban csaknem ötszáz testvér lépte át velünk együtt a Daphné Kaput, énekszó kíséretében. Közel egy órán át tartottak velünk utunkon, és csak akkor fordultak vissza Antiókhíába, amikor a felkelő nap első sugara beragyogta a földeket.

Titusz még soha nem járt északon, mi több egyikünk sem tett látogatást még az észak szíriai vagy cilliciai gyülekezeteknél.

Mondhatnánk, hogy tanításunk már aznap kezdetét vette.

Amint tovahaladtunk a partvidék mentén igen ritkán fordult elő, hogy három napnyi járás után ne botlottunk volna egy város vagy falvacska közösségébe, akik természetesen szívesen láttak bennünket. Ott, minden közösségben tanulhattunk valami újat Jézus Krisztus gyülekezetéről - például azt, hogyan épült vagy hogyan fejlődött.

- Nem tudtam, hogy ennyi sok új gyülekezet alakult, - jegyezte meg álmétkodva Titusz. - Az antiókhiai testvérek már szerte a partvidéken hirdették az evangéliumot és hírét vitték a gyülekezetnek is.

Nyolc évvel korábban egyetlen közösség sem létezett a part mentén. Most pedig ezen újonnan alakult gyülekezeteknél tölthettük utolsó két-három éjszakánkat utunk e szakaszán. Bátran kijelenthetem, hogy mindnyájunk számára tiszta örömforrás volt egész partvidéki utunk.

Meg kell vallanom azt is, hogy az út legjobban tetsző mozzanata az volt, hogy sem nekem, sem pedig Titusznak nem kellett eleséggel teli csomagokat cipelnünk egyik várostól a másikig.

(Évekkel később amikor Rómába érkezett Pál azon borzalmakkal teli tengeri hajózás után így szólt: „Hát ez nem volt éppen az a kellemesnek mondható utazás mint amit együtt tettünk meg Efézusba!”)

Kevesebb mint száz mérföldnyire közelítettük meg szülővárosomat, Lisztrát, amikor irányt változtatva északnyugat felé vettük utunkat. Első pihenőnk a galáciai Derbében volt. Gájusz itt várt már ránk, hogy hozzánk csatlakozzon.

Titusz magán kívül volt örömeiben, hogy végre látogatást tehet egy galáciai gyülekezetnél. Körülbelül úgy viselkedhetett mint én, amikor megtudtam, hogy látni fogom Antiókhíát és Jeruzsálemet.

Találkozásunk a derbéi gyülekezettel mindannyiunkat örömmel töltött el. Számos más galáciai gyülekezetből érkeztek testvérek (Pizidiából, Ikóniumból, Lisztrából), hogy itt, Derbében találkozhassanak velünk. (Természetesen nem lehetett ez alól kivétel Eunike sem, édesanyám, aki azonnal zavarba hozott engem mindenki előtt, anyákhoz méltó szeretetének kinyilvánításával.)

Gondolom mondanom sem kell, hogy Gájusz legalább annyira izgatott volt mint Titusz vagy én. Derbéi tartózkodásunk első éjszakáján mindhárman késő éjszakáig fennmaradtunk és beszélgettünk. Nem telt el sok idő és megértettük, hogy Pál - és a derbéi gyülekezet - miért éppen Gájuszt választotta ki. Igazi úttörő és evangélista volt teljes szívvel, mindannyiunk közül a legelszántabb, aki mindenkor mindenre hajlandó volt.

Pál néhány napot töltött a többi galáciai gyülekezetekből érkezett testvérekkel. Ezek után elhagytuk Derbét és útnak indultunk ezen többi gyülekezetek felé. Hidd el, hogy minden városban, ahol a gyülekezeteknél látogatást tettünk mindig tanultunk valami újat mi, a három fiatalember, nem mást mint az Úr földi munkájának gyümölcsét láttuk kibontakozni.

Egy nagyon szembeötlő dologra figyeltem fel a galáciai látogatás során. Immár minden gyülekezetben voltak testvérek, akik szolgáltak az igével, sőt Krisztussal. Mind a négy gyülekezetben voltak testvérek, testvérnők, akik képesek voltak másokat bátorítani, inteni vagy dorgálni. Galata testvéreim attól sem riadtak vissza, hogy alaposan kinyissák szájukat az összejöveteleken. A galáciai gyülekezetek tehát fejlődtek Krisztusban és tették mindezt úgy, hogy nagyon kevés segítséget kaptak külsősöktől. Számomra mindez egy csoda volt. Bár az antiókhiai gyülekezet többségében pogány népekből állt, a galáciai közösségek igazi pogánykeresztyén népek összejövetelét tükrözték. Nem hasonlítottak egyetlen szíriai vagy cilliciai közösséghez sem, ahonnan

történetesen mi érkeztünk.

Pál fejezte ki mindezt a legtalálóbb szavakkal: „A gyülekezetek gyarapodtak lélekszámban! És ehhez hozzá kell tennem, hogy bölcsességben is egy kicsit.”

Ez igaz. Az első négy, öt év alkalmával nagyon kis fejlődést mutattak az pogánykeresztyén gyülekezetek. De most a testvérek, (főleg azok akik már a kezdetektől jelen voltak), már megérttek, olyannyira, hogy figyelemmel tudták tartani az újonnan megtérteket akik a közösségbe érkeztek. Ezek után, megkezdődhetett a gyümölcsök betakarítása.

Gájusz, aki mindig is arról volt híres, hogy igen komoly kérdéseket tesz fel, megkérdezte Pált:

Galácia minden tartományában csak egy gyülekezetet alapítottál. Amint egy gyülekezet működik egy tartományban, kijelented, hogy az a bizonyos tartomány megtért. Magyarázd el miért.

Egy tartományban egy gyülekezet elegendő, - válaszolt Pál. - A közösség tagjai hirdetni fogják az evangéliumot tartományuk minden részében. És ekkor már a gyülekezet lesz az, aki újabb közösségeket épít.

Pál tünődve fürkészte Gájusz arcát, majd megkérdezte:

Megértetted, hogy mit mondtam?

Igen, természetesen. Ennél fogva a négy galáciai gyülekezet nagyon elfoglalt lesz a jövőben. Pál elmosolyodott, majd így folytatta:

- Egy tartományban mindig az első gyülekezet létrehozása a legnehezebb feladat, és nagyon sok időt igényel. Még Izraelben is - ami a jeruzsálemi közösséget illeti - igaz e kijelentés. Az első hét évben az Úr mennybemenetele után csak egyetlen gyülekezet létezett e földön. Az Antiókhiai közösség a jeruzsálemiből lett. A galáciai pogánykeresztyén gyülekezetek az Antiókhiai hatására jöttek létre.

Antiókhia hídként szerepel a történetben. Minden pogánykeresztyén közösség az antiókhiai leszármazottjaként jött létre. De nagyon sok időre volt szükség ahhoz, hogy mindezek kibontakozzanak. Soha ne várjátok azt, hogy egy újonnan elkezdett munka nagy sikereket hozzon. Az alapokhoz idő kell! Ez azért történik így, mert a kereszt munkálkodásához, a lelkek átalakulásához időre van szükség.

Ez volt hát Pál harmadik látogatása Galáciában - csak a harmadik! - nyolc év leforgása alatt. Mindegyik közösségben egy vagy két napot töltöttünk a testvérekkel, más alkalmakkor ugyanennyi időt a nőtestvérekkel. Végül Pál beszélt hozzájuk napokon át, majd tovább haladtunk utunkon.

Én, Timóteus nem keresem az alkalmat azon szeretet leírására, melyet a galáciai gyülekezetek éreztek Pál iránt, sem arról nem fogok írni mennyire szerették egymást a közösségek.

Egy hónapos galáciai tartózkodásunk után, melybe beletartozott az utakon töltött idő, míg eljutottunk egyik településtől a másikig, elindultunk Kisázsia felé. Az első néhány nap során elkísértek bennünket a Galáciai hívők, azonban egy idő múltán vissza kellett fordulniuk és mi magunkra maradtunk.

Amint tovahaladtunk az úton megfigyelhettük a mérföldköveket, melyek jelezték számunkra milyen távolságra található Efézus városa. Minden kő hátrahagyásával egyre közelebb kerültünk a „csodálatos városhoz.”

Nem sokkal később amint észak felé fordultunk megpillantottunk három görögöt, akik dél felől igyekeztek elérni bennünket. És amikor találkoztunk, oh, minő boldogság volt az!

TIZENHARMADIK FEJEZET

Mire Troász városának kapuihoz értünk, a három testvér már várakozott ránk, ők észak Görögországból érkeztek.

Én, Timóteus, képtelen vagyok leírni azt a napot. Mind a heten együtt voltunk! Nagyon sok ölelkezés, kiabálás és dicsőítés történt. Mire az est leszállt Pál visszavonult szobájába. Mi hatan, beszélgettünk, történeteket meséltünk és nevtünk újra meg újra mígnem az éjszaka elszállt és helyt adott a nappalnak.

Gájusz és Titusz nagy figyelemmel hallgatta görög testvéreinket, akik elmesélték mi történt Filippiben attól kezdve, hogy Pál a városba lépett.

Másnap délben aludtunk el.

Pál sajnos túl hamar felébresztett minket. Sürgetett, hogy azonnal induljunk Efézusba. Mindenfelől nyögések szálltak fel, mígnem belátta, hogy lefoglal még egy éjszakát a fogadóban, hiszen ő nagyon is tisztában volt azzal, mit jelent nőtlen fiatalembernek lenni.

Aznap délutántól újra beszélgettünk késő estig, és ekkor Pál azzal töltötte idejét, hogy órákon át beszélve megosztotta velünk mindazt, ami szívében volt. Egyik dolog, amit mindenképpen meg akart osztani a görög testvérekkel az volt, hogy Illirikumban gyülekezetet szeretett volna látni.

- Görögországtól kissé északi irányban van, és nagyon közel az Adriai Tenger túloldalán lévő Itáliához. Mint ahogyan azt Titusznak és Timóteusnak is elmondtam, ha meghalnék, mielőtt ez bekövetkezne, titeket, három görögöt teszek felelőssé az ügyben, hogy Illirikumban gyülekezet legyen. - Pál ekkor nagyon szigorú kijelentést tett. - Jézus Krisztus figyelmeztetett, hogy eljön majd a nap, amikor Jeruzsálemet veszély fogja fenyegetni, és akik Izraelben laknak elmenekülnek. Péter és én hiszünk abban, hogy addig a napig el kell jusson az evangélium és az eklézsia, mindenképpen Észak Afrikába, hogy azok a zsidók, akik majd észak felé fognak menekülni belépve a pogány országokba ott pogánykeresztyén gyülekezetek fogadják őket, nem pedig zsidó közösségek. Azon a napon nem kell, hogy úgy legyen, mint Cipruson - mely ugyan pogány földön működik, mégis zsidókeresztyén kifejezőmódú eklézsiával bír. Ennek következtében, ha ott egy istenfélő pogány tagja szeretne lenni az Úr közösségének, mindenképpen tagja kell, hogy legyen egy idegen kultúrának először. Ha a zsidók egy pogány országba mennek, meg kell érteniük, hogy az ott működő gyülekezetek természetüknél fogva pogánykeresztyén közösségek. Másrészt pedig, ha pogánykeresztyének mennek Izraelbe, nekik részévé kell válniuk a zsidó gyülekezeti életnek, - itt Pál nagyon elkomorodott. - Csak azért imádkozom Istenhez, hogy a zsidókeresztyén és pogánykeresztyén gyülekezetek között egység maradjon fenn. Ti mindannyian pogánykeresztyének vagytok. Legyetek hát kedvesek és megértők akkor is, ha a menekülő zsidók világokba mennek. Ma már nem kérik tőletek azt, hogy körülmetéltessetek az ő zsidó világukban, ti se kérjétek tőlük azt, hogy ők „körülmetéltesse” a tiétekbet!

Ezek után Pál még nagyon sok dolgot mesélt azon terveiről, melyeket velünk és általunk akart teljesíteni!

Nagyon hosszan imádkoztunk azon az estén.

Másnap kora hajnalban hat fiatalember, kik mindannyian huszonöt-harminc évesek voltunk, elindultunk Efézus felé. Csak fiatalember lehetnek olyan izgatottak, mint amilyenek mi voltunk, ölelkeztünk, énekeltünk és dicsőítéseket mondtunk Istennek, lelkes imákat kiáltottunk a légtérbe. Fiatalságunk bolondossága ellenére, Pál arca ragyogott, és ez mindent elárult pillanatnyi érzéseiről, boldogságáról.

Néha mi hatan hátramaradtunk. Mivel kissé már lecsillapodott kiabálhatnánk, csendben beszélgettünk, Pál hamarosan egy kissé előttünk haladt. Sokszor utaztam már életem során, azonban azok az órák oly mélyen beleívódtak emlékezetembe, nyugodtan nevezhetem életem legszebb útjának ezt mind közül. Hiszen nemsokára egy új város kapuit lépjük át, ahol Pállal fogunk eltölteni három évet!

Efézus városa előtt kevéssel megálltunk megöleltük Pált és kört alkotva annak közepére toltuk őt. Amilyen közel csak lehetett, egymáshoz húzódtunk és szorosán öleltük egymást, éneket énekeltünk, imát mondtunk és együtt sírtunk. Így kezdtük meg az utolsó mérföld ledolgozását Efézusig.

Néhány perccel később megpillantottuk Efézust, a kívánatot! A látványtól lenyűgözve megtorpantunk, letérdeltünk az út porába és imádkoztunk. Oh, mily ima volt az! Bizton állíthatom mindannyiunkon túltett Pál imája!

Már napok óta leggyakrabban előforduló gondolatunk az volt, vajon milyen kezdetet kíván Pál beharangozni?

Mind a hatan ismertük annak fontosságát, hogy ott lehetünk már a kezdetektől, és mi mindannyian ott is voltunk, saját gyülekezeteinken belül, - már a kezdetek kezdetétől. Azonban nagyon kíváncsian vártuk Pál tevékenységét „már a kezdeteknél.”

Vajon mennyi időt fog igénybe venni a kezdet? Ki lesz az első megtért? Hogyan fognak Krisztushoz közeledni az első megtértek? Vajon Pál ezúttal a zsinagógában vagy a piactéren fog beszélni először? Ha a zsinagógát választja, mi lesz annak a következménye? Vajon mennyi idő fog eltelni addig, míg az Úr közössége gyülekezni fog első összefüvetelére? Mennyire lesz nehézkes a kezdet? Vajon olyan nehéz, mint Lisztrában, Ikóniumban vagy Tesszalonikában? Egyszóval: mindent tudni akartunk arról, hogyan áll neki Pál a gyülekezet megalapításához egy érintetlen területen.

És megkaptuk a választ! Mondhatni, hogy az efézusi eklézsia már érkezésünk előtt megszületett.

Alig tettünk meg pár lábnyi távolságot attól a helytől, ahol imára álltunk meg, amikor megláttunk körülbelül tizenkét embert, akik egy kolostorszerű építmény mellett gyülekeztek, közel az úthoz. Nagyon buzgón imádkoztak. Már ennyi önmagában is nagyon hihetetlennek tűnt, hiszen a görögök és a rómaiak soha nem tesznek ilyet.

Pál letért az útról és megközelítette őket - csak úgy harminc lábnyira. Megállt és hallgatta őket, majd kis idő múlva megszólalt:

Pál vagyok. Zsidó. Csak nem a mi meggyőzésünk szerint valók vagytok?

Nem, mi nem vagyunk zsidók, - hangzott a válasz. - Mi görögök vagyunk, és rólunk mondjátok ti, zsidók, hogy istenfélők vagyunk.

Hallottatok már a Messiás eljövételéről?

Oh, igen, mi már hallottunk a Messiásról. Az eljövételére várunk. Húsz évvel ezelőtt egy férfi, akit Jánosnak hívtak, a Beméritőnek, bejárta Júdeát és azt hirdette, hogy hamarosan eljön a Messiás.

- Uraim, - szólalt meg Pál kissé tolakodva, - megkérdezhetem, hogy befogadtátok-e a Szent Szellemet amikor hittetek?

Nem, és nem tudjuk miről beszélsz. Mi soha nem hallottunk semmiféle Szent Szellemről. Pál elmosolyodott.

Testvérek, leülhetnék mellétek egy kis időre?

- Természetesen, érezd jól magad, - hangzott azonnali válaszuk. Pál rögvést a tárgyra tért.

- A Messiás eljött! Nem hallottatok haláláról és feltámadásáról? Vagy a Pünkösöd beteljesedéséről és a Szent Szellem eljövételéről?

Most pedig rajtuk volt a sor, hogy elcsodálkozzanak. Látni lehetett arcukon az izgalom, az álmélkodás és zavar nyomait.

Mi a te neved? - kérdezte Pál az egyiket.

Epainetosz vagyok.

Honnan származol?

Itt születtem Kisásziában.

(Én, Timóteus mondom neked, hogy mi, a hat férfi, akik Pál társaságában voltunk csak álltunk és némán, tágra nyílt szemekkel néztük amint az események kibontakoznak előttünk.)

Pál elkezdte mesélni a tizenkét férfinak János unokatestvérének, a Messiásnak eljövételét. Néhány perccel később mindvégig tartó álmélkodásunkra minden jelenlévőt meggyőzött a Szent Szellem és hitre jutottak. Epainetosz volt az, aki először kijelentette:

- Uram, hiszek, hiszek!!!

Pál folytatta elbeszélését a megfeszítés és a feltámadás történetével. Egy pillanat múlva a többi tizenegy férfi is követte Epainetoszt és nyíltan vallották az Urat. Szemünk előtt zajlott amint a tizenkét istenfélő szívébe fogadta Jézus Krisztust.

- Most pedig testvérek, ha szíveskedtek letérdelni és befogadni a Szent Szellemet.

Mi, hatan akik még mindig húsz lábnyi távolságból figyeltük az eseményeket, még életünk árán sem ejtettünk volna ki egy szót is. Néztük amint Pál a tizenkét férfira helyezi kezét majd láttuk amint mind a tizenketten bemerítették a Szent Szellembe. Mint ahogyan az Kornéliusz házában is történt mindannyian nyelveken beszéltek.

Pál megfordult és így szólt hozzánk:

- Ti tudjátok, hogy a zsidó rítus szerint pünkösöd alkalmával két kenyeret helyeznek a sütőbe. Ma, itt távol Izraeltől tanúi voltatok annak, hogy mi a jelentősége és a beteljesülése a második kenyérnek.

A tizenkét újonnan megtért elindult felénk, mint ahogyan mi is feljük. Az eddig teljesen idegenek egymás számára átölelték egymást és örültünk Jézus Krisztusban. Néhányan énekelni kezdtek. Úgy esett, hogy történetesen mind a tizenkilencen ismertük az éneket, így hát egy hangként szállt a dal. Miután ez az ének véget ért, néhányan a férfiak közül azzal próbálkoztak, hogy imát mondjanak az Úrnak, a Megváltónak, Jézus

Krisztusnak. Ez már túl sok volt egyszerre. Nyugodtan állíthatom, hogy mindannyian elveszítve önuralmunkat hol sírtunk, hol pedig neveltünk.

Így történt, hogy történetesen a Kaüsztroz folyó partjánál találva magunkat, Pál azonnal jelzett nekünk, hatunknak, a folyóra mutatva. Egy perccel később már mind a hatan a folyó vizébe ereszkedtünk miközben még mindig könnyek patakzottak arcunkon. A tizenkét hívő szintén a víz habjaiba mártózott. Hat pogánykeresztyén, szíriaiak, galáciaiak, görögök, bemeztettek kisázsiai férfiakat a halál és feltámadás vizébe, - ezáltal tizenkét férfi szökött el a halál karmai elől, és menekültek Krisztusba. Kimondhatatlanul boldogok voltunk. Nem, inkább mondhatni eufórikus hangulatban voltunk.

- Ez az amiért imádkoztunk, - jelentette ki Epainetosz. - Arra vártunk, hogy valaki eljöjjön hozzánk és mondja el nekünk azt, hogy a Messiás elközelgett.

Bár már mindannyian elfáradtunk ezen örömezőnben, mégis dicsőítéseket kiáltottunk az Úrhoz. Aznap olyan izgatottak voltunk mi hatan, hogy minden biztonnal képesek lettünk volna kioltani a pokol összes tüzét mindössze egyetlen pohárka vízzel.

Pál is a folyó vizébe lépett.

- Titusz testvér, éppen azon morfondíroztál vajon hogyan sikerül a kezdet Efézusban. Azon tipródtál milyen nehéz lesz az. Látjátok testvérek... milyen könnyű is ez?

Mindannyian neveltünk, sírtunk, neveltünk és újra sírtunk.

(Később Pál ezt súgta fülembre: „Maglehet nem lesz ez mindig ilyen könnyű.”)

Kis idő múlva tizenkilenc férfi sétált be Efézus kapuin mialatt örvendeztek, énekeltek, kiabáltak, és az angyalokat szólították. Amint a dicsőítések imába torkolltak mindenféle kijelentést fűztünk bele Efézussal kapcsolatban, a fejedelemségekhez és hatalmasságokhoz és az Úrhoz. Úgy tűnt nagyon is hasonlatosak vagyunk ahhoz a férfihoz, akit Péter meggyógyított a jeruzsálemi Templomban. Tovább haladtunk dicsőítve Istent. Hozzá kell tennem azt is, hogy Tárzusi Pál legalább akkora zajt csapott, mint bármelyikünk.

Hát ez volt Efézusba érkezésünk története. És így esett meg az is, hogy aznap átléptük egy igen kedves pár házának küszöbét, akik már hónapok óta váraoztak ránk. Így történt meg, hogy aznap este öt fiatalember köszönthette, és megismerhette Priszcellát és Akvilát, akikről már oly sokat hallottunk.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

- Isten hozott, harcosaim, - üdvözölt Priszcella. - De arra nem számítottam, hogy ennyien jöttök! Ezen szavak mindannyiunkat feltüzelték, újra és újra. Végül sikerült annyira összeszednünk magunkat, hogy izgalmunkat legyűrve elmeséltük Priszcellának a történeteket. Hamarosán legalább olyan meghatottá vált, mint mi mindannyian.

Akvila, aki néhány perccel később érkezett, csak ennyit tudott kimondani: „Micsoda kezdet! Oh, micsoda kezdet!”

Keveset mondok, ha úgy nyilatkozom ezen óráról, mint életem legcsodálatosabbjáról, de ehhez minden társam csatlakozna minden biztonnal.

Azon az estén egy kivételesen ízletes vacsorát vettünk magunkhoz, melyet személyesen Priszcella készített számunkra. Este pedig úgy váltunk el, hogy másnap délután újra találkozunk: a közösség összejeövetelén - a gyülekezeten! - Isten népe összejeövetelt tart huszonnégy órával megérkezésünk után.

Milyen hihetetlen kezdet volt ez!

Még akkor este Priszcella és Akvila körbevezettek otthonukban. Az egyik legnagyobb házzal rendelkeztek a város falain belül. A legkivételesebb helység egy akkora szoba volt, mely majdnem ötven ember befogadására volt alkalmas.

Mielőtt még a sötétség leszállt volna egy mindenre elszánt gyülekezet alapító és fiatal tanítványai nyugovóra tértek szobáikban.

Mint mindig, Pál most is sokkal hamarabb felkelt mint mi. Mire feltápázkodtunk, ő már bejárta Akvilával a piacleret és magával vitte kis szerszámos zsákját, merthogy itt-ott megállva megjavított egy szakadt sátrat

vagy kijavított egy halászhálót.

Ilyen volt Pál. Bármilyen városba is tért, mindig arra törekedett, hogy híveinek példát mutasson. Az Efézusi tartózkodás első reggelén Pál újra ezen álláspontját követte, és ezzel modell értékű képet alakított ki más keresztyének és elkövetkező munkások számára. E számunkra állított mérce mindig is központi fontosságú szerepet kapott Pál életében, ami velünk való foglalkozását illeti.

Eltérően azoktól a zsidó emberektől, akik elhívást kaptak, a mi Pál testvérünk soha nem volt teljes munkaidejű keresztyén munkás. Azonban nem volt részmunkaidejű sem. Tárzusi Pál megtett minden tőle telhetőt, de nem úgy mint egy teljes munkaidejű vagy egy rész munkaidejű munkás, hanem úgy mint egy szabadúszó az Úr szolgálatában. Mégis, annak ellenére, hogy csak szabad idejében szolgálta az Urat, bármerre haladt... a föld megrengett lépései alatt. Korunk egyetlen teljes munkaidejű munkása nem tett annyit, mint Pál! Vajon lesz-e még egy hozzá hasonlatos ember? Kívánom, hogy mindörökké példaértékű maradjon élete, és kívánom azt is, hogy legyenek mindig olyan emberek akik vállalkoznak majd ezen magas mérce követésére.

Azon naptól számítva, amikor megkezdte munkálatát Efézusban, Pál számára még tizenkét esztendő maradt földi életéből. Gondolatai a szombatnapi zsinagógalátogatásra összpontosultak. Tudta, hogy Priscilla számos ismeretséget kötött már - és legjobb mind közül - Pál igen meleg fogadtatásban részesült, amikor ezelőtt egy évvel betért pár percre.

- Az öreg Blastinius nem tűnik olyan okosnak, mint ahogyan hiszi magáról, - jegyezte meg Titusz amint a zsinagóga felé közeledtünk. - Még a képzelete sem tud oly gyorsan szárnyalni, ahogyan Pál utazik. Priscilla mesélte nekem, hogy itt még senki nem hallott egyetlen Pált érintő kritikáról sem.

Mi hatan az istenfélőknek fenntartott részben foglaltuk el helyünket. Gájusz pontosan úgy nézett ki mint egy vidékről származó fiatalember. Szekundoszról és Arisztarkhoszról lerítt, hogy görögök, szemük csillogó fekete, hajuk ébenschínű, bőrük pedig ezzel ellentétben olyan fehér mint a tej. Szópatér, szóke hajú volt és kék szemű, semmi jelét nem mutatta annak, hogy akár egy hajszálnyi zsidó vér folya ereiben. Aztán következett a sorban Titusz, akit röviden így írhatok le: Babilonból származó asszírhoz hasonlított. Sajnos, anyám egyetlen zsidó származásra utaló jellege sem ütközött ki bőröm felületén, én csak és kizárólag apámra ütöttem... egyszerűen pontosan olyan voltam, mint Szekundosz és Arisztarkhosz. Amint közeledtünk az istenfélőknek fenntartott helyek felé, ugratva odaszóltam az öt társamhoz:

Éreztétek megtisztelve magatokat, amiért velem ülhetek egy helyre, hiszen alászálltam magas pozícióból, és zsidóként immár veletek, pogányokkal ülök egy padra.

Csak azért beszélsz ilyen magas lóról, mert tudod, hogy kevesebb bőröd van néhány centivel mint nekünk, barátom, ezzel büszkélkedsz! - suttopta Titusz.

Be kell vallanom, hogy mind a hatan azzal küszködtünk a rítus végtelen hosszúnak tűnő percei alatt, hogy legalább jámbornak tűnjünk, de még inkább vallásosnak, ami nehezen sikerült, hiszen önfeledt boldogságban úsztunk.

A zsidók többnyire három lábú széken ültek, vagy azon a padon, amit a zsinagóga falaihoz erősítettek, voltak olyanok is akik csak a földön letek helyet. Pál és Akvila majdnem egészen elől kapott helyet. Priscilla, aki folyamatosan dühöngött amiatt, hogy végig kell ülnie egyáltalán bármely zsinagóga rítusának időtartamát, a fenti nőknek fenntartott részben tartózkodott.

Az, hogy Pál Akvila társaságában érkezett (valamint farizeusi ruházatának köszönhetően is) mindenki számára világossá tette kiblenlétét. (A vének hallottak már Pál érkezésének idejéről, és nagyon kíváncsian várták újra beszédét.) Akvila és Priscilla nagy tiszteletnek örvendett a zsinagógában. Tulajdonképpen a jelenlévők közül mindenki vagy egyik vagy másik alkalom folytán mind vendégek voltak valamikor otthonukban.

A rituálé végén amint az várható volt, Pált felkérték beszélni. Mind a hat fiatalember lélegzetvisszafojtva hallgatta szavait, hiszen tudtuk, hogy valamit újra tanulni fogunk.

Pál egy ősi zsidó jövendöléssel kezdte beszédét, melyet a Messiás jöveteléről jelentettek ki. De nagy meglepetésünkre ezután visszatért a Teremtés előtti időkbe. Arra lettünk figyelmesek, hogy Pál olyan dolgokról beszél nekünk, amit soha azelőtt nem hallottunk, és úgy ittuk be minden szavát, mintha mi még soha azelőtt nem hallottuk volna beszédeit. Pál előrehaladt a Teremtés pillanatáig. Itt véget vetett üzenetének és helyet foglalt. Azonnal felkérték, hogy térjen vissza a következő szombatnapon! Amikor kiléptünk az épület falai közül mind a hatan teljesen az elhangzottak hatása alatt álltunk még, hiszen ama Pál tanúi lehettünk, akit még így nem hallottunk beszélni.

- Vajon soha nem fogjuk teljesen megismerni ezt a férfit? - mormolta Titusz.

Pál újra olyasmit cselekedett, amire szinte fogadalmat tett, hogy mindig megpróbálja: először a zsidókat kereste meg, szokás, melyhez hű maradt egész élete során. Így tett akkor is, ha tudta, hogy egy napon majd elutasításban lesz ott része. Ez akkor vált érthetővé számára, amikor megérezte, hogy immár felkeresheti az istenfélő pogányokat is az evangéliummal.

Néhány hónappal később a zsinagóga egyik véne egy elkerülhetetlen figyelmeztető levelet kapott Pál tanításaira nézve.

A levelet nem írták alá. Ennek ellenére, pár óra elteltével a vének gyülekezést tartottak. Másnap már Akvila házában voltak, Priscilla bebocsátotta őket. Azt kérték, hogy találkozhassanak Akvilával és Pállal. Priscilla beleegyezett, azonban ő is jelen akart lenni. Amikor a zsidók erre összevonták szemöldöküket Priscilla így válaszolt: „Ez itt az én otthonom, én pedig egy római asszony vagyok.”

Pál úgy ült ott, mint aki felett ítélkezni fognak.

A vének nagyon keveset beszéltek.

Pál, mi az efézusi zsinagóga vénei arra kérünk téged, hogy ne térj vissza zsinagógánkba. Hát itt volt a vége. A férfiak felálltak és távoztak Priscilla otthonából.

Mihez kezdesz most, Pál? - kérdezte Akvila félhangosan.

Ekkor Priscilla robbant be a szobába fergeteges személyiséggel és őszinte szavaival.

- Elmondom hát mit fogok tenni, egész napon át örvendezni fogok azon, hogy nem kell többé visszatérnem abba az unalmas zsinagógába életem végéig!

Pál válasza meglepően hangzott.

Akvila, én nem ezt fogom tenni, hiszen ezen én már túl vagyok. - Pál nem adott további magyarázatot szavaira.

- Priscilla volna-e arra lehetőség, hogy mi, tizenkilencen továbbra is itt találkozhassunk? Talán gyakrabban?

Gyakrabban? - Priscilla hangjából ellenkezés érződött. - Minden reggel hajnalhasadta előtt és este, amikor lemegy a nap? Minden nap? - Ekkor Priscilla óvatosan végigmérte Pált. - Tárzusi Pál, ha megérezsem nem csal, akkor te rejtegetsz még valamit előlem. Mi az?

Pál reménykedett abban, hogy valaki rákérdez majd.

- Emlékszel Korinthusra? - kérdezte és hangja örömtől csengett. - Emlékszel arra, hogy ki tudtuk bérelni azt a házat mely a zsinagóga tőszomszédságában volt?

Priscilla bólogatott, majd csilingelő hangján felnevetett.

- Oh, nem! Nem lehet, hogy újra ezt akarod tenni! Itt, Efézusban?! Kibéreltél egy helyet a zsinagóga mellett, Pál? Szinte szégyenkezem miattad Pál, - kiáltotta az asszonyka és közben örömteli mozdulattal összecsapta kezeit - Megtetted? Ugye megtetted! Megpróbálsz megtenni itt is, nemde?

- Nem, nem fogok próbálkozni ezzel, hiszen már meg is tettem mindezt. Priscilla ajkait egy sikoly hagyta el.

- Tirannosz iskolájában tanít hajnaltól délutánig, majd utána bezárja iskoláját, amikor az agóra is bezárja kapuit. Amikor mindenki elhagyja a piacteret és hazatér pihenni én akkor fogom hasznát venni az épületnek. Tirannosz nem használja iskoláját délután sem, amikor a piactér bezár. Minden délutánra megkaptam az épület használati jogát. Tehetek én arról, ha az ő iskolája éppen a zsinagóga tőszomszédságában van?

Akvila szemei összeszűkültek.

- Mondd csak Pál, vádolt már téged valaki azzal, hogy végtelenül ravasz vagy?

Priscilla tombolva nevetett és lábaival a földön dobolt.

Minden reményem ebben áll Akvila. Te és én minden nap majd korán hajnalban dolgozni fogunk a piactéren délig, ebéd idejéig. (Néha félbe fogom szakítani munkámat, és beszélni fogok a piactéren is.) Délben pedig bezárjuk kis boltunkat, én pedig egyenesen Tirannosz iskolájába fogok menni, és az elkövetkező három négy órát ott fogom tölteni a hat fiatalemberem társaságában akik velem tartanak. Az iskolába többnyire mindenkinek szabad bejárása lesz, így azok akiket érdekelni fog mondanivalóm eljöhethetnek meghallgatni engem. Természetesen lesznek alkalmak, amikor bezárom majd a kapukat és csak a hat fiatalemberrel tartok összejövetelet.

Briliáns terv! De Pál, neked nem kell dolgoznod.

Történetesen most dolgoznom kell, Akvila. Tőlem függ a hat fiatalember ellátása, így nemcsak saját szükségleteimet kell fedeznem, hanem még hat férfiét is.

Mikor szándékozol pihenni, Tárzusi Pál? - kérdezte Priscilla.

Minden alkalommal, amikor pogány ünnepek vannak! Azokból pedig elég sok van.

Ez minden bizonnyal nem lesz így, - zsémbelt Priscilla. - Még soha nem láttam egyetlen pogány ünnepnapot sem amely ne azzal telt volna el, hogy a közösséggel lettél volna minden percében.

Ez így igaz Pál, - egyezett bele Akvila.

Pál nem igazán figyelt arra, ami elhangzott, hiszen mindig így tett, amikor saját egészségének megóvása érdekében szólították fel pihenésre.

- Minden bizonnyal ez az utolsó alkalom arra, hogy fiatalembereket taníthassak. Minden, amit az izraeli eseményekről hallottam beigazolja balsejtelmem. És amint látni fogjátok, Blastinius el fogja érni azt is, hogy mindenütt be fogják zárni a zsinagógák ajtaját előttem. Már nem vagyok fiatal, sőt lassan akár idős embernek is szólíthatok. Az időm véges a földön, meglehetősen rövidre szabott. Most van itt az én időm. Mindaddig nem akartam tanítani fiatalembereket, akik majd a helyembe léphetnek, azonban most itt az idő erre, és minden percet értékesen kell töltenem.

(Én, Timóteus, már hosszú évek múltán írom le e sorokat, az „efézusi órában” elhangzottak után. Akkor fiatalember voltam. Ma amikor e sorokat írom, már idős vagyok, s egyet kell értenem mindazzal amit Pál aznap mondott. Csakis idős, egykori gyülekezet alapítók taníthatnak fiatalembereket arra, hogyan legyenek gyülekezet alapítók. A magyarázata ennek nagyon egyszerű. Ehhez pedig szükségeltetik egy teljes emberöltő mire valaki megfelelően felkészült lesz erre - minden munka közül a legértékesebbre.)

Bár aznap ténylegesen bezárultak a zsinagóga kapui Pál előtt, nagyon sokan voltak olyanok, akik már ezelőtt az Úr felé fordultak. Legkevesebb tizenkilencen voltunk, akik Priscilla házában gyülekeztünk összejövetelekre.

Aznap este Pál bemutatta hatunk számára tervét, ami Tirannosz iskoláját illeti. Üdvivalgásban törtünk ki. Naponta négy órát tölthetünk Pállal!

Amikor nem voltunk éppen Tirannosz iskolájában azzal töltöttük időnket, hogy a Pál által kijelölt feladatokat láttuk el, és imával. Azt ígérte nekünk, hogy mi leszünk Efézus legelfoglaltabb emberei, és állta is szavát, elvárásai könyörtelenek voltak irányunkban. És nekünk majdnem minden perc örömet okozott.

- Bármikor készülnék is a piactéren beszédet mondani, mindenképpen tudatni fogom veletek, hogy mindig jelen lehessetek. Egy napon arra foglak kérni benneteket, hogy ti is mondjátok beszédet. Nem kaptok semmilyen útmutatót arról, hogy mit mondjátok. Semmit. Mindnyájan készüljétek arra, hogy bármikor tudjátok Krisztusért beszédet mondani. Mindenekelőtt érezni fogjátok Jézus Krisztus jelenlétét, - ez az első kiváltságotok. - Pál szeméi szikrát szórtak, izmai megfeszültek amint tovább folytatta. - Tirannosz iskolája az lesz számotokra, ami Barnabás, István, Szilász, Agabus és mások számára volt Salamon Tornáca, ahol a tizenkettővel találkozhattak. Emlékezzetek arra, hogy számos látogató fog betérni ezen összejövetelekre. Többnyire eklézsiabeli testvérek lesznek ők, azonban lesznek olyanok is, akik más városok lakosai, vagy akik kíváncsiságtól hajtván belépnek meghallgatni mi folyik ott. Néha szavaimat hozzájuk fogom intézni. Amikor így teszek, figyeljétek. - Pál mély lélegzetet vett, majd hozzátette: - Ne gondoljátok ezek után, hogy minden időnket Tirannosz iskolájában fogjuk eltölteni. Úgy tervezem, hogy küldeni foglak benneteket a környező városokba, mint ahogyan Jézus küldte a tizenkettőt, úgy küldelek benneteket én. Az ő esetében ez nem tartott tovább két hétnél, de számotokra... később... amikor Isten megengedi arra is számíthatok, hogy több héten át távol lesztek. Meglehetősen, hogy hónapokig.

- Miért tennél te így, amikor az Úr csak néhány napra küldte a tizenkettőt? - kérdezte Szópatér. Pál azonnal visszavágott:

- Mert ti kaptátok a Szent Szellemet! Ők viszont nem. A Szent Szellem bennetek lakik... a tanítványokban viszont nem lakott a feltámadás napjáig, amikor a feltámadott Úr Jézus rájuk nem lehelt. Most már bennetek lakozik Jézus Krisztus! De ezen kívül van egy másik oka is ennek. Ti mindannyian Isten ekléziájában éltetek éveken át. E két dolog miatt ti előnyt élveztek a tizenkettővel szemben, Jézus általi tanításuk kezdetének idején. Ti sokkal jobban fel vagytok készülve arra, ami bekövetkezik majd életetekben, hogy megismerhessétek

bensőségesebben az Urat, és hogy megtapasztalhattok bennlakozó Szellemét, mint a tizenkettő, akik három éven át az Úrral éltek. A Szent Szellem nem lakozott bennük, abban az időben. Sem rajtuk nem nyugodott. Sőt, még a gyülekezet sem született meg.

Mély csend szállt meg bennünket. Én, Timóteus elmondhatom, hogy attól a perctől kezdve már nem irigykedtem annyira a tizenkettőre, mint annak előtte. Bizonyos mértékben az a tudás, amire szert tettünk meghaladta azt, amit a tizenkettő kapott. A Kálváriát magunk mögött hagytuk, mint ahogyan a feltámadást is mégis bennünk élt. Emellett a Szent Szellem eljövetele is mögöttünk volt, tehát az a három dolog, amit az Úr beteljesített most már működtek, és részünket képezték! És, hála legyen Istennek mind a hatan Jézus Krisztus gyülekezetének megtapasztalásában élhettünk.

Nagyon fontosnak tartom, hogy elmeséljem neked a Tirannosz iskolájában lezajló első összejövetelünket. Mindannyian nagyon jól emlékezünk arra amit Pál aznap elmondott nekünk.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

- Az Úr Jézus Krisztus mintának küldött engem, - kezdte Pál, - mintának a gyülekezetnek, és számotokra leendő munkások, hogy mércéül szolgáljak azoknak, akik a jövőben lesznek munkások, és ez éppen annyira fontos, hogy mérce legyek arra nézve, ahogyan új munkásokat kell tanítani. Figyeljétek minden szavamra nem számít milyen kicsiny vagy milyen tág az értelme. Nem számít, hogy szellemi vagy gyakorlati dolgokról van szó. Legyen kijelentés vagy magyarázat, figyeljétek életem, figyeljétek miként élek. Amit Efézusban tenni fogunk példátlan a történelemben, kivéve a galileai három évet. Nem görög típusú tanításban fogtok részesülni, nem vagyok Arisztotelész, ez pedig nem egy iskolaterem! Nagyon fontos az, hogy megfigyeljétek hány alkalommal részesíték valakit megrovásban. Számoljátok az alkalmakat! Figyeljétek meg azt is hányszor adok parancsokat. Számláljátok! Jegyezzétek meg milyen gyakran bírálom az egyént vagy a gyülekezetet. Számoljátok meg! Figyeljétek hányszor javítok ki valakit! Mint ahogyan arra is figyeljétek hányszor figyelmeztetek valakit elkövetett hibájára. Jegyzeteljétek az alkalmakat. Ezután, egész életemben emlékezzetek arra, hogy nektek sem lehet több alkalommal megtenni mindezt, mint én tettem. És ha megjegyzitek ezeket az alkalmakat, amikor valami negatív dolgot teszek vagy mondok a testvéreknek, minden bizonnyal egyetlen kiigazítással sem fogtok élni életem végéig! - Pál szeméi szikrát szórtak. - De azt ne számláljátok meg hány alkalommal teszem meg ezt veletek, hatotokkal. Olyan gondolatom van, hogy mindegyikötököt a legszigorúbb mércére teszem aztán el lesztek temetve! Mindannyian idegesen felneveztünk.

- Figyeljétek engem. Mindig létezik egy mód mellyel elkerülhetjük a kritizálást vagy kijavítást. Mindig léteznek olyan utak, melyek nem feltétlenül negatív jelentést hordoznak. Kérem Istent, hogy nyissa fel szemeteket végtelen irgalmával és adja meg nektek azt a lehetőséget, hogy észrevegyétek ezeket a dolgokat életemben, amikor a szentekkel dolgozom - úgy az ekléziában mint az egyénekkel külön-külön. Nagyon nehéz feladat meghatározni a kereszt vitelének mikéntjét. Sokkal jobb ha megtanuljátok azáltal, hogy figyeltek engem. Kövessétek gondolkodásmódomat. Jegyezzétek meg hány alkalommal haragszom meg Istenre vagy az ő népére. Figyeljétek hányszor kérem Istent, hogy megértesse velem cselekedeteit. Ha valaki meggyógyult, ne arra figyeljétek, hogyan tettem, hanem sokkal inkább milyen figyelemmel közeledtem a gyógyítás felé. Ugyanez áll a jelekre, csodákra és a szabadító szolgálatra.

Ezek voltak Pál bevezető szavai! És ha ekkor megálltunk volna ezen út követésén, akkor is más emberek lettünk volna. Ezek után szinte dühvel folytatta Pál:

- Nagyon kevés, mondhatni semmi elfogadható magyarázat nem szolgál arra, hogy valakit megvádoljatok. Kevés vagy semmilyen okotok nem lesz arra, hogy megrovásban részesítsetek valakit, mint ahogyan haragot sem mutathattok senki iránt. Ezek nem olyan eszközök, melyeket könnyű szívvel használhattok. Nagyon sokat fogtok szenvedni mielőtt bármilyen negatívumot elkövettek. Ha szükséges, zárjatok ki mindent, minden lehetőséget mielőtt ilyen ósdi, haszontalan és elcsépeelt praktikákhoz folyamodnátok, mint a megrovás, fenyítés, a rosszat tévők megleckéztetése, szembesítés és más ehhez hasonlatos dolgok - hiszen ezek csakis a hívők elpusztítására szolgálnak. Ezen dolgok semmi képen nem építő jellegűek! Egy helyzetnek nagyon szörnyűségessé kell lennie mielőtt bárki is arra kényszerül, hogy Jézus Krisztus gyülekezetét vagy annak egyik tagját kiigazítsa. Soha ne feledjétek, hogy a szentek az Ő menyasszonyát képezik! Bánjatok hát velük menyasszonyhoz méltóan! Beszéltem nektek arról, hogy néhányan haraggal fordultak felénk, amikor kiderült, hogy ők nem választottak ki. Egy vagy két ember talán el is hagyta a gyülekezetet és nagyon keserűvé lettek.

Ti is ilyen gyenge képességűek lesztek?

Ezek után, mintha még nem mondott volna elegendő dolgot, ami megrettentett bennünket, hozzátette:

- Még egy dolgot szeretnék elmondani nektek. Soha ne legyetek nagyravágyók. Soha ne viselkedjétek úgy mint a farizeusok, vagy a szadduceusok, az írástudók, vagy a papok. Mindig dolgozzatok meg napi betevőtökért. Ami ruházódásokat illeti, mindig úgy öltözzetek, mint aki megkeresi a kenyerét. Azt viseljétek testeteken, amibe az átlag ember öltözködik a piactéren. Soha ne akarjatok kegyesnek mutatkozni, vagy szelleminek, és ne színleljétek vallásosságot. Ti nem vagytok és nem is lesztek mások, mint egyszerű testvérek!

Mind a hatan nagyot nyeltünk. Egyikünk sírni kezdett. (Amint visszaemlékszem Gájusz volt az.) Pál köré gyűltünk és imádkozni kezdtünk. Utána együtt könnyeztünk. Abban a pillanatban, bár csak néhány percet töltöttünk együtt, mégis egy három évig tartó szilárd alapot építettünk fel. Ott, amint arccal a földre borulva imádkoztunk azért könyörögtünk az Úrhoz, hogy beteljesüljön mindaz amire Pál figyelmeztetett bennünket. Visszatekintve úgy hiszem mindannyian hűek maradtunk aznapi elhatározásunkhoz... olyannyira amennyire bukott emberi természetünk lehetőséget engedett.

Bekövetkezett az is amire Pál számított, hiszen a környező városokból és falvakból igen sok látogató érkezett, hogy velünk lehessen az iskola falain belül. Néhányan kíváncsiságból tették, mások pedig némi ellenségességgel. Minden ami Efézusban történt azon három év leforgása alatt, mély nyomot hagyott a környező városok és falvak életében melyek az úgynevezett kisázsiai tartomány települései voltak. Pál természetesen ígéretéhez híven elküldött bennünket azon városokba is, és mi úgy tértünk vissza hozzá, ahogyan a tizenkettő, hogy tovább tanulhassunk annak lábainál, aki kiküldött bennünket. Egy közelgő esemény mind a hatunk életét megváltoztatta. Ez nem más mint két, édestestvér megtérése... ami... Priscilla házában történt egyik este.

TIZENHATODIK FEJEZET

A Priscilla házában tartott legdicsőségesebb összejövetelnek nevezhetjük az akkor lezajlót. Sőt, meglehet a mindannyiunk által megélt legdicsőségesebb jelzővel illelhetjük. Mindent ami akkor történt igaz dicsőség koronázta. Emellett két fiatalember is érkezett közénk, akik azért jöttek, hogy megnézzék összejövetelünket. Csendben helyet foglaltak a szoba távoli szegletében, s látszott rajtuk, hogy mindketten izzig-vérig görögök. Az elején kissé elveszettek tunk ilyen különleges körülmények között, de oh - az összejövetel csodálatos volt, bárki szívét megnyerte volna. Az Úr jelenléte szinte tapintható volt teljes szépségében.

Talán húsz, harminc, vagy még több ének hangzott el. Ezeket imák, tanúságtételek szakították meg, melyek a testvérek ajkait hagyták el. Azok között akik megszólaltak számos újonnan megtért volt, akik beszámoltak Krisztussal való találkozásuk csodálatos élményeiről. A rabszolgák közül sokan arról beszéltek milyen gyönyörűség volt immár testvérekkel dolgozni, akik szintén rabszolgák, kifejezték szabadságuk érzületét.

- Szabad vagyok, - nyilatkozta egyikük, - itt bent! - és ezzel szívére mutatott.

A szobában ülők egyszerűen magukba szippantották az Úr Szellemének dicsőségét amint az körül lengte gyülekezetét. Szemem sarkából figyeltem a két fiatalembert. Egyikük felállt.

- Feltehetnék egy kérdést?

Mindenfelől biztató mosoly röppent felé.

- Ismerlek néhányatokat. Sőt, barátaim is vagytok páran. Sokan közületek eljöttek ide, és utána arról beszéltek nekem, hogy valaki meghalt értem, majd feltámadt halottaiból. Azt mondtátok, hogy Ő már bennetek él tovább. Látni nem látom e személyt, azonban érzem jelenlétét. E pillanatokban úgy érzem, hogy valaki, akit nem látok hív engem. Nem értem az egészet, kivéve egy dolgot: soha többé nem akarom elhagyni ezt a szobát, sem ma, sem holnap, sem máskor. Itt szeretnék maradni mindörökké és soha többé nem akarok elmenni.

Mindennek elmondása után a fiatalember arcát forró könnyek borították el.

Hát ez volt Trofimosz bemutatkozása.

Amikor sikerült annyira összeszednie magát, hogy tovább beszéljen, feltekintett és megkérdezte:

- Van-e valamilyen cselekedet amit meg kellene tennem, valamilyen hitvallás amiről tudnom kellene, vagy amit megtanulhatnék?

Hirtelen fergeteges nevetés rázta meg a szobát, miközben mindenki megértően nézett a fiatalemberre. Mások, akik szintén először tettek látogatást az ekléziában ugyanezekkel a gondolatokkal küszködtek. Ekkor a szoba tulsó végében ülő állt fel.

Néhány héttel ezelőtt én is hozzád hasonlóan először léptem át e helység küszöbét, és ugyanezeket a kérdéseket tettem fel magamnak. Most én már válaszolni tudok kérdéseidre. Igen, van hitvallásunk. Igen, van valami, amiről tudnod kell, és igen, van valami, amit meg kell tenned. De ez nem valami, hanem sokkal inkább valaki. A hitvallásunk Jézus Krisztus, akit pedig meg kell ismerned szintén Jézus Krisztus. És igenis van valami, amit tenned kell: hinned kell Jézus Krisztusban, teljes szíveddel.

Hogyan ismerhetem meg Őt?

Én, Timóteus, bizton állítom, hogy valaki volt a szobában, aki választ akart adni e kérdésre. Ehelyett azonban az egyik nővér énekelni kezdett. Az ének gyönyörű volt, szavai nagyon találóak. Nagyon egyszerű volt, csodálatos dallammal, és az Úr Jézusról szólt.

Trofimosz újra és újra könnyek árában találta magát. Édestestvére, Tikhikosz felállt és karjával átölelte Trofimoszt. Az ének hangjai újra felcsendültek, mialatt a sírás tovaterjedt az egész szobában. Újra felhangzott a dal. Ezúttal Trofimosz és Tikhikosz is csatlakozott, majd sokadszorra is elénekeltük az éneket. Trofimosz és Tikhikosz nemsokára az Úrnak ajánlva énekelték a dal szövegét.

Végül a dal utolsó hangjai is elhaltak, mire a helységben örvendezés és sírás hallatszott. Mindenki Trofimosz és Tikhikosz köré csoportosult, és mint ahogyan azt oly gyakran tették, szorosán összefogva megérintették a közepén álló testvérpárt. Mindannyian bátorítást mondtak feléjük, és valahányszor beszélt valaki hozzájuk a többiek csendesen sírdogáltak örömben.

Az énekszó felszállt újra, és a dicsőség palástja minden jelenlévőt beborított jótékony ölelésében. Pár perccel később Priszilla csendes hangja szólalt meg.

- Testvérek, kísérjétek el e két férfit a folyóhoz és merítsétek be őket Krisztusba.

A két görög fiatalembernek fogalma sem volt arról, miről van szó, azonban ekkor minden erejüket összeszedve úgy megölelték egymást, hogy megijedtem csontjaik ropogását hallgatva. Egy perccel később mindannyian kiözönlöttünk az ajtón az utcára. Együtt sétáltunk le a keskeny efézusi mellékutcákon, majd elhagytuk a várost és a mezőkön áthaladva megközelítettük a Kaüsztrosz folyót.

Úgy tűnik elég gyakran meglátogatjuk e vidéket, nemde? - mosolygott Gájusz. Pál leült a folyó partjára és arca boldogságtól sugárzott. Mellette ültem Titusszal.

Úgy gondolom, még sokszor fogok e két férfival találkozni, - jegyezte meg csendesen.

Az eklézia három férfitagja, (akik mindannyian rabszolgák voltak) a vízbe gázoltak, őket követte a két görög testvér. Ekkor Tikhikoszt és Trofimoszt bemerítették a halál vizébe majd feltámadtak újra, Krisztus feltámadásának élő tanúiként valamint az új élet hordozóiként, mely megfogant bennük. A jelenlévő hívők többsége a vízbe mártózott, mialatt együtt nevettek és örvendeztek a történeteken. Még legalább egy órán át ott tartózkodtunk, dicsőítettünk, buzdítottunk, tanúságot tettünk és énekeltünk e két testvérnek.

Az elkövetkező napokban bebizonyosodott Pál kijelentése. Mindkettőjünkkel találkoztunk az elkövetkező összejövetelek során, minden nap, mint ahogyan viszontláthattuk őket az iskolában is. Azóta már e két fiatalember bejárta a Római Birodalom minden városát! Találkoztam Tikhikossal és Trofimossszal Jeruzsálemben, láttam őket Rómában. (Egy napon, Jeruzsálemben egyikük majdnem Pál halálát okozta, de ez egy másik történet.)

És ha te, soraim olvasója úgy gondold, hogy mindez dicsőséges volt, akkor hadd meséljek el neked egy másik történetet egy fiatalemberről, aki kolosszébeli volt. (Minden bizonnyal hallottál már róla.) Amikor először találkoztak útjaink, egyidős volt velem. Időközben óriássá gyarapodott az Úr Jézus Krisztusban. Nyugodt lélekkel kijelenthetem, hogy mindnyájunk közül ő volt a legjobb.

TIZENHETEDIK FEJEZET

A férfi, akiről beszéltem kolosszébeli volt, kisváros mely tizenkilenc mérföldre fekszik Efézustól. De mielőtt találkozna vele, előbb be kell mutatnom számodra egy másik kolosszébeli lakost. Ebédidő volt, amikor egy idősebb férfi lépett be Tirannosz iskolájába.

Filemon a nevem, és Kolosszéből jöttem. Meghallgattam a piactéren mondott beszédedet. Pál helyben hagyólag bólintott.

Jöjj be.

Hinni szeretnék.

Magyarázd ezt el.

- Hiszem azt, hogy a Messiás eljött. És hiszem azt, hogy nemcsak a zsidókhoz jött el, hanem értem is, vagyis minden pogányért. Hiszem, hogy neve Jézus Krisztus, mint ahogyan azt is, hogy Jézus értem áldozta életét. Hiszem, hogy megtisztíthat bűneimtől... és... és, hogy bennem él.

Minden bizonnyal Pál alig kapott szavakat amivel válaszolhatott volna ezen egyszerű és csodás tanúságtételre. Válasza mégis nagyon találó volt:

- Filemon, számomra úgy tűnik, hogy te már hiszel.

Filemon remegni kezdett, majd sírásban tört ki. Mi, hatan, egy emberként vettük körül az idegent. A nap hátralévő részében Pál mindent félretéve meghallgatta e férfi történetét, és válaszokat nyújtott neki amikor szükségét érezte. Az éjszaka árnyai elborították fekete leplükkel a város utcáit mire mi elhagytuk az ún. tantermünket.

Fontos, hogy néhány dolgot ismertessek veled Filemonról. (Évekkel később Pál levelet írt e férfinak, mely lemásoltatott és bejárta a birodalom egész területén lévő közösséget.) Filemon olyan városból érkezett, mely egy háromszöget alkotó település együttes egyike volt. A másik két város neve Hierápolis és Laodicea, mindkettő tíz mérföldnyire lévén Kolosszétól.

Filemon gyapjú kereskedelemmel foglalkozott, ami érthető, hiszen a kolosszébeli gyapjú volt a legkeresettebb széles e földön. Úgy esett, hogy Filemon nagyon gyakran jött Efézusba, hogy itt áruljon és vásároljon, azonban ezúttal egy rabszolgát is akart vásárolni a piactéren. Ekkor hallotta Pál beszédét. Miután hitt Krisztusban, úgy döntött, hogy a lehető legtöbb ideig marad Efézusban mielőtt visszatérne szülővárosába. E döntés meghozatalának következtében Filemon csatlakozott hozzánk minden összejövetel alkalmával, mint ahogyan az iskolában tartott összejöveteleken is részt vett. Soha nem hagyott ki egyetlen alkalmat sem. Ideje további részében Pál lábainál ült a piactéren és egyszerűen csak hallgatta őt.

Nemsokára elközelgett a nap, amikor mindenképpen vissza kellett térnie Kolosszébe, azonban előtte egy igen figyelemreméltó fiatal rabszolgát vásárolt a piactéren.

- Mivel minden rabszolga meghal, mire eléri huszonötödik életévét, minden bizonnyal hasznos választás volt.

Ezen kijelentéséből származott a rabszolga neve, Onézimosz, mely görög nyelven „hasznos”-at jelent.

Onézimosz egy germán barbár fia volt, akinek családját a rómaiak ejtették fogságba számos portyázási hadjáratuk után a Római Birodalom északi határvonala mentén. A fiatalember igazi germán volt, bőre tejfehér, mélykék szemekkel melyekhez fogható a Római Birodalom területén nem lehetett találni.

Efézusban töltött utolsó napján Filemon elhozta magával Onézimoszt a közösség egyik összejövetelére. Egyszerű passzívsággal üldögélt és germán észjárásával egy szót sem értett abból, ami körülötte zajlott. Egyszerűen egy megrettent kisfiú képét nyújtotta, akinek minden mindegy. Népét műveletlennek tartották, ami igazolta barbárságát.

Amikor Pál arról kérdezte az egyik testvért mi a véleménye Onézimosz lelkének állapotáról, e testvér saját szívére mutatva így válaszolt:

- Úgy hiszem Onézimosz itt, legbelül, még nem szabad ember. Távozásának perceiben Filemon e szavakat intézte Pálhoz:

Mindörökké adósod maradok, testvér. Életemmel tartozom neked. Könyörögve kérlek jöjj el Kolosszéba és hozd el számunkra az evangéliumot. Házamban egy szoba mindig várni fog rád... mindörökké! Ha pedig

eljössz, ajándékozz meg bennünket egy eklézsiával, egy közösséggel, mint ez, az efézusi. Tudom, hogy gyülekezet nélkül soha nem fogok teljes mértékben örülni Krisztusban.

Talán egyszer elmegyek hozzátok, - válaszolta Pál, - vagy meglehet valakit elküldök hozzátok. Idő közben azonban Filemon testvér, meséld el minden barátodnak szülővárosodban mi történt itt veled.

Filemon hazatért és így is tett. Számos barátjának elmesélte mindazt, ami vele történt, azonban mi soha nem gondoltuk volna, hogy egyik barátja milyen válasszal áll majd elé.

Hónapok teltek el Filemon távozása után, amikor egy hatalmas termetű fiatalember jelent meg a piactéren, megtalálván Pált megállt előtte és feszülten figyelte minden szavát. Másnap e furcsa férfi újra ott volt a piactéren, újra Pál előtt állt és el sem mozdult onnan. Az elkövetkező napon amikor Tirannosz iskolájában ültünk délután belépett a fiatalember. A szobában ülők hamarosan olyannyira fogják szeretni e Kolosszéből érkezettet, mint mindenki mást a föld kerekén.

Soha nem fogom elfelejteni megjelenésének pillanatát. Amikor a küszöbre lépett teste teljes mértékben betöltötte a bejáratot. Megállt mögöttem, majd egyenesen Pál szemébe nézve ennyit mondott:

- Azért jöttem, hogy bemerítkezzem.

Soha azelőtt nem hallottunk senkiről, aki így tett volna. Egy teljesen idegen valaki belépett a helységbe és azonnal a dolgok közepébe vágott. Pál feltekintett a fiatalemberre és szemével kutatóan fürkészte őt.

- Miért szeretnél bemerítkezni Krisztusba?

A fiatalember hangja magabiztosan hasított a szoba csendjébe.

- Kolosszéből jöttem, ahol egy Filemon nevű férfi beszélt nekem Jézus Krisztusról. Én befogadtam e Krisztust, így eljöttem Efézusba, és hallgattalak a piactéren. Az elmúlt két éjszakát az utcákon töltöttem és ehhez az Urhoz beszéltem. Várok, azonban én már képtelen vagyok tovább várni. Jézus Krisztus bennem lakozik, néha úgy érzem, hogy széttörök a mellkasom.

Én, Timóteus, hirtelen nem is tudtam, mit tegyek, sírjak-e vagy nevessek, vagy netalántán ugrándozzak fel-alá. Azonban bizton állítom, hogy azon a napon Isten királyságának egy óriásával találkoztam, merthogy azon a napon megismertem az első és egyetlen Epafrászt.

Még egyetlen mondatot tett hozzá beszédéhez.

- Én Krisztusban vagyok, Krisztus pedig bennem. Kérlek hát mutassatok utat valamiféle vízhez, hogy mindenki számára bizonyíthassam: Krisztusé vagyok.

Pál felállt és a fiatalember elé lépett, majd ugyanolyan keménységgel válaszolva megszólalt:

- Mi a neved?

- Epafrász vagyok, Filemon barátja és azt szeretném, ha bemerítenétek. Amennyiben megengednétek, városotokban maradnék ameddig lehetséges, és a közösséggel tölteném időmet. Filemon elmondta azt is, hogy a testvérek egy Akvila nevű férfi házában gyülekeznek.

Epafrász alátékintett Pálra és oly merőn nézte őt, hogy én még olyat nem is láttam, majd töretlenül folytatta:

- Nem foszthatsz meg azon kiváltságtól, hogy találkozzam a gyülekezettel, mint ahogyan attól sem, hogy bemerítkezzem, hiszen én megtaláltam Krisztust.

Szótlanul figyeltem Pált és azt láthattam, hogy olyasmit tesz amit eddig nagyon ritkán ejtett meg. Egyszerre kezdett nevetni és sírni, ám szavai cserbenhagyták. Ekkor Arisztarkhosz szólalt meg.

- Epafrász testvérem, tanúságtételed következtében, melyet előttünk ejtettél ki, s mely szerint hiszel abban, hogy Jézus Krisztus megváltott téged, én most e pillanatban elviszlek a legközelebbi vízhez, bemerítelek a halál habjaiba és végignézem, amint feltámadsz új életre Jézus Krisztusban.

Szópatér is talpra szökkent.

- Én pedig készen állok segítséget nyújtani neki ebben.

Aznap délután már nem tértünk vissza Tirannosz iskolájába. Együtt mentünk a folyóhoz, és az út mentén Epafrász egyetlen kérdést sem tett fel. Komolyan lépett a vízhez, mindkét karját az égre emelte, arcát a mennyek felé fordította. Ekkor kezdett beszélni. Erőteljes, öblös hangja úgy tűnt, hogy az egész teremtesen átcikázik.

- Vígý Uram magaddal halálodba. Utána pedig végtelen irgalmaddal támassz fel engem veled együtt újra!

Olyan személy arcára nézhettem, aki a Jézus Krisztus iránti végtelen elkötelezettség határait feszegette. Sem én, sem pedig Pál, mint ahogyan senki más nem találkozott még ehhez fogható fiatalemberrel, mint Epafrász.

Kiáltásaikkal, melyeket tovaröpített a gyöngyözö folyam, Arisztarkhosz és Szópatér fogták új barátunkat és a Kaüsztrosz folyó vizébe merítették. Amikor felbukkant a víz alól mi kiáltásokkal, dicsőítésekkel, bátorító szavakkal kísértük mozdulatait, amihez ő olyanokkal csatlakozott, melyeket soha nem hallottunk még. A vízben állva, teljesen átázott ruházattal a fiatalember Jézus Krisztust hirdette mindannyiunknak. Mi pedig csak hallgattuk őt, nevtünk és sírtunk közben, majd mindnyájan szinte egyszerre buzdítottuk őt. Oly sokat nevettem boldogságomban, hogy már mindenem fájt. Ez idő alatt Epafrász, mintha mi sem történe tovább folytatta kijelentéseit. Szinte nyakig merülve a vízben rendületlenül hirdette Krisztus dicsőségét.

Pál felé fordultam.

Úgy tünik számomra, hogy Filemon igen jó tanárnak bizonyul.

Talán meg kellene hívnunk Filemont újra Efézusba, hogy immár e fiatalember lábainál ülve, őt hallgassa, - válaszolta Pál.

Másnap hajnalban Epafrász munkát talált a piactéren, és mire az est leszállt már beköltözött egy testvér otthonába. Ettől kezdve majdnem egy évet fog velünk tölteni. Tudomásom szerint Epafrász soha nem hagyott ki egyetlen összejövetelt sem, hacsak munkája megengedte, mint ahogyan nem hiányzott Tirannosz iskolájából sem, és mindig megkereste kenyerét. Soha nem szólt senkire egy rossz szót sem, semmiről, mint ahogyan azt sem hallottam tőle, hogy panaszkodott volna. A Tirannosz iskolájában zajló összejöveteleken úgy tünit, hogy Epafrász mindig megértette Krisztus szellemi és láthatatlan dolgait, még hozzá olyan rálátással, mely belölünk, többiekböl hiányzott.

Azon a napon, amikor Epafrász visszatért Kolosszéba nagy úrt hagyott hátra életünkben. Olyan volt mintha hatunk közül veszítettünk volna el valakit távozása miatt. Nagy büszkeséggel jelenthetem ki ma, hogy az én kiváltságom volt éveken át Epafrással dolgozni. Idővel leginkább ő hasonlított Pálra, jobban mindenki másnál akit ismertem.

Sokan eljöttek Efézusba más városokból és falvakból, mint ahogyan Filemon érkezett. Ők mindannyian visszatértek kis idő múltán, és beszéltek barátaiknak és családjuknak az efézusi gyülekezetről.

Még Pál sem mérte fel helyesen a szájról szájra terjedő Krisztusról tett tanúságtételek sorozatának mennyiségét.

Kétségkívül, az Úr előkészítette Krisztus eklézsiájának megalapítását Kisázsia szerte. Mielőtt elhagytuk Efézust nehezen találtunk volna egy olyan települést e tartományban, ahová legalább egyikünk ne tett volna látogatást. A legtöbb esetben minden utazás végkifejlete egy gyülekezet születése volt, hiszen a férfiak és nők, akik meglátogatták Efézust már beszéltek az eseményekről barátaiknak és családjuknak. KisÁzsia minden városában volt legalább egy vagy két család, aki Krisztusénak vallotta magát, arra kértek bennünket, hogy látogassuk meg őket és hirdessük városukban Krisztust.

Ezek történetek hát három év leforgása alatt Efézusban, oly sok esemény, hogy annak eredményei mindmáig visszhangot keltenek birodalom szerte. Efézus gyümölcsözése a mai napig tart. Kétlem, hogy eltelt volna akár egy év is anélkül, hogy ne találkoztam volna olyan személlyel, aki Efézusban talált rá Krisztusra, és aki a későbbiekben ne lett volna eszköze Krisztus evangéliumának hirdetésében új helyeken.

Most pedig, én, Timóteus, elmesélem neked mi történt Tikhikossal és Trofimoszal.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

Egyik reggel félrehívott Pál bennünket.

- E két férfi, Tikhikosz és Trofimosz már velünk vannak az Efézusi kezdettől fogva. Mindketten azt állítják, hogy elhívást kaptak az Úr munkamezejére. Általában nagyon szkeptikusan fogadom az ilyen jellegű kijelentéseket, azonban nem találok semmilyen kifogást állításukkal szemben. Úgy érzem e két férfi állhatatos testvér. Meglehet kihullnak a munkássá válás göröngyös útján - de lehet megmaradnak. Az idő eldönti!

Ekkor mindnyájunk arcát végigfürkészte.

- Végül is rátok nézve sincs semmiféle garancia, hogy megmaradtok! Mi lesz veletek öt év múlva, hol lesztek? Talán mindannyian az Úr munkamezején dolgoztok idővel, de az is megeshet, hogy egyikőtök sem teszi ezt. Nagyon nehéz az Urat szolgálni, sokkal nehezebb mint azt bárki is leírhatná, és mindenkor találkozni fogtok elbátortalanító tényezőkkel. Nagyon sokan vannak olyan személyek, akik szolgálni akarják az Urat és ugyanakkor azt is elképzelik, amint férfiak és nők követni fogják mindazt amire felszólítják őket. Én azonban biztosítalak benneteket, ez nagyon ritkán fog megtörténni. Ugyanekkor megkérdezlek benneteket mi a véleményetek arról, ha kibővítjük csoportotokat e két testvérrel? Hogy ítéletek meg ezt a dolgot?

Először is meglepődünk. Csakis azért, mert Pál a mi kezünkbe helyezte a döntés jogát. Gájusz válaszolt:

- Kimehetnénk, hogy megbeszéljük ezt?

Talán szükségünk lenne egy nap gondolkodási időre, - tette hozzá Titusz. Arisztarkhosz hangja elcsuklott amint kimondta:

Azt kívánom bárcsak Epafrász velünk lehetne most. Mindenki beleegyezőleg bólogatott.

Egy perccel később kiléptünk az utcára és kis kört formáltunk. Imádkozni kezdtünk, felvetettünk egy-két kérdést amelyekre világos válaszok adódtak. Szópatér mindannyiunk nevében beszélt.

Egyikünk sem tehet arról, hogy itt lehetünk. Szekundosz hozzátette:

Pontosan olyan jól felkészültek, mint én!

Erre mindannyian egy határozott ámennel feleltünk!

- Elkötelezettségük Krisztus mellett legalább olyan erős mint bármelyikünké. De mi a helyzet elhívásukkal?

Majd Arisztarkhosz még hozzáfűzte:

Itt áll hat fiatalember, aki öt különböző tartomány szülötte. Mindennap Pál lábainál ülve tanulunk. Számomra igenis helyes dolog az, ha kisázsiaiak is ülnek lábainál. Efézusiak! Higgyünk ebben.

Testvérek, - kezdte Titusz, - nem kell holnapig várakoznunk. Mindannyian egyetértettünk a kérdésben. Jöjjetek hát, kérjük meg Pált szóljon e két testvérnek csatlakozzanak csoportunkhoz, most azonnal.

Nyolcan leszünk hat helyett, - jegyezte meg Szópatér.

Amikor visszatértünk az iskolába Pál a bejáratnál üdvözölt bennünket.

Mindannyian egyként gondolkodunk, Pál. Arra kérnénk, hogy szólj Tikhikosznak és...

Hogy én?! - viccelődött Pál. - Én aztán nem. Ez a ti dolgotok. A ti döntéseketek magatoknak kell tudatni.

De Pál, nem mondtál semmit, te beleegyezel döntésünkbe? - kérdezte Gájusz.

Hát nem én voltam az, aki felhoztam a kérdést? - kérdezte Pál szárazon.

És így történt az, hogy attól a naptól kezdve már nem hatan alkottuk kis csoportunkat, hanem nyolcan. És mindannyian azt szerettük volna, hogy legyen egy kilencedik tagunk is, nem más mint Epafrász.

Ami pedig őt illeti, úgy tűnt, teljesen eltűnt életünkéből. Néha hallottunk róla szóló híreket. Egy dologban azonban bizonyosak voltunk: bárhol is volt, minden bizonnyal Jézus Krisztus hirdetésével töltötte idejét, és abban is biztosak voltunk, hogy sokan válaszoltak üzenetére. Személy szerint én azt éreztem, hogy egy napon még találkozni fogok ezzel a testvérrel.

Szinte már egy éve Efézusban voltunk, amikor Pál váratlanul levelet kapott Barnabástól. E levél kézhezvételétől számítva életünk eseményei hatalmas fordulatot vettek és számottevően felgyorsultak.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

- Barnabástól származó levél! Titusz, te fogod felolvasni mindannyiunk számára.

A felolvasás alatt Pál nagyon figyelt az elhangzó szavakra, s mikor Titusz a levél végére ért, feltekintett és így szólt:

- A föld megremegett talpuk alatt. A birodalomban lezajló események minden nap más fordulatot vesznek.

Mi pedig szinte követni sem tudjuk ezek értelmét oly gyorsan megesnek.

Pál a levél utolsó szavaira utalva így folytatta:

- Most már látom, hogy Barnabás is hozzám hasonlóan írja alá nevét. Jókora betűket használ. Az egész levél telve van borzalmas hírekkel, csak egyetlen csodálatos szót találok benne: Korinthust! Péter, aki Görögországban van, gondoljátok el, Barnabással ellátogatott oda! Mindig is abban reménykedtem, hogy Péter legalább egy pogánykeresztyén gyülekezetet meglátogat, azok közül melyeket én alapítottam. Fontos, - nagyon fontos cselekedet ez a közösségek jövőjének egységességére nézve. Nem is lehetett volna jobb választása Korinthusnál, hiszen oly sok zsidó tagja van az ottani közösségnek. Kijelentem azonban azt is, hogy csodálom bátorságát, hiszen Péter tudja, hogy ezzel magára vonhatja a szikáriusok haragját, ha minden zsidó közül ő egymaga, meglátogat egy körülmetéletlenekből álló közösséget. Kérlek Titusz, olvasd fel újra e részletet. Titusz kikereste azt a részt melyre Pál utalt, elmosolyodott és újra felolvasta Barnabás szavait.

- „János Márk arra kért mondjam el Titusznak és Timóteusnak, hogy ő és Péter egy rövid történet leírásán dolgoznak az Úr életéről.”

Szóhoz sem tudtam jutni, csak karomat emeltem az ég felé örvendésem jeléül, Titusszal egyetemben.

Pál ekkor visszanyújtotta Titusznak a levelet és egy másik rész kijelölésével újra arra kérte testvérünket olvassa fel azt is.

- „Arra kértem Pétert látogassa meg Ciprust is, ő pedig nagyon elszántan ragaszkodik ahhoz, hogy elmenjen észak Afrikába. A jeruzsálemi helyzet nagyon drámai, Claudius kijelölt egy idegen pogányt Izrael kormányzójaként, aki egyáltalán nem rokonszenves sőt meg sem érti a zsidó népet. A római katonák sértegették, megszentésgtelenítették és istenkáromlással illették a Templomot.”

Pál közbevágott.

Éppen nemrégiben ellátogatott egy zsidó vezetőkből álló küldöttség a tengerparti Cézareába, hogy beszéljenek az új proconsullal ezekről a jelenleg Izraelben folyó megtorlásokról. Semmi megállapodás nem született látogatásukból. Most pedig folytasd a levelet.

„Az itt történt egyik legszomorúbb esemény azzal robbant ki, hogy kis idővel ezelőtt néhány szamaritánus meggyilkolt egy zsidót. E gyilkosság ügyét a kormányzó elé tárták, Cumanus elé, aki nem is foglalkozott a kérdéssel. Egy zsidókból álló küldöttség ekkor Cézareába ment, és ekkor is Cumanus elutasította, hogy foglalkozzon egy zsidó meggyilkolásának ügyével. Ez feltűzelte egész Izrael lakosságát, minek következtében Eliézer Ben Dinai felállított egy kisebb hadsereget, átkelt Samáriába és számos samáriai falut felégetett. Kormányzósága alatt Cumanus mindvégig érdektelenséget mutatott azzal szemben, ami Izraelben folyik. Ennek következtében számos titkos szövetség alakult ki, és mindnek egyetlen célja van, mégpedig az, hogy megtisztítsák a zsidó vallást. A titkos szövetségek közül a legveszélyesebbek a szikáriusok - a törös férfiak. Mindannyian vidéki emberek, akik először kijelölik áldozatukat, majd amikor Jeruzsálembe jönnek az ünnepek megülésére a tömegben elvegyülve közelítik meg azt, akiről úgy gondolják, hogy aláaknázza Mózes törvényeit. Ekkor észrevétlenül belemártanak egy kis tört testébe, utána eltűnnek a sok nép között anélkül, hogy bármilyen jelét mutatnák, hogy nemrégiben meggyilkoltak valakit, sőt csatlakoznak a riadt néphez és elítélik e kegyetlen gyilkosságot. Látszólag. Még egyetlen elkövetőjüket sem fogták el. Senki nem ismeri ezen emberek kilétét. Amikor Cumanust leváltották a császár újra elkövetett egy rossz döntést. Kinevezett egy Félix nevezetű férfit új kormányzóként. De Félix valaha rabszolga volt! Egy volt katonai parancsnokként ő az első katonai múlttal rendelkező kormányzója Izraelnek. Ez a kinevezés felér immár egy háború kezdeményezésével. Az egész római történelem során nem neveztek ki egyetlen katonai múlttal bíró férfit sem kormányzónak bármely tartományról vagy országról legyen is szó. Miután e Félix kormányzó lett, elfogatta Eliézer Ben Dinait és kivégeztette őt. Félix sem érti meg a zsidóság dolgait, és amint tudomásomra jutott, esze ágában sincs erre fecsérelni idejét, hiszen nem érdekli a zsidó nép. Mindemellett Izraelben meg növekedett az adók mértéke... úgy a rómaiak, mint saját kormányunk megemelte a fizetendő adókat. Ebben az évben nagyon rossz termés betakarítása várt a zsidókra, aminek következtében a szegényekre még nagyobb terhek hulltak, ha még nem volna elegendő mindaz, ami itt dül.”

Egy pillanat erejéig mindannyian megfigyelhettük Pál érzelmeinek hullámszerűségét arcának vonásaiban.

- Néha elgondolkodom a kormány embereinek józan ítélőképességében, - jegyezte meg. – Mindezen gondok közepette, melyekről Pál is említést tesz, eljutottak hozzám olyan hírek is mely szerint Jeruzsálem városatyái arról döntöttek, hogy befejezik Nagy Heródes templomának építését. Tizennyolcezer embert vettek fel, akik ezen munkálatokban segídeknek majd. Ahhoz pedig, hogy mindezt megengedhessék maguknak és ki tudják

fizetni e temérdek ember munkabérét, újabb adókat vetettek ki a népre! Arra nem gondoltak, hogy a nép a lázadás szélén áll és szenved a gyenge termés miatt, éheznek!

Pontos rálátását megcsillantva Pál így folytatta:

- Ez nem az első alkalom amikor ilyen nagy számú zsidót dolgoztatnak a templom építésén. Azon csodálkozom, hogy vajon nem emlékeznek már az utóbbi alkalomra a zsidó vezetők? Hiszen úgy történt, hogy Jeruzsálemben hirtelen elfogyott minden elkülönített alap és ekkor be kellett jelenteniük a több ezernyi embernek, hogy többé nem kapnak fizetést, s ezzel megtorpant a templom építése. De ami sokkal rosszabb volt ennél, az, hogy azonnal több ezernyi ember munka és pénz nélkül maradt. Ez a dolog szinte nemzeti szintű forradalmat okozott. Ha pedig egy napon majd szólnak a tizennyolcezer embernek, hogy többé nem tartanak igényt munkájukra, az már önmagában véve is elegendő lesz ahhoz, hogy a felkelés lángra lobbanjon. Ne értsétek félre a helyzet súlyosságát. Az izraeli nép többsége szívesen fellázadna Róma ellen, azonban a magyarázat mellyel ehhez szolgálnak teljesen beteges. Azt hiszik, hogy amennyiben forradalmat indítanak, megjelenik egy Messiás a semmiből és felszabadítja őket Róma alól, legyen kard által vagy bármely más mennyei eszköz segítségével, ami legalább olyan hatásos, mint a rómaiak kardjai és mindannyiukat elpusztítja. Jelenleg a legnagyobb elégedetlenség vidéken dúl, ahol legjobban szenvednek az emberek, eltérően a gazdag, városi zsidóktól. Azok akik a római uralomból húznak hasznot az elsők a szikáriusok listáján. Jelenleg a szikáriusok azonban már nemcsak azok ellen fordultak haragjukkal, akik Rómát kihasználva meggazdagodtak, hanem olyanok ellen is, mint Péter - akik veszélyt hoznak Mózes törvényeire. A jeruzsálemi eklézsia tagjai tartanak attól, hogy a törös emberek egyszer listájukra veszik Pétert is, és meggyilkolják őt. Pál nagyon nehezen mondta ki gondolatait.

A Jeruzsálemi gyülekezet arra kérte Pétert, hagyja el Izraelt saját biztonsága érdekében. Kérlek olvasd tovább, Titusz.

„Én, Barnabás, Péter kérésére írom e levelet, azért, hogy legyen némi tudomásod a jeruzsálemi eseményekről. Péter, tervei szerint hamarosan elhagyja Izraelt, és észak Afrikába utazik, pontosabban Alexandria városába.”

Pál újra megszakította a felolvasást.

Péter és én nagyon részletesen megbeszéltük az észak afrikai utazás lehetőségét. Mindketten úgy gondoltuk, hogy bármilyen munka is vegye kezdetét ott, zsidóknak és pogánykeresztyéneknek egyaránt kell tevékenykedniük, ennek érdekében számos pogánykeresztyént fog magával vinni Alexandriába. Nem is közölhetne jobb hírt.

„Senki sem tudja elképzelni milyen hálás vagyok azért, hogy Péter útba ejtette Korinthust is Ciprus felé vezető útján. Hatalmas ember. Elmegy észak Afrikába a pogánykeresztyénekkal. Elutazik Ciprusra, hogy segítse a régebben alapult gyülekezetek nyitását az pogánykeresztyének felé. Utána pedig lehajózik Korinthusba, hogy beszélhessen a körülmélteltekkel és a körülméltetlenekkel.”

- Titusz, most kérlek folytasd azzal a résszel amiben Blastiniusról írsz. Mindannyian előrehajoltunk.

- „Nagyon sokan vannak Jeruzsálemben olyanok, akik követik Blastiniust, még a gyülekezetből is. Néhányan annyira dühösek, hogy a pogányok is megismerhették Krisztus evangéliumát, hogy megtagadták vallásukat. Mások nem mentek ilyen messzire, de véleményük éles ellentétben áll Péterével. Nagyon sok farizeus és írástudó a jeruzsálemi eklézsia tagjai közül immár jobban hallgat Blastiniusra mint bárki másra. Gondolom mondanom sem kell neked, Pál, hogy Blastinius számos levelet írt zsinagógáknak és rólad figyelmezteti őket. Izrael szerte számos hír kering arról, hogy felhagyta Mózes törvényeivel és megtagadta azokat, valamint arról is, hogy nem törödsz már az ünnepekkel és a parancsolatok betartásával sem. A levél, melyet a négy galata gyülekezetnek címezte számos példányban lemásoltatott és bejárta szélében hosszában Izraelt. E levél olvasói közül sok ellenséged támadt, százak dühödtek fel szavaidat olvasva. Talán még egy szállóige is kialakult rólad Izraelben. Négy szóból áll: zsidó-e egyáltalán Pál?”

Pál újra jelezte, hogy mondani kíván valamit.

- Mindeddig Blastinius leveleket írt a zsinagógáknak a pogányok lakta vidékeken. Nemrégiben azonban minden izraeli vallásos vezető kezébe vehetett egy újabb levelet. Mindkét levél természetesen rólam szól. - Feltekintve folytatta: - Drága pogánykeresztyén testvérek, Izraelben nagy haragot éreznek Péter és az én személyem iránt. Ugyanakkor Claudius zsidó ellenes ediktuma következtében nagyon erős ellenérzések támadtak a zsidók ellen a pogányok körében, - mindenütt. Nem tudom miért, de ezen helyzetnek csak romlását látom.

Titusz kiválasztott egy másik mondatot és azt is hangosan olvasta fel:

„A törös emberek is egyre inkább ellened vannak, amint az idő telik. Minden rossz dolog, amit rólad terjesztenek hallgató fülekre talál. Mint Péter élete, a tiéd is hamarosan veszélybe kerül, még akkor is, ha a távoli Kisázsiaiban vagy.”

Barnabás levele szerint, - tette hozzá saját gondolatait Titusz, - Péter felemlítette az Úr szavait a pogány hadsereggel szemben mely Jeruzsálemet övezi: „Amikor a seregek körülveszik Jeruzsálemet, meneküljtek! Ne törődjetek azokkal, akik a házak tetején álldogálnak, hanem meneküljtek!”

Mégis, Péter sokkal inkább foglalkozik Izrael jövőjével, sőt a túléléssel, - mondta Pál erre. -Jelenleg őt éppen saját népe zárta körül.

Íme Barnabás utolsó szavai, - folytatta Titusz, - „Pál, igazad volt Ciprussal kapcsolatban. A zsidó gyülekezetek nem mutatnak semmilyen változást Cipruson. De hirdetem Krisztust a pogányok között olyan városokban és falvakban, ahol nincsenek zsidó közösségek. Ezek az új közösségek élő és működő pogánykeresztény gyülekezetek lettek, ízig-vérig pogánykeresztény megnyilvánulással. Péter ciprusi látogatásának célja, hogy egyesítse e két népet sziget szerte, ahol gyülekezetek működnek.”

Barnabás levele hagyományos zsidó búcsúszóval ér véget, - jegyezte meg Titusz. - És igen, hozzá kell tennem, hogy meglehetősen nagy betűkkel írta alá levelét.

Most már biztosan érzem, hogy Izrael hamarosan össze fog csapni leigázóival. A rómaiak belefáradtak a zsidókba, a zsidók pedig a rómaiakba. És mindabból, amit hallottam mindannyian belefáradtak Claudiusba, - tette hozzá elgondolkodva. - Válaszolnom kell Barnabásnak. - Pál szeme felcsillant. - Péter Ciprusba megy, aztán... Korinthusba utazik. A hírek jók Isten országára nézve!

Szekundosz közelebb hajolt Pálhoz.

Testvér, úgy érzem nem figyeltél kellő képen a levél tartalmára. Hiszen te egyre nagyobb veszélyben vagy!

Nem neheztelhetek néhány lelkes fiatalemberre, akik a helyzet áldozatai. Én is voltam már buzgó követője vallásomnak. De ezt még megteszem, - mondta, - a legközelebbi adandó alkalommal elmegyek Jeruzsálembe és megmutatom nekik, hogy igenis még mindig zsidó vagyok.

Lelki szemeim előtt máris lekopaszított fejedet látom, - szólaltam meg.

Még mindig jobb egy kopasz fej ma, mint egy fej nélküli test holnap! - élcelődött Titusz.

Van még egy csodás dolog az egészben, - jelentette ki Pál. - Mivel Péter Korinthusba megy, én csakis arra tudok gondolni, hogy milyen kivételes esemény lesz az!

Pálnak nem kellett sokáig várakoznia, hogy híreket halljon a korinthusi csodáról, hiszen éppen a piactéren dolgozott, amikor rátaláltak a hírek.

HUSZADIK FEJEZET

- Péter Korinthusban van!

Pál feltekintett munkájából. Szebaszián volt, aki a hírt hozta, aki Kloé házából jött. (Kloé háza ősi kereskedő cég elnevezése volt, mely árult, felvásárolt a Földközi tenger mentén. Tulajdonosai Korinthusban éltek. Rabszolgájuk, Szebaszián egyik legmegbízhatóbb emberük volt. Igen gyakran jött Efézusba Korinthus városából, hogy a termékeket eladja, illetve megvásárolja.)

Péter meglátogatott bennünket Korinthusban.

Alig tudom elhinni! - kiáltotta Pál miközben megölelte Szebasziánt. - Mesélj el mindent! Mikor érkezett? Még mindig ott van? Hogyan fogadta őt a közösség?

Néhány nappal ezelőtt érkezett hajóval Ciprusról. Vele tartott Barnabás is. Nem tudtak sokat maradni, csak három napig. Minden jel szerint Péter Alexandriába ment. Korinthusból nagyon ritkán indulnak Egyiptom felé induló hajók, ezért el kellett érnie az egyetlen napokon belül indulót, tehát szinte azonnali volt továbbindulása. De a velünk töltött három nap hihetetlen volt. - Szebaszián az ég felé emelte szemeit mikor ezt kijelentette.

Pál szemeiből könnyek csorogtak alá.

- Szinte minden tagja a korinthusi eklézsiának elindult Kenkreia kikötőjébe, hogy üdvözölhessék Pétert a mólónál. Ezután elkísérték őt Korinthusba, úgy, hogy az öt mérföld alatt mindvégig énekeltek és dicsőítettek. Péter minden reggel és minden este beszélt hozzánk, sőt egyszer még a piactéren is megtette. A három nap örömnep volt mindnyájunknak. Az utolsó összejövetel alkalmával késő éjszakába nyúlóan beszélt, oly sok mindent elmondott nekünk. Nagyon sokakat meggyógyított - és micsoda kép! Két napon át kinn volt a várost övező mezőkön, és imádkozott a betegekért és a fogyatékosokért. Azon a napon, amikor továbbindult nemcsak a testvérek vettek tőle búcsút, hanem több százan tették ezt velünk együtt. Lekhaion kikötőjében, hisz innen hajózott el Péter, sok százan gyűltek össze olyanok, akik idehozták betegeiket és sérültjeiket, hogy meggyógyítsa őket. A kapitány később indította a hajót, ahhoz, hogy Péter mindenkire rátehesse kezét.

Akkor mindenki jól fogadta őt!

Óh, igen! És szegény Barnabás - szinte alig foglalkoztunk az ő jelenlétével!

Barnabás amúgy is ezt szerette volna elérni, - válaszolt Pál. - Mi más történt?

Hát, a zsidó hívők szinte magukon kívül voltak, és teljesen lenyűgözte őket a cselekedetek eredménye!

Tudom, ezt el sem kell mondanod. Nagyon szomorú dolog, nemde, hogy az embereknek szükségük van jelekre és csodákra ahhoz, hogy megbizonyodhassanak Isten jelenlétéről? - Pál felnevetett saját kijelentésén.

És a görögök?

Óh, nagyon élvezték az egészséget. Azonban hírünk jött arról, hogy Apollós nemsokára visszatér hozzánk Alexandriából, és hamarosan ismét Korinthusban lesz. A görögök legalább annyira izgatottak Apollós jövele miatt mintha egy újabb Péter érkezne hozzánk.

Ezt is elhiszem! - jelentette ki Pál és karjait felemelte elismerése jeléül.

Oh, azt kell elmondanom neked, hogy meglehet Apollós eljön ide hozzád Kisázsia miután elhagyja Korinthus.

Csodás! - szólalt meg Pál. - Még soha nem találkoztam vele, nagyon jó lesz, ha eljön Efézusba.

A többi hír, melyet Szebaszián hozott már egyáltalán nem volt jónak nevezhető. Rómában növekedett az Izrael elleni feszültség. Mindenütt hírek terjengtek. Korinthus városa megpróbált kimaradni a dologból, azonban sok zsidó eljövele Korinthusba nagyon is hasznos dolognak minősült a város gazdaságának.

Azon az estén Szebaszián beszámolót tartott az efézusi közösség számára. Mint mindig, efézusi tartózkodása ezúttal is nagyon rövidnek bizonyult, hiszen egy vagy két nap múlva vissza kellett térnie Korinthusba. Azonban eljön majd a nap amikor Tárzusi Pál hallani fog még a Kloé házában Szebasziánjáról és akkor e férfi fogja a legrosszabb híreket hozni számára, melyeket életében hallott.

Nem sokkal Szebaszián visszatérte után Korinthusba, Apollós tényleg megérkezett a városba.

(És igen, utána eljött Efézusba is, de nem azért, hogy szolgáljon. Azért jött el, hogy bocsánatot kérjen Páltól mindazon károkért, melyeket Korinthusban okozott.)

Most azonban más híreket kell elmesélnem neked, - oly sokkoló hírekről beszélek, melyek alapjaiban rengették meg az egész birodalmat. (Mindemellett Pál a valaha hallott legjobb hírnek nevezte ezt, mely valaha Rómából származott.) Olyan izgalmas hírek voltak, hogy a tengerészek még a hajó beérkezése előtt kiáltották azokat az efézusi parton állókhoz.

Mi volt az?

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

- Claudius meghalt! Claudius halott! - ordították messziről a hajósok.

A hívők egyike, aki rabszolga lévén a dokkognál dolgozott, meghallotta ezt és rohant Pálhoz, hogy tudassa vele. Berontott Priszilla házába és ott kiáltotta:

Claudius halott! Claudius halott! Pál talpra szökkent.

Biztos vagy ebben? - ezek voltak első szavai. - Ne hozz olyan híreket melyben nem vagy biztos!

Tökéletesen biztos! - hangzott a válasz. - Ezelőtt hét vagy nyolc nappal halt meg. Most érkezett meg az első Rómából jövő hajó, mely a hírt hozta.

Hogyan halt meg? - kérdezte Akvila.

A híresztelések szerint Agrippina megmérgezte őt gombával.

Talán tudom, hogy miért, - jegyezte meg Priscilla aki éppen ekkor toppant be a szobába.

Micsoda? - kérdezte Pál.

Agrippina nem más a néhai Caligula császár nővérénél. Amikor nőül vette őt Claudius, neki már volt az első házasságából egy gyermeke, egy fia. Claudius saját fiaként nevelte az ifjút, aki most már tizenhét éves, és nemrégben bejelentette, hogy amennyiben ő meghalna e fiú követi trónján.

De hát ez nem ok a gyilkosságra! - jelentette ki Akvila.

Úgy hallottam, hogy Claudius már régen felbontotta ezen Agrippinának tett fogadalmát, mert miután házasságban élt az asszonnyal egy idő után Caligula örütségére utaló jeleket vélt felfedezni feleségében. Ekkor úgy határozott, hogy saját fiát, Britannicust, nevezi ki trónörökösnek.

Honnan tudod mindezt? - kérdezte a lenyűgözött Pál.

Én mindenről tudok, ami a császár palotájában történik, - jelentette ki derűs nyugalommal az asszonyka, - és ha ismerted volna Agrippinát, akkor tudnád miért jutott oda Claudius, hogy tartson tőle. Azt is tudnád, hogy nem tudna elképzelni senki mást trónörökösnek fiánál. Agrippina ugyanazon vad vérrel áldatott meg, mint bátyja az örült Caligula. Mielőtt elvette volna őt Claudius, az asszony Gnaeus Domitius Ahenobarbus felesége volt és ettől az embertől született egy fia. Mindent megtenne azért, hogy fiát császárként lássa, - magyarázta Priscilla. - Hidd el, semmi nem állhat útjába, és bármire képes ahhoz, hogy célját elérje. Úgy hallottam, múlt évben éppen Claudius volt az, aki azt kérte tőle, hogy vegye el nőül lányát, Octáviát. Az ifjú régi neve Lucius Domitius Ahenobarbus volt. Claudius megváltoztatva ezt Caesarnak nevezte el őt! Caesar Drusus Germanicus lett újonnan adományozott neve. - Priscilla szünetet tartott, majd hozzátette: - de Rómában más néven ismerik őt.

Mi lenne az?

Néró.

Ha sikerül trónra kerülnie szerinted mi várható tőle?

Csak találgathatok. Egyrésztől mondhatnánk, hogy igen jó uralkodó válik belőle, hiszen Seneca tanítványa volt, és mint köztudott Seneca igen jó ember. Másrésztől, - folytatta óvatosabban Priscilla, - sajnos ereiben a szörnyűséges Caligula vére is folyik.

(Priscillának igaza volt mindabban, amit mondott. Mindaddig, amíg Seneca volt tanítója addig szeretett és igazságos uralkodó volt Néró. De később félreállította Senecát, és ezek után amikor már senki nem kritizálhatta döntéseit kiütöközt véréből Caligula örütsége.)

Pál ekkor a híreket hozó testvérhez fordult:

Arról nem hallottál semmit, hogy esetleg a zsidók újra beléphetnek Róma területére?

Nem, erről nem hallottam.

Még túl korai lenne ilyesmiről hallani, nemde? - sóhajtott Pál lemondóan. - Meglehet hogy várnunk kell még erre, legalább hat hónapot, vagy egy évet. De lehet még többet.

Ekkor Pál gyorsan belekezdett valamibe, amiről úgy tűnt, hogy már évek óta tervezget.

- Akvila, ma este szeretnék Priscillával, veled és a nyolc fiatalemberrel vacsorázni.

Aznap este mind a nyolcan sietve léptük át a szoba küszöbét. Gájusz volt az, aki elsőként megtörte a csendet.

- Jó híreket hallottunk: Claudius istenné lett. Pál harapósan válaszolt:

- Sokkal jobb az mindenki számára, hogy immár istenné lett, minthogy tovább uralkodna. Most pedig testvérek, foglaljatok helyet, valami nagyon fontos dologról szeretnék beszélni veletek, Priscillával és Akvilával.

Ez volt az egyetlen olyan hír mely felülmúlta az addig általam, Timóteus által hallott hírek nagyságát azon kívül, hogy Pál Efézusba megy. Olyan hírt hallottunk nemsokára, mely még az örök nyugalmat árasztó

Priszcillát is mélyen felkavarta.

- Eltöltöttünk itt Efézusban kissé több időt egy évnél, - kezdte Pál. - Hála legyen érte Istennek, valamint Priszcilla és Akvila alapos felkészítő munkálatainak azelőtt, hogy megérkeztünk volna mi Efézusba. Ezért megérkezésünk után igen könnyen munkába tudtam állni, sokkal kevesebb nehézségbe ütközve, mint bárhol máshol. Újra meg szeretném említeni mekkora hálával tartozunk Priszcillának és Akvilának. Ami Claudius halálát illeti, Rómának igen nagy szüksége volt már egy új istenre. Ami pedig az új uralkodót illeti, Germanicus Nérót, róla nem tudok semmit. Azonban a jövőt a múlt tükrében fogom megítélni. Tiberius császár egyszer már kiűzte a zsidókat Rómából, aminek következtében a bank rendszer és Róma gazdasága a csőd szélére jutott. Ez megerősítette azt, hogy a zsidók sokkal tisztességesebbek az itáliai népnél, és sokkal hűségesebbek Róma törvényeinek betartásában. Reményem szerint Néro visszavonja majd Claudius ediktumát. És azt is remélem, teljes szívemmel, hogy megszüntet majd néhány szigorú szabályozást is Izrael népére nézve. Ha ezért nem tesz semmit, akkor igen nagy tragédiák elé nézünk.

Pál hosszú ideig a földet bámulta. Annyit sejtettünk, hogy valamiféle drámai események fűtanúi leszünk.

- Két nagyon fontos dologról szeretnék szót ejteni nektek. Először, számos ember jött el ide Kisázsia más részeiből, és úgy tértek haza, mint Isten gyermekei, az Ő megváltottai. Sokan meglátogatták a helybeli ekléziát, - egyesek csak egy-két napot töltöttek velünk, mások hetekig vagy esetleg hónapokig is maradtak. Néhány kivételtől eltekintve, mindannyian visszatérve otthonaikba arra kértek bennünket, hogy menjen el valaki városukba és beszéljen az evangéliumról a helybelieknek, és építse fel Isten népének közösségét. Eljött immár az idő, hogy válaszoljunk e kérésekre. Itt az ideje annak, testvérek, hogy elinduljatok ezekre a helyekre. Mindenütt lesz megfelelő szállások.

Arisztarkhosz volt az, aki kifejezte mindannyiunk érzését egy eget rengető „Hallelujával.”

- Nem egyszerre fogtok elindulni és nem fogtok egyedül menni. Négy párra foglak osztani benneteket, időnként pedig én is veletek fogok tartani. Tikhikosz és Trofimosz, ti csak megfigyelni fogtok egyenlőre. Ők még nagyon fiatalok Krisztusban ahhoz, hogy az Úr munkáját vegyék vállaikra. Tikhikosz kíséri fogja Timóteust, Trofimosz pedig Tituszt. Amikor veletek megyek én is... nem maradok addig, amíg ti maradtok. Rátok hagyom Krisztus testének felépítését, azonban ti mindig tájékoztattok majd engem működéséről.

Szekundosz hátradőlt, mígnem teljesen hanyatt feküdt.

- Úgy hiszem itt az ideje annak, hogy hazatérjek Görögországba! Mint az várható volt, Pál nem mulatott ezúttal a kis élcelődésen.

- Mindaddig így fogunk dolgozni, míg megszerzitek a tapasztalatot ahhoz, hogy belépjete egy új városba, ahol hirdethetitek Krisztust, és felépíthetitek az ekléziát, majd továbbálltok.

Most Gájusz kiáltott egy „Halleluját”.

- Remélem testvérek, ugyanilyen izgatottak lesztek akkor is, ha már száműztek benneteket egy városból, vagy börtönbe zártak egy sötét cellába, vagy megvesszőztek benneteket.

Arisztarkhosz azonban lelkesen szólt:

Én nem vagyok római polgár, Pál. Engem nem fognak megvesszőzni, - rövid ideig elhallgatott, majd folytatta:
- engem meg fognak feszíteni.

Mint mondtam...

Mi fogjuk kiválasztani azt, hogy hová menjünk, - kérdeztem, - vagy te fogod kitűzni elénk a célt?

Természetesen én, mi több, Szekundosz és Arisztarkhosz nem fognak együtt elindulni, mert ők ugyanazon város lakói. Tikhikosz és Trofimosz sem fog együtt indulni, mert ők édestestvérek, és mint mondtam túl fiatalok még Krisztusban. Jegyezzétek meg, hogy az Úr is párosával küldte tanítványait munkára. De azt se feledjétek, hogy nem szentség, sem törvényszerűség az, hogy párosan induljatok. Az Úr útjai kifürkészhetetlenek. Mára a tizenkettő már nem párosan indul útnak. Ők oda mennek, ahová az Úr, - és néha a körülmények vezetik őket. Az sem lesz törvényszerű, hogy az a testvér lesz a továbbiakban is társatok útjaitokon, akivel most elindultok. Barnabás és én együtt dolgoztunk Galáciában, azonban csak két évig tartott közös munkánk. Szilással Görögországban dolgoztam együtt, szintén két évig. Efézusba társ nélkül érkeztem. Helyes az, ha kettesével indultok dolgozni -főként abban az időszakban, amikor még tanultok, - de ez nem szentség. Mindig emlékezzetek arra, hogy Uratok szelídítetlen oroszlán, Őt nem lehet meghatározni emberi fogalmakkal. Mindennek következményeképpen nem foglak messzire küldeni benneteket, - meglehet csak

ötven - hatvan mérföldnyire Efézustól. És még valami. Hirdetni fogjátok az evangéliumot, azonban nem adhatok semmilyen biztosítékot arra, hogy ennek következtében mindig sor kerül majd egy gyülekezet megalapítására. Meglehet, hogy számúznak a városból néhány nap múltán. Ha ez így történik, menjete a következő városig és tegyétek újra a dolgokat. Tegyétek ezt mindaddig, amíg az Úr hozzátok rendeli azokat, akiket kiválasztott az örök életre és azokkal alakítsatok közösséget. Ne érezzétek magatokat különlegeseznek, ha kezetek által létrejön egy gyülekezet, ugyanakkor ne érezzétek kevesebbnek magatokat akkor sem, ha nem sikerül megalapítani egy közösséget. Az Úr munkaterületén nem létezik sem siker, sem pedig kudarc. És soha ne tekintsetek egyetlen városra sem úgy, mintha sajátotok lenne. Ti újoncok vagytok! Amikor éppen nem utaztok, - tette hozzá Pál empatikusan, - akkor az egyik gyülekezet férfi tagjai lesztek. Testvérek. Amikor pedig a férfi tagok összejövetelt tartanak, ti is úgy fogtok azon részt venni, mint egyszerű testvérek. Ugyanígy tettem én is négy éven át amikor először eljöttem Antiókhia Troászba. Az összejövetel alkalmával annyi feladatotok lesz, mint a többi testvérnek és nőtestvérnek, sem több, sem pedig kevesebb. Nem vagytok sem most különlegesek, mint ahogyan holnap sem lesztek azok. És minden bizonnyal tegnap még annyira sem voltatok különlegesek.

Pál szavai annyira helyénvalóak, tárgyilagosak és tökéletesek voltak, hogy jelentésük kissé megrázott bennünket.

Ekkor így szóltam Pálhoz:

Pál testvérem, amikor elindulunk Kisázsia más városaiba, én tudom, hova szeretnék menni.

Máris?

Oh, igen, teljes biztonsággal!

És mi lenne az?

Thiatíra.

Miért pont Thiatíra?

Először is azért, mert oda kell mennem, másodsorban azért, mert az Lídia szülővárosa. Pál szkeptikus maradt.

- Timóteus, soha ne úgy indulj hirdetni Uradat, hogy érzelmeid alapján választod ki célállomásodat. Nem figyelted meg, hogy én soha nem tértem vissza Cilliciába az evangéliummal? Sőt, hazámban nem hoztam létre egyetlen gyülekezetet sem. Másrésztől, Barnabás nagyon erős elhatározással vissza akart térni Ciprusra, szülőföldjére. Én éreztem, hogy mindennek többnyire érzelmi indíttatása van, és egyike volt azon dolgoknak, amiben összekülönböztünk. Gondolkodj el ezen egy kissé, majd beszélünk erről a későbbiekben.

Kis idő múltán így folytatta:

- Most pedig testvérek, itt az ideje annak, hogy távozzatok, - jelentette ki Pál, - beszédem van Priscillával és Akvilával. Mi hárman nagyon fontos dolgról fogunk szót ejteni, meglehet a legfontosabb beszélgetésünk lesz az életben.

Amint mi, tanoncok elindultunk, Priscilla megszólalt.

Ilyen kemény szavakat hallva nem sok türelmem maradt várakozni, - jelentette ki könnyedén. - Jöjj gyorsan a nappaliba Pál, és hadd halljuk miről fog szólni mondanivalód. Abban azonban nagyon reménykedem, hogy nem akarsz visszaküldeni a zsinagógába.

Ennél nagyobb fontosságú dolgról lesz szó, - mondta Pál. - Amiről szót fogok ejteni meglehet egy egész nemzetre kihatással lesz - sőt reményeim szerint az egész világra.

Pál szavai prófétai csengéssel párosultak.

- Akkor hát beszélj, de jót szólj, - biztatta Akvila.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

Priscilla szemei máris könnyekben úsztak jóllehet Pál még egyetlen szót sem szólt. Mindenki számára bizonyos volt, hogy nem nagyon tudja, hol kezdje mondanivalóját.

Vajon mennyi időnek kell még eltelnie mindaddig, amíg az első zsidó be meri tenni lábát Róma városába? -

úgy tűnt mintha önmagának tenné fel a kérdést. - Hiszen bárki, aki odamegy a nyakával játszik.

Úgy érted, hogy a fejüket veszik! - jegyezte meg csendes mosoly kíséretében Priszcilla.

Pontosan így! - válaszolta Pál. - Oh, hiába ezek a római polgárok kiváltságai, mindent ismernek!

Kis ideig szünetet tartott, majd folytatta töprengését.

- Mennyi idő lehet? Nem több egy évnél, hiszen mindannyiszor amikor a birodalom új császárt választ, úgy tűnik az egész világ felfigyel mozdulataira, hogy vajon meg tudja erősíteni hatalmát ami által biztossá teszi uralkodását és trónját. Igen, ehhez legalább egy esztendőre szükség van. Ki tudja... meglehet, hogy eltelik majd öt év vagy talán egy évtized is addig, amíg egy zsidó biztonságban lépheti át Róma kapuit. Egy dolog biztos, - Pál ekkor Akvila felé fordult, - jelen pillanatban te és én nem léphetünk a Birodalmi Városba. De amikor eljön az a bizonyos nap, szeretném, ha nagyon komolyan foglalkoznál a visszatérés gondolatával velem együtt... hiszen én veled az elsők között szeretnék lenni azok közül, akik átlépik Róma kapuit.

Mindenki hallgatott. Csak váraoztak. Végül Priszcilla megtörölte szemeit.

- Tudtam, hogy Rómáról lesz szó, - szólalt meg e drága lélek, ahogyan csak ő tudott megjegyezni dolgokat.

Pál felfogta Priszcilla szeméből áradó biztató csillogást, jóllehet tudta milyen nagy kéréssel állt eléjük. Mindenki másnál inkább tudatában volt, hogy életüket teszik majd kockára, ha túl korán érkeznek Rómába.

Ha akár egy nappal is korábban érkeztek, - jelentette ki Pál lassan és nagyon hangsúlyosan, - a fejetekbe kerülhet!

Nem bánjuk, ha Jézus Krisztusért kockáztatjuk nyakunkat! - jegyezte meg Priszcilla és hangjából optimizmus csengett, amiből kitűnt, hogy egyáltalán nem törődik Pál megjegyzésével.

Akvila, hadd magyarázzam meg miért érzem úgy, hogy az első zsidók közt kell lenned, akik visszatérnek Rómába. Amennyire tudomásunk van róla, Rómában nincs egyetlen hívő sem. Minden keresztyén, akik valaha is ott laktak, zsidók voltak. - Pál arcáról gondterheltség tükröződött. - De Róma pogány város, a velejéig pogány. Jézus Krisztus gyülekezete Rómában mindenképpen pogánykeresztyén gyülekezet kell legyen. Pogány városnak... pogánykeresztyén gyülekezete. Az első hívők, akik átlépik a város kapuit mindenképpen pogánykeresztyének kell legyenek.

Priszcilla megbökte Akvilát.

Oh, hát ez azt jelenti, hogy nekem egyedül kell mennem, mert te, kedves férj, zsidó vagy.

Így igaz, - jelentette ki Pál, - de Akvila pogánykeresztyén gyülekezet tagja volt, öt éven át! Ez azt jelenti, hogy ő már szinte pogánykeresztyénné lett ezáltal!

Akkor megengedem, hogy velem tarts! - viccelődött Priszcilla. - De ezúttal már nem fogsz magaddal cipelni a szombat reggeli zsinagógabeli ceremóniákra! Soha többé kedvesem!

Pál testvér, - kezdte csendesen Akvila, és hangjából ugyanazon komolyság csendült ki, mint Pálból. - Tagja voltam egy összesen hét főből álló közösségnek a Trastevere kerületben, Rómában. Zsidó jellegű összejövétel volt, igen - zsidó közösség... talán ez rá a legmegfelelőbb jelző. Bátran kijelentem, hogy amikor összejövelt tartottunk sokkal inkább hasonlított egy holt zsinagógai találkozásra, mint bármi másra. Talán zsidó vagyok, azonban soha többé nem akarok Rómában azokhoz hasonlatos látást látni. Érzéseimben osztozom veled Rómáról, - és gondolatodat is osztom, ami a pogánykeresztyén gyülekezetet illeti - hiszen legalább oly heves érzéseket táplálok ez irányban, mint te. Amit megismerhettem Korinthusban, amit megtapasztalhattam Efézusban, és amit megtanulhattam az észak Görögországi gyülekezeteknél tett látogatásaim során, - valami olyasmit szeretnék Rómában is látni. És hidd el, hogy mindezért készen állok akár nyakamat is kockáztatni, sőt leszek inkább fejtelten római, ha ez szükségeltetik. Számomra nagyon hízelgő, hogy elsőként térhetek vissza abba a városba, s talán nem is olyan veszélyes a helyzet, mint amilyennek tűnik. Úgy hallottam Róma már nyakig süllyedt a tisztességtelenségben. Mióta a zsidók elmentek a város nem volt képes elég tisztességes pogányt találni, akik megfelelően vezetnék vállalkozásukat, és nem csapják be a népet. Róma szenved a tisztességesen üzletelő zsidók hiányában. Már voltak olyanok, akik felszólaltak a dekrétum feloldása miatt, vagy figyelmen kívül helyezése érdekében. Seneca nagyon bölcs ember. Megítélésem szerint Claudius dekrétumát vagy megszüntetik vagy hatályon kívül helyezik mégpedig hamarosan. Ha ez bekövetkezik, akkor nagy számban fognak visszaköltözni zsidók Rómába. Sokkal jobb lenne, ha hatályon kívül helyeznék a cikkelyt, mintha újratárgyalására kerülne sor. Ebben az esetben talán hosszabb időbe telne a zsidók visszaszivárgása, mintha hatályon kívül helyeznék azt. Ezzel megalapozhatnánk egy pogánykeresztyén gyülekezetet. Amikor a zsidó

vallásos emberek visszatérnek - és vissza fognak térni, - akkor azt fogják felfedezni, hogy már működik Rómában egy pogánykeresztyén közösség.

Pál egyetértően bólogatott.

- Ennek így is kell lennie. Nem egy egyszerű pogánykeresztyén gyülekezetet kell találgatni majd, hanem a legerősebb, legbiztosabb gyülekezetet a föld hátán. Ezért arra kérlek benneteket, hogy amikor visszatértek, - nem számítsd mennyi időbe kerül majd, - ne telepedjétek le a Trastevere kerületben. Az egy kifejezetten zsidó gettó. Válasszatok egy másik kerületet Róma fennmaradó tizenhárom kerülete közül, ami lehetővé válik Priscilla révén, hiszen ő mindenekelőtt egy pogány... és nem utolsó sorban, római! Őt nem kötelezheti arra senki, hogy a Trastevere kerületben éljen!

Akvila Priscillához fordult.

Milyen bölcsen tettem, hogy pogány feleséget vettem el.

Mint ezt már oly sokszor mondtam neked, - válaszolt Priscilla, és megragadta Akvila kezét, majd folytatta: - háromszáz év telt el azóta, hogy az első zsidókat Rómába hozták, és akkor mindannyian rabszolgák voltak. Száz évvel ezelőtt a Rómában élő zsidók száma elérte a harmincötezret. Az idők folyamán többségüket felszabadították, azonban még mindig tilos számukra a Tiberis folyó jobb oldalán lakni. Rómában igen nagy előítéllettel viseltetnek azon kerület iránt. Egyetértetek azzal, hogy nem szabad a Trastevere kerületben laknunk. Isten közössége mindenképpen a Tiberistől északra kell gyülekezzen.

Akvila bólogatott.

Cicero volt az, aki minket, zsidókat, barbároknak és babonásoknak nevezett. Ezen megítélés mind a mai napig él irányunkban. Ezen előítéletek fennmaradását erősíti azon tény is, hogy a Rómában élő zsidóknak nem kell Rómának adót fizetniük. Számukra megengedett, hogy adójukat a jeruzsálemi Templomnak küldjék el. Mi vagyunk az egyetlen nemzet tagjai, akik ilyen kiváltsággal rendelkezünk. Ez azonban igen mély ellenérzéseket vált ki a római népből, főként azon időkben, amikor Róma éhínséggel küszködik, vagy más nehézségekkel. Az a tény pedig, hogy a jeruzsálemi Templom a világ második leghatalmasabb bankja csak növeli a megbízhatatlanság érzését és az irigykedést ellenünk. Tehát egyetértetek én is, semmi képen nem a Trastevere kerületbe kell költöznünk.

Pál testvér, - kezdte Priscilla, - hadd emlékeztessék arra, milyen Róma. Nincs egyetlen uralkodó kultúra sem, mint ahogyan egy adott nemzetiség sem uralja a többit. Nincs egyetlen használt nyelv, még a latint sem lehet annak nevezni. Róma pedig nem más mint több száz kultúra együttélése hét dombon. Lehetséges az, hogy Jézus Krisztus gyülekezete, ha megalapul Rómában tükrözni fogja e város sokszínűségét? Ez egész egyszerűen azt jelentené, hogy a birodalom egész területéről kellene keresztyéneknek érkezniük Rómába. A római hívőknek sok nemzetiségűnek kell lenniük.

És mi lesz azokkal a zsidókkal, akiknek a Trastevere kerületben kell lakniuk továbbra is? Amikor ők visszatérnek sokan közülük már hívők lesznek, és ők együtt akarnak gyülekezni a közösséggel, -jegyezte meg Akvila.

Ezért Krisztus közösségének nagyon közeli helyen kell lennie a Trastevere kerülethez... a lehető legközelebb.

Megvan erre a megoldás, - szólalt meg Priscilla. - Az Aventinus Domb. A Trastevere kerület éppen balra van az Aventinus kerulettől és csak a Tiberis választja el őket egymástól, azonban egy híd segítségével közlekedni lehet közöttük.

Akkor az Aventinus kerület lesz a megfelelő, - válaszolta Pál.

Egy utolsó dolog. Elmondtam már neked elég nyomatékosan milyen borzalmas hely Róma? -kérdezte Priscilla.

A pokol bugyrai sem lehetnek rosszabbak Rómánál, - folytatta egyetértően Akvila. - Az emberek sokszor alváshiány miatt halnak meg. Az egyik legborzalmasabb hely a földön, ahol emberek élnek. Inkább nevezzük tengődésnek, mint életnek. Az a város sokkalta hangosabb és mocskosabb, mint amit az emberi elme képes felfogni. Az emberek többsége virágot szorít orrához, hogy az utcák mérhetetlen bűzét elnyomják, és lélegezni tudjanak. Drága Pál testvérem, próbáld magad elé képzelni ezt: Augustus Caesar felosztotta a várost tizennégy regiones-ra. Mára már mintegy egymillió ember lakik a városban. Mialatt a szinte egymilliónyi ember a város két harmadában él, a fennmaradó egy harmadnyi területen csak harmincötezren laknak. Ők képezik az elit lakosságot, a hatalmasságokat, a gazdagokat a királyi réteget. Mondhatni, hogy a tizenegy kerületben élő egy

millió ember kiszolgálja azt a harmincötezret, aki a háromban lakik. A tizenegy kerületben élő majd” egy millió ember többsége kimondhatatlan, mondhatni embertelen körülmények között él.

Priscilla is hozzá kívánt tenni valamit Akvila beszédéhez:

Mielőtt elhagytuk volna Rómát éppen népszámlálást tartottak. Mindenkit összeírtak, aki él és létezik azokon a helyeken melyeket insulae-nak neveznek... más néven bérházaknak. Egy ház épült huszonhat bérháznak megfelelő területen és ezek a területek hatalmasak. Ez azt jelenti, hogy a huszonhat telken lévő egyetlen házon kívül a többi insulae. Az emberek hihetetlen körülmények között élnek ezekben a borzalmas állapotú bérházakban, mint az állatok.

Ezt el tudom képzelni, - jegyezte meg Pál csendesen, - de igen, hallottam ezekről szóló történeteket, és hiszek nektek.

Egyetlen emberi lénynek sem lenne szabad insulae-ban élnie, mégis szinte Róma teljes lakossága ilyen körülmények között kényszerül meghúzni magát. Az Aventinus domb az egyetlen hely, ahol a zajszint még elviselhető és a levegő nem túl szennyezett. Jó fekvésű hely, közel van a Trasteverehez. Az Aventinus dombtól északra fekszik a Római Fórum, délre pedig az Ostiensis Út, nyugatra pedig a Tiberis Folyó. E mellett van a Trastevere. Az Aventinus dombtól jobbra található a Porta Capena kerület. A Trastevere és a Porta Capena a legszegényebb regianekhoz (kerületekhez) tartozik. Pál, minden bizonnyal a leendő hívők szegények lesznek, többnyire rabszolgák vagy felszabadítottak. Ennek következtében szinte biztosra veszem, hogy leendő testvérek e két kerület lakói közül kerülnek ki majd. Szerencsénkre azonban mindkét kerület közel van az Aventinushoz.

Így volt ez minden esetben, - szólt helyeslően Pál, - többnyire mindannyian szegények vagyunk.

Egy kérdés még Pál. Arra kérsz két embert, hogy menjenek Rómába. Körülbelül egy millió lakosa van a városnak. Hogyan gondolod, hogy e két ember bármit is tehet annak érdekében, hogy elhítsék az evangélium magvát?

Előbb foglalkozzunk egy másik kérdéssel, - szakította félbe Pál. - Ti készen álltok arra, hogy oda utazzatok?

Priscilla megragadta Akvila kezét és immár férjéhez intézte szavait.

- Te megtaláltad Jézus Krisztust és ezáltal én is. Ezután elindultunk Korinthusba és ráleltünk a gyülekezetre, mely szívünk vágyát képezte! Eljött a pillanat, amikor kiváltságosokként segíthettünk Pálnak Efézusban és mindketten tanúi lehettünk annak mi lesz ennek következménye. Életünk kész csoda és örömforrás lett. Akvila, be kell látnunk, hogy Pál nem fiatal többé. Ha az én népem, - a pogányok, - meg kell ismerjék a bennük lakozó Krisztust és rátaláljanak az eklézsia működésére Róma hatalmas városában, erre nincs jobb alkalom, minthogy Pál segítségével történjen mindez. Hamarosan megnyílik majd a Róma felé vezető út, ebben biztos vagyok. Nem fűt engem sem szeretet sem pedig honvágy Róma iránt, azonban szívem minden rezdülésével azt kívánom, hogy térjünk vissza oda.

Akvila válaszát fogalmazta:

- Zsidó vagyok és erre igen büszke is, azonban rátaláltam egy sokkal hatalmasabb királyságra, amelynek tagja lettem. Igen Pál, feleségem és én azonnal visszatérünk Rómába amint az a bizonyos kapu megnyílik...! - rövid szünetet tartott. - Amint megtudjuk, hogy nem kell búcsút mondanunk fejünknek ha visszatérünk. Nem áll szándékomban addig várni, amíg teljesen biztonságossá válik az út. - Akvila hangja elcsuklott. - Ott szeretnék lenni, ott szeretnék élni abban a városban, mégpedig az Aventinus dombon álló saját házukban, mielőtt megnyílna az a kapu. Házunk ajtaja pedig mindenki számára nyitva fog állni, pihenőhely lesz minden hívő számára akik Rómába jönnek, bármikor, - így folytatta: - ne értsetek félre. Nem érzünk elfogultságot azon város iránt, hisz csakis Isten városának szenteljük érzéseinket.

Priscilla felemelkedett ültéből és gyengéd csókkal illette férje homlokát, mialatt szemeiben könnyek csillogtak, a büszkeség könnyei. Akvila rövid szünet után folytatta:

- Menni szeretnék, mégpedig mielőbb. Sok kérdésünk van, nagyon sok mindent kell elintéznünk, megbeszélünk, és igen sok mindent nem tudunk! Most pedig újra kérdezem: Ugye jól mondom, hogy két ember képtelen nagy hatást gyakorolni egy ilyen hatalmas méretekkel és embertömeggel bíró városra?

- Vannak erre módok, - válaszolt elgondolkodva Pál. - Majd később beszélünk még erről. Hangjából biztonság csengett, méghozzá oly mértékű, hogy egy arkangyal is megirigyelhette volna.

Priscilla férjéhez szólt:

- Oly sok különböző ember él abban a városban, számos kultúra és nép találkozik az örült forgatagban. Korinthusban falakat kellett ledöntenünk házukban, hogy elegendő helyet tudjunk biztosítani az eklézsia tagjainak. Itt Efézusban szintén ezt tettük. Azonban Róma városában ennél sokkal többet fogunk ledönteni, ami nem csak vályog és agyag lesz. Azon leszünk, hogy minél több kultúra és nyelv találkozzon házuk fedele alatt, mint ahogyan politikai nézeteket is össze kell hangolnunk.

Beszélgetésük véget ért. Akvila kérdése megválaszolatlan maradt. Senki nem tudta mi ül Pál szívében. Mit tudna kezdeni két hívó egy milliós nagyságrendű várossal, ahol mindenki pogány?

Nem sokkal ezután Pál újra leült egy beszélgetésre Priscillával és Akvilával, és ezúttal velük tartott a nyolc fiatal ember is. Ekkor mondta el nekik Pál gondolatait Rómát illetően. Ez a nap pedig igen hamar elközelgett, hiszen Pál efézusi tartózkodásának napjai meg voltak számlálva, s minden bizonnyal életének napjai sem tartanak már túl soká! Egy váratlan látogató érkezése meg is győzte erről őket.

HUSZONHARMADIK FEJEZET

Eső esett. Heves vihar dúlt Efézus felett, azonban egy, - ennél sokkal nagyobb méretű kavargott Korinthusban. Ezen vihar egy hihetetlen krízis helyzetbe fogja sodorni a helybeli eklézsiaát. Egy viharos korszak volt ez, mely végigsöpört ugyanekkor Jeruzsálemen és Antiókhiaán is.

Éppen abban a pillanatban, amikor egy hatalmas erejű villám, majd dörgés rázta meg a földet, kinyílt Tirannosz iskolájának ajtaja és belépett valaki. Mindannyian az érkező felé fordultunk, kíváncsian várva kit űz közénk a dörgés robaja.

- Lukács! - hullámozott végig a termen.

Ott állt előttünk bőrig ázva Titusz nagybátyja, a hön szeretett és tisztelt antiókhiai orvos. Pál hozzá sietett. Hamarosan nagyon halkán szót váltottak, majd Lukács odajött nyolcunkhoz. Talpra szökentünk és szeretettel öleltük magunkhoz e remek férfiút, üdvözlésképpen.

Bátyám, - szólalt meg Titusz, - nagyon hosszú utat tettél meg Antiókhiaából Efézusig, úgy gondolom híreket hoztál.

Úgy bizony. - válaszolta Lukács.

Csak nem Blastinius?... - kérdeztem.

- Nemcsak róla szól, hanem sokkal többről. Pál intett, hogy foglaljunk helyet.

Jobban szeretném, ha négyszemközt beszélhetnék Lukáccsal. Timóteus, arra kérlek, hogy ezen idő alatt mindent mondj el Tikhikosznak és Trofimosznak, amit tudni kell e farizeusi barátunkról. - Pál szemei összeszűkültek. - De ha a kívülállóknak is beszélsz róla, soha többé nem leszel e szobában.

Kicsoda ő? - kérdezte azonnal Tikhikosz.

Pál kimentette magát, majd a fáradalmaktól megviselt Lukáccsal az oldalán elsiettek Priscilla és Akvila háza felé. Kissé később Tituszt, Gájuszt és engem hívatott, hogy csatlakozzunk hozzájuk. (Mi hárman találkoztunk Blastiniussal szemtől-szembe.)

Mi történt? - kérdezte Titusz Lukácstól, és aggodalom csengett kérdésében.

A szikáriusok.

Igen, nemrégiben hallottunk róluk, - válaszoltam. - Barnabás levelet írt Pálnak róluk. Mindannyian ismerjük a levél tartalmát. Pál lehetséges veszélynek van kitéve.

Lukács arca elborult.

Rómában hatalmas a feszültség, Izrael szerte forradalmi hangulat uralkodik, szinte mindennaposak a gyilkosságok. Most pedig megjelent egy újabb szervezet Izraelben melynek neve: a zelóták.

A zelóták? - kérdezte Pál. - Igen furcsa nevet vettek fel. Amikor fiatal voltam, engem is zelótának neveztek, Mózes törvényei szerint való zelótának. Mint ahogyan sokan másokat is ezzel a névvel illettek. E megnevezés

ránk maradt már sok évszázada.

Most azonban egy titkos szövetség viseli e nevet, - biztosította Lukács. - Bár valamennyire különböznek a szikáriusoktól mindkettőjük célja ugyanaz: megerősíteni a törvény iránti elkötelezettséget és elvetni Róma bilincseit.

Nagyon hosszú utat tettél meg Lukács testvérem, - szólalt meg Gájusz. - Mondanivalód nagy részét már ismertük. Minden bizonnyal van még valami, amiről nincs tudomásunk, máskülönben nem küldött volna ekkora útra az antiókhiai eklézsia.

Egyszerű híreket hoztam. Sok tárgyalás után a szikáriusok úgy döntöttek, hogy két embert jelölnek ki halálra. Az egyik közülük Simon Péter, mivel azt hiszik, hogy ő volt az, aki megengedte a körülmetéletlen pogánykeresztyéneknek, hogy átlépjék a Templom küszöbét.

- Mondd el nekik a másik személy nevét is, - kérte Pál és hangjából közöny áramlott. Lukács hármunkra tekintett, majd Priszcillára és Akvilára.

- A szikáriusok immár fogadalmat tettek arra is, hogy megölik Pált. Megfogadták, hogy meggyilkolják. Ez azt jelenti, hogy mindaddig nem hagynak fel tervükkel, amíg Pál, vagy ők életben vannak. A szikáriusok nagyon elszántak és a világ minden szegletébe elmennek azért, hogy fogadalmukat betartsák. Pál már most üldözött személy.

- Ez azt jelenti, - kérdezte Pál elgondolkodva, - hogy már elhagyták Izraelt és keresnek engem?

- Igen, eljutottak már északi irányban Szíriáig. Azt gondolták Antiókhiaiban leszel. Még nem biztosak abban merre keressenek téged a közeljövőben.

- Érdekes... - jegyezte meg Pál. - És mi történt Blastiniussal?

Lukács tudott nagyon megnyerő lenni és ekkor éppen ilyen ábrázatot öltött.

Pál testvérem, te megáldattál a mások idegesítésének ajándékával. Pál csodálkozást mímelt.

Oh, ezt még soha senki nem mondta nekem ezelőtt.

Kétség sem fér hozzá, hogy mindezen történések háttérében Blastinius áll. Ő zavarja meg a jeruzsálemi testvéreket is. Nagyon sok követője van a hívő farizeusok táborából. Ugyanakkor a hitetlen zsidókat is feltüzeli, és igen ő volt az, aki felizgatta a szikáriusokat is ellened. A gyűlölség lángja már felcsapott a zelóták között is, azonban hozzá kell tennem, hogy Blastinius gyűlölete és bosszúvágya legalább oly határfokkal ég Péter ellen is, mint irányodban.

Hogyan gondolkodik a jeruzsálemi eklézsia e kérdésről?

Tudomásom szerint vannak néhányan akik abban hisznek, hogy te minden erőddel azon vagy, hogy pusztulásba döntsöd Mózes törvényeit. A galatáknak írt leveled minden bizonnyal a legnagyobb népszerűségnek örvendő iromány Izrael földjén.

Pál felnyögött.

Ez nagyon meglep. Úgy gondoltam, hogy azt a levelet már Galáciában is elfelejtették.

Kedves Pál testvérem, ne lepjen meg a dolog. Nagyon helyénvaló levelet küldtél nekünk, - szólt közbe Gájusz széles mosollyal arcán. - Megráztak bennünket sorai.

Úgy hallottam, hogy Blastinius még mindig habozik, nem tudja eldönteni Krisztus követője legyen avagy teljes elkötelezettje Mózes törvényeinek. Minden erejét arra gyűjtögeti, hogy ellenálljon azoknak, akik szembeszegülnek a törvénnyel, vagy engedményeket tesznek.

Lukács, most felteszek neked egy kérdést, melyet igen gyakran teszek fel önmagamnak: vajon Blastinius kész lesz gyilkolni is?

Ezt kétlem, de minden bizonnyal nem fog késlekedni abban, hogy másokat bátorítson ilyen tette.

Ez egyre megy! - jelentette ki Pál.

Vajon vissza mer menni az az ember Galáciába? - kérdeztem.

Úgy gondolom, hogy nem, - válaszolta Lukács. - Azonban meglehet, hogy képes lesz néhány hívő farizeust odaküldeni.

Tudnak erről a galata gyülekezetek? - kérdezte Gájusz.

Persze hogy tudnak, ám egy cseppnyi figyelmet sem szentelnek a híreknek.

Széles mosoly telepedett Pál arcára, Gájusz karja a levegőbe emelkedett, mire hozzáléptem és megragadtam nyakát.

Galácia felülemelkedett a Blastinius féleken! - tettem hozzá.

Teljes szívemmel egyetértek, - mondta Gájusz. - a kegyelem győzedelmeskedett a törvényen. Mostanra a galata testvérek már tudják mi a kegyelem és mi a törvény, ismerik a kettő közti különbséget! A kegyelmet választották!

- Egy igaznak tűnő híresztelés szerint Blastinius kétféle ember csoportot küldött. Az egyik a közösségeket keresi fel, a másik pedig a zsinagógákat.

- Ide még senki nem jött, - jegyezte meg Pál. - Mint ahogyan Görögországba sem.

Bizonyos okok miatt sokan azt hiszik, hogy Troászban vagy. Pál, vannak barátaid Troászban? Egy pillanat erejéig Pál zavartan nézett körül.

Csak néhányan és amúgy is egy igen rövid látogatást tettem ott.

Valamilyen okból kifolyólag a troászi zsinagóga nagy szimpátiát tanúsított irántad. Számosan az Úr felé fordultak. Utamban errefelé azt hallottam, hogy írtak számodra egy levelet Antiókhia Troászból. Egy meghívás volt ez, hogy látogasd meg Troászt. Meglehet, hogy majdnem száz ember várja érkezésed e városba, nem is tudtál erről?

Micsoda! - kiáltott fel Pál. - Lukács, te megáldattál azzal, hogy egy időben hozhass jó és rossz híreket egyaránt!

Olyan hírek is terjengnek, hogy észak Görögországban lennél, de még magam sem hallottam arról, hogy Efézusban lennél!

Talán elindíthatnánk egy olyan hírt is, hogy Spanyolországban vagyok... - nevetett Pál, - vagy, ami még jobb, Britanniában!

Pál ekkor egy igen fontos kérdést tett fel:

A szikáriusok csak Antiókhiaig jutottak el?

Igen, de egy napon majd megtudják, hol tartózkodsz. Egy napon valaki el fog jönni ebbe a zsinagógába is, és akkor megtalálnak majd a törös emberek.

Engem sokkal jobban izgat Blastinius, mint a szikáriusok, - sóhajtott Pál. - Nagyon szeretném tudni, hogy vajon szándékában áll farizeusokat küldeni a gyülekezetekhez, vagyis álhívókat küldeni a közösségekhez. Úgy tűnik, hogy Blastinius nem akarja megtenni más tartományokban azt amit ő maga elkövetett Galáciában. Inkább másokat küld önmaga helyett, de ez sem jó hír.

Titusz hozzám hajolt és összekócolta hajamat.

Minden biztonnyal fél, hogy újra Timóteusba ütközik.

Ennél sokkal többet kell mondanom nektek, - szólt Lukács. Mindannyian felszisszentünk.

- Blastinius nem hagyott fel fogadalmával és el fog menni néhány gyülekezethez. Nem tudom hol fog megjelenni legközelebb, de egy napon fel fogja fedezni, hogy jártál már Görögország északi részén. Kétség sem fér ahhoz, hogy el fog utazni Görögországba! Azonban ott tartózkodása alatt rájön, hogy te nem vagy ott!

Pál tenyerébe rejtette arcát.

- Görögország! Oh, Görögország. Minden biztonnyal tárt karokkal fogják fogadni őt.

Először azt hittem, hogy Pál felismeri félelmeit és fájaldmát, azonban észrevettem, hogy ezúttal is az Úr kezébe ajánlotta mindezen közösségeket Görögország északi részén. Pál a tőle telhető legjobbat tette, - az Úr elé állt és vesztett.

Pál, még mindig nála van a Jakabtól szerzett levél, - tette hozzá Lukács.

Oh, nem, nem, nem! - nyögött Pál - ezt nem gondoltam volna Blastiniusról, ezt nem!

Pál, ugye figyelmeztetted a gyülekezeteket, ugye megtetted? Ugye szóltál nekik e férfiról és leveléről? Szóltál érkezéséről? Ugye megtetted, Pál?

Pál hátraszegte fejét.

- Lukács, amikor elhagytad Filippit ezt mondtam neked „ne tegyetek említést a filippibeli közösségnek Blastiniusról - még a nevét se említsétek.” Nem, Lukács, én nem változtam meg. Semmit nem hallottak erről az emberről.

Pál körbetekintett a szobán.

- Eljött egy nap amikor Blastinius meglátogatta a Galáciai gyülekezeteket. Senki nem számított érkezésére, védtelenek voltak - ennek ellenére, Blastinius vesztett. A kegyelem győzedelmeskedett, Krisztus felülkerekedett! Figyelmeztetések nélkül, váratlanul, ismeretlenül, meleg fogadtatásban részesítettek mindenkit. Tiszták, ártatlanok, - nincsenek szellemképek melyektől félniük kellene.

Amit ezután mondott mindannyiunkat megrázott.

Várom a napot amikor Blastiniust meghívják a gyülekezetekhez beszédet mondani, tanítani, vesztegetni, és pusztítani. Még azzal is fog próbálkozni, hogy körülmetéljen embereket. Már alig várom, és amikor levonul mindez, kiderül, hogy én, Tárzusi Pál szalmával avagy arannyal építettem.

A filippibelieket nem kell féltünk, - jegyeztem meg, próbálkozván azzal, hogy kissé jobb hangulatot teremtsék, - először is szinte egyetlen zsidó sincs a városban, sőt zsinagóga sincs, azonban ott van Lídia.

Lukács arca felderült.

Oh, igen, ott tényleg van egy Lídia.

De figyelembe kell vennünk Tesszalonikát, és tartok tőle, hogy Blastinius megjelenik a városban, és felborzolja a kedélyeket újra a zsinagógában, - jelentette ki Pál és arcizmai megvonaglottak.

És ott van a helybeli kormány is, - tettem hozzá.

Én alapot fektettem le, melynek neve Krisztus. Hinnem kell abban, hogy Tesszalonika túléli a megpróbáltatásokat. Az eklézsia Isten háza, Blastinius pedig tűz. Teljesen mindegy milyen munkát végez egy ember, egy napon - valamilyen módon - mindenki munkája megmérettetik a tűz által. A tűznek jönnie kell. Mindig! A tűz természetes velejáró! Ti mindannyian tudjátok, hogy amikor Filippiből tartottam Tesszalonikába az Úr megmutatta nekem miért helyezte életembe e férfit. Isten elvette erőmet és helyébe gyengeséget adott, majd megtisztelt azzal, hogy Blastiniust életembe helyezte. Ennek következményeképpen minden nap fel kell tennem önmagam számára a következő kérdést: Tárzusi Pál arannyal, ezüsttel és drága kövekkel építesz, avagy szalmával? Ezen tuskét, mely Istentől származik, mindig megköszönöm Neki, vagyis azt, hogy Blastinius az életembe lépett. Minden ember hajlik afelé, hogy alárendeltje legyen a törvénynek és csak egyetlen gyógyírja van ennek. Néha tűznek kell elhamvasztania azon törvényeket mielőtt a gyógyírt megtalálnánk.

Pontosan tudtam mire utal Pál amikor egyetlen gyógyírját említi a törvénynek, - mint ahogyan Titusz barátom is. De Lukács nem értette miről van szó.

És mi az a gyógyír? - kérdezte a szeretett orvos.

Neve Jézus Krisztus, a neve szabadság, - Pál hangja magabiztosan csengett. - Mindaddig amíg emberek élnek a földön, létezni fognak alárendeltjei a törvénynek, mint ahogyan törvényhozók, és olyan személyek akiknek elméje telített lesz azzal mit szabad tenni és mit nem. Azok, akik alárendeltjei maradnak a törvénynek mindig meg fogják vetni a kegyelem evangéliumát. Krisztus kinyilatkoztatása, csakis Ő egyedül képes arra, hogy elűzze lelkünkben a törvények elfogadásának törekvését.

Pál, - szólalt meg Gájusz, - egy napon megkérdezik tőled a gyülekezetek, hogy miért nem figyelmeztetted őket Blastiniusról? Akkor mit fogsz mondani nekik? Van valamilyen elfogadható magyarázatod erre?

Természetesen, ez nagyon egyszerű. Azt fogom mondani nekik, hogy nagyon lefoglalt Krisztus hirdetése!

Mindannyian hangosan örvendeztünk kijelentése felett!

Pál ekkor kimondott valamit, ami egyszerre volt fájdalmas és értékes.

Sokkal jobb az, ha nem építek egyáltalán, amennyiben nem tudok Krisztussal építeni. Inkább ne legyen Isten küldötte arra, hogy felépítsem Krisztus menyasszonyát, minthogy tűz idején mindaz a munka, amit elvégeztem,

elhamvadjon.

Milyen igaz az amit rólad mondanak, Pál, - jegyezte meg Lukács.

- Mert mit mondanak? - kérdezte Gájusz. Lukács Gájusz felé fordult és megrázta fejét.

- Hát nem hallottad még? De én biztos vagyok benne, hogy igen. Néhányan azt mondják róla, hogy megőrült.

Pál közbevágott.

- Akkor hagyjátok beszélni ezt az örültet. Nem vagyok jobb semmivel sem Blastiniusnál, aki 620 db szabad és nem szabad törvényt tart fontosnak... nem vagyok semmivel sem jobb ennél, amikor én prédikálok, s nincs jobb fegyverem mely a rendelkezésemre állna a félelemnél! Nem fogok figyelmeztetni, és nem fogom Isten gyermekeit arra kényszeríteni, hogy féljenek! Az alap melyre én építék Krisztus, az építőanyag is Krisztus, mint ahogyan a fő pillér is Krisztus.

Pál kiemelve következő szavait szinte kiáltotta:

- És minden más legyen a gonoszé!

Mindannyian döbenten hallgattunk. Lukács pislogott. Nagyon ritkán lehetett Pált indulatosnak látni. E mély csend percében Pál nagyon lassan szólalt meg, és ezt tette hozzá:

- Nem hiszem, hogy Blastinius győzhet. Amennyiben pedig hasonszörűeket küldene, úgy hiszem ők... ők is megbuknak majd.

Igen rövid ideig tartott tovább beszélgetésünk. Ezek után leborultunk az Úr előtt.

Pál ekkor még nem tudta, hogy hamarosan egy még hatalmasabb krízishelyzettel fog szembesülni, a sötétség időszakával, reménytelenséggel és reményvesztettséggel. Eddigi élete során egyszer fordult elő ehhez hasonló időszak, mégpedig amikor Filippiből Tesszalonikába tartott.

Pál nagyon rossz híreket kapott olyan erők munkálkodásáról, melyek az eklézsián kívül estek mégis ellene és a gyülekezet ellen fordították haragjukat. Néhány nap múlva azonban gyülekezeten belüli erők munkálkodásáról kap majd híreket, mégpedig arról, hogy egy közösség majdnem szétesett. Amennyiben Pál velünk lehetne a mai napon minden bizonnal arról vallana, hogy ezerszer inkább nézne szembe kívülálló ellenfelekkel, minthogy az eklézsián belül pusztító erőkkel szembesüljön.

Nemsokára Pál hírt kap a Korinthusban lezajló borzalmas eseményekről.

Mindenki másnál jobban nem Pál, hanem Titusz lesz az, aki sajnálatos módon részese lesz e szomorú történetnek. Rám marad hát, Timóteusra, hogy elmondjam neked azon félelmetes óra történéseit amelyeket Pálnak át kellett élnie valamint beszélnem kell legkedvesebb barátom Titusz szerepéről melyet e végzetes drámában játszott.

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET

- Titusz! Timóteus!

Nyomban felismertem e hangot.

Szebasztián volt, az a rabszolga testvér, aki Kloé házának szolgálói közé tartozott, ugyanaz a személy, aki egy korábbi efézusi útja során jelentette Pálnak Péter Korinthusi látogatásának pillanatait. Szebasztiánt többnyire Aelius és Zoninius kísérte, akik szintén testvérek voltak és gyakran megfordultak Efézusban.

Hát újra Efézusban vagytok? Kloé háza sok forgalmat kell bonyolítson és sok üzletet kell kössön Kisázsiaival ha ilyen gyakran látunk benneteket, - jelentette ki Titusz. - Hogy van a korinthusi közösség?

A birodalom legforgalmasabb városa lett Korinthus. Ami pedig a közösséget illeti... Pál jelenleg Efézusban van?

Igen, és biztosan hallani akarja majd beszámolódat a gyülekezetről, - válaszoltam.

Rövidre kell fognom látogatásomat, mert csak napnyugtáig maradok a városban. Ekkor indul vissza hajóm Korinthusba, de látnom kell Pált, kérlek, vezessetek hozzá, - hangjából idegesség tükröződött.

Mindannyian szétszóródtunk és Pál keresésére indultunk, azonban így is csak késő délután volt mire rátaláltunk. (Pál ekkor tért vissza Priszilla házába.) Egy pillanat sem telt el máris igen mélyreható beszélgetésbe fogtunk.

Először is, - kezdte Szebasztián, - a korinthusi gyülekezet útnak indította Sztefanászt, Fortunátust és Akhaikosz testvéreket, hogy eljőjenek ide Efézusba és beszéljenek veled, Pál. Előttem hajóztak ki, azonban az én hajóm ért ide elsőnek. Azon hajó mellyel ők utaznak mindenütt megáll, mialatt amivel én jöttem egyenesen Efézusba jött. Egyáltalán nem jó a helyzet Korinthusban. Furcsa bár, de a három testvér mire ideérkezik kevesebbet fog tudni a korinthusi helyzetről nálam. Másrésztől meglehet, hogy híreik sokkal helyénvalóbbak lesznek az enyémnél. Amit én elmondhatok az csakis a kihajózásom előtti állapot. Kérlek emlékezz arra, hogy még az első kézből származó hírek is lehetnek pontatlanok, hát még a másodkézből valók! Utóbbi alkalommal, amikor itt voltam elmeséltem Péter Korinthusi látogatását. Tudtok arról, hogy kis idő múltán Apollós érkezett Korinthusba?

Nem, erről nem tudunk, - válaszolta Pál. - Még mindig a városotokban van?

Nem, Péter elhajózott Korinthusból valamerre Észak Afrika irányába, Apollós pedig valahol Görögországban van, azonban nem Korinthusban.

Szebasztián Pálra szegezte tekintetét.

- Testvér, nem hoztam jó híreket. Igen mély törés keletkezett a korinthusi ekléziában. Az érzelmek és vélemények nagyon megoszlanak.

Pál úgy érezte, hogy a Lukácstól kapott rossz hírek tömkelege után már nem érheti újabb kellemetlen hír. Zavartan üldögélt és tudta már, hogy ez sokkal rosszabb lesz, mint amit egy ember elviselni képes. Pál arcát kezeibe fektette.

Folytasd, - szólt csöndesen, megadóan.

Mialatt Apollós velünk volt, a közösséggel, nagyon sok kritika érte őt. Többnyire a gyülekezetbeli zsidók osztották e kritikát. Pál, őszintének kell lennem.

Pál beleegyezőleg bólintott.

- Hatalmas különbség van Péter és Apollós között, - Péter sokkal elővigyázatosabb, óvatosabb volt. Másrésztől, ott vannak azok, akiket lenyűgözött Apollós megjelenése. Néhányan nyilvánosan is azt kezdték terjeszteni, hogy: „Apollós hatalmasabb Péternél vagy Pálnál.”

Pál feltekintett e szavakra és tátva maradt a szája.

A zsidókat nagyon megbántotta e kijelentés. A közösség zsidó hívóinak egyáltalán nem nyerte meg tetszését az Apollósról szárnyra kelt híresztelés. Szerény megítélésem szerint ennek igen nagy köze van azonban a társadalmi különbségekhez, vagyis a zsidók és köztünk, pogánykeresztyének közti különbséghez. Ami engem illet, aki barbár származású vagyok és a nagyon távoli északról jöttem, nehezen értem meg e gondot. Mindaz amit tapasztalok annyi, hogy a zsidók Pétert szeretik, a görögök pedig teljesen beleszerettek Apollósba. A gyülekezet többi tagja pedig megpróbálja összeterejni a két különvált csoportot. Ők azok, akik minden lépésnél arra emlékeztetik a többieket, hogy te voltál az, Pál, aki megépítetted a korinthusi közösséget. Ez pedig még több feszültséget okoz. - Szebasztián szomorúan rázta meg fejét. - Aztán pedig ott vannak a többiek, akik azt terjesztik: „Nincs szükségünk se Péterre, se Pálra, de még Apollósra sem, - mindaz amire szükségünk van csakis Jézus.”

Oh!... Oh!

Pál szóhoz sem jutott, csak nyögései törték meg a szobára telepedő nehéz csendet.

Titusszal mindketten tudtuk, hogy a legnagyobb gondot a negyedik csoport felbukkanása okozta. Hosszú időt töltöttünk már az eklézia életében és tapasztalásában ahhoz, hogy megérezzük és felismerjük az álmódzókat és a gondolkodókat, hiszen nekik valótlán felfogásuk volt az ekléziáról (mint ahogyan minden szellemi dolgról). Egyetlen közösség sem marad fenn hosszú időn át amennyiben nincsen külső segítsége.

Pál kérdéseket tett fel Szebasztiánnak. Mint mindig, a fiatalember most is pontos válaszokat nyújtott. Minél tovább tartott a beszélgetés egyre inkább elborult az arckifejezésünk. Én, Timóteus emlékszem gondolataimra, melyek akkor a fejemben kavargtak: „Egyik eklézia sem került eddig ilyen helyzetbe. Korinthus meglehet, hogy a szétesés fenyegeti. Vajon Pál megtalálja a jó megoldást ezen problémákra?”

Amikor a hívők azon személy ellen fordulnak, aki az adott gyülekezetet alapította, olyan gonddal nézünk szembe, amelynek nincsen párja. És nagyon kevés az esélye annak, hogy mentő övet lehessen nyújtani a közösségnek.

Milyen mélységig hatolnak ezen törések? - kérdezte Pál. - A testvérek már falakat is építettek maguk köré?

Ezt nem tudnám megmondani. Talán Sztefanász, Fortunátusz és Akhaikosz érkezésével - akik minden bizonnyal nemsokára itt lesznek, - biztosan válaszolni fognak kérdéseidre. Mégis van még valami Pál, amiről beszélnem kell neked, és amit az a három testvér nem tud. Olyasmiről van szó, ami Sztefanász indulása után történt.

Mi az?

Szégyellem elmondani neked, - kerülgette mondanivalóját Szebaszián. Látni lehetett amint Pál szíve egyre inkább megtörik.

Öreg ember vagyok már, - jegyezte meg csendesen. - Ne hidd, hogy nagyon meg fogsz lepni.

- Ebben nem lennék olyan biztos, Pál, - folytatta Szebaszián. - A gyülekezetben az egyik testvér együtt él apjának feleségével.

Pál arca márvány fehér lett.

Micsod...?

Már jó ideje sejtettük a dolgot. Tulajdonképpen ténylegesen megtörtént jó ideje a dolog, azonban most már nyilvánosan is vállalják, a férfi ezzel az asszonnyal él... az apja feleségével!

Ez erkölcstelen!

Igen, az, - válaszolt csendesen Szebaszián.

Az eklézsia férfi tagjai miért nem kezdtek el tenni valamit ez ügyben? Szebaszián megvonta vállait.

Fogalmam nincs.

E pillanatban minden kétséget kizáróan tudtam, hogy Korinthus hamarosan levelet kap Tárzusi Páltól, méghozzá egy igen kemény hangvételű levelet.

Pál igen nagy türelmű ember volt, ami azt jelenti, hogy megértett bizonyos dolgokat, melyeket az erkölcstelen világrend miatt elkövettek az emberek. Azonban a gyülekezet nem tett semmit büntetésképpen, a helyzet ez esetben pedig szélsőségesen erkölcstelen volt amit ott Krisztus testének tagjai nem tűrhettek el. Ezt már Pál sem nézte el.

Voltak már erkölcstelen történések az eklézsian belül. Minden bizonnyal lesznek a jövőben is. De eddig még nem találkoztam ilyen mértékű dologgal. És eddig még egyetlen eklézsia sem viselte passzívan az erkölcstelen magatartást!

Ideje indulnom, - vágott közbe Szebaszián, - sajnos indul a hajóm. Mindenképpen a fedélzeten kell lennem, mielőtt felszedné a horgonyt. Napnyugtakor indulunk.

- Nagyon köszönöm látogatásod Szebaszián. Mindörökre adósod maradok. Szebaszián visszafordult az ajtóból.

- Amennyiben írnál a korinthusiaknak megjegyeznéd leveledben, hogy Kloé házában egyik szolgájától értesültél ezekről a dolgokról? De arra is megkérlek, hogy írd meg nekik, hogy nem voltam biztos minden kijelentésemben. Most pedig egy utolsó kérdés: volna valamilyen üzeneted amit átadhatnék a korinthusiaknak?

Mondd el nekik, hogy az efézusi eklézsia növekszik és erősödik. Mondd el nekik, hogy a nyolc fiatalemberrel nincs túl sok gondom, de arról is beszélj nekik, hogy levelet írok hozzájuk.

Pál, - kezdte Titusz, - arról nem akarsz beszélni nekik, hogy egyre inkább gyarapodik a tömegek száma, akik hallgatnak téged a piactéren? Biztos vagyok abban, hogy sokan főként a zsidók közül szeretnék tudni, hogy mi történik a fejkötőddel... a zsidók szeretik a csodákat.

Nekem, Timóteusnak fogalmam nem volt miről beszél Titusz és ezt szóvá is tettem.

A fejkötő melyet Pál minden reggel a feje köré csavar annak érdekében, hogy felfogja izzadságát ezekről van

szó. Minden reggel tisztát tesz fel, amikor elindul Tirannosz házából és visszatér a piacra dolgozni, - s ekkor a régiek eltűnnek. Mindennap újat kell feltennie, mert a használtak mindig eltűnnek. Íme a titok nyitja: a fejkötők értéktelen rongyok.

Miért Pál? - kérdeztem.

Szuvenírként viszik el. E város nagyon hódol e szenvedélynek.

Ennél azért többről van szó, - bővítette ki beszédét Titusz. - Arról szól a fáma, hogy Pál fejkötője gyógyító hatással bír. Arra gondoltam Korinthus biztosan örvendezni fog e híreket hallva, - legalábbis a zsidók biztosan.

Szebasztián, kérlek ne híreszteld ezt Korinthusban, - zsörtölődött Pál.

A fiatalember bólintott, majd búcsút intett nekünk. Azonban újra visszafordult, hiszen eszébe jutott még valami.

Oh, majdnem elfelejtettem, - jegyezte meg Szebasztián amikor újra belépett a háza. - Emlékszel arra a hosszú kérdés sorozatra, amit mi korinthusiak tettünk fel a múlt évben?

Azt nem lehet egykönnyen elfelejteni, Szebasztián testvér.

Hát, a korinthusi eklézsia újabb kérdés sorozatot állított össze. Pál felsóhajtott.

Fortunátusz hozza azt.

Köszönöm, - szólt Pál és megpróbálta elrejtetni megdöbbenését. Szebasztián távozását követően Pál nagyot sóhajtott majd így szólt:

- Oh, drága korinthusi testvérek! Ott álltok a széthullás szélén. Mi több, az erkölcstelenség is felütötte fejét közöttetek... mégis e zűrzavar közepette is kérdéseket tartalmazó listát küldtök nekem! Imádkozom Istenhez, hogy mihamarabb megérkezzen Fortunátusz hajója, hogy ki ne fussunk az időből. A korinthusi gyülekezet minden pillanatban széteshet.

Pál szavai meghallgatásra találtak. A hajó rövid időn belül megérkezett, azonban mint azt Szebasztián előre megmondta, a Fortunátusz által hozott hírek nagyon rosszak voltak.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET

Csendes, holdvilágos este volt, amikor Sztefanász és két kísérőjének hajója lehorgonyzott. Az éjszakát a három testvér a hajón töltötte, majd a kora hajnali órákban elindultak Efézus felé.

Akvila fogadta a háza érkezőket, kényelembe helyezte őket, majd elsietett, hogy megkeresse Pált, aki már a piacon dolgozott. Azonnal félbeszakította munkáját és Priszcellák házába ment. Miután melegen üdvözölték egymást, a beszélgetés rögvest a korinthusi krízis helyzetre terelődött.

- Mondjatok el mindent, de mielőtt belekezdenétek tudnotok kell arról, hogy Szebasztián itt volt két nappal ezelőtt. Később hagyta el Korinthus mint ti, de mivel hajója egyenesen Efézusba jött, hamarabb érkezett meg nálatok. Számos dolgról ti nem tudtok, amiről ő tájékoztatott engem, hiszen ezek a dolgok távozásotok után történtek Korinthusban.

Mivel Titusz és én szintén Akvila házában laktunk nagyon szerettük volna tudni hogyan folyt le a beszélgetés. Aznap késő este Pál kopogtatott szobánk ajtaján.

- Timóteus, igen komolyan gondolom, hogy levelet írok a Korinthusiaknak, de oly sok mindent kell észben tartanom, légy szíves fogj egy írószert és egy papiruszt, jöjj velem. Néhány jegyzetet kellene készítenünk.

Amikor kiléptem szobánk ajtaján úgy éreztem, hogy elfeledkeztünk Tituszlól, amit szóvá is tettem Pálnak. Néhány perccel később visszasiettem és bepillantottam a szobába és így szóltam:

- Titusz, te gyarló pogány ember, közbenjártam érdekedben, drága hitetlen, jöjj velem... Titusz hozzám vágta szandálját, ám én gyorsabb voltam és az csak az ajtnak koppant.

Amikor beléptünk Pál szobájába őt a földön ülve találtuk, arca verítékben úszott. Amint megpillantott bennünket igyekezett visszanyerni méltóságát, azonban nagyon nehezen szedte a levegőt, olyannyira, hogy szólni sem tudott. Egész testében remegett. Ránk emelve tekintetét lassan nyögte ki:

Félelmeimhez mérten súlyos a helyzet Korinthusban. Nem! Még annál is rosszabb! Timóteus, kérlek jegyezd fel amit ezek a férfiak mondanak. De először is el kell mondanom neked, hogy ők nem tudnak a közösségben felbukkant erkölcstelen magatartásról. Úgy tűnik, ha minden igaz, hogy a fiú csak távozásuk után kezdett együtt élni apja feleségével!

Talán vártuk már ennek bekövetkeztét, azonban nem voltunk biztosak benne, - vallotta be Sztefanász. - Mindemellett pedig igen kellemetlennek találjuk, hogy beavatkozzunk mások magánéletébe. Mikor jön el a pillanat, amikor ezt meg kell tennie a gyülekezetnek?

Ezt soha nem lehet pontosan meghatározni, - válaszolt Pál. - Ez minden gyülekezetben folyamatos problémának számít. - Felénk fordulva folytatta. - Mégis elmondtam a testvéreknek, hogy bár nagyon nehéz eldönteni hogyan kell cselekedni, a közösségnek tennie kellett volna valamit. Az egyetlen kirívó eset amikor azonnal cselekedni kell az, amikor nyíltan történik bárminemű szexuális erkölcstelenség az eklézsián belül.

Mindennel szemben elnézőek lehetünk, és türelemmel kell viseltetnünk egymás iránt. Mégis, amikor nyíltan szexuális eredetű erkölcstelenség merül fel azt soha nem szabad megtűrni egy percig sem Krisztus testében. Magára maradva e gonddal, ez a dolog pusztulásba döntheti az ekléziát.

A legtürelemesebb ember, akit valaha is ismertem, aki soha nem volt törvények alárendeltje, én voltam, Timóteus, én szóltam ezen erkölcstelen magatartás ellen, melyet nem tűrtem meg soha.

- Három korinthusi testvér éppen ezt mondta nekem: „A zsidóknál szokás, hogy szexuális hűségben éljenek, míg a görögök esetében ilyesmi nem létezik. Ezért a görögöknek nehézséget okoz elsajátítani és megérteni a tisztaság fogalmát.”

Pál összevonta szemöldökét.

- Testvérek, ezen erkölcstelenségnek köze sincs a szokásokhoz. A szexuális erkölcstelenséget a gyülekezetben nem tűrjük meg és nem is fogjuk soha. Még a világi emberek sem fogadják el ezt!

Dühödtem sebességgel rőttem a sorokat megpróbálván kiemelni Pál szavainak lényegét. Ugyanakkor rengeteget tanultam e percek eseményeiből, mint ahogyan Titusz barátom is.

- Egy hívő elkövethet helytelen dolgokat... azonban ezek mégsem távolítják el tőle Isten kegyelmét... és Isten szeretetét... azonban... - kis szünetet tartott Pál. - Azonban tanúságtételként az emberek és az angyalok előtt vannak olyan dolgok, melyeknek folytatását meg kell gátolni - az eklézsián belül.

Nagyokat sóhajtott, és mély lélegzetet vett. Felvett egy papiruszt.

- Igen hosszú listát tartok a kezemben, amely kérdésekkel van telve melyeket a korinthusi testvérek tettek fel nekem. Nagyon nehéz feladatnak találom ezek megválaszolását, amikor ilyen nagy mértékű krízishelyzettel kell szembenéznünk. Oh, a görögök! Szókratész leszármazottai!

Pál kibontotta a tekercset.

- Kérdéseket tesznek fel akkor is amikor a világ szétesőben van körülöttük!

Gyorsan áttekintette a kérdéseket tartalmazó listát és nagyon szenvedett azzal, hogy ilyen kis mértékű kérdésekre tudjon összpontosítani, akár olvasásával is.

- Timóteus, emlékszel még hány féle törvény szólt Korinthusban a vásárlásról, eladásról és kereskedelemről?

Bólogattam.

- Hát... úgy tűnik két testvér azért neheztel egymásra mert úgy gondolják, hogy kötöttek egy rossz üzletet egymással. Pereskedni fognak egymással!

Titusz megmerevedett ültében, én kezembe tettem arcomat.

- A pogányok erről tudomást fognak szerezni! Két férfi, akik egymás testvérei Krisztusban nyíltan a hitetlen világ előtt szembeállnak egymással!

Pál lehorgasztotta fejét kínjában.

- Ez azt jelentené, hogy nincs a gyülekezetben egyetlen értelmes testvér sem aki megoldást találna e gondra? - Pál szemeit forró könnyek árja lepte el. - Jegyezd fel ezt kérlek, Timóteus. És Sztefanász, te pedig emlékeztess arra, hogy levelemben kitérjek e kérdésre. Ha jól értem a következő kérdés nem tisztázott: két testvérről van szó jelen esetben, akik eddig jó barátok is voltak egyben nem? Egyikük húsevő, a másik pedig vegetáriánus.

Egyik napon a piactéren a vegetáriánus testvér meglátta húsevő barátját amint betért Lucius hentes boltjába. - Pál felém fordult. - Timóteus, te ismered e boltot, nemde?

Tituszra pillantottam.

- Ez a legnagyobb húsboltja Korinthusnak.

Pál folytatta:

- A húsevő testvér egy igen szép darab hússal távozott a boltból. Egy perccel később a vegetáriánus besietett a henteshez és megkérdezte: „Az előbb vásárló férfi abból a húsból vásárolt ami a bálványoknak szánt áldozatokból származik?” Lucius keményen válaszolt. „Természetesen, hiszen e húsbolt árukészlete mind abból a hústömegből kerül eladásra. Oly sok ember érkezik e városba, hogy áldozatot mutasson be Aphrodité istennőnek, hogy a papok nem tudnak mit kezdeni a szentélyben felhalmozódott rengeteg hús mennyiséggel. Ezért eladják a felesleget nekem! Még hozzá olcsón! Ugyanakkor én is olcsón adom el a húst. Ezen felajánlás fenntartja a szentélyt, és az ott felajánlott hús fenntart engem!” Erre a vegetáriánus testvér feldühödött. Most éppen ez a kérdés az ami megosztja a gyülekezetet. Oh, Korinthus... oh, drága, drága jó Korinthusom! Tehát az egyik gondot a szexuális erkölcstelenség képezi, kérdésekkel árasztanak el bizonyos törvényekről, és nem mással foglalkoznak, mint egyes emberek étkezési szokásaival. Vajon nem találtak volna a testvérek valamilyen más okot ami e széthúzás okozója lehetett volna? Sztefanász, volna itt egy még mélyebb kérdés, - mégpedig az, hogy egy ember feláldozza életét egy másik emberért.

- De melyik legyen az, aki ezt megteszi? - kérdezte Fortunátusz. Mindenki felnevetett, Pál mégis gyorsan válaszolt, igen komolyan.

- Természetesen az erősebbnek kell ezt megtennie! Az erősebbnek mindig fel kell áldoznia életét a gyengébbért. És amennyiben képtelen ezt megtenni, akkor felteszem magamnak a kérdést, hogy vajon ő-e az, aki az erősebb. Hiszen meglehet, hogy csak a testi ember erejét bírja, semmi többet.

Míndez idő alatt szélsébesen jegyzeteltem, amilyen gyorsan kezem írni tudott.

- Most pedig lássuk, volt-e még valami, amiről jegyzetet kellett volna készítenünk? Igen! Írd le egy mondatban, hogyan vették magukhoz a korinthusi testvérek az Úr vacsoráját egy bizonyos estén. - Majd Pál keserű gúnnyal hozzáfűzte: - Minden bizonnyal az egy hihetetlen vacsora volt!

Belefogott magyarázatába.

- Mialatt az eklézsia tagjai együtt étkeztek, a fogás közepén magukhoz vették az Úr vacsoráját. Valamilyen oknál fogva azon alkalom esetében úgy döntöttek, hogy mindenki saját eleséges kosarat hoz. Mint biztosan tudjátok nagyon sok olyan testvér van a közösségben, mint minden közösségben, akiknek szinte egyáltalán nem jut elemőzsiára pénzük. Mások ugyanakkor tehetősebbek, így néhányan úgy üldögéltek ott, hogy a szegényebbek közben éheztek. A tehetősek megtömték hasukat és... az étkezés során néhányan... megittasodtak!

Kezemből kiesett a pennám. Titusz megdermedt. A három korinthusi testvér lehorgasztotta fejét, mintegy palástolva az arcukra kiült szégyenpírt.

(Pál egy időben volt sértett és dühös. Elmondható, tiszteletére írandó tényként, hogy néhány napos lelkitusa után Pál hatalmas megértéssel és együttérzéssel viseltetett a korinthusi közösség iránt. Pál megértette az emberi gyarlóságot. Haragjának pillanataiban mindig várakozott inkább. Amikor véletlenül felszínre kerültek érzési azok mindig megértésről, béketűrésről és mértéktelen kegyelem gyakorlásáról tettek tanúbizonyságot. Bár e helyzetben számos nap telt el az események első hallásától, mégis hosszú időnek kellett eltelnie, mire e jeles férfiú megtalálta a kegyelem gyakorlása felé visszavezető utat.)

Hosszú percek teltek el és Pál csak üldögélt helyén szótlanul. Először azt hittem, hogy az italozással volt a gond. De nem, valami olyasmivel volt elfoglalva, amiről Titusz és én még nem is hallottunk. A belső krízisállapot volt az - egy gyülekezet belsejében dúló krízis, mely sokkal hatalmasabb volt annál, mint amivel Pál valaha is találkozott.

- Péter! - ejtette ki lassan a szót Pál. - Apollós! - Pál ekkor sírva fakadt.

- Hiszen Korinthus a katasztrófa bekövetkeztének szélén áll. Arról álmodtam... abban reménykedtem... arra vártam, hogy eljőjön mihamarabb a nap amikor Péter látogatást tesz majd Korinthusban. Mindenkitől azt hallottam, hogy a Péter által ott töltött idő alatt minden csodálatosan sikerült. Sok gyógyítás történt... dicsőséges gyülekezések voltak. Sokan eljöttek és hittek Krisztusban. Nagyon sokan éppen a piactéren

gyógyultak meg. A közösség zsidó tagjait lenyűgözte mindez. Péternek azonban sokkal hamarabb tovább kellett indulnia, mint azt várták volna. Amikor elhagyta a várost, úgy mesélték nekem, hogy sok százan követték a hajóját, hogy ott vegyenek búcsút tőle. – Pál mosolyt erőltetett meggyötört vonásaira. - Nem sok idővel ezután Apollós visszatért Korinthusba. Igen hosszú ideig ott maradt - beszédkészsége pedig csodálatosan kivirágzott, - és mialatt Apollós felhasználta oratori képességeit ekkor a közösség görög tagjai lettek lenyűgözve tőle.

Sztefanász közbeszólt.

- Én görög vagyok és el kell mondanom, hogy azok akik görög kultúrával rendelkeznek mindannyian egyetértettek abban, hogy Apollós beszédei voltak a legcsodálatosabbak mind közül amit egy görög ember valaha is hallhatott. Hangja mennydörgésként dübörgött, majd hirtelen suttogássá halkult, idézeteket mondott ősi filozófusoktól és népünk költőinek nagyjai közül strófákat szavalt. Az ősi görög nép mitológiáját és mondáit tárta fel a hallgatóság előtt. Ugyanakkor mindig úgy szötte mondanivalóját, hogy az szorosán kapcsolódjon az evangélium szavához. A helységben ülő görögöket vagy megrikatta, vagy izgalomba hozta olyannyira, hogy mindenki talpra szökött. Ezalatt azt értem, hogy mire beszédét befejezte a szobában lévő görögök mindannyian felugrottak és vad tapsviharral köszöntötték a beszélőt. Apollós beszédeként mondott az agorán is. Hatalmas tömegek jöttek, hogy meghallgassák szavait. Mégis az igazság az, hogy a hallgatóság sokkal inkább kíváncsisággal fordult oratori tehetsége felé, minthogy üzenetének lényegét boncolgassa. Megjegyzem, hogy Apollós kedvenc beszélő helye a propylaea volt.

(Sztefanász elmagyarázta Gájusz számára, hogy a propylaea nem más a széles lépcsősornál mely a piactérre vezet.)

Ekkor Fortunátusz folytatta a beszéd fonalát.

- Apollós nemrégiben hagyta el Korinthus, azonban amióta nincs közöttünk a gyülekezet négy pártra szakadt. A zsidók olyan eklézsiát szeretnének, melyben megmutatkoznak a csodák, jelek és csodatételek, - mely Péter szolgálatának tükröződése. A görögök olyan eklézsiát szeretnének melyben sokkal nagyobb szerepet kap az üzenet, - az oratori elemekkel ellátott szöveg. A görögök szeretnék bevezetni a hagyományos pogány habitusokat, melyek a görögök prédikálására emlékeztet: idézetek elhangzása híres filozófusok mondásaiból, versek szavalása, nagy történelmi események felelevenítése, és - általában - követni Arisztotelész oratori kultuszát, helyes szónoki beszédek készítése és retorika alkalmazása.

Ha ezt Arisztotelész hallaná! - válaszolt a megdöbbsent Titusz.

Más szavakkal élve az egyik párt a látottakban örvendezik, a másik pedig a hallottakban, - jegyezte meg Pál.

Fortunátusz folytatta. Mire Apollós befejezte beszédét, mi görögök úgy éreztük, hogy igazi bölcsességből származott beszéde.

Bölcsesség! - dörmögte Pál.

Mi a bölcsesség? - suttogta Titusz.

A „sophia” - bölcsesség - görög bölcsesség - válaszoltam.

Másrészt - folytatta Stefanász, - a zsidók felüdültek igazából amikor jeleket és gyógyulásokat láttak.

Egyik testvér így foglalta össze: „Néhányan azt hiszik Péterrel van az Isten, mások azt hiszik, hogy Apollóssal van az Isten.” Szívem vérzett Pálért. Leültünk, várakoztunk. Végül Pál megszólalt.

- A korinthusi közösség nem tett tanúságot bölcsességéről Krisztusban. Hisz nem arról van szó, mit lát egy zsidó szem, sem pedig arról mit hall egy görög fül. Sem arról nincs szó, amit az ember felfog. Sem csodatétel, mely megelégtíti a szemet, sem prédikáció mely megelégtíti a fület, sem pedig az emberek képzelgése... egyiknek sincs dolga ezek közül Jézus Krisztussal. - Pál arcáról fájdalom tükröződött, mint ahogy minden bizonnal a mi arcvonásunk is ugyanezen érzésről árulkodhatott. – Ne becsüljétek alá a gondokat, testvérek. Úgy hallottam vannak olyanok is köztetek, akik azt hangoztatják: „Kicsoda Pál? Pál nem is tett annyi csodát, mint Péter.” Mások így szólnak: „Pál soha nem adott annyi bölcsességet számunkra, mint Apollós. Mi több, Pál nagyon szegényesen beszélt. Ami pedig még ennél is rosszabb, hogy alig beszél a görög nyelvet.”

Pál következő szavai mindannyiunkat megdöbbsentettek.

Vannak olyanok, akik nem is akarják visszatértem látni? - kérdezte Pál. Jomagam, Timóteus, teljesen kifogytam a szavakból ennek hallatán.

Úgy hiszem fennáll ennek a lehetősége, - jegyezte meg csendesen ám tárgyilagosan Fortunátusz. Most Tituszon volt a sor, hogy levegőért kapkodjon.

Amikor elhagytuk Korinthuszt az egyik testvér a dokkoknál így szólt hozzám: „Nagyon sok gonddal kell szembenéznünk Korinthusban, azonban erősen kételkedem abban, hogy Pál képes arra, vagy elég bátor ahhoz, hogy megoldást találjon ezekre a problémákra. Levelei mindig erőteljesek, azonban amikor közénk jön nagyon gyöngé embernek bizonyul. Egy gyöngé ember nem tudja megoldani ezeket a gondokat.”

Ez a férfi nem ismeri azt a Pált, akit én ismerek! - szakadt ki Tituszból, aki már az örület határán állt.

Az általam ismert Pálra sem jellemző a fent elhangzottakból semmi! - csatlakoztam. - Talán el kellene mesélnem nektek testvérek, hogyan nézett ki Pál, amikor Lisztrában megkövezték... vagy talán az biztos érdekelné benneteket hogyan viselkedett Pál amikor Filippiben a magisztrátusok elé kellett állnia, - higgyétek el, hogy görnyedtek haragjának súlya alatt!

És hadd tegyem hozzá azt, amit én tudok arról a hatalmas orrú Pálról, aki szembeszegült Péterrel. Mi több, egyedül állt a tizenkettő elé! - folytatta Titusz. - Pál a legkedvesebb és legtürelmesebb ember a földön, akit ismerek, - és igen ő gyöngé is tud lenni. Azonban még gyöngéségében is oly erővel bír, melynek birtoklásával igen kevés ember dicsekedhet.

Pál intett, hogy mindketten hallgassunk el.

Timóteus, - szólalt meg szárazon, - jegyzetelsz is közben vagy csak azért rontod a szoba levegőjét, hogy történeteket mesélj? Titusz, mit gondolsz milyen véleménnyel volna a tizenkettő ha meghallaná amit mondtál?

Értem, - jelentettem ki.

Figyelmen kívül hagyva közbeszólásom, Pál tovább folytatta:

- Meglehet, hogy a férfinak, aki ilyen szavakkal illetett, igaza volt Korinthusban, Fortunátusz testvér. Meglehet, soha többé nem leszek képes visszatérni Korinthusba, és ha vissza is térek lehet, hogy nem tudom megoldani e krízist. Íme következtetésem: mindannak alapján, amit ma meghallgattam arra a döntésre jutottam, hogy levelet írok a korinthusiaknak. Azonban tartok tőle, hogy amikor elolvassák azt, akkor majd soha... soha többé nem akarnak engem viszontlátani. Nagyon sok figyelmet fogok szentelni e levél megírására, még a kérdésekre is teljes odafigyeléssel fogok válaszolni! Azonban most eljött az ideje annak, hogy három utasunk nyugovóra térjen. Fortunátusz, mielőtt pihenni mennél, kérlek nyújtsd át a kérdéseket tartalmazó listát. Többször átnézem majd azt és abban reménykedem, hogy az Úr segítségemre lesz a válaszadásban. Ami a többi dolgot illeti - a komolyabb gondokat - mindenképpen várnom kell az Úr bölcsességére, mellyel én nem rendelkezem. Kedves Fortunátusz, Sztefanász és Akhaikosz testvérek, érezték otthon magatokat Efézusban. Minden összejövetelünkre meghívtak vagytok. Azonban számítsatok arra, hogy az efézusbeli közösség nem olyan, mint a korinthusi, de hisz tudjátok, hogy minden gyülekezet különbözik egyik a másiktól. Hiszem azt, hogy nagyon megnyeri tetszésetek az efézusi vendégszeretet. Kérlek amennyiben kedvetek tartja csatlakozzatok hozzánk délutánonként Tirannosz iskolájában, ahol minden nap gyülekezünk. Jelenleg, kivételes alkalomként Lukács testvérünk is Efézusban tartózkodik, jöjjetek el és csatlakozzatok hozzánk ott.

Ezek után Pál hozzáfűzte:

- Néhány nap múlva minden bizonnal újra összehívvlak mindannyitokat... miután megfogalmazom azon levél megfelelő szövegét.

Anélkül, hogy tudatában lett volna, Pál nagyon bölcsen cselekedett, amikor elhalasztotta ezen levél megírását egy későbbi időpontig, hisz közvetlenül másnap, valami olyat tett a piactéren, ami az egész város kedélyét felborzolta.

Kövess engem, hadd vezesselek a piactérre, ahol találkozhatok te is Skévával és hét fiával.

HUSZONHATODIK FEJEZET

- Eme hatalomnak mindenképpen köze van a Jézus névhez, - jegyezte meg Skéva fiainak. Nyolc zsidó bölcs napokon át figyelte Pál ténykedését a piactéren, és igyekeztek megérteni, hogy pontosan milyen „szellemidézést” használhat Pál a betegek gyógyítására és szellemek kiűzésére. Aztán ott volt a fejkötő titka is ami érdekelte őket de kiváltképpen a Pál általi „szellem idézés” kötötte le figyelmüket.

- Szinte mindig ugyanaz történik: kezét rájuk helyezi, majd így szól „Jézus nevében...” Sztefanással tartott összejövetelünket követő napon Pál visszatért piactéri munkájához és csendesen dolgoztatott egy sátor javításán. Néhány ember közeledtére tekintett fel, akik egy démonok megszállta lelket hoztak elé. Kiűzte a gonoszt. Beteges elmék beteges gondolatai úgy érezték immár megértették honnan jön Pál hatalma e megfigyelés után. És amilyen bolondok csak az emberek képesek lenni, úgy döntöttek, hogy megpróbálják ezen hatalmat gyakorolni, hasonló cél érdekében... de nyereszkedés céljából.

Skéva türelmetlenül várta, hogy egy gonosz lélek által megszállott emberrel találkozhasson. Amikor ez bekövetkezett, így tett: „Jézus által parancsolom neked, hogy menj ki ez emberből!” A gonosz lélek által megszállott emberből egy gurgulázó hang tört fel:

- Ismerem Jézust, mint ahogyan Pált is, de ki vagy te?!

Ezzel a megszállott ember hirtelen természet feletti erővel telítődött és azonnal megtámadta Skéva egyik fiait egymás után, letépte ruházatukat és brutálisan megverte őket.

A fiúk rémülten menekültek minden irányba ruháiktól megfosztva, testükön viselve a szörnyű ütések nyomait. Igen kevesen lehettek olyanok a piactéren, akik ezen események valamely részletébe ne kaptak volna betekintést. Egyesek megijedtek, mások pedig döbbenetesen lecövekeltek.

Amint a történet híre bejárta a várost széltében, hosszában az emberek megújult erővel hittek Pál szavaiban. Ennek következtében az eljövendő napok folyamán újabb szép számmal gyarapodott az eklézsia létszáma.

Ahhoz, hogy teljes mértékben megérthesd mi történt ezután, ahhoz mindenképpen betekintést kell nyerned Efézus város lakosainak életébe és gondolkodás módjába.

Az efézusiakat rögeszmésen érdeklik a csodatételek. Amennyiben az utcákon tennél egy sétát, megfigyelhetnéd, hogy mindenütt mágusokat és varázslókat találnál. Vajon egy ilyen hitvány tett eredménye hozhatott valami jót az eklézsia számára? Ebben az esetben, mindenképpen.

Oly sok más mellett, az efézusiak hittek abban, hogy ellenségüket megbabonázzhatják. Hittek az átkokban is. Ahhoz pedig éppen elegendő számú varázsló és mágus tevékenykedett a városban, hogy hasznot húzva ebből áruba bocsássák a ráolvasásokat és átokszórásokat vagy bármi mást ami az emberek elméjében megfogant. A mágusok eladták eme abrakadabrákat, melyek nem voltak mások néhány papirusz szeletkénél. A vásárlók testük valamely részére helyezték ezeket és abban reménykedtek, hogy majd valamely bajukra, fájdalmukra, betegségükre gyógyírt jelent.

A világ minden tájáról azért özönlöttek férfiak és nők Efézusba, hogy megtanulhassák az okkultizmus ezen válfaját. Hosszú utat tettek meg azért, hogy tanulmányozhassák a sötétség erőit. A médiumok pedig minden tőlük telhetőt megtettek, hogy minél nagyobb hírt verjenek bűbájlásuk körül, többek között azáltal, hogy pantomimekkel és táncokkal hívták fel a figyelmet magukra. Táncukat furcsa, disszonáns hangzású zene kíséretében lejtették, melyek mintegy odacsalogatták az esetleges vásárlókat. Maga a császár is igénybe vett egy csillagjóst Efézusban, aki személyes asztrológusának számított!

(Én, Timóteus, megfigyeltem az Efézus utcáin álló jövendőmondókat és szerencsekovácsokat, amint ezrével bocsátották áruba gyógyításukat és átkaikat, azonban anélkül, hogy szemtanúja légy cselekedeteiknek képtelen leszel elképzelni mi folyt itt.)

Emiatt tűntek el folyamatosan Pál fejkötői! A város lakói közül nagyon sokan látták Pált mindennap a piactéren sátrakat javítgatva, valamint akkor is megfigyelhették őt, amint valamely testvérre helyezi kezeit, akik számos alkalommal gyógyulást nyertek ebből. Ezen babonás báméskodók számára a Pál homlokát védő fejkötő valamiféle abrakadabrárt rejtett.

Így történt, hogy e sötét pogányság közepette ott ült egy ember, aki egyszerűen sátrakat javított, és aki soha nem használta Isten hatalmát saját anyagi hasznára. Ezért azok, akik babonások voltak levontak viselkedéséből egy következtetést: „Ha nem akarja eladni, hát majd ellopjuk tőle.”

E közhangulat kialakulásában nagy szerepe volt Artemisz (latinul: Diána) istennő szentélyének, melyről az a hír járta, hogy gyógyító hatással bír, ezért az egész birodalom területéről érkeztek utasok, akik abban reménykedtek, hogy amint bemutatják áldozatukat Artemisz-Diána szentélyében, gyógyulást nyernek testi bajaikra.

Diána temploma a város fölé magasodó domb tetején épült. Miután megmászta a dombot a szentély elé jutottál és meg kellett másznod tizennégy lépcsőfokot. Ezen lépcsők körbezárták a templomot minden

irányban, szétágazván körülötte. Maga a szentély 377 láb hosszú és 180 láb széles építmény volt. Abban az időben, amikor én, Timóteus, Efézus városában laktam, e szentély volt a világ leghatalmasabb épülete. (Azóta Néró császár palotája meghaladta méreteiben.) A templom tetőszerkezetét, mely hatvan láb magasságban állt, oszlopok tartották. Mindösszesen 170 tartópillért számoltam össze, melyeknek átmérője hat láb körüli lehetett. Természetesen csodálatos díszítésekkel látták el mindegyiket. Minden márványból épült, kivéve a belső szentély tartó pilléreit, melyek opálból építettek. A templom közepén egy hatalmas méretű bíbor függöny hullt alá, és e mögött állt Artemisz bálvány szobra. A városban oly hír kapott szárnyra, hogy a szobor nem más egy ősrégi feketére pácolt fadarabnál.

Ezen templom tehát mindama babonák hírforrása melyek a városban terjengnek, aminek következtében bárhová mennél Efézusban mindenütt árusokat találnál, akik Diána szobrának, vagy szentélyének kicsinyített másolatát szeretnék értékesíteni. A dísz tárgyak készülhettek ezüsből, ritkábban aranyból, de leggyakrabban sárgarézből. A vásárlók úgy tekintenek e másolatokra, mint szerencsehozó talizmánokra, és meg kell említenem, hogy szinte minden Efézusi háztartásban legalább egyvel büszkélkednek a ház lakói. A három koronát fején viselő Diána kópiáinak eladása jelenti Efézus városának talán legnagyobb bevételét. A várost minden évben meglátogató több tízezernyi utas emelte az Efézusi templomot a világ harmadik legnagyobb bankjává, maga elé engedve pusztán a Római és a jeruzsálemi templomokat.

(A szentély és az istennő miniatűr másolatai oly sok anyagi javat hoztak a városnak, hogy amikor megrettentek Pál esetleges konkurenciájától, haragjukat teljes mértékben ellene fordították.)

Ennek tudatában minden bizonytalán megérted már, hogy miért fordult oly nagy mértékben Efézus lakóinak figyelme Pálra, aki sokkal nagyobb hatalommal bírt, mint Skéva fiai.

Nehéz elképzelni ezt, mégis igaz, hogy az elkövetkező napokban a teljes lakosság, mely úgy 250.000 főre tehető, tudomást szerzett arról, ami Skévával és fiaival történt. A várost futótűzként járta be „Jézus” neve.

Azonban Pál nem szalasztotta el ezen kézenfekvő alkalmat arra, hogy hirdesse Jézus Krisztust a piactéren. Sok száz hallgató fültre lelt mondanivalója. Néhányan csodálkoztak a hallottakon, mások kérdéseket tettek fel (többnyire a csodákról, démonokról és bűbajos dolgokról) és szép számmal voltak akik hittek.

Vagy így, vagy úgy, de amikor Pálnak egy kérdést tettek fel, ő mindig úgy adott választ, hogy egyetlen dolgot hangsúlyozott azzal, mégpedig - Jézus Krisztust.

- Úgy gondoltam, hogy csodás dolgokat láthattam Korinthusban, - jegyezte meg egyik alkalommal Pál a közösség összejövetelén, - azonban még soha nem lehettem tanúja oly sok ember hitének az Úrban mint itt, e városban.

Amikor Pált a mágikus dolgokról faggatták, ő minden alkalommal ítélező álláspontot foglalt ellene, mint ahogyan hasonló véleménnyel volt a város mágusairól is.

- Mindannyian romlottak, - szólt.

Szavai minden alkalommal halló fülekre letek, hiszen szívük mélyén szinte minden városlakó egyetértett ezzel. Mégis, annak ellenére, hogy a mágusokat romlottaknak ismerték el ugyanakkor szoros függőségben álltak tőlük.

Pál egybegyűjtötte az újonnan megtérteket, és határozottan tudomásukra hozta, hogy fel kell hagyniuk a mágikus dolgokkal mint ahogyan a ráolvasásokkal is.

- Mindezzel bizonyosságot tesztet Istennek megtérésekről. Nem nyerhettek bemeztést Jézus nevében anélkül, hogy felhagynátok mindezekkel.

Az összejövetelek alkalmával Pál felfedezte, hogy még mágusok is részt vettek ezeken. Feltárta hát számukra, hogy fel kell hagyniuk kuruzslásukkal és csalásukkal. A Szent Szellem pedig beväste mindannyiuk szívébe Pál szavait.

Ezen mágusok közül sokan nagyon elkötelezetté váltak Jézus Krisztusba vetett hitükben. Ennek következtében a sok volt-mágus akik megtértek Krisztushoz, összejövetelt tartottak és egyezséget kötöttek, mely szerint kivonultak a piacra és a nyilvánosság előtt elítélték a kuruzslások sületlenségét. Ezek a férfiak vallomást tartottak saját előző életükben folytatott tetteikről a figyelő tömegeknek. De itt nem ért véget tevékenységük. Felfedték más mágusok trükkjeit és titkait. Rövid idő elteltével a jósök és szerencsemondók ugyan nem maradtak munka nélkül, azonban jövedelmük jelentős csökkenést mutatott. Az elkövetkező hetekben a mágusok számára nehéz idők jöttek.

Az egyik egykoron szerencsemondó kijelentette a piactéren, hogy másnap nyilvánosan elégeti a mágiáról szóló könyveit. Meghívta a hívó testvéreket, hogy jöjjenek el és legyenek tanúi cselekedetének. Arra hívta fel többi mágus társát is, hogy kövessék példáját. A páratlan bejelentés felkeltette az egész város érdeklődését.

Másnap az egész piactér zsúfolásig megtelt a bámészcodók sokaságával. A merész testvér pedig tüzet gyújtott, majd egyenként a lángok közé vetette könyveit. Az újonnan megtértek közül sokan csatlakoztak hozzá, bálvány szobrocskáikat és bronzból készült Artemisz istennő templomának miniatűr másolatait dobták az emésztő tűz méhébe. A tömeg szótlanul figyelte amint egyre több volt-mágus csatlakozott hozzájuk, és hasonlóképpen vetették a lángnyelvek közé bájitalaikat, talizmánjaikat vagy egyéb sötét erőket jelképező tárgyaikat. Más újonnan megtért hívők - és voltmágusok azonnal hazaszaladtak a testvérek példáján okulva és összekapkodták ilyen kegytárgyaikat, majd visszatérván a piactérre a tűzbe vetették, hogy a gonosz erők a lángok martalékaivá legyenek. A papirusz nagyon hamar lánggra kapott, ami által hatalmas méretű igen nagy hőfokot árasztó tűztér keletkezett. Voltak olyanok is, akik még soha nem hallották Pál beszédét, azonban mégis látván a többiek tettét, felbátorodtak és hasonlóképpen bálványait a tűzbe vetették.

Én, Timóteus, tanúja voltam e képnek. Néhány pillanatban úgy tűnt az egész város lakossága megszabadul mindörökre baljós üzelmeinek gyakorlásától. Azonban láttam sok olyan kereskedőt is, akik rémülten nézték e hihetetlen látványt, és igen könnyű magyarázatot adni viselkedésükre. Felmérések szerint azon a napon mintegy ötvenezer napi munkadíj lett hamuvá, - ami 50.000 dénárnak felelt meg.

Amikor a tűz hamvadni kezdett, Pál központi helyet foglalt el a hallgatóság előtt és hirdetni kezdte Jézus Krisztus evangéliumát. Oly erős hévvel tette ezt, hogy felért a korábban felcsapó lángok hevével perzselő beszéde.

Titusz és én csak álltunk ott, karöltve és alig akartunk hinni szemeinknek. Amire azonban akkor nem is gondoltunk az, hogy milyen hihetetlen sebességgel fog elterjedni e nap eseménye szerte Kisázsiában.

Ezen esetből eredően számos ajtó feltárult előttünk a tartomány minden részében. Az égetés története eljutott még a távoli délen fekvő Magnézia városába is ahonnan sokan jöttek meghallgatni Pál beszédét. Még Colofónból is eljöttek, mely észak-nyugatra van Efézustól. Mások Szmirnából érkeztek, harminc mérföld távolságból északi irányba. Ugyanakkor ott voltak Szárdisz lakosai is (e város harminc mérföldre van északkeletre). Megint mások Pergamonból jöttek, és igen, nagy örömmre nagyon sokan érkeztek Thiatírából, (Lídia szülővárosából), akik mintegy hatvan mérföldet tettek meg azért, hogy hallhassák Pált.

Legmerészebb álmainkat felülmúlva Efézus a tartomány igehirdetésének központjává vált.

Mi nyolcan már tartottunk beszédeket e városok némelyikében, ahonnan az utasok a városba érkezvén meghallották Pált és hittek. Amikor az újonnan megtértek hazamentek városaikba összejöveteleket alakítottak és levelet írtak nekünk, melyben segítségünket kérték.

Nemsokára olyan helyekről szereztünk tudomást, amelyekről életünkben nem hallottunk, vagy nem jártunk arrafelé. Elárasztottak a meghívások e városokba azért, hogy odamenvén alapítsuk meg az eklézsiát.

(Szinte kivétel nélkül azok, akik ezen szakaszban fogadták be az Urat maradtak elegendő ideig Efézusban ahhoz, hogy legalább egy vagy két összejöveteleken részt vehessenek. Ezáltal mindannyian azt szerették volna, ha városukban is mihamarabb működő eklézsia lenne.)

Ennek következtében, mi, a nyolc fiatalember, hamarosan azon találtuk magunkat, hogy a környező városok piacterein beszélünk az evangéliumról. Pál minden reményét felülmúlva lehetőséget kaptunk arra, hogy hirdessük Krisztust, a Megváltót, hitetlenek számára. Bátran kijelentem, hogy mi voltunk a legboldogabb, legzajosabb fiatal emberek az egész világon. És gyülekezetek alakultak szerte Kisázsiában.

Az efézusi közösség határtalan örvendezés színhelye volt. Az összejövetelek minden reggel és este zajlottak. A Priszilláké házában tartott összejövetelek egyre későbbig húzódtak el, amint az újonnan megtértek felálltak és mindenki el akarta mondani megtérésének hihetetlen történetét. Könnyek, örömkialtások és késő éjszakába nyúló beszélgetések jellemezték ezeket az összejöveteleket.

Pált különösképpen csodálattal töltötte el a gondolat, hogy zsidók és pogánykeresztyének jöttek el Troász városából, csak azért, hogy őt hallgathassák. Ennek következtében nemsokára minden erőfeszítés nélkül Isten népének közössége megvetette lábát a trójaiak ősi földjén.

(Furcsamód, a troászi zsinagógában Pál nagy tiszteletnek örvendett. Mindannak ellenére amit Blastinius tett és tenni fog, az evangélium megkezdte térhódítását Troászban.)

Meg kell vallanom, hogy a Kolosséból érkezett emberek hívták fel leginkább magukra figyelmünket. Szeretetünk és tiszteletünk jeléül Epafrász iránt, sokkal nagyobb figyelemmel viseltettünk az iránt, hogy beszéljünk nekik Epafrászról és Filemonról, azért, hogy biztosak lehessünk abban, hogy hazatértük emlékezni fognak merre találják Filemon házát. A két szomszédos város, Hierápolis és Laodicea szintén figyelmünk központjában maradt.

Amennyiben valaha is járnál Kisázsiaiban felfedezheted, hogy szinte minden város a partvidéken, mint ahogy számos belső területeken fekvő helyiség is tanúja lett az Úrnak és menyasszonyának. A magyarázat igen egyszerű. Tíz év telt el azóta, hogy Pál kiűzte a gonosz lelket és Kisázsia kicsiny tartományában sokkal több gyülekezet működött, mint bármely más területen kivéve Izraelt.

Sajnos, Akhaikosz, Szt Stefanász és Fortunátusz már nem lehettek tanúi az általam említett eseményeknek, hiszen vissza kellett térniük Korinthusba néhány nappal Skéva és fiai hitvány cselekedete előtt. Azonban láttak elegendőt ahhoz, hogy tudják, a jelek, csodák, csodatételek és gyógyítások nem egyedül Péter kiváltságai közé tartoztak. Meghallgatván néhány alkalommal Pál piactéri beszédeit, tanúi lehettek felkentségének, mellyel Apollós egyszerűen nem rendelkezett. Azonban kérlek emlékezz, hogy mindezen örvendetes események közepette Pál mindennap szembenézett azzal, hogy Blastinius a pusztulására törekszik, mint ahogyan az sem hagyta nyugodni ami Korinthusban történt, és semmiképpen nem feledkezhetett meg a szikáriusok fenyegető fogadalmáról sem, mely szerint meg akarták gyilkolni őt. (Egy napon mindezen rossz dolgok összefüggésbe hozhatóak Titusz későbbi eltűnésével, oly mérhetetlen reménytelenségbe taszítván Pált, hogy így kiált fel: „Lemondok az életről.”)

Pál, Titusz és én leültünk Fortunátusszal, Szt Stefanással és Akhaikosszal, felolvastuk hangos szóval a korinthusiak kérdéseit, melyekre Pálnak választ kellett adnia. Még mindig magam előtt látom Pál arcát, amint küszködik a korinthusi problémák megoldásával. Figyeltem amint fájdalommal ellenére megpróbál megfelelő válaszokat nyújtani. Szenvedésének elsődleges kiindulópontja félelme volt, hogy a korinthusi gyülekezet netalán szétesik.

Amennyiben elolvasnád Pál a korinthusiaknak címzett levelét, emlékezz arra, hogy ő mindvégig elrejtette félelmének tárgyát, - azt, hogy meglehet soha többé nem láthatja újra a korinthusi hívőket. Tudatában volt, hogy a gyülekezet minden percben elpusztíthatja önmagát jelentéktelen dolgok miatt. Fájdalma levelének minden sorában benne ég. Én tudom, hisz jelen voltam a levél megírásánál.

Én, Timóteus, elmesélem most neked azon nap történetét, amikor a levelet megírta Pál. Azonban először hallanod kell az ezt megelőző nap eseményeit.

HUSZONHETEDIK FEJEZET

Pál bejelentette:

- Holnap írok a korinthusiaknak, de arra kérlek benneteket, nyolcatokat, hogy maradjatok velem ma. Beszéljünk meg együtt a Korinthusba érintő problémákat. Tudnotok kell, hogy a korinthusi gondok hasonlatosak lesznek azokhoz, melyekkel találkozni fogtok a gyülekezetek esetében melyekkel dolgozni fogtok életetek során. Figyeljétek meg ezeket a listán szereplő kérdéseket! Hogyan válaszolnátok ti ezekre? - Pál körültekintett a szobában ülőkre.

Mialatt Pál felolvasta a kérdéseket, egyre inkább reménytelennek éreztem a korinthusiak helyzetét. Még mielőtt befejezhette volna a listát mindannyian kétségbeestünk.

Mire befejezte, Pál olyat tett, ami nagyon jellemző volt rá: felhasználta a korinthusi problémákat arra, hogy tanítson bennünket általuk. Mindig azt kereste, hogy megmutassa számunkra a mélyebb kérdésekre adandó válaszokat, hogy megtalálja a gondok gyökerét, nem pedig a felszínen látható dolgokat.

Először Szekundosz felé fordult.

- Mi a legnagyobb probléma Korinthusban meglátásod szerint? - kérdezte. Szekundosz azonnal választ adott.

- A korinthusi gyülekezetnek meg kell tudnia kicsoda Pál. Különleges kapcsolatban állsz a korinthusiakkal? Vagy csak annyit jelentesz számunkra, mint Péter vagy Apollós? Egyike vagy azon számos munkásnak akik Korinthusba érkeznek? Kire tekintenek utolsóként? Rád?

(Ahogy visszagondolok arra a pillanatra megértem, hogy ez a kérdés volt a legsúlyosabb mind közül, melyet

Szekundosz feltett, hiszen ez hangzott el a legtöbbször, és amikor a gyülekezetek tették fel e kérdést sokkal nagyobb gondot okozott, és nagyobb kárt tett a gyülekezetekben, mint bármi más. Tudom, hogy ez így is volt, hiszen a szobában összegyűlt emberek Szíriából, Cilliciából, Kisásziából, Itáliából és Krétából hoztak híreket. Mint ahogyan azt is tudom, hogy bárhová vittük az evangélium szavát ezen kérdés: „Kik vagytok ti, tulajdonképpen?” minden esetben elhangzott.)

- Gájusz, hogyan látod, mi okozza a legnagyobb problémát Korinthusban? - kérdezte Pál. Gájusz pedig, aki mindig gyors észjárású volt, most is azonnali választ nyújtott.

- A lehető legfontosabb kérdés, mely felmerül a korinthusiakban a következő: miért nem fogad el pénzt Pál?

Elakadt a lélegzetem! Titusz kezeibe temette arcát. Pál valamit mormolt. (Azt hiszem ehhez hasonlóat mondhatott: „Hát meg kellett élnem azt is, hogy feltegyék számomra e kérdést!”) Azonban Gájusznak igaza volt, olyan mértékben, hogy mi azt szinte fel sem tudtuk fogni azon pillanatokban.

Pál egy percig elidőzött Gájusz válaszában.

Blastinius ugyanezt a kérdést feszegette Galáciában: „Pál miért nem fogad el pénzt? Miért cselekszik így?”

Az emberek azt hiszik gazdag vagy, Pál, - szólt Gájusz. - Először is arra gondolnak, hogy nincs szükség pénzre. Másodsorban pedig irigyek, hiszen arra gondolván, hogy te tehetős vagy, arra számítanak, hogy pénzt kaphatnak tőled. Minden amit erről a témáról mondhatok annyi, hogy sok gondolkodási teret tesz lehetővé az embereknek az, hogy nem kérsz pénzt tőlük.

Pál döbbsen csóválta fejét.

- Hihetetlen. Egyszerűen felfoghatatlan. Ez a dolog nagyon sok gondot okozott a pogánykeresztény gyülekezetekben.

Idegesen felnevetett.

- Hogy én gazdag?! Tekintsetek ruházatomra. Úgy néznek ki azok, mint egy tehetős ember gúnyái?

Ösztönösen mindannyian Pál ruhájára néztünk.

Sokkal inkább egy menekülő rabszolga öltözékéhez hasonlítanak, - élcelődött Titusz.

Úgy tűnik mindenütt felismernek engem, azonban ennek ellenére nem ismernek. Sokakat gazdagítottam már e világon, mégsem tudhatok magaménak öt dénáriusznál többet. Semmilyen hasznom nem származott az evangélium hirdetéséből. Testemen látjátok az egyetlen ruhámat, gyakorlatilag minden földi javamat magamon hordom, ezen kívül csak a farizeusi ruházatom létezik, melyet mint mindannyian jól tudjátok csak akkor öltök magamra, ha zsinagógába megyek. Ami pedig az öt dénáriuszt illeti, az a piactéren végzett munkám bére, amiért keményen, nagyon keményen megdolgoztam. - Pál körültekintett a helyiségben, majd halkán, jogos felháborodással adott hangot gondolatainak: - És, hogy folytassam az öt dénáriusom sorsának felvázolását, azt nem másra fogom költeni mint arra, hogy eleséggel lássam el a fiatalembereket, akiket Efézusba hoztam. - Ezek után végtelenül komoly hangnemben folytatta: - Minden nap a piactéren szembe kell nézmem azon rabszolgák olcsóbb árajánlataival, akiket gazdájuk azzal küld ki dolgozni, hogy minden szabad embernél alacsonyabb áron dolgozzanak. És úgy tűnik, hogy minden foglalkozás közül ez leginkább a sátorkészítőkre vonatkozik. Sokszor eltelnek úgy hosszú napok, hogy nem keresek egyetlen fillért sem. Mint azt jól tudjátok, gyakran összegyűlünk Tirannosz iskolájában és együtt böjtölünk, tesszük ezt azért, mert nagyon kevés, vagy éppen egyáltalán nincs eleségünk. Igen, elismerem, hogy gazdag vagyok, de nem anyagiakban!

Akkor Pál, - vágott közbe Arisztarkhosz, - miért, oh, mondd miért nem fogadsz el pénzt?

Ennek számos oka van, - válaszolta Pál feszülten. - Először is azért, hogy egyetlen ember se állíthassa azt, hogy a Tárzusi Pál anyagi javakhoz jut az evangélium által, vagy elfogad hívektől és közösségektől pénzt. Másodsorban, azért, hogy más részeken dolgozók soha ne tudjanak kritikát mondani rám eme területeken. Harmadsorban, mindaddig mindenki, aki Istent szolgálta nyílt utat engedett mások kritikája számára, ami a pénz elfogadását illeti. Ezen kívül egyetlen embert kritizáltak többet a világon, csakis Róma császárat! - Pál összevonta szemöldökét, szemében tűz gyulladt. - Végül pedig, egyetlen ember sem tud árnyék nélkül élni, aki pénzt fogad el az evangélium hirdetéséért. Nagyon sok mindent akarnak az emberek elmondani Isten népének, de nem mertek megtenni azért, mert tudták, hogy azzal esetlegesen megbántanák őket, aminek következményeképpen kevesebb vagy netalán egyáltalán nem kaphatnának több pénzt tőlük. Én soha nem öltöttem magamra eme béklyót, és nem is áll szándékomban ezt tenni soha! - Pál mély lélegzetet vett és nagyon

lassan ejtve ki szavait így folytatta: - Testvérek, én bármit elmondhatok amit csak akarok, amikor akarom és ahol akarom, bármiről legyen szó, mindezt azért tehetem meg, mert nem tartozom senkinek semmivel, mint ahogyan más sem tartozik nekem. Ha bánt valami, attól megélhetésem soha nem válik kétségessé, hiszen jövedelmemet kizárólag a két kezem általi munkámnak köszönhetem.

Oly mértékű erő sugárzott szavaiból, hogy a szobában lévő hallgatóság soha nem felejtette el e percet. Pál ezek után Szópatér felé fordult.

- Mit gondolsz te, mi a legnagyobb gond Korinthusban, és mire van szükségük az embereknek ott?

- Pál, - szólalt meg Szópatér, - az igaz, hogy a gyülekezetet megosztotta a különböző csoportok és azok nézeteinek kialakulása... amibe beleértem az Apollós, Péter és irántad érzett elfogultságot is. De ugyanakkor az is gondot okoz, hogy a korinthusi gyülekezetet megosztja valami más is, - mégpedig az adományok.

Én, Timóteus, újra lehorgasztottam fejem teljes reményvesztettségem jeléül.

- Vajon egy ilyen sokrétű gondokkal küzdő gyülekezet túlélheti a megpróbáltatásokat? - kérdeztem hangos szóval.

- Az adományok és a nyelvek! Az ezek által okozott gondok legalább olyan hatalmasak, ha nem hatalmasabbak, mint az Apollós, Péter és Pál miatt bekövetkezett hívek által okozott pártokra szakadás.

Mély csend telepedett a szobára. Tikhikosz és Trofimosz, bölcsebben cselekedve mindannyiunknál, meg sem szólaltak. Trofimosz bátortalanul megkérdezte:

Pál, és te hogyan látod, mi a legnagyobb gond mellyel Korinthus szembenéz? Pál azon nyomban karjait a levegőbe emelte és kirobbant belőle:

Az erkölcstelenség! Mindenképpen az erkölcstelenség! Ekkor Pál rám tekintett.

- Timóteus, te mit gondolsz erről a kérdésről? Mi a legnagyobb bajok forrása Korinthusban?

- Minden kétséget kizáróan én elsősorban a pártoskodásra gondolok és együgyűséget, tudatlanságot vélek felfedezni e gond mögött. Azonban, arra kérlek, mindenképpen tedd fel ugyanezt a kérdést a körülmetéletlen Titusz testvéremnek is.

Titusz helytállt!

Megpróbált Pál szemébe nézve válaszolni, megköszörülve torkát.

- Megoldásként a szolgálást látom, Pál testvérem, szolgálást, szolgálást és újra csak a szolgálást. Hiszen úgy gondolom, hogy csakis még több szolgálás képes ezen testvéreket visszavinni Krisztushoz, és ez az egyetlen megoldása annak, hogy megszabadulhassanak ezen nevetséges figyelem elterelő dolgoktól! Ahogyan állítottad, semmiképpen nem központi kérdés az „amit fülünkkel hallunk, sem pedig amit szemünk befogad, vagy amit az emberi szív érez”. Ennélfogva, mivel ezek nem képezik a központi kérdést, annak mindenképpen a Szellem dolgaival kell összefüggésben lenniük. És a Szent Szellem dolgai semmivel sem kevesebbek Krisztusnál!

Újra mély csend következett.

Hmmm, - Pál ennyi választ adott Titusz szavaira, azonban ennél sokkal többre gondolt.

Mindannyian helyesen szóltatok. Egyikőtök különösképpen. Most pedig úgy döntöttem, holnap levelet írok a korinthusiaknak!

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET

- Meglehet kettő, vagy annál több napba is kerülhet e levél megfogalmazása, - jelentette ki Pál. - Sok mindent szeretnék elmondani a korinthusiaknak... majd utána... ott áll a számos kérdésre adandó válasz, melyeket ők tettek fel számomra. Igen, úgy érzem két napba telik.

Gyönyörű tavaszi idő volt ekkor Efézusban, immár huszonhét év telt el a feltámadás és a pünkösöd óta. Pál arra készült, hogy megírja negyedik, gyülekezethez szóló levelét. (Eddigi levelei közül négy a galatáknak szólt, kettő pedig a tesszalonikai hívekhez.)

Négy férfi tartózkodott a helységben: Pál, Titusz, a korinthusi Szoszthenész, és jómagam. Nekem jutott a megtiszteltetés, hogy leírhattam, amit Pál diktált. Szoszthenész azért nyert meghívást eme összejövetelre, mivel ő viszi majd a levelet Korinthusba, ennek okán pedig jelenlétével igazolni tudja szerzőjének hitelességét. Pál úgy tervezte röviddel Szoszthenész távozása után Korinthusba fog küldeni engem.

Miért nem Pál írta saját kezűleg az általa fogalmazott levelet, tennéd fel jogosan a kérdést. El kell mondanom, hogy elmúlt már ekkor negyven éves és ebbe a korba jutva már senki nem látott olyan jól ahhoz, hogy maga írt volna leveleket.

- Nagyon óvatosnak kell lennem, - szolt Pál. - Igen nagy esély van arra, hogy mondanivalóm témája sokakat megbánt majd Korinthusban. Isten népe nagyon érzékeny... főként azok, akik a legtöbb gondot okozzák! Mégis el kell kezdenem, mégpedig azzal, hogy emlékeztetem őket arra, hogy szentek még akkor is ha igen súlyos bűnök ütötték fel fejüket közöttük és azokat eddig megtúrték a közösségben... ennek ellenére ők még mindig szentek.

Így vette kezdetét a levél megfogalmazása.

Pál, Isten akaratából Krisztus Jézus elhívott apostola és Szoszthenész atyafi, Isten korinthusi gyülekezetének a Krisztus Jézusban megszentelteknek, elhívott szenteknek - mindazokkal egyetemben, akik bármely helyen a magukén vagy a mienken, segítségül hívják a mi Urunk Jézus Krisztus nevét: kegyelem néktek és békesség Istentől a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól.

Pál szünetet tartott, mint ahogyan azon a napon számos alkalommal.

- Testvérek, én nagyon szeretem ezeket a drága korinthusiakat. Mindennap gondolkodok rájuk és soha nem tudok elég hálát adni Istennek a korinthusi eklézsia létezéséért, - mert ők örömet és keserőséget váltanak ki egyaránt szívemben. - Pál kissé elmosolyodott. - Oly sok adomány, oly sok tudás lakozik bennük. Mi az eredmény? Gyermekékként harcolnak egymással!

Pál megcsóválta fejét. Várakoztunk, és nemsokára ő folytatta.

Hálát adok az én Istenemnek mindenkor érettetek, azért a kegyelemért, amelyet Isten a Krisztus Jézusban adott nektek, hogy őbenne mindenben meggazdagodtatok, igében és ismeretben egyaránt, Krisztusról való bizonyágtétel megerősödése által. Ezért nem szűkölködtök semmiféle kegyelmi ajándék nélkül és várjátok a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenését. Ő megerősít majd titeket mindvégig, hogy feddhetetlenek legyetek a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenésének napján. Hű az Isten, aki elhívott titeket az ő Fiával, a mi Urunk Jézus Krisztussal való közösségre.

Kérlek azért titeket atyámfiai a mi Urunk Jézus Krisztus nevére, hogy mindnyájan egyek legyetek és ne legyenek közöttetek szakadások, hanem legyetek mindnyájan egyazon érülettel és egy véleményen.

Pál feltekintett.

Nagy öröömre szolgál az, hogy a Kloé házának szolgálója, Szebaszián felhatalmazott engem arra, hogy nyugodtan hivatkozhatok az általa és mások által elmondottakra, ami a korinthusiakat illeti. Ti mindhárman hallottatok Kloé házaról?

Igen, - válaszoltuk egyhangúan, azonban Titusz hangjából némi bizonytalanság csengett.

Egy nagy szervezetről van szó, melyet körülbelül két generációval ezelőtt alapított egy család, a Kloé család. Ezen vállalkozás jelenleg a birodalom minden szegletével üzleti kapcsolatban áll, különösképpen a Földközi tenger kikötőit illetően. Szebaszián és még két vagy három testvér az ekléziából rendszeresen Efézusba jön, hogy a cég részére bizonyos vásárokat kössenek. Szebaszián volt az, aki nagyon részletesen elmesélte a korinthusi közösség problémáit. Úgy érzem még így is csak azok fele részével ismerkedhettünk meg!

Mert megtudtam Kloé embereitől atyámfiai, hogy viszálykodások vannak köztetek.

Pál szemeit könnyek lepték el.

- Oh, úgy érzem sokkal nehezebb lesz, mint gondoltam volna.

Úgy értem ezt, hogy közületek az egyik ezt mondja: Én Pálé vagyok, a másik meg ezt: én Apollosé, én Kéfásé, én meg a Krisztusé! Vajon részekre osztható-e Krisztus? Vajon Pált feszítették-e meg érettetek, vagy Pál nevére keresztelkedtetek-e meg?

Hála Istennek senkit sem kereszteltem meg közületek csak Kriszpuszt és Gájuszt, hogy valaki azt ne mondja: az én nevemre kereszteltek meg titeket. Megkereszteltem még Szt Stefanász házanépét is. Ezeken kívül nem

tudom, hogy más valakit megkereszteltem volna. Mert nem azért küldött engem Krisztus, hogy kereszteljek, hanem hogy az evangéliumot hirdessem. De nem emberi bölcsességet szólva, hogy a Krisztus keresztje hiábavalóvá ne legyen.

- Titusz - sóhajtott Pál, - számodra nem ismeretes oly mértékben a görög észjárás, mint Timóteusnak. A görögök ereje legalább olyan nagy mértékű Korinthusban, mint mindenhol máshol ahol görögök élnek, kivéve Athént. Ezek a korinthusi görögök született filozófusok - imádják a nagy orátorok beszédeit meghallgatni. Tudni kell azt is, hogy a görög orátorok oly jól bánnak a szavakkal, hogy a hallgatóságban igen bölcs emberek hatását keltik. Ugyanakkor olyan érzést keltenek a hallgatóságban, hogy beszédük meghallgatása által ők is bölcsökké lesznek. Mindkettő a fül adománya. Amint mondtam... és amint ti is kijelentettétek... az ember szelleme nem a fülben lakozik. A zsidók? Hát erről a kérdésről később fogok szót ejteni. Jelenleg sokkal inkább a görögök miatt aggódom. A korinthusi közösségben túlsúlyban van a görögök száma messze lekörözvén a zsidókat vagy Itália földjéről származókat. Ők szeretik hallgatni, amikor görög őseikről szólnak, szeretnek különböző fejtegetéseket meghallgatni, és mialatt beszélnek arra gondolnak, hogy milyen okosan bizonyítják igazukat. A hit nagyon keveset mond egy görög ember számára. A kereszt még annál is kevesebbet, mondhatni jelentés nélküli számukra.

Mert a keresztről való beszéd bolondság azoknak, akik elvesznek nekünk, akik megtartatunk, Istennek hatalma. Mert megíratott: eltörlöm a bölcsék bölcsességét és az értelmesek értelmét elvetem. Hol a bölcs? Hol az Írástudó? Hol a világ vitázója? Nemde bolondsággá tette Isten e világ bölcsességét?

Miután Isten bölcsessége úgy rendelte, hogy ez a világ a maga bölcsessége miatt ne ismerje meg az Isten bölcsességét, jónak látta Isten, hogy az igehirdetés bolondsága által tartsa meg a hívőket. Mert míg a zsidók jelt kívánnak, a görögök meg bölcsességet keresnek: mi a Krisztust prédikáljuk, a Megfeszítettet, a zsidóknak ugyan botránkozást, a görögöknek pedig bolondságot, ámde maguknak az elhívottaknak, mind a zsidóknak, mind görögöknek Krisztust, isten hatalmát és Isten bölcsességét. Mert az Isten bolondsága bölcsőbb az embereknél és az Isten erőtlensége erősebb az embereknél.

Pál hátradőlt egy pillanatra és újra Tituszra tekintett.

Nagyon érdekes kérdés ez. A korinthusi közösség görög tagjainak többsége nem tud írni-olvasni. Többnyire rabszolgák, ezen kívül pedig a nem görög származású hívők többsége általában felszabadított rabszolga, mégis azok az írástudatlan görögök nagy büszkeséggel rendelkeznek. Úgy tűnik, szinte minden görög nagyon bölcsnek tartja magát, és ezt az általuk meghallgatott számtalan oratori beszédnek tulajdonítják.

Hát akkor Apollós az ő hatalmas oratori képességével egyáltalán nem javított a helyzeten, sőt...

Mert nézzétek csak meg a ti elhívásokat atyámfiak: Nem sokan vagytok bölcsök a test szerint, nem sokan vagytok hatalmasok, nem sokan vagytok előkelők. Mert Isten éppen a világ szerinti bolondokat választotta ki, hogy megszégyenítse a bölcsöket, és a világ szerinti erőtlenekeket választotta ki magának az Isten, hogy megszégyenítse az erőseket, és a világ szerinti alacsonyrendűeket és lenézetteket választotta ki az Isten és a semmiket, hogy megsemmisítse a valamiket, hogy Isten előtt ne dicsekedjék senki. Az ő munkája, hogy ti a Krisztus Jézusban vagytok, aki bölcsességül lett nekünk Istentől és igazságul, szentségül és váltságul.

- Jeremiás próféta szavai megfelelőképpen illeszkednek ide. - Pál ekkor Jeremiást idézte, folytatva levelének gondolatörát.

Hogy amint meg van írva, aki dicsekszik az Úrban dicsekedjék.

- Merjem nyíltan támadni Apollóst? Ha megteszem, sokak érzéseit megbántom ezzel. Zengzetesen érkezett Korinthusba. Én csak Krisztust vittem nekik, és az Ő keresztalálát. A korinthusiak oratori képességem hiányát gyengeségként fogták fel. - Elmosolyodott. - Nem gondolkodtak azon sem, hogy szegényes görög nyelvismeretem lehet oka ennek... nem tudtam ezért választékosabban beszélni hozzájuk. Elismerem, hogy nem rendelkezem Apollós oratori képességével. A görögök számára azonban sértés az, ha valaki nyilvános beszédet mond, anélkül, hogy tökéletesen beszélné nyelvüket.

Ennek ellenére, a legszegényesebb görög nyelven is Isten ereje eljutott hallgatóságához. Úgy tűnik a görögök elfelejtették ezt! Megfeledeztek Isten megváltásának hatalmáról... mely hatalom a legfigyelemreméltóbb mind közül. Testvérek, az igazat szólva, amennyiben azokban a napokban néhány korinthusi hívő érett lett volna Krisztusban talán bölcselkedve is szólhattam volna hozzájuk, de még akkor is csak Isten bölcsességével... az Úr szívének és elméjének titkairól is. Azonban a görögök azt szeretik, hogy teletömjék fülüket ékesszólással! A zsidók... oh, ők bizonyosságot keresnek arra, hogy Isten létezik! Csodajelek! Ézsaiás szólt erről jóval ezelőtt: „Sem szem, sem fül, sem képzelet nem foghatja fel azt amit Isten az ő gyermekei

számára tartogat.” Csakis a Szent Szellem képes erre. Pál e témakört Ézsaiás próféta szavainak lediktálásával zárta:

Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik.

Pál újra Titusz felé fordult.

Titusz, ha szem nem látja, fül nem hallja, és szívünk fel nem foghatja ezeket a dolgokat, akkor honnan tudjuk, hogy ezek a dolgok azokra várnak, akik Istent szeretik?

Miért mindig nekem teszel fel kérdéseket? Hiszen Timóteus is a szobában van!

Válaszolj, Titusz!

Titusz válasza a nyilvessző gyorsaságával vetekedve érkezett.

- Mert mi rendelkezünk szellemmel. Az Úr Szelleme behatolt szellemünkbe és eggyé vált velünk. A szellem dolgainak pedig semmi közük nincsen a testhez. A test nem érzékeli, és minden bizonnyal a lélek füle nem hallja, és a lélek szeme nem látja. Egyedül mélyen, a bensőnkben lakozó Szent Szellem érti Isten akaratát.

(Titusz egész testében remegett mire befejezte mondanivalóját.)

- Nagyon köszönöm, Titusz. - Pál nagyon elégedettnek tűnt. - Megengeded, hogy szavaidat megemlítsen a korinthusiaknak?

Titusz felsikoltott.

Az én szavaim?! De hiszen és mindent tőled tanultam!

Nem éppen, - válaszolt Pál, - hiszen a Krisztusról szóló ismereteiteket többnyire éppen Tőle tanultátok,... Tőle, aki bennetek lakozik.

Ezzel, Pál intett, hogy írjam tovább a levelet. Titusz nagyon figyelt.

Nekünk azonban az Isten kinyilatkoztatta a Szent Szellem által, mert a Szellem mindent megvizsgál, még az Isten mélységeit is.

Titusz bólogatott. Pál folytatta diktálását, és tovább beszélt Isten Szelleméről és a Szent Szellem valamint az ember útjának keresztezéséről.

Nem lelki ember pedig nem fogadja el Isten Szellemének gondolatát, mert bolondság az neki, nem is értheti meg, mivel azt szellemiképpen kell megítélni.

Rövid diktálás után Pál újra szünetet tartott.

- Úgy hiszem Ézsaiásnak még több mondanivalója is volt számunkra erről. Ekkor újra az ősi próféta szavait idézte.

Mert ki ismerte meg az Úr gondolatát, aki oktathatná őt? Bennünk pedig Krisztus értelme van.

Pál egyetlen mondatot tett mindehhez. Amint leírtam azt, felpillantottam és azt kellett látnom, hogy szemét beárnyékolta. Egy könnycseppet törölt le.

- Most pedig olyan dolgokról kell szólnom, melyekről nem szeretek beszélni. Meg kell említenem, hogy Apollós a krízis egyik pillérét képezi.

Én sem beszélhettem nektek atyámfiai mint szellemieknek, hanem csak mint testieknek, mint a Krisztusban kisdedeknek. Tejnek italával tápláltalak benneteket és nem kemény eledellel, mert azt még nem bírtátok volna el, sőt még most sem bírjátok el, mert még mindig testiek vagytok. Mert mikor irigység és viszály van köztetek, nem testiek vagytok-e és nem emberi módon viselkedtek-e? Mert mikor valaki azt mondja: Én Pálé vagyok, a másik meg én Apollósé - nem vagytok-e nagyon is emberiek? Hát kicsoda Apollós és kicsoda Pál? Szolgák, akik által hívőkké lettetek, mégpedig úgy, amint kinek-kinek az Ura adta.

- Hallgassatok rám, Titusz, Timóteus, mint ahogyan te is Szoszthenész. A korinthusiak nem fogják fel, hogy én meglátogattam őket és akkor megalapítottam a gyülekezetet. Apollós megöntözte azt. De egyikünk sem tett ténylegesen semmi különöset. Isten az, aki által a gyülekezet növekedni kezdett. Ő az, aki a fontos. És pont ezt nem értik meg a korinthusiak. Szeretném ha a korinthusiak megértenék a köztem és Apollós közti kapcsolatot: egyikünk az alapot nyújtotta, a másik pedig épített az alapot használva. De bármi történjék is, a korinthusi gyülekezet az általunk épített háza Istennek, mely gyarapszik. - Pál szemembe nézett. - A korinthusiak, mint

ahogyan Apollós, nem értik azt, hogy bárhol építsen egy személy gyülekezetet, amikor egy másik személy közeledik az építményhez, annak tiszteletben kell tartania annak a munkáját, aki az alapot építette. Ezért nagyon elővigyázatosan kell építenie a más személy által létrehozott alapra. - Pál hangja élessé vált. - Ezért van az, hogy én soha nem építek mások által lerakott alapokra... olyan helyeket keresek fel, ahol Isten Evangéliumát nem hirdették. Mások ettől függetlenül építenek az általam lerakott alapokra, és igen, számos alkalommal nem elég óvatosak. De, oh, még ha ő meggondolatlanul is épít, az elfogadható dolog. Mert mindenki számára igaz, hogy aki gyülekezeteket épít egy napon szembe kell néznie azzal, hogy az adott gyülekezet krízis helyzetbe került. Mint ahogyan most ezt láthatjuk Korinthus esetében. Péter meglátogatta a közösséget és épített azon alapra, melyet én hoztam létre. Apollós, aki nem volt oly elővigyázatos, mint Péter, szintén az általam létrehozott alapra épített. Egy dolog biztos: soha nem fog olyan gyülekezet épülni, melyet egy napon ne tegyen próbára tűz, és ezzel együtt azon ember munkája is a tűz megpróbáltatása elé néz, aki azt építette. Ez a nap elközlelt a korinthusi közösség életében, mint ahogyan ez bekövetkezett a négy galata és a filippibéli gyülekezetek esetében is.

Pál újra jelt adott, hogy folytatni kívánja levelét.

Az Isten nekem adott kegyelme szerint, mint bölcs építőmester, fundamentumot vettem, de más épít rá. Ki-ki azonban vegye fontolóra, mi módon épít rá.

Titusz és én ámulva figyeltük az elhangzó szavakat, hiszen hihetetlen tömör mondanivalót hallhattunk. Pál azonban folytatta.

Más fundamentumot senki sem vethet azonkívül amely már vettetett, ez pedig a Jézus Krisztus. Ha pedig valaki aranyat, ezüstöt, drágaköveket, avagy fát, szénát, pozdorját épít erre a fundamentumra, kinek-kinek munkája nyilvánvalóvá lesz, mert az ítélet napja tűzben jelenik meg és a tűz megpróbálja mindenkinek a munkáját. Ha valakinek ráépített munkája megmarad jutalmát veszi. Ha valakinek munkája megég, kárt vall, ő maga azonban megtartatik, de úgy, mint aki tűzön ment keresztül.

Pál azzal folytatta, hogy arról beszélt a korinthusiaknak, hogy ők alkotják Isten templomát. Valamint arról is, hogy a szentek szentje is bennük lakozik.

- Úgy érzem a korinthusiak nem értik még a legegyszerűbb dolgokat sem. Pál ekkor már nagyon gyorsan beszélt.

Senki se csalja meg magát. Ha közöttetek valaki azt hiszi, hogy bölcs ebben a világban, bolond legyen, hogy bölcsé lehessen.

Ezúttal Pál Jóbot idézte.

Mert a világ bölcsessége bolondság az Isten előtt. Meg van írva: megfogja a bölcséket az ő családságukban.

A 94. zsoltár idézése következett:

Továbbá: „Ismeri az Úr a bölcsék okoskodását, hogy azok hiábavalók..”

Éppen le akartam tenni a tollszáramat, arra várván, hogy Pál egy másik témakörbe kezd, de ő még úgy érezte, hogy sokkal többet kell mondania az előbbiekről.

Azért senki se dicsekedjék emberekkel, mert mind a tiétek. Akár Pál, akár Apollós, akár Kéfás, akár a világ, akár élet, akár halál, akár jelenvalók, akár következők, minden a tiétek, ti meg a Krisztuséi, Krisztus pedig az Istené.

Nagyon meglepett mindaz, amit Pál azon emberekről szólt, akik az Úr munkájának részesei - főként a gyülekezet alapítókról szólók.

Mi, bolondok a Krisztusért, ti pedig bölcsék a Krisztusban, mi erőtlenek, ti pedig erősek, ti tiszteltek, mi pedig megvetettek. Mindezideig éhezünk is szomjazunk is, ruhátlanok is vagyunk, ütnek vernek, kergetnek minket, fáradozunk a tulajdon kezünkkel dolgozva. Ha szidalmaznak, áldást mondunk, mikor üldöznek, tűrünk, mikor rágalmaznak, mi vigasztalunk. A világ szemetjévé lettünk, mindennek söpredékévé, egész mostanig.

Nem azért írom ezeket, hogy megszégyenítsék titeket, csak intelek, mint szeretett gyermekeimet. Mert ha tízezer tanítómasteretek lenne is a Krisztusban, de csak egy atyátok és én vagyok a ti atyátok a Krisztus Jézusban, az evangélium által. Kérlek azért titeket, legyetek az én követőim.

- Szoszthenész, hamarosan visszatérsz Korinthusba. Vidd el a híveknek e levelet. Kis idő múlva elküldöm Timóteust, hogy készítsen számomra beszámolót a korinthusi közösség állapotáról. Timóteus, amikor

Korinthusba mész majd, azt szeretném, ha megmagyaráznád azok számára, akik azt állítják rólam, hogy gyenge vagyok és azok számára is akik szerint én számos alkalommal megígértem, hogy Korinthusba utazom - de ez nem következik be, hogy... - Pál ekkor jelt adott, hogy írjak tovább.

Mintha sohasem juthatnék el hozzátok, némelyek úgy felfuvalkodtak. Pedig hamarosan elmegyek hozzátok, ha az Úr akarja. Akkor majd megismerem a hencegőknek nem a beszédjét, hanem az erejét. Mert ha nem beszédben áll az Isten országa, hanem erőben. Válasszatok! Vesszővel mentek-e hozzátok, vagy szeretettel és szelídség lelkével?

Ekkor történt az, hogy Pál eldöntötte, témát vált.

- Most pedig térjünk át az erkölcstelenség gondjára. - jelentette be. Azonban erre hihetetlen csend követte szavait.

Amikor Pál végre belefogott mondanivalójába, hangja megremegett.

- Itt van a szexuális erkölcstelenség problémája. Adott egy férfi, aki az apja feleségével hált – és senki nem tett ez ellen semmit.

Pál nagyon keményen fogalmazott e kérdésben. (Nagyon nehezen tudtam követni írásommal.) Ezúttal Pál a gyülekezetnek utasításokat adott, olyan dolog, amit nagyon ritkán tett meg.

- Hívjátok össze a közösséget és üzzétek ki a férfit a gyülekezet soraiból, adjátok át a Sátánnak. Ismételten úgy éreztem, hogy ezúttal is véget ért egy másik témakör, azonban Pál így folytatta:

Mit tartozik rám, hogy a kívüllevők felett ítélkezzem? Nemde ti is belüllevők felett ítélkeztek? A kívüllevőket pedig majd az Isten ítéli meg. Vessétek ki a gonoszt magatok közül!

Újabb igen hosszú szünet következett. Majd mintha egy másik ember szólalt volna meg, Pál a peres ügyek rendezésére fordította levele tárgyát. (Néhány perccel később azonban visszatért az erkölcsi kérdésekhez.)

- Titusz tudnod kell arról, hogy úgy tűnik Korinthusban szinte mindenkinek van legalább egy peres ügye egy másik személlyel. Ez szoros összefüggésben áll a város gazdasági életével is. Nagyon sok kereskedelem folyik ott, számos nyelvet beszélnek, sok kultúra találkozik ott ezért gyakran előfordul a félreértés. Ennek következtében a korinthusi bíróságok állandó jelleggel lemaradnak az ügyek tárgyalásával. De hogy egy hívó ember beperelje testvérét?!

Pál hatalmas indulattal esett neki a témának.

Néhány perccel később Priscilla törekeny alakja jelent meg az ajtóban. Pál meghívta, hogy csatlakozzon hozzánk. Azonban e kedves lény most sem érkezett üres kézzel, hiszen gránátalma frissítőt hozott, mézes süteménnyel. Rövid időn belül Pál visszanyerte erejét az ételtől és italtól.

- Figyeljétek e kérdést, - kiáltotta. - Nem is egy kérdés, hiszen egy tucatnyi van belőlük. Házasság, egyedülállók, úgy nők, mint férfiak, elhagyottak, férjek, feleségek, özvegyek. Minden előforduló életforma, és ezen kívül a házastársak közti kapcsolat... és még ennél is több.

Szavaiból zavarra lehetett következtetni a témát illetően, de szemei szikráztak.

Áttérve leveletek tárgyára - „jó az embernek asszonyt nem érinteni.”

Pál úgy döntött, hogy minden kérdésre részletes választ fog nyújtani, sokkal inkább elidőzve ezen kérdéseknél, mint bármelyik másiknál. Hirtelen vetett véget e témának, és anélkül, hogy szünetet tartott volna azonnal áttért arra a kérdésre, amely a közösségben két testvér között vitát okozott, az egyikük vegetáriánus lévén, a másik pedig húsevő.

A gond a korinthusi húsboltban kezdődött a piactéren. (A hentes neve Lucius volt, aki a legnagyobb húsbolt tulajdonosa volt Korinthusban.) Még mindig ámulattal tölt el, hogy Pál mennyi igazságot tudott levezetni ebből az incidensből. Amikor a probléma tárgyalásának végéhez közeledett, így foglalta össze gondolatait:

De vigyázzatok, hogy ez a ti szabadságotok valamiképpen botránkozásukra ne legyen az erőtlenekek. Mert ha valaki téged, aki felvilágosodott vagy, meglát bálványtemplomban étkezni, nem fog-e az ő gyenge lelkiismerete felbátorodni arra, hogy a bálványáldozati húst megegye. És a te ismereted miatt elvész a te erőtlen atyádfia, akiért a Krisztus meghalt. Így aztán, mikor az atyafiak ellen vétkeztek azzal, hogy az ő erőtlen lelkiismeretüket megsértitek tulajdonképpen a Krisztus ellen vétkeztek. Ennélfogva ha az eledel megbotránkoztatja az én atyámfiát, inkább sohasem eszem húst, csak atyámfiát meg ne botránkoztassam.

Priscilla ekkor tért vissza és éppen a vacsorát hozta. Mialatt mi mindannyian étkeztünk, Pál elmerült gondolataiban. Amikor újrakezdte, a kérdéseket tartalmazó listát immár félretette. Arra utalt, hogy néhány testvér részéről kritika érte. Ha összefoglalom amit lediktált, Barnabásról és önmagáról ejtett szót, hisz ők mindketten teljes életüket az evangéliumnak rendelték alá. Kijelentette, hogy ő nem fogadott el pénzt az evangélium hirdetéséért, és, hogy Korinthusban ezért némelyek elítélték őt.

Nem vagyok szabad ember? Nem vagyok apostol? Nem láttam Jézust, a mi Urunkat? Hát nem az én munkám vagytok-e ti az Úrban? Ha netán másoknak nem vagyok apostol, de nektek bizony az vagyok, mert az én apostolságomnak pecsétje az Úrban ti vagytok.

Ez az én védekezésem azokkal szemben, akik vádolnak engem. Nincsen-e nekünk jogunk arra, hogy hívő nőtestvértünket feleség gyanánt magunkkal vigyünk, mint a többi apostolok, az Úr testvérei és Kéfás is teszik? Vagy csak nekem és Barnabásnak nincs jogunk ahhoz, hogy munkát ne végezzünk?

Hirtelen úgy tűnt szavait egy zsidó származású hívőnek ajánlja:

Mert Mózes törvényében meg van írva: ne tégy szájkosarat a nyomtató ökrökre. Vajon az ökrökre van-e gondja az Istennek? Nem vonatkozik ez egyenesen mireánk? Érettünk íratott meg ugyanis: aki szánt, abban a reménységben szántson, és aki csépel azzal a reménységgel csépeljen, hogy részesül a termésben.

Ha mi nektek a lelkieket vetettük, nagy dolog-e ha testi javaitokat aratjuk? Ha mások a ti javaitokban részesülnek, nem sokkal inkább szabad-e ez nekünk?

Pál szavai hirtelen más irányt vettek.

De mi nem élünk ezzel a szabadságunkkal, hanem mindent eltűrünk csakhogy semmi akadályt ne gördítsünk a Krisztus evangéliuma elé.

Pál egy másik illusztrációt használva bemutatta a templombéli papokat, akik megették az oltári áldozat egy részét Jeruzsálemben. Megértette velük, hogy ezek a papok részt vesznek maguknak az áldozati étkekből. Ugyanakkor idézte az Úr szavait amint arról szólt egy alkalommal, hogy az aki hirdeti az evangéliumot, annak haszna kell származzon munkájából. Volt egy pillanat, amikor arra gondoltam, hogy talán Pál megváltoztatja személyes döntését és talán elfogad a jövőben pénzt! Mekkora tévedtem!

De én ezek közül eggyel sem éltem. Ezeket sem azért írtam nektek, hogy velem is ez történjék. Mert jobb meghalnom, mintsem hogy valaki hiábavalóvá tegye az én dicsekvésemet.

Nagyon igyekeztem, hogy visszatartsam nevetésemet, de Pál végtelenül gyorsan diktált, szavai pedig telve voltak ítélettel. (Nem álltam meg egy percre sem, de kedvemre való volt amit hallottam.)

Mert ha az evangéliumot hirdetem, nem dicsekedhetem, mivel lelki szükség kényszerít rá. Jaj nekem, ha az evangéliumot nem hirdetem! Ha ezt a magam jószántából teszem, van jogom a jutalomra, ha pedig kénytelenségből, sáfársággal bíztattam meg. Mi akkor az én jutalmam? Az, hogy prédikálásommal ingyenvalóvá teszem a Krisztus evangéliumát azzal, hogy nem terhelem meg azt a magam munkájának jogos követelésével.

Ekkor Pál egyetlen mondatban kifejtette legfőképpen miért nem fogad el pénzt:

Mindenkivel szemben szabad vagyok, de magamat mindenkinek szolgájaként tettem, hogy minél többeket megnyerjek.

Íme itt állt egy ember, aki sokkal magasabb mércét állított a munkásoknak bárki másnál, aki előtte munkás volt. Így zárta gondolatát:

Megsanyargatom testemet és igába hajtom, hogy míg másoknak prédikálok, magam valami módon méltatlanná ne legyek.

Ekkorra Pál már megfeledezett a kérdéseket tartalmazó listáról. Kitorolte gondolataiból a kérdéseket és ehelyett kiöntötte a szívét nyomó dolgokat. Azok helyett, a mélyen bensőjében eltemetett dolgokba engedett betekintést a korinthusiaknak, azonban mindig azzal a céllal érintett dolgokat, hogy mindenképpen a hívek javára váljon szellemi téren.

A következő gondolatcsomag sokkal általánosabb kérdéssel foglalkozott, mégpedig a gyülekezet életéről szólt. Mégis sokkal inkább a teljes testhez intezte szavait mintsem egyes egyéni megoldásokat kínált volna. Úgy szólt a gyülekezethez, mintha a közösség egyetlen személy volna.

Emlékeztette a korinthusiakat arra, hogy mi történt a pusztában, amikor a nép Mózes ellen fordult lázadásával.

Mindezek azt példázzák számunkra, hogy ne kívánjunk gonosz dolgokat, mint azok kívántak. Se bálványimádók ne legyetek, mint azok közül némelyek.

Titusz és jómagam igyekeztünk félbeszakítani Pált és meg szeretttük volna beszélni vele e kérdést. Ő igazán megmondhatná milyen hevesen próbálkoztunk ezzel, azonban nem állt meg. Mégis úgy éreztem bizonyos elégedettséget fedeztem fel rajta, hiszen sejtette, hogy ha számunkra érthető mondanivalója, akkor érthető lesz a görögök számára is.

Teljes döbbenettel vettünk tudomást olyan régmúltban történt eseményekről, melyek azért történtek meg, hogy bennünket figyelmeztethessenek a jelenben! Pál empatikusan folytatta:

Mindezek példaképpen estek rajtunk, megírtatok pedig a mi tanulságunkra, akikhez az idők vége már érkezett.

Ezúttal Pál egy kéréssel fordult a korinthusiakhoz arra kérvén őket, hogy tartózkodjanak a bálványok imádásától.

Mit akarok ezzel mondani? Talán azt, hogy a bálványáldozat valami? Vagy hogy a bálvány valami? Sőt! Amit a pogányok áldoznak, azt a gonosz lelkeknek áldozzák és nem Istennek.

Amikor Pál kiejtette e szavakat a tollszár kiesett kezemből.

- A gonosz!

Rövid beszélgetésbe kezdtünk. Újra láthattam Pál szemeiben a fényt, amint megfigyelhette, hogy a fiatal emberek, akiket oly lelkesen tanított újabb dolgokat tanulnak melyekről eddig nem sok fogalmuk volt.

Úgy gondoltam, hogy Pál folytatni fogja gondolatainak eme irányát, azonban ehelyett egy korábban beszélt dologhoz nyúlt vissza, ami a vegetáriánusok és a húsevőkkel volt kapcsolatban.

Mindazt amit a mészárszékekben árulnak, egyétek meg és semmit se aggodalmaskodjatok a lelkiismeret miatt.

Pál idézte a 94. zsoltárt.

„mert az Úr a föld és annak teljessége.”

Kis ideig még e témában folytatta gondolatait, és arról beszélt mi történjék akkor, ha egy hitetlen meghívja keresztyén ismerősét házában tartandó étkezésre. Úgy gondoltam, hogy Pál ekkor nagyon nemes gondolatokat érint, azonban egyikünk sem felejtette el a szobában lévők közül, amivel befejezte gondolatát.

Miért korlátozza az én szabadságomat a más lelkiismerete? Vagy pedig ha én hálaadással veszek részt, miért kárhozzátok engem? Akár esztek, akár isztok, akármit cselekszettek, mindent az Isten dicsőségére cselekedjétek. Ne botránkoztassátok meg sem a zsidókat, sem a görögöket, sem az Isten egyházát, amint én is mindenkinek mindent kedvére teszek, nem keresve a magam javát, hanem a többiekét, hogy üdvözljenek.

A következő témakör, amire Pál válaszolni készült olyan volt, amelytől mindannyian tartottunk. A hajviselettel állt kapcsolatban, és minden bizonnyal igen sokakat kényesen érint majd.

- E felvetés egyáltalán nem lep meg engem - azonban sajnos erre nincs elfogadható megoldás! Kultúrák találkozásával állunk szemben Korinthus esetében! Amikor pedig kultúrákról esik szó, senki nem érti meg a másik személy eltérő nézetét erről.

Rövid szünet után így folytatta.

- Hadd magyarázzam el mire gondolok. A Korinthusban élő keleti népek azt szeretnék, hogy a gyülekezetben élő asszonyok mindannyian fedett fővel járjanak. Ez azért van így, mert minden keleti népnél ezen szokás elfogadott! Másrészt a görögök azt szeretnék, ha a hajadon lányok nem takarnák le fejüket... de az asszonyok fedett fővel járjanak. Ez pedig görög hagyomány. A római asszonyok, akik Korinthusban élnek egyik megoldást sem akarják elfogadni, hiszen ők úgy tartják, hogy egyetlen asszonynak sem kellene fedett fővel járnia, azért mert egy itáliai nő sem visel fejfédőt. Természetesen a zsidókat is bevonták eme témakörbe, azonban csak olyan szinten, hogy megkérdezték tőlük hol van az asszonyok helye a gyülekezetben. Mire a zsidók saját hagyományaikat tekintetbe véve azt tanácsolták, hogy az asszonynak alárendelt szerepe van a férfiakkal szemben, mivel az asszonyok csak a férfiak után teremtettek, és azzal bizonyítják ezt, hogy az asszony a férfi testéből nyert életet. Ez pedig kifejezetten zsidó gondolkodásmód. Az Írás? Hármatokra hagyom testvéreim, hogy eldöntsétek magatok mi az igazság. Emlékszem arra, amikor Gamáriel tanította számomra e kérdést. Azonban annak logikai alapja volt, melyet az Írás egyik értelmezőjének gondolata alkotott.

- Természetesen létezik egy másik, sokkal emelkedettebb szempont is. Pál elmosolyodott.

- A zsidók azt állítják az asszony a férfi testéből jött életre. Ugyanakkor elfelejtik, hogy azóta - minden esetben - minden férfi az asszonytól származik. Amint látjátok, jelen pillanatban két kérdésre kell választ nyújtanom: az első, a korinthusiak tudni szeretnék mi az elfogadott más gyülekezeteknél! Hát, gyorsan hozzá kell tennem, hogy más közösségek esetében soha nem merült fel ilyen probléma! Második kérdés: a korinthusiak kíváncsiak az én véleményemre ez ügyben. Fedett fővel járjon egy asszony? Erről nincs véleményem, de úgy érzem lennie kellene.

Pál belemélyedt a kérdésbe, azzal, hogy felemlített néhány zsidók és görögök által elfogadott gondolatot.

Létezik egy ősi mondás, mely szerint a férfi nem az asszonyért teremtett, azonban a nő a férfiert jött életre. Pál megemlítette ezt, majd kissé körülírva ezt új álláspontot mutatott be a hívek számára az új teremtés szemszögéből. Nem a régi teremtés, nem a zsidók álláspontja, sem pedig a görögök gondolkodása szerint.

Mert amint az asszony a férfiből van, úgy a férfi is asszony által van...

Ezek után megértően hozzátette:

... mindez pedig Istentől.

- Hogy mit gondolnak más pogánykeresztyén közösségek arról, hogy asszonyaik fedett fővel járjanak avagy sem? Hát nem értik meg a görögök, hogy más gyülekezetek nem foglalatoskodnak ilyen dolgokkal?

Kis idő után, mely alatt úgy éreztük, hogy Pált szomorúság és derűtség egyaránt kerülgeti ő áttért a következő gondolatsoporra. Én elmondhatom, hogy ez a dolog nagyon bántotta Pált. Újra félretette a listát.

Emlékeztek mit mondtak nekünk a korinthusi testvérek? Az Úrvacsorára gondolok. Amikor meghallottuk ezt, azonnal felkaptuk fejünket.

Oh, az a bizonyos vacsora, - jajdult fel Szoszthenész.

Szívünk mélyén abban reménykedtünk, hogy Pál nem tesz majd említést arról az incidensről... szégyenletes esemény melynek semmi köze nem volt egy közösségi összejövetelhez.

Fogalmunk sem volt milyen lehetett azon összejövetel, azonban egy dologban biztosak voltunk: sokan megittasodtak! Egyesek dőzsöltek, megint másoknak pedig nem jutott eleség.

Mindennek a letragikusabb pillanata az volt, hogy mindezen borzalmak közepette vették magukhoz az Úr vacsoráját. Pált ez nagy szomorúsággal töltötte el, ugyanakkor dühös lett és zavarba esett. Minket nem lepett meg, hogy szavai tömörek és közérthetőek voltak:

Azért atyámfiai, ha evésre egybegyűltök, egymást várjátok meg. Ha valaki éhes, előbb egyék otthon, hogy ne ítélre gyűljetek egybe.

Amikor ezzel végzett, Pál teljesen kimerült. Rátekintett a listára, majd felállt.

- Mára ennyi elegendő lesz. Nem válaszolok meg több kérdést... inkább azt választom, hogy egyik Korinthusi látogatásom során személyesen beszélek nekik a válaszokról. - Ezzel megindult az ajtó felé.

- Pál, ha nem adsz választ a kérdésekre, nem teszel erről említést számukra? – kérdezte Szoszthenész.

- Dehogynem, természetesen! - Rám pillantott és a következőt mondta:

Egyébről majd akkor rendelkezem, ha odamegyek hozzátok.

Ismét indulni készült, mégis egy utolsó szóval zárta napját:

- Gyönyörű napunk van. Kövessetek, hagyjuk el a várost, menjünk egy sétára a mezőkre.

Délután volt.

Én, Timóteus, kijelentem, hogy nem is gondoltam volna elindulásunkkor, hogy amikor visszatérünk Pál az addig hallott legcsodálatosabb verset fogja bemutatni számunkra - görög nyelven! (Ki állította azt, hogy Apollós sokkal tehetségesebb volt beszédeiben Pálnál?!)

Minden bizonnyal érdekesnek fogod találni e csodás vers forrását.

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET

- Foglaljatok helyet, kérlek, - szólított fel bennünket Pál, - úgy hiszem nem tudjuk befejezni e levelet az est leszállta előtt. Ezúttal néhány korinthusihoz fogok szólni, akiket megtévesztenek az adományok. Nem vagyok biztos abban, hogy szellemi adományaik éppen olyan csodálatosan működnek, mint ahogyan ők elgondolják.

(Pál ekkor a lármás, rendetlen összejöveteleikre gondolt, melyek, mint azon vacsora, néha teljesen meghaladtak minden mértéket!)

Elmagyarázta, hogy néha káoszi hangulat kerekedett a gyülekezetben, hiszen előfordult, hogy egyszerre két vagy három ember is beszélt, mialatt a többiek nyelveken beszéltek. Mindemellett sajnos ez időben nem volt senki a korinthusi ekléziában, aki szolgálhatott volna Krisztussal. Minden bizonnyal olyan szolgáló nem létezett, mint Pál vagy Péter, (de még mint Apollós sem) aki megtehetné volna.

Hogy hozzátegyem mindeme káosz abból is adódott, hogy állandó jelleggel fordítók működtek közre az összejövetelek alkalmával, hiszen számos, különböző nyelvű népek voltak jelen. Ebből alakult ki a hangzavar. Nagyon sokan beszéltek egy időben, mások nyelveken szóltak, és ehhez csatlakozott a fordítók halk duruzsolása, aminek következtében tiszta káosz alakult ki. Igen, sokszor örömteli káosz volt ez, azonban ez nem változtatott az összejövetelek hangulatán. Ami pedig a hangzavart illeti, az lehetett csodás is, azonban más alkalmakkal egyszerűen őrjítő volt.

- Mindehhez tegyük hozzá a büszkeséget. Néhányan úgy érzik, hogy szellemi adománnyal bírnak - mely adomány egy kicsivel több mint amivel a másik személy rendelkezik. Igen rövid út vezet onnan, hogy azt hiszed magadról, hogy különleges adománnyal rendelkezel addig, hogy elhiszed önmagadról azt, hogy különleges személy vagy.

Mialatt jegyzeteltem Pál szavait, ezúttal is csodáltam, mint oly sokszor életemben - azt a módot, ahogyan a közösségen belül adódó problémákra nyújtott megoldásokat. Ezúttal az emberi testet hozta fel szemléltetésként, azzal, hogy összehasonlította Krisztus testével - a gyülekezetet, - ez volt a Pál által felhasznált leghasznosabb dolog amit valaha írt egy gyülekezetnek mely belső gondokkal küszködött. Végszóként egy csodálatos dicsőítést mutatott be, mely alatt szavai nagyon erős átéléssel csengtek:

Ti pedig együtt a Krisztus teste vagytok és rész szerint a tagjai. E tagok közül némelyeket rendelt az Isten az egyházban először apostolokul, másodsor prófétákul, harmadszor tanítókul, rendelte azután a csodatévő erőket, azután a gyógyítás kegyelmi ajándékait, a szegények megsegítését, a kormányzást, a nyelveken való szólás különféle nemeit. Vajon mindnyájan apostolok-e, vajon mindnyájan próféták-e, vajon mindnyájan tanítók-e? Vajon van-e mindnyájuknak csodatévő erejük? Vajon van-e mindnyájuknak gyógyításra való kegyelmi ajándékuk? Vajon mindnyájan beszélnek-e nyelveken? Vajon mindnyájan tudják-e magyarázni?

Amint kiejtette e szavakat, Pál hátradőlt, behunyta szemeit, és csendesen hozzátette:

Törekedjete a nagyobb kegyelmi ajándékokra! Ezenfelül megmutatom nektek a legkiválóbb utat.

Szavait egy költeménnyel hangsúlyozta a továbbiakban, talán a görög nyelven valaha is megírt legcsodásabb szavakkal. Mindhárman tudtuk, hogy valamilyen különleges dolog fog történni, azonban fogalmunk nem volt arról minek leszünk részesei!

A szellemi adományoknál sokkal kiemelkedőbb elemről szólt! Miről fog beszélni? Gondolkodtam.

Azonban egyszerre Pál énekelni kezdett! Mégpedig egy görög nyelvű költeményt. Felemelő mű volt az, amit csak Titusz ismert fel, bár Pál csak egyszer énekelte el.

- Pál írta ezt, néhány nappal megtérése után. Akkor írta, amikor ő - örökre - szakított a legalizmussal, - suttozta Titusz.

Mire végzett, mindannyian sírtunk.

- Megismétlem e sorokat, Timóteus. Írd le kérlek.

Ha nyelveken szólok - emberek vagy akár angyalok nyelvén - szeretet pedig nincsen énbennem, olyanná lettem, mint a zengő érc és a pengő cimbalom. És ha jövődöt tudok is mondani és minden titkot és minden bölcsességet ismerek is, és olyan teljes hitem van, hogy hegyeket mozdíthatok el, szeretet pedig nincsen énbennem: semmi vagyok.

Ekkor észrevettem, hogy Pál ezzel a korinthusi közösség központi problémáját érinti.

És ha minden vagyonomat alamizsnaként széosztom a szegények között és ha testemet máglyára adom is, szeretet pedig nincsen énbennem, semmit sem érek. A szeretet nagylelkű, jóságos, a szeretet nem irigykedik, nem kérkedik, a szeretet nem fuvalkodik fel, nem cselekszik éktelenül, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a gonoszt, nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal, mindent elfedez, mindent hisz, mindent remél és mindent eltűr. A szeretet soha el nem fogy, de legyenek bár a jövőmondások, elmúlnak, vagy akár nyelveken szólások, megszűnnek, vagy akár ismeret, odalesz. Mert töredékes bennünk az ismeret és töredékes a prófétálás, de mikor eljön a teljesség, a töredékes elmúlik. Amíg gyermek voltam, úgy beszéltem, mint gyermek, úgy gondolkodtam, mint gyermek, úgy ítélték mint gyermek. Amikor pedig férfivá lettem, elhagytam a gyermekhez illő dolgokat. Most tükör által, rejtélyes képben látunk, akkor pedig színről-színre, most töredékesen ismerem az Istent, akkor pedig úgy ismerem majd, amint Ő ismer engem. Három dolog marad meg addig: a hit, a reménység, és a szeretet, ezek közül pedig legnagyobb a szeretet.

Felillantottam és észrevettem, hogy Titusz szemei vöröslöttek a sírástól.

- Hát csak ennyit Apollós ékesszólásáról! - jegyezte meg Szoszthenész. - Titusz elénekelnéd ezt Pállal? - kérte.

- Természetesen nem, - csatlakozott Titusz, - de segíteni foglak téged abban, hogy te elénekelhesd. Így történt, hogy négyen énekeltük együtt az ének szövegét. Amikor a végére értünk, leborultunk és kiöntöttük szívünk érzéseit az Úr előtt. Mindannyiunk közül Pál volt a legkiemelkedőbb ebben.

Egy óra telt el addig, amíg Pál újra megszólalt. Azt hittem, hogy ennél felemelőbb dolgokat nem tud mondani. A következő érintett kérdés a korinthusi közösségben szolgálók kis létszáma volt, hiszen nem voltak sokan közöttük, akik felállván hirdethették volna Jézus Krisztust. Pál kifejtette, hogy ilyen személyek jelenléte a közösségek erősödését hozná a teljes gyülekezet számára.

Pál újra a lehető legtökéletesebb szavakat alkalmazta.

Tegyük fel atyámfiai, hogy hozzátok megyek és nyelveken szólok, mit használok nektek, ha egyúttal kijelentésben, vagy ismeretben vagy prófétálásban vagy tanításban nem szólok hozzátok? Hiszen ha az élettelen hangszerek, akár fuvola, akár citera nem adnak tisztán megkülönböztethető hangokat mi módon ismerjük meg, mit fuvoláznak, vagy mit játszanak a citerán? Ha a trombita bizonytalan hangot ad, kicsoda készül a harcra? Így van ez veletek is, amikor nyelveken szóltok. Ha nem beszéltek értelmesen, mi módon értik meg azt, amit mondani akartok? Csak a levegőbe fogtok beszélni.

A korinthusi közösség számos kultúra és nyelv összeolvadásából állt. Mi több, számos látogató érkezett oda, - ami természetes volt egy olyan városban, melynek kikötője több tucatnyi hajót fogadott nap mint nap, és akkor még nem tettünk említést a helybeli emberekről, akik kíváncsiságból érkeztek az összejövetelekre. Pál arra kérte az eklézsiát, hogy ne hagyjanak egy összejövetelet más irányba fordulni, azért mert helybeli látogatók érkeznek a közösségbe, csakis amiatt hogy ne érezze úgy, hogy idegen földön jár.

Ez nagyon komoly gondolata volt Pálnak, hiszen említést is tett arról az esetről, mely szerint, amikor egy pogánykeresztyén meglátogatta a ciprusi zsidó hívőket azon nyomban úgy érezte, hogy idegen országban találta magát - mégpedig Izrael földjén! Minden alkalommal Pál megjegyezte a gyülekezeteknek: „Minden gyülekezetnek egyedinek kell lennie, és a helybeli környezetet kell bemutatnia. A közösségnek hasonlatosnak kell a helybeli kultúrához. Mert amikor a helybeli föld szülöttei meglátogatják összejöveteleiteket, nekik érezniük kell, hogy nem idegen földön járnak.”

Eme dicsőítés közepette Pál újra Ézsaiást idézte.

„A törvényben meg van írva: más nyelven beszélők és idegenek ajkával fogok szólni a néphez, de így sem hallgatnak reám, azt mondja az Úr.”

Ezután a legkézzelfoghatóbb tanácsokat sorolta fel. Mindmáig felfoghatatlan számomra hogyan lehetett egy férfi ennyire szellemi, ugyanakkor hogyan tudott olyan praktikus segítséget nyújtani egy időben! Véleményem szerint társzi Pál a tökéletes keresztyén munkást testesítette meg, aki képes volt mindennemű problémával szembenézni... és amelyekre úgy szellemi, mint praktikus segítséggel szolgált, melyek az ő előadásmódjában egybeforrak.

Pál elmosolyodott.

Ha Priscilla Korinthus lakosa lenne, minden bizonnyal azt mondanám, hogy a következő kérdést ő tette fel számomra.

Csak nem a zsinagógával áll kapcsolatban? - kérdezte nevetve Titusz.

Oh, nem, - kacagott Pál, - de valami ehhez hasonlatos. Mondd Titusz, hallottál már valaha olyan szíriai törvényről, mely szerint egy asszonynak nem szabad nyilvános tereken beszédet mondania -vagy pedig a városatyák találkozóin?

Nem, ilyenről nem hallottam, - szólt a kérdező, kissé óvatosan hiszen a kérdés furcsasága megdöbbenetete. - Mi, zsidók, nagyon szeretjük a törvényeket. Több száz törvényt sikerült kovácsolnunk az évek során, azonban soha nem tagadtuk meg egy asszonytól a nyilvános beszédet egyetlen város kapubejáratánál tartott összejövetelen sem. Mi több, nekünk zsidóknak, volt egy Debóra nevű bíránk is, aki nemcsak szót emelt az összejöveteleken, hanem számos alkalommal levezette azokat!

Ah, de hát a görögök alkottak egy ezzel kapcsolatos törvényt! - jelentette ki Pál. - Az asszonyok nem beszélhetnek ilyen összejövetelek alkalmával! A következőképpen történik: a város tanácsosa kivonul a város főterére és így kiált: „Eklézsia! Eklézsia! Gyülekezzetek! Gyülekezzetek!” Azok a férfiak, akiket e felszólítás érdekel ekkor mindannyian a piactérre sereglenek a szószék köré. Kezdetét veszi a beszéd. Az eklézsia hosszú órákon át gyülekezik... néha teljes napokon át... és ezek a percek úgy telnek, hogy a férfiak egymás után kérdéseket tesznek fel és beszédeket mondanak.

Az asszonyoknak nem szabad megszólalniuk? - kérdezte Titusz.

Nem bizony! Még suttogniuk is tilos férjükkel! Sem a közéletben, sem pedig a közösségi felszólalások alkalmával nem szabad megszólalniuk nőknek! Amennyiben ezt mégis megpróbálná megtenni valaki azzal férjét szegyenbe hozná. Azonban hozzá kell tennem, hogy számos római asszony is él a görögországi Korinthusban! Ők nagyon rossz néven veszik azt, hogy a görögök nem engedik asszonyaikat felszólalni. Most pedig íme a kérdés - felolvasom számotokra: „Mi, hívők minden törvény alól mentesek vagyunk. Ezért vajon mi, nők megszeghetjük-e a görög törvényt azzal, hogy beszédet mondunk a világi tanácskozásokon? Hiszen az asszonyoknak szabad beszélniük az Úr eklézsiájában - akkor miért lenne tilos, hogy a férfiak tanácskozásán megtegyék?”

Igen érthető kérdésnek tűnik számomra, - válaszolt Titusz, majd vidáman hozzátette: - Ha egy asszony beszédet mondana a fórumon, akkor vajon tömlöcbe zárnák emiatt? Úgy érzem, ha egy asszony arra is képes, hogy elviselje a tömlöcbe vetést, annak érdekében, hogy beszélhessen az eklézsiának, akkor mindenképpen meg kell tennie ezt.

Nem létezik ilyen büntetés, - szólt Pál, - csak annyit ér vele, hogy ezzel szegyen hoz a férjére. Azt pedig elgondolhatjátok, hogyan fogadná egy férj egy görög eklézsiától hogy megszegyenítsék!

Pál ezúttal végtelen türelemmel lediktálta miért kell elfogadnia egy asszonynak azt, hogy ne beszéljen a nyílt fórumokon, hanem csak az Úr közösségében, - hogy fogadják el a görög törvényt.

Amikor ezt befejezte újra hirtelen témát váltott. Szavai nagyon keményen csengtek. Azon személyekhez szólt, akik úgy érezték valamilyen különleges, Istentől származó szellemi adomány birtokában vannak. Ők nagyon elbizakodtak szellemi képességeik miatt és ezzel számos gondot okoztak a gyülekezetben. (Az egyik testvér úgy érezte, hogy jobb szónok Pálnál. Igen elragadtatta magát önnön képességeitől és azon fáradozott, hogy a gyülekezet tagjai ne Pált kövessék, hanem Apollóst.)

Így fejezte be szavait:

Ha valaki azt gondolja, hogy ő próféta, vagy Lélektől ihletett, ismerje el, hogy mindaz amit nektek írok az Úr parancsolata. Ha valaki ezt nem ismeri el, őt sem ismeri el az Úr.

Ezért atyámfiai törekedjete a prófétálásra és a nyelveken szólást se tiltsátok. Minden ékesen és jó renddel történjék.

- Egy utolsó témakör következik, melyet érinteni szeretnék, - jegyezte meg Pál. - Úgy tűnik ugyanazon hibát követtem el Korinthusban is, mint Tesszalonikában. Nem beszéltem nekik a feltámadásról. A Tesszalonikában felbukkant egyik félreértés éppen ebből kifolyólag alakult ki. Ezért most mindenképpen szólnom kell néhány szót Krisztus feltámadásáról, mígnem újra bekövetkezne az, ami Tesszalonikában. Milyen testtel fogunk rendelkezni feltámadásunk után?

Én, Timóteus, azt állítom, hogy ha bármikor újra fogom olvasni a korinthusiakhoz írt levelet, mindenképpen különös figyelmet fogok fordítani ezen bekezdésre. Ekkor Pál azon nap eljövételéről beszélt, amikor Isten lesz minden... a mindenben.

Pál gyönyörűen beszélt az Úr Jézusról, az Ő feltámadt testéről utána pedig a miénkről! Ezek után arról tájékoztatta a korinthusiakat, hogy milyen lesz az az idő, amikor a megváltottak feltámadnak.

Említést kell tennem saját véleményemről. Minden közül, amit Pál aznap elmondott, a legtitokzatosabb a 8. zsoltár sorai voltak:

Mint utolsó ellenség semmisül meg a halál, mert mindent az ő lába alá vetett. Amikor pedig azt mondja, hogy neki minden alá van vetve, nyilvánvaló, hogy csak ő nem, aki neki mindent alávetett. Amikor pedig mindent alávet, akkor maga a Fiú is aláveti magát annak, aki neki mindent alávetett, hogy az Isten legyen minden mindenkiben.

E részlet volt az a mindörökre követendő út, amit én, Timóteus, életem során Isten népének hirdettem.

Pál azzal folytatta, hogy megdicsőült testünkről szólt, melyeket halálunk utáni feltámadásunk során nyerünk majd. Kijelentése során a Teremtés könyvéből idézett:

Lett az első ember Ádám élő lényé, az utolsó Ádám megelevenítő szellemé.

A levél eme sorait így zárta:

Amikor pedig ez a romlandó test romolhatatlanságba öltözik, és e halandó a halhatatlanságba, akkor beteljesül az ige, amely meg van írva: A győzelem elnyelte a halált. Halál, hol a te diadalmad? Halál, hol a te fullánkod? A halál fullánkja a bűn, a bűn ereje a törvény. De hála az Istennek, aki diadalt ad nekünk, a mi Urunk Jézus Krisztus által! Ezért szeretett atyámfiain, erősen álljatok, rendíthetetlenül, buzgólkodjatok mindenkor az Úr dolgában, mint akik tudjátok, hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban.

Amennyiben megvizsgálod Pál leveleinek végét, észrevenned, hogy mindegyiket nagyon hasznos szavakkal zárja. Ezúttal tanácsokat adott melyek az izraeli éhínséget és a jeruzsálemi szegény hívők segítségét illeti.

Mialatt Péter Korinthusban volt, említést tett a jeruzsálemi idős emberek rossz helyzetéről. A korinthusi gyülekezet azonnal válaszolt erre. Mikor pedig az Izraeli nyomor még nagyobb méreteket öltött - Pál arra kérte a pogánykeresztény gyülekezeteket küldjenek segítséget Jeruzsálembe. Sőt megtette azt is, hogy minden pogánykeresztény közösségnek levelet küldött, melyben arra kérte őket, hogy gyűjtsenek össze egy kis pénzt és juttassák el azt Izraelbe. Mivel Korinthus volt az első a közösségek közül aki válasza méltatta kérését, úgy érezte ezúttal mindenképpen be kell mutatnia a többi gyülekezet számára, pénzgyűjtési segítőkészségüket.

Ami a szentek számára való gyűjtést illeti, amint a galáciai gyülekezetnek rendeltem, ti is úgy cselekedjétek. A hét első napján mindenitek rakja össze és tegye félre azt, amit módjában áll adni, hogy ne akkor történjék a gyűjtés, amikor odamegyek. Ha majd odaérek, a ti bizalmi embereiteket fogom ajánlólevéllel elküldeni, hogy ajándékokat Jeruzsálembe vigyék. Ha pedig érdemes lesz, hogy én is elmenjek, velem együtt jönnek.

A következő rész számos korinthusiból minden bizonnyal nemtetszést váltott ki. Azt magyarázta, hogy terve szerint elhagyni készül Efézust és észak Görögország felé indul, és ott marad egy ideig -talán egész télen át. Utána dél felé indulna, Korinthusba. (A pünkösd-i zsidó ünnep ideje közelgett és Pál ekkor Efézusban szeretett volna maradni, hiszen ilyenkor a világ sokkal nyitottabb volt az evangélium befogadására. Utána Filippibe fog menni. A későbbiekben néhányan kritikával illették őt, hiszen azzal vádolták, hogy nem tartotta be szavát, mert nem ment hamarosan Korinthusba.)

Ezek után Pál utoljára szóba hozta Apollózt, mégpedig nagyon dicsérő hangnemben. (Úgy gondolom ez nagyon nehéz megmérettetés lehetett Pál számára, azonban ő mindig kegyelemteljes ember volt.)

Ismeritek Szt Stefanász háza népét, tudjátok, hogy ők Akhája zsengeje és magukat a szentek szolgálatára szánták. Álljatok rendelkezésére ti is az ilyeneknek és mindazoknak, akik velük szolgálnak és fáradoznak. Örülök Szt Stefanász, Fortunátusz és Akhaikosz eljöttének, mivel ők kárpótolnak engem a ti távolléteketért. Felüdítettétek az én lelkemet és a tieteket is. Az ilyeneket meg kell becsülni.

Vajon ezzel arra gondolt Pál, hogy jó lett volna, ha más gyülekezetekből eljöttek volna testvérek Efézusba, hogy segítsek a kezdeteknél? Vagy arról beszélt, hogy Korinthus soha nem küldött pénzt az efézusi munkák elősegítésére? Nem tudom.

Egy levél lezárása mindig nagy gondot okozott Pálnak. Számára mindig olyan érzés volt, mintha a levél lezárásával a címzett gyülekezettel is megszűnne közössége.

Utolsó szavai az efézusiak üdvözlését tartalmazták, mint ahogyan a kisázsiai térség összes gyülekezetét. Priscilla és Akvila üzenetét is mellékelte számukra, hiszen ők igen hosszú ideig laktak Korinthusban és a közösség nagyon szerette őket.

Íme Pál utolsó sorai a korinthusiaknak címzett leveléből:

Köszöntenek titeket az ázsiai gyülekezetek, sokszorosan köszönt titeket Akvila és Priscilla, a házuknál levő gyülekezettel együtt. Köszöntenek titeket az atyafiak mindnyájan. Köszöntsétek egymást szent csókkal.

(Talán ezzel Pál emlékeztetni akarta a korinthusiakat arra, hogy amikor Pál, a hat fiatalember, Priscilla és Akvila Efézusba érkezett csak egyetlen gyülekezet volt a tartományban. Ekkorra azonban, mire a pár év eltelt immáron számos közösség működött.) Pál kilépett a szobából. Úgy tűnt Priscillának valami fontos mondanivalója akadt számára. Egy pillanat múlva visszatért.

Intett, hogy nyújtsam át neki a papiruszt és a tollszárat. Amikor a levélre tekintett hunyorogni kezdett, közelebb hajolt a szobában lángoló fáklya fényéhez majd hatalmas méretű betűkkel a következő szavakat róttá:

A köszöntés a magam kézírása: PÁL.

Visszaadta a levelet, hogy az utolsó sorral befejezzem azt:

Ha valaki nem szereti az Urat, legyen átkozott. Marána Tha. Az Úr Jézus Krisztus kegyelme legyen veletek! Az én szeretetem mindnyájatokkal legyen a Krisztus Jézusban. Ámen.

Így ért véget e hosszú nap. Pál kiöntötte szívét egy olyan közösség számára, amely oly sokszor összetörte azt, mégis oly sok örömet is okoztak számára.

Most már csak el kell jutnia a levélnek Korinthusba, vagy legalább is így gondolta Pál. Azonban ami rögtön ezután történt megváltoztatta mindezt.

(A lázadás pár nap múlva kitört.)

Hamarosan a Blastiniust követők megérkezésének híre terjed el Korinthusban, ami teljesen megdöbbeníti Pált! Ugyanakkor arról is hírt kap, hogy a szikáriusok már útban voltak Görögország felé, hogy megtalálják és megöljék őt. Ezek következtében Pál megváltoztatta terveit. Néhány nappal azután, hogy Szoszthenész elhagyta Efézust és magával vitte a levelet, Titusz, nem pedig én, Timóteus, elindul Korinthusba, hogy megfigyelje a közösség működését, és visszatérve beszámolót tartson a látottakról.

Amikor Pál elmondta Titusznak a változást tervét illetően, Titusz erőteljesen tiltakozott:

Én még soha nem voltam Görögországban. Semmilyen ismeretem nincs a görög életmódról.

Csak nem utasítasz el? - kérdezte Pál.

Hogyan, de azért a biztonság kedvéért idézem Timóteust, amikor Tesszalonikába ment azt mondta: „Ha kudarcot vallok, az nem az én hibám lesz, hanem a tiéd”!

Titusz egyszerű útja Efézusból Korinthusba minden bizonnyal Pál életének legtragikusabb perceit okozták. Miért? Mert miután Titusz elhagyta Korinthusba és Pálhoz igyekezett beszámolóival, egyszerűen eltűnt, többé senki nem hallott felőle. Minden bizonyíték arra utalt, hogy a szikáriusok áldozata lett.

De ez még a távoli jövő.

Ebben a percben minden figyelem arra összpontosult, hogy Titusz elhagyni készült Efézust, hiszen hamarosan Korinthusba megy, ugyanakkor Priscilla és Akvila Rómába indulnak!

Miután befejezte a korinthusiaknak írt levelét, Pál bejelentette, hogy a következő napon egy igen fontos összejövetelt szeretne tartani Tirannosz iskolájában.

- Priscilla eget rengető híreket osztott meg velem.

HARMINCADIK FEJEZET

Priscilla házat vásárolt Rómában, és amint az várható volt éppen az Aventinus dombon találta.

Látatlanul vásárolta meg? - kérdezte Gájusz.

Éppen ellenkezőleg, ő már látta azt a házat! Mondhatni nagyon is jól ismeri, hiszen számos alkalommal látták vendégül ott. Ennek következtében nagyon könnyű volt megegyezni a mindenkinek megfelelő árban, -

magyarázta Pál. - Priscilla azt mesélte nekem erről, hogy a lehető legoptimálisabb helyen épült a közösség összejöveteleinek szempontjából. Mivel ez így történt, Priscilla és Akvila hamarosan elhagyják Efézust és Rómába fognak indulni. Ami a mai napom tevékenységét illeti, leülök és írni fogok egy körlevelet a pogánykeresztyén gyülekezet számára, melyben arra fogom kérni őket, hogy azonnal küldjenek valakit közösségük tagjai közül Rómába. Priscilla már rendelkezett arról, hogy milyen körülményeket szeretne találni a házban megérkezésekor. Végül, minden elrendeződött. Pogánykeresztyének lesznek útban Róma meghódítására! És akkor kijelenthetem, hogy azon pogány városban is lesz egy pogánykeresztyén megnyilvánulású eklézsia!

Mit gondolsz, hányan fogják elhagyni gyülekezetüket, hogy Rómába menjenek?

Pál kis szünetet tartott, mialatt számolni próbált, majd feltekintett és szemei lázasan csillogtak.

- Legalább harminc emberre számítok! Kitört belőlünk az örömjongás.

- Azt hiszem mondanom sem kell nektek, hogy hamarosan véget vetünk a Tirannosz iskolájában megtartott összejöveteleknek. Már előre jeleztem neki eme szándékunkat. efézusi tartózkodásunk ideje a vége felé közeledik. Amint tudjátok, levelet írtam a korinthusiaknak. Szoszthenész útban van a levéllel hazafelé. Őt Titusz fogja követni kis idő múltán. Hat éve már annak, hogy először Korinthusba léptem. Amikor megérkeztem oda azonnal levelet írtam a tesszalonikaiaknak. Abban számos problémát érintettem mellyel az a gyülekezet küzdött. Hat év telt el azóta. Ezalatt az idő alatt bekövetkezett az is, hogy a korinthusiaknak kellett írnom. Számos gondjuk igen súlyos, némelyek egyenesen tragikusak. Azt kell mondanom, hogy nem találkoztam ilyen jellegű gondokkal csakis Blastinius galáciai útja után. Titusz közbevágott.

- Szeretném ha mindenki hallaná azt amit Pálnak mondtam. Amennyiben a korinthusi gyülekezet szertefoszlana, mindörökké úgy fogom érezni, hogy az én hibám következménye az. Azonban mindenképpen Pálra hárítanám a felelősséget, amiért engem választott egykoron.

Pál azonnal visszafordította Titusz kijelentését .

Antiókhiai Titusz, te fogsz elmenni Korinthusba, te igenis képzett vagy erre és szolgálni fogsz. Más dolgod nincs, mint szolgálni és csakis az Úr Jézus Krisztussal fogsz szolgálni ezeknek az embereknek.

Oh, nem... - nyögött fel Titusz, amint karjaival eltakarta arcát. - Saját kardom áldozata lettem.

Nem kellett volna azon igen bölcs választ adnod az előbb, Titusz, ám amikor megtetted, elnyerted a levél utáni utazás lehetőségét. Amikor megérkezel egy igen nagy szükségét szenvedő közösségnek fogsz szolgálni, akiknek kimondhatatlan szükségük van arra, hogy Krisztussal szolgáljanak számukra.

Pál túlzott optimizmusa arra szolgált, hogy kendőzze mindazon fájdalmat mely szívében gyökerezett. Ennek ellenére nagy örvendezés volt a szobában, hiszen mindannyian abban reménykedtünk, hogy a korinthusi eklézsia újra teljes erejével működni fog.

Amire azonban nem számítottunk az volt, hogy Pál ezúttal még csak kezdetén állt meglepetést okozó sorozatának. Mindannyian életünk legfontosabb hírének meghallása előtt álltunk.

HARMINCEGYEDIK FEJEZET

- Nemcsak Priscilla és Akvila mennek Rómába, hanem számosan mások is, - jelentette be egy napon Pál. - Úgy érzem hamarosan véget ér efézusi tartózkodásunk. Nem több mint két vagy három hónap múlva már egyikünk sem lesz itt a helyszínen. Amikor elindulunk azt szeretném, ha ti nyolcan velem tartanátok, amikor látogatást fogok tenni a Kisázsia területén lévő fiatal gyülekezeteknél. Mindegyiket meg szeretném látogatni. Hozzá kell tennem mindenekelőtt, testvérek, hogy ezeket a gyülekezeteket ti alapítottátok. Miután ezt megtettük, el fogjuk hagyni Kisáziát és látogatást teszünk a görögországi, galáciai, cilliciai és szíriai gyülekezeteknél. Az út során pénzt fogunk gyűjteni a közösségektől, melyet elviszünk majd a jeruzsálemi szegényeknek.

Micsoda? - kiáltott ámulatában Gájusz. Pál elmosolyodott.

Csak nem azt mondtad, hogy „elviszük”?

- De igen... „elviszük”! Ti mindannyian velem tartotok utamon mindezen helyekre, majd utána velem jöttök Jeruzsálembe is.

Egy pillanat alatt mindannyian talpon voltunk, örvendeztünk és kiabáltunk, aztán egymást ölelgettük boldogságunkban.

Amikor végre lecsendesedtünk, Pál igyekezett megrovóan tekinteni ránk lármázásunkért, azonban arcáról sugárzott irántunk érzett büszkesége.

- A Kisázsiaiából érkező pénzt Tikhikosz és Trofimosz kezébe helyezzük. A Galáciai adományokat Gájuszéba. A pénzt, melyet a görögök küldenek Arisztarkhosz, Szópatér és Szekundosz gondjaira bízunk. A szíriait és cilliciait pedig ... - Pál szünetet tartott. - Tituszra... - majd kis csend után nagy meglepetésünkre hozzátette: - és Lukácsra.

Túl gyorsan érkeztek ezek az információk számunkra, ezért azzal küszködtünk, hogy felfogjuk az elhangzottakat.

- Nemrég hírt kaptam miszerint Lukács ide tart, Efézusba. Híreket hoz számunkra, melyekről ugyan nem tudok semmit, hogy jók-e avagy rosszak, azonban megérzésem szerint inkább rosszak lesznek. Lukács eddig kétszer indult utánam Antiókhiaiból és mindegyik alkalommal nyugtalanító hírekkel szolgált.

A csendet kis idő múltán Tikhikosz törte meg.

Pál, megkérhetlek, hogy visszatérjünk a Jeruzsálemet érintő bejelentésedre? Azt értetted azalatt amit mondtál, hogy mind a nyolcan veled tartunk oda?

Igen, mind a nyolcan. Szerepetek az lesz, hogy hírhozókként fogtok beszámolni a görögországi, kisázsiai, galáciai, cilliciai és szíriai gyülekezetekről. Megszámláljátok majd a pénzbeli adományt, melyet ezen gyülekezetek a kezeitekhez juttatnak. Utána ugyanezt fogjátok tenni a Jeruzsálemi közösség jelenlétében is. Ezzel fogjátok bizonyítani, hogy az adomány, melyet az adott közösség átadott számotokra, megfelel annak az összegnek, amit a jeruzsálemi gyülekezetnek adtok át. - Ekkor széles mosoly terült el Pál arcán. - Ezek után pedig testvérek, személyesen foglak körbevezetni Jeruzsálem városán és mindent elmondok számotokra a nevezetességeiről, amit én tudok.

Pál minden kiejtett szót alaposan meggondolt.

Egy pillanat alatt mindannyian Pál körül termettünk, átöleltük őt, majd egymást is, és ekkor még nem is tettem említést a végtelen zajról, ami ezzel járt és örömünket fejezte ki. Miután lecsillapodtunk, Pál tovább folytatta.

Mindig is úgy éreztem, hogy nektek, a nyolcanknak, találkoznotok kell a tizenkettővel.

A tizenkettővel?! - robbant ki Gájuszból. - A tizenkettővel, oh, igen!

- Igen, velük. Mi több, nagyon fontos az, hogy megismerkedjete Jeruzsálem városával. De mindenekelőtt célokom az, hogy az ottaniak lássanak benneteket, pogánykeresztyén munkásokat! Kívánom azt, hogy megismerjenek benneteket. Biztosan érzem szellemem segítségével, hogy eljön majd a nap, amikor számos zsidó kényszerül majd arra, hogy elmeneküljön Izrael földjéről. Azon a napon majd nagyon sok hívő zsidó fog ellátogatni pogány országokba, mégpedig olyan helyekre, melyeket éppen ti, pogánykeresztyén testvérek képviseltek. - Pál beletúrt hajába hosszú ujjáival. - Nem vagyok biztos abban, hogy helyesen cselekszem most, hogy elmondok nektek ezeket a dolgokat. Ezek a dolgok szigorúan e szoba falai között kell maradjanak és nem beszélhetek ezekről. Titokról beszélek, amit nem árulhattok el senkinek! Számos zsidókeresztyén él a birodalom minden szegletében, akiket nagyon bántanak a jeruzsálemi történészek. A vallásos zsidók végtelenül rosszul bánnak a szegény hívőkkel. Igen gyenge termés volt, nagyon sok embernek van szüksége eleségre. A zsidók temérdek pénzt küldenek a jeruzsálemi Templom számára a világ minden szegletéből. A hagyományok szerint ezt a pénzt a zsidók adója alkotja, azért, hogy ennek segítségével fenntartsák a Templomot és ellássák a szegény rászorulókat. Ennek csak annyi szépséghibája van, hogy azokat a hiányban szenvedőket nem segítik akik hívők! Most pedig következik a dolog titkot képező része: a pogánykeresztyén gyülekezetek tagjai Cipruson és Szíriában nem küldik adójukat a zsidó Templomnak. Inkább összegyűjtik azt és személyesen küldik el az izraeli szegények számára - azoknak, akikről nem vesz tudomást a Templom vezetősége. Ezen összeget fogjuk Jeruzsálembe vinni, amely összegről el kell mondanom, hogy egyáltalán nem kicsi. Hálát adok Istennek, hogy ebben együttműködésre találtak mind a zsidók és a megtért pogányok. Azonban jegyezzétek meg szavaim: ennek számos következménye lesz. Borzalmas utóhatással kell számolnunk.

Amint én, Timóteus, ott ültömben felfogtam e számos problémát, mellyel Pálnak foglalkoznia kellett, csak erre gondolhattam: mindezen krízishelyzetekhez, melyek elegendőnek bizonyultak akár tíz ember megtörésére is, íme, egy újabb csatlakozott.

- Ami Korinthust és a hozzájuk írott levelet illeti, - jelentette ki Pál témát váltva, - ti már bejártatok az Efézus környékén lévő településeket. Megtapasztaltátok a helybeli eklézsia életét e városban, - megismertétek éveken át a gyülekezeti életet. Kis betekintéssel bírtok az Úr dolgaiba... most pedig részletesen szeretném megismertetni veletek a valós helyzetet mellyel a korinthusiak szembenéznek. Az ottani hívők sokkal több gonddal állnak szemben, mint az összes többi közösség együttvéve. Imádkozni fogunk hát, hogy Isten kivezesse a korinthusiakat e krízishelyzetből... aztán a háttérből fogjuk figyelni bizalommal, megpihenve, mindazt, amit Isten cselekedni fog!

Ezek után Pál megosztotta velünk legbensőbb félelmeit a korinthusiak olvasztótégelyéről. Térdre borultunk és imádkozni kezdtünk. Igen hosszú ideig vittük az Úr elé szívünk mély érzéseit. Azon a napon nagyon alaposan imádkoztunk Korinthusért.

Pál a következő szavakkal zárta az összejövetelünket:

- Mielőtt Titusz útra kelne, fel fogja olvasni a korinthusiaknak írt levél másolatát számotokra.

Néhány nappal később Apollós megérkezett Efézusba. Görögországból jött, hogy Pállal beszélhessen Korinthusról, és hozzá kell tennem, hogy képességeihez mérten bocsánatot kért Páltól a Korinthusban általa okozott gondokért.

Apollós jelenléte a városban gondolkodóra készítette Pált a korinthusiaknak írott levelének elküldésére, azon morfondírozott, hogy inkább széttépné azt. (Apollósnek fogalma nem volt e levél létezéséről.)

Pál kegyesen felkérte Apollóst, hogy térjen vissza Korinthusba és folytassa szolgálatát a gyülekezetnek, azonban a férfi hajthatatlanul elutasította kérését. Ez arra indította Pált, hogy igenis, útnak indítja levelét Korinthusba.

Kis idő múltán Pál mindannyiunkat összehívott Tirannosz iskolájában. Nyomban tudtuk miért.

Nyolc férfi fog ekkor megismerkedni Pál levelének tartalmával.

HARMINCKETTIK FEJEZET

Késő délután volt.

Pál arra kért bennünket foglaljunk helyet, majd kibontván a papirusztekercset átadta azt Titusznak felolvasásra. Hat férfi ekkor szembesülhetett azzal a ténnyel, hogy a levél hosszú, igen hosszú. Kis gombóc ült meg torkomban. Nem fogtam fel azt, bár már átírtam a levelet, hogy amit Pál a gyülekezethez intézett okozhatta volna egy közösség pusztulását, vagy jobb esetben hatalmas krízishelyzet elé állíthatja azt. Mindegyikünk számára érthető volt, hogy Pál ezzel a korinthusi gyülekezet létét állítja késélre.

Azonban Pál eme cselekedete ugyanakkor azt is jelentette, hogy ezzel aláveti az Úr akaratának azon gyülekezet létét.

Én, Timóteus, visszaemlékszem hány olyan emberrel találkoztam akik harcoltak - eszközök megválogatása nélkül - azért, hogy munkájukat véghezvigyék... nem gondolván arra, hogy ezáltal kiket és milyen mértékben bántanak meg szavaikkal vagy gondolataikkal. Igen, harcoltak! Ez a leghelyesebb kifejezés tevékenységükre, amivel önnön szolgálatukat védték. Hogy másokat ezzel kritizáltak, vádoltak és pusztulásba küldtek az nem számított. Magatartásukkal hatalmas rombolást okoztak, amit felfogni képtelenség, mégis számukra egyetlen dolog bizonyult fontosnak: munkálatuk véghezvitele bármi áron.

Ez nem így volt Pál esetében. Mielőtt megírta volna a korinthusiaknak címzett levelét ő Isten trónusa elé vitte a korinthusi gyülekezet gondjait, és ott, Isten színe előtt hatalmas vívódások után mindent alávetett az Úr akaratának. A korinthusi gyülekezet sorsa ettől a pillanattól kezdve a mindenható Isten kezeibe került.

Amikor Titusz befejezte a levél felolvasását, újra imádságba merültünk.

Három nap múltán Szoszthenész megváltotta jegyét a görögországi Kenkreia kikötőjébe tartó hajó fedélzetére. Azon három nap leforgása alatt az egész gyülekezet rengeteg időt töltött azzal, hogy érte és a korinthusiakért imákat mondtunk. Mindannyian tudatában voltunk azon ténynek, hogy minden imánkra nagy szükség volt!

Egy héttel később Titusz is elhajózott Korinthusba. A kitűzött indulása előtti estén Gájusz és én felköltöttük Tituszt, hiszen megelégedésünk volt számára.

HARMINCHARMADIK FEJEZET

- Jöjj! - szólta Gájusz.

Amint Titusz kilépett szobájának ajtaján intettem neki, hogy kövessen bennünket a bejárati ajtó felé. Titusz azonnal arra gondolt, hogy a testvérek szeretnének búcsút venni tőle, vagy megosztanának vele valamit, csendben követett minket.

Ártatlanul lépett ki az éjszakába. Az utcán hat testvér várakozott rá.

Meglepetés! - kiáltotta Gájusz.

Mit csináltok ti itt?

Semmi különösebbet, mindössze annyit, hogy itt állunk az utca közepén és mindannyian pusztán irigykedünk rád, ennyi az egész. Irigykedünk!

Úgy szeretnék veled tartani! - szólalt meg Tikhikosz.

Óh, én nem ezt kívánom, - jegyezte meg Trofimosz. - Én azt kívánom bárcsak én mehetnék és Titusz maradna itt!

Rendben, ha ti így gondoljátok, akkor elmondok még nektek valamit, amiért még inkább irigyek lesztek rám! - csatlakozott Titusz a jókedvű társasághoz. - Megtudtam, hogy néhány hét múlva Timóteus észak-Görögországba fog utazni!

Nagy jajongás támadt, immár kettőnkre lettek irigyek a testvérek.

- Azért ne legyetek nagyon féltékenyek ránk, - folytatta Titusz, - hiszen amikor ő odaérkezik, minden bizonnyal szembe kell szállnia a zsidósítókkal. Egy kisebb csapat közeledik belőlük Macedónia felé éppen most.

Ettől mindannyiunknak elszállt a jókedvünk.

Akkor már nem is irigyellek benneteket, - felelt Arisztarkhosz. - Macedónia az én otthonom, és jól ismerem a vendégfogadó szeretetünk határtalanságát. Tárt karokkal fogadunk mindenkit.

De testvérek, hiszen nektek már ágyban a helyetek! - válaszolt Titusz tettett feddéssel hangjában.

Azért jöttünk ide, hogy veled lehessünk az utolsó Efézusban töltött éjszakádon, mi több van egy meglepetésünk számodra.

Ebben a pillanatban egy közeli kapualjból magas férfi lépett elő. Titusz azonnal felismerte az alakot a sötét ellenére.

- Epafrász! - kiáltotta és hangja végtelen boldogságról tanúskodott.

Mindnyájan összeölelkeztünk, örömmámorban úsztunk és az Úrnak zengtünk dicsőítést. Gyerekesen örültünk egymásnak - ennyit tettünk egész éjszaka alatt, minden eltelt perc örömeiben fürödve.

Mi, a kilenc testvér egész idő alatt Efézus utcáit jártuk, kiabálva, dicsőítve és énekelve ahogyan a torkunkon kifért. Jó volt együtt lenni, olyan kimondhatatlanul jó! Együtt lehettünk újra Epafrászsal! Mindig kis csapatunk tagjának éreztük őt. Ennek okán esett úgy, hogy levelet írtunk Epafrásznak (Kolosszéba) és arra kértük látogasson meg bennünket Titusz indulása előtt. Ő pedig úgy intézte, hogy az indulás előtt néhány órával megérkezett.

Karöltve barangoltunk az utcákon. Néha ezen túlfűtött fiatal sereg egyike felkiáltott a csendes éjszakába: „Jézus Krisztus immár Efézus Ura!”, amit természetesen számos kiáltás és dicsőítés követett.

Egyszer csak a zsidó zsinagóga előtt találtuk magunkat. (Ez a város északi részén található.) Megálltunk egy percre ezen építmény előtt és hálát adtunk Istennek, amiért Pál Efézusba érkezése után három hónapig mondhatott beszédet itt. Ezután az Úr kegyeibe ajánlottuk azon személyeket, akik még mindig Krisztus felé fordultak a zsinagógából.

Innen elindultunk a város kapuja felé a Kaüsztrosz folyó irányába. Ott letérdeltünk pontosan azon a helyen, ahol János tizenkét követője befogadta szívébe Jézus Krisztust Uruként. Imádkoztunk Epainetoszért, aki egyike volt azon napon megtérteknek, aki nemsokára Priszilla és Akvila társaságában Rómába fog indulni.

Ezután Epafrászért mondtunk imát, városáért, Kolosszéért, férfi, aki szintén a Kaüsztrosz folyó vizébe merítkezett be. Arra kért bennünket mondjunk egy imát Hierápoliszért és Laodiceáért, hiszen elszántan ragaszkodott ahhoz, hogy ellátogasson azon városokba és hirdesse ott az evangéliumot az emberek számára... városok melyek nagyon közel vannak Kolosszéhoz.

Amint ott leborulva imádkoztunk a folyóparton, külön kértük Istent arra, hogy soha ne engedje meg számunkra, hogy könyörtelenek legyünk Isten népével... és soha ne harcoljunk önnön szolgálatunk fennmaradásáért. Arra kértük Őt, hogy minden tevékenységünk képes legyen túlélni más eltántorító szándékú emberek kritikáját és támadását. Könyörögtünk Istenhez, hogy úgy irányítsa életünket, hogy építésünk csakis aranyból, ezüsből és drágakőből legyen.

Ezután visszatértünk Efézusba, majd a római agórára siettünk. Ott azért mondtunk imát, hogy miután elhagyjuk mindannyian Efézust Isten jelöljön ki olyan latinul beszélő fiatalembereket, akik hirdetni fogják az evangéliumot azon itáliai lakosok számára, akik mindennap ott vásárolnak a piactéren. Ugyanakkor ezek a fiatalok majd tovaterjesszék az egész latin nyelvű világ számára Krisztust.

Emlékszem amint egyik testvér így imádkozott:

- Uram, válts meg egy itáliait Rómában, majd küldd őt ide Efézusba, hogy prédikáljon a latin piactéren! Válts meg egy embert Görögországban és küldd őt ide, hogy prédikáljon téged a görög piactéren.

Ezután imát mondtunk mindazon testvérekért a pogánykeresztyén gyülekezetekben, akik ezen percekben arra készültek, hogy elhagyván otthonaikat Rómába utazzanak. Imádkoztunk Priszceilláért és Akviláért, új otthonuk biztonságáért az Aventinus dombon, és könyörögtünk azon első összejövetel mihamarabbi bekövetkeztéért mely annak nappalijában fog lezajlani.

Tovahaladtunkban imát mondtunk az újonnan megalakult gyülekezetekért, melyek Thiatirában, Szárdiszban, Szmirnában, és Magnéziában jöttek létre, települések ahol mi hirdettük az evangéliumot és ahol az emberek ezt meghallva, megtértek.

Imánk következő célpontja Filadelfia lett, hiszen levelet kaptunk az ottani testvérektől, akik arra kértek, hogy menjen közülünk valaki városukba és segítse azon kis maroknyi hívő gyülekezését, akik éppen nemrégben kezdtek összejöveleket tartani.

Azért imádkoztunk, hogy a gyülekezetek megerősödjének ezen helységeken, hiszen oly nagyon ragaszkodtunk azokhoz a testvérekhez, akik alkották a közösségeket. Imádságunk közben teljesen megfélemledtünk önmagunkról, sírni kezdtünk, nemsokára pedig már képtelenek voltunk beszélni, csak könnyeink patakzottak arcunkról és sóhajaink hagyták el ajkunkat.

Emberekként megvallottuk milyen gyöngék, cselekvés képtelenek vagyunk, valamint félelmeinket is elmondtuk. Azért könyörögtünk Istenhez, hogy törjön meg bennünket, legyünk megtört edényei szellemünkben. Kértük vegye magához saját akaratomat, főként akkor amikor a gyülekezetek életével kellett foglalkoznunk.

Hamarosan mind a kilencen Pálért mondtunk imát. Hanyatló egészségéért könyörögtünk, arra kérvén Istent, hogy óvja meg őt a szikáriusoktól, ajándékozza meg őt egy biztonságos utazással Jeruzsálembe, és végül de nem utolsósorban nagy álmáért mondtunk imát: Rómáért!

- Uram, megajándékozd őt egyik álmának beteljesülésével, - Efézussal! És nyolc fiatalemberrel... nem, kilencel... hogy betöltsék helyét halála esetén. De mielőtt eltávozna közülünk kérünk, oh, Istenünk, hagyd hirdessen Téged Rómában! Tárd fel előtte Róma kapuit!

El nem lehet képzelni, hogyan imádkoztunk azon az éjszakán, mi, kilencen. Ugyanakkor szinte el sem merem mondani miket kértünk az Úrtól azon az éjszakák éjszakáján. Minél hosszabban imádkoztunk, imáink egyre inkább merészekké váltak. Hogy Isten válasza méltatta imáinkat azt én, Timóteus, nem tudom megmondani. Hogy majd egy távoli jövő napján választ kapunk rájuk, azt sem tudhatom. Azonban ennek ellenére hálát adok az Úrnak minden szóért, ami akkor elhangzott. Azon éjszaka megváltoztatta mindannyiunk lelkét örökre!

Gájusz azt kérte az Úrtól, engedje meg, hogy biztonságosan megérkezhessünk Jeruzsálembe, ezáltal találkozhatunk a tizenkettővel és lábaik előtt ülhessünk. Hirtelen imáink célt váltottak. A pogány világért szóltak, a mi világunkért, - és arra kértük Istent, hogy találjanak állhatatosnak és megbízhatóknak bennünket Krisztusban a pogánykeresztyének, olyannyira mint ahogyan a zsidók megbíznak a tizenkettőben. Imádkozott-e már más fiatalember ilyen mértékben?

(Még most is, amikor mi, kilencen már elhagyni készülünk a földi élet színpadának forgatagát, -mint ahogyan a tizenkettő közül szinte mindenki eltávozott már, kivéve Jánost, - azért imádkozom Istenhez, hogy e napon is emeljen egy újabb generációt, mely betöltheti a mi helyünket.)

Felálltunk, letöröltük patakokban csorgó könnyeinket és megöleltük egymást. Megköszöntük Istennek amiért megadta számunkra azt a kivételes lehetőséget, hogy Tárzusi Pál lábainál ülhattunk. Talán ekkor sirtunk a legerőteljesebben.

Arra gondoltam, hogy visszatérünk Priszcella házába, mert mindenekfelett a hajnal hatalmas léptekkel közeledett. Ekkor egyikünk, - azt hiszem az örült Gájusz testvér lehetett, - azt ajánlotta, hogy menjünk fel Artemisz istennő szentélyéhez!

Így esett, hogy az efézusi éjszakában meglátogattuk a világ ekkor hét csodájaként számon tartott alkotások egyikét. Amint a szentély talapzatához érkeztünk megpillantottuk a fákyák imbolygó fényének tükröződését a csiszolt márvány borítású földön. Szekundosz fellépett az első lépcsőfokra és a szentélyhez szólt.

- Már három évszázada felépítettek téged. Egy földrengés szétzúzott, ám újra építették falaid, de ne feledd, hogy földrengések bármikor újra egyenlővé tehetnek a föld színével. Az Úr tegye meg ezt veled egyszer s mindörökre! - kis idő múltán folytatta: - Óvó helyként neveznek téged, sokan azért menekülnek ide falaid közé, hogy elkerüljék letartóztatásukat. Azonban létezik egy nálad sokkal jobb menedékhely, Artemisz szentélye, - ez pedig nem más a leghatalmasabb menedékhelynél, mely Jézus Krisztus.

Karöltve felsétáltunk a tizennégy lépcsőn és megfigyeltük a különleges alakzatokat, melyeket a márvány hideg testébe vésett alkotójuk. Ezután eszünket vesztve a kétsoros márvány oszlopok övezte térségen belül tovahaladva az Úrral folytattuk beszélgetésünket.

Valaki, azt hiszem újra Gájusz lehetett, - kijelentette:

- Talán meglehet egyenként akár háromszáz tonnát is nyomtok, mégis az Úr egy napon egyenlővé fog tenni benneteket a föld színével.

Oly messzire behatoltunk a templom belsejébe, amíg csak lehetett, egészen a zöld opálból készített oszlopokig melyek az istennő bálványát övezték.

Jelenlétünk nem kerülte el az örök figyelmét. Néhány eunuch pap Megabüzosz rendjéből felfigyelt közeledtünkre, és körbevettek bennünket. Később megjelentek Kürosz rendjének papjai is, azonban minket nem érdekelt semmi sem.

Tulajdonképpen mi a szentély pusztulásáért imádkoztunk minden általunk ismert módon, aztán amikor elmentünk egy dicsőítő éneket énekeltünk Jézus Krisztusnak. Amint eltávoztunk Akrobaté rendjének egyik papja ránk nézett, megvonta vállait majd rosszindulatúan fújtatott: „Keresztyének!”

Amikor visszaértünk a városba ezúttal a Mithriadész kapun léptünk be, és áthaladtunk a Márvány nevű utcán. Befordultunk a Dorcices Piacra. Ott maradtunk mindaddig, amíg a nap első sugarai felütötték fejüket a láthatár szélén a keleti hegyek ormán. Ekkor egy utolsó dolgot tettünk. Az amfiteátrum felé masíroztunk, leültünk annak színpadára és énekelve vártuk a kora hajnali órákat.

(Egyikünk sem gondolhatta volna, hogy néhány nap elteltével Efézus történetében a történelem legnagyobb lázadása veszi kezdetét pontosan ebben az amfiteátrumban... és mindennek oka Pál volt.)

Azon hosszú együttlét alatt immár harmadszor karöltve indultunk utunkra és a város felé lépkedtünk. Útjára engedték Tituszt, hogy visszatérjen szobájába és ágyba parancsoltuk őt.

- Lemegyünk Koresszus kikötőjébe és addig várunk ott, amíg hajód indulásra lesz kész. Akkor majd visszatérünk és felköltünk téged is.

A hajók tervezett indulási időpontja minden esetben kora hajnali órára esik, azonban ez igen ritkán fordul elő a valóságban. Szinte dél volt amikor a testvérek visszatértek és felköltötték Tituszt. Egyedül egy kis táskát vihetett, a többi mások vitték helyette, és mind a nyolcan egész úton harcoltak azért, hogy egy kis darabon vihessék azokat. (Az egyik poggyász telve volt eleséggel, melyet leginkább János Márk vihetett volna „nagy” kedvvel, hiszen ketten alig bírtuk cipelni azt.)

Mire leértünk a kikötő dokkjaihoz Titusz megfordult és egy utolsó pillantást vetett a görög piactérre helyezett vízóra alakzatára. Ekkor, utolsó alkalommal úgy hagyta el Efézust, hogy a Kikötő Kapun távozott. Innen ha nyugatra fordulva továbbhaladunk a főutcán, akkor azon az úton találjuk magunkat melyen Efézusba érkeztünk három évvel ezelőtt.

A kikötő városi oldala felől énekszó ütötte meg fülünket. Több mint száz testvér várakozott ránk ott, azért, hogy Titusz távozásának utolsó perceiben elbúcsúztassák őt. Köztük volt nagybátyja is, Lukács, aki úgy tűnt soha nem lesz képes elfogadni a tényt mely szerint legkedvesebb unokaöccse ilyen szerető testvérré lett.

Pál lépett ki a csoport élére.

Készen állsz, testvér?

Legalább olyan készen, mint ahogyan Timóteus érezte magát azon a napon amikor elküldted őt Tesszalonikába.

Jézus Krisztus kegyelme és oltalma kísérjen utadon, - mondá Pál mialatt melegen megölelte Tituszt. - Most pedig figyelj rám, de nagyon. Timóteus hamarosan Filippibe fog utazni, onnan Tesszalonikába megy, majd Bérea-ba, és vissza Filippibe. Mindezen idő alatt te Korinthusban leszel. Elmondtam Timóteusnak, hogy ne hagyja el Filippit mindaddig, amíg nem csatlakozol hozzá oda. Így, míg Korinthusban leszel tarts velem kapcsolatot, hogy tudja mikor fogsz Filippibe menni Korinthusból. Írj gyakran Timóteusnak, - amennyiben lehetséges egy küldönc által. Ne kímélj anyagiakat e téren. Timóteus pedig velem fogja tartani a kapcsolatot. A tőlem telhető legtöbb időt kivártam, míg Timóteust elküldöm a macedóniai gyülekezetekhez. Tettem ezt azért, hogy Blastinius elkövetesse mindazon gaztetteit, amit meg akart tenni a filippibeli és a tesszalonikai gyülekezeteknél. Eddigre Blastinius már megérkezhetett Filippibe, vagy ha ő nem is ment oda, akkor valakit már odaküldött önmaga helyett. Emlékezz arra, hogy Timóteus várni fog rád Filippiben, amikor elhagyod Korinthusban tarts egyenesen Filippibe. - Ekkor kezét Titusz vállára helyezve így folytatta: - Titusz, rendkívüli fontossággal bír számomra a hír tudata, hogy a korinthusi gyülekezet működik-e még! Mindaddig nem tudok fellélegezni, amíg erre a kérdésemre nem kapok választ. Mostanra a korinthusi közösség már megismerte levelem tartalmát. Menj... maradj velük... segíts rajtuk. Utána, amikor már bizonyos lettél véleményükről legyen az bármilyen hír, kérlek menj azonnal Filippibe, jelents mindent Timóteusnak arról ami veled Korinthusban történt. Ha a korinthusi gyülekezet még mindig működik, ha a közösség hajlandó vendégek fogadására... ha ők jól vannak, akkor küldd Timóteust hozzájuk, hogy összegyűjtse az adományokat, melyeket a korinthusi testvérek félretettek a jeruzsálemi szegények számára. Ugyanakkor neked el kell hagynod Filippit és akkor arra kérlek jöjj Troászba, hogy mi ketten találkozhatunk. Hamarosan elhagyom Efézust és Troászba megyek, ahol már egy kapu megnyílt számomra. A zsinagógát vezető zsidók azt szeretnék, ha odamennék és keresztyénekké tenném őket! Ezt nem hagyhatom ki. Titusz, amikor majd újra látlak, - Pál szemei ekkor könnyekkel teltek meg, -egyetlen kérdést fogok feltenni számodra: beszélhetünk-e még működő Korinthusi eklézsiáról? Amennyiben igen, második kérdésem ez lesz, mely hasonlóképpen fontos: még mindig jó szívvel fogadnak engem Korinthusban?

Mindent úgy fogok tenni, amint kívánod, Pál. És légy biztos abban, mire Troászba érsz én már várni fogok rád.

Troász kiállta Blastinius leghevesebb támadásait. Számos pogány, ki Troászban él az Úr felé fordult. A csodának már együtt leszünk részesei. - Pál hangja megtört. - Jöjj utánam Troászba oly gyorsan ahogyan tudsz. A szívem majd” megszakad...

Igen sötét perceket élsz át, Pál testvér. Korinthus, Apollós, és a szikáriusok... Nagyon sok gond. Péter is hasonló veszélyben van mint te. Az izraeli zavargások... És persze ne feledkezzem meg Blastiniusról, mindig is Blastinius. És most, itt ez a levél egy gyülekezet számára mely akár pusztulásba is küldheti az adott közösséget.

Pál szemei elkalandoztak a tenger kék vizén.

Igen, Titusz, nagyon nehéz időt élek meg most.

Remélem majd egy kis ragyogást hozok életedbe amikor Troászban találkozni fogunk, remélem jó hírekkel szolgállok neked Korinthusról.

Valaki felkiáltott: „Itt az idő! Beszállás!”

A rabszolgák megindultak a hajó két oldalán és készen álltak arra, hogy kis időn belül a tengerre bocsássák. Én, Timóteus, úgy éreztem, hogy hideg borzongás fut át testemen.

Titusz utoljára megölelte még Pált.

A testvérek Titusz köré gyűltek és egy búcsúének hangjai csendültek fel. Nyolcan kísértük őt a hajó orrához, ahol mindannyian megragadtuk és megöleltük, sírás közepette.

A kapitány leparancsolta a testvéreket a hajóról. Titusz utolsóként Epafrászt ölelte magához. A hajó elmozdult

a móló mentén és az efézusi öbölből a nyílt víz felé vette útját.

Titusz a város felé fordult, amint meghallotta Pál harsogó szavát:

Találkozunk Troászban, meg ne feledkezz arról, hogy Troászban találkozunk! Titusz, akinek szemei könnyben úsztak, így válaszolt:

Így lesz, de ne feledd, hogy nem vagyok méltó e küldetésre!

Az utolsó jelenet melyre ezzel kapcsolatban emlékszem ez volt: társusi Pál a mólón állt és kezével búcsút intett egy, a szíriai Antiókhiaiból származó fiatalember részére, akinek semmi köze nem volt ahhoz a dologhoz, amelyet éppen megoldani készült, - mint ahogyan nekem sem volt, amikor Tesszalonikába mentem.

Mégis, bensőmben mélyen megéreztem, hogy Titusz csodálatosan fogja megoldani feladatát Korinthusban. Hiszen hozzá kell tennem, hogy megélt már ennél nagyobb krízishelyzeteket is. Évekkel ezelőtt, Jeruzsálemben eme körülmételetlen szíriai fiatalember emelkedett szóra a tizenkettő színe előtt.

HARMINCNEGYEDIK FEJEZET

Körülbelül harminc, vagy annál is nagyobb számú pogánykeresztyén testvér volt immáron útban Efézus felé a birodalom minden részéből, hogy csatlakozzanak Priszcillához és Akvilához Rómába vezető útjukon. Legtöbben úgy intézték, hogy úti céljukba Efézus is belekerüljön!

Néhány héttel később hatalmas lázadás tört ki a városban. Ez pedig azt mutatta Pál számára, hogy itt az ideje annak, hogy elhagyja e várost. Távozása napján bújócskázni kellett a szintén aznap érkező szikáriusok fenyegető jelenléte elől, akik azért érkeztek, hogy meggyilkolják őt.

Blastinius észak-Görögországban volt, és mindent megtett annak érdekében, hogy haragot keltsen úgy a zsinagógákban, mint a gyülekezetekben Pál ellen. Nem hagyta ki a városatyáknál tett látogatásokat sem.

Izraelben éhínség pusztított.

A pogánykeresztyén és zsidókeresztyén gyülekezetek közti feszültség egyre nagyobb méreteket öltött. (Amennyiben akkor szakadás állt volna be a gyülekezetek között, akkor Isten földi munkálata került volna veszélybe.)

Priszcilla és Akvila igen nagy veszéllyel nézett szembe Rómában, hiszen majdnem fejüket veszítették.

Én, Timóteus, arra készültem, hogy megváljak társamtól, Páltól és biztos voltam abban, hogy Filippiben szembe kell néznem Blastiniussal.

Azonban az Úr ekkor egy sokkal nagyobb problémával állította szembe Pált, mely elviselhetetlenebb volt az összes többinél együttvéve. El fog menekülni Efézusból, mégpedig kerülő úton, hogy ne találjanak rá azok, akik életére törtek. Troászba érkezése idején Pál felfedezte, hogy Titusz nem érkezett oda. Vajon Tituszt megölték? Pált olyannyira bántotta a kérdés, hogy majdnem belebetegedett, és később így nyilatkozott erről: „Lemondtam az életről!”

Pál ténylegesen arra gondolt, hogy Tituszt ölték meg helyette.

Mielőtt azonban megismernénk a troászi eseményeket, először lássuk az efézusi lázadást, aztán pedig következzen Priszcilla és Akvila Rómába utazása.

Arra kértem Priszcilla Asszonyt, hogy folytassa a történetet helyettem. Ő, mindenkinél jobban elmesélheti Pál megérkezését Rómába, és elmesélheti halálát is, mely hamarosan bekövetkezett.

UTÓSZÓ

A Római Priszcilla vagyok.

Híreket kaptam arról, hogy Timóteusnak bujdosnia kell. Néro császár Timóteust halálra ítélte.

Ennek ellenére eljutott hozzám, Rómába levele. Mint tudjátok, Timóteus beszámolt Pál harmadik útjáról, -

efézusi tartózkodásáról. A számomra írott levelében Timóteus arra kért engem, hogy folytassam a történet leírását. Ezért ma megpróbálok helytállni e kérésnek és folytatom a Szilász, Titusz és Timóteus által elkezdett történetet.

Timóteusnak igaza volt abban, hogy számos gondja merül fel Pálnak a korinthusiaknak megírt első levele után. Egy lázadás volt Efézusban, aztán Titusz eltűnése követte ezt, majd Blastinius megérkezése Korinthusba és az komoly lehetőségét mutatta egy törés bekövetkezéne, ami a zsidókból és pogányokból megtértek gyülekezeteit illeti.

Mialatt azon krízisek lezajlottak, férjem, Akvila és jómagam, azon lehetőséget latolgattuk, hogy hamarosan visszatérünk Rómába. (Férjem zsidó... és a zsidókat száműzésre kényszerítő dekrétum még ekkor hatályban volt Róma területén.)

Mindezen gondok végtelen súllyal telepedtek Pál vállaira, aki ez idő alatt végig nagyon érdektelenné vált - egészen addig mígnem biztossá vált abban, hogy Titusz él-e vagy hal.

Szándékom szerint elmesélem nektek ezen eseményeket, mint ahogyan a korinthusiaknak írott második levél történetét, Pál csodálatos levelét melyet Rómába írt, utazását Korinthusból Jeruzsálembe, a jeruzsálemi üldöztetést is feltárom, mely majdnem életébe került. Végül, sajnos a történethez hozzátartozik Pál bebörtönzése Cézareában... mint ahogyan hátborzongató útja Rómába.

-A római Priscilla-